

35

COLLECTIO
CANONUM.

18

~~De~~ De infirmorum unctione, Viatico, et
poenitentia. N. 86.

~~De~~ De poenitentia ubi & graviorum cri-
minum, poenitentia, seu satisfactione. N. 87.

~~De~~ De creatione animarum. De predestina-
tione: & creatione: peccato Abelorum. N. 88.

No 21. De Matrimonio. De sacrilegis, De Abba-
tibus, Decanis aliisque personis ecclesi-
asticis. De jure Regum in Ecclesiam
ecclesiasticamq; rei. N. 133.

No 22. De Baptismo puerorum. De simonia
ambitione. De Abbatibus. N. 169.

De cōcilis aū ep̄alib⁹. n̄ aliud iudicim⁹. q̄m sc̄i Patres
salubrit̄ ordinauer̄. ut scilicet b̄m̄ euent⁹. p̄ singu-
los annos habeant. In quib⁹. d̄ om̄ib⁹. querelis. que
inter diūsos ecclē ordines nasci assolent iudicēt. Ac
si forte int̄ ipsos q̄ p̄ d̄ maiorib⁹. q̄d absit peccatis
causa nascat. que p̄ uinciam. requit examine diffini-
ri. s̄r̄ nitatē tuā d̄ totū. ne zoc̄i q̄ litate Metropolitān⁹.
curabit instruere. & si ne: corā positis patrib⁹. nec
tuo fuerit res sopita iudicio. Ad nr̄am cognitiōnē
q̄c̄qd̄ illud ē transferat. **De synodis quo t̄pre
sint habende. xiii.**

Propt̄ utilitates ecclasticas. & absolutiones earū
rerū que dubitationē c̄trouisiāq̄ suscipiūt. optime
placuit ut p̄ singulas q̄sq̄. puincias bis in anno ep̄l
corū c̄cilia celebrent. Semel q̄dem p̄. t̄riā septi-
manā festa paschalis. ita ut in quarta septimana
que ē seq̄t. id̄ medio pentecosten̄ eueniat s̄r̄ nod⁹.
Metropolitano cō puinciales ep̄s ammonente.

Sc̄da ū sinod⁹. fiat id̄. octobr̄. id̄. xv. die m̄sis octobr̄.
que beneth con̄t̄i nominant. Imp̄sis aū c̄ciliis ass̄n̄.
p̄bri. & diaconū. & om̄s q̄ se lesos existonāt. & synodi
experiant examine. **De ep̄o q̄ p̄ egritudine ad
synodū uenire nō potuerit. xiiii.**

Si egrotans fuerit ep̄s. aut aliq̄ cū grauis necessitas d̄

Ad
Lecus p̄
Ad Metropolitānū
narbonē
s̄r̄ ep̄s.

Et
not
Amo ce
no

p̄
x̄l̄
felices
II

timuerit. p se Legatū mittat ad s̄ynodū suscepturus
salua fidei ueritate. q̄c̄qd s̄ynod⁹. c̄stituerit.

De ep̄is ad s̄ynodū uocatis. & uenire & missos
suos mittere de dignantibus. xv.

Placuit sc̄e s̄ynodo ep̄os q̄ uocati de saxoniam ad sc̄m
ē cilū n̄ uener̄. nec sc̄dm canōnes sacros missos suos
ut uicarios direxer̄. graui increpatione ob uirgū
& p culpa inobediētie increpare. Vnā iterū eos
fr̄na caritate ad ē dictū c̄ cilū mittam⁹. & uocamus
q̄ d̄ si & h̄ qd̄ n̄ optam⁹. p̄ nihilo duxerunt & uenire no
luerunt. iustamq; rationē inobediētie sue d̄ tracta
uerunt. aptica auctoritate int̄ diē eis Petrus sc̄i petri
pape missus. una cū sc̄a s̄ynodo missas celebrare quicq;
Romā ueniat. & corā papa & sc̄a eccl̄a dignā reddi
derunt rationē. **De metropolitano. si cōprouinciale
ep̄m in sua causa audire distulerit. xvi.**

Si metropolitān⁹. a q̄cūq; cōprouinciali ep̄o bis fuerit
in causa p̄p̄a appellat⁹. & eū audire distulerit. in p̄
xima s̄ynodo negociū sui habeat licentiā exercendi.
& q̄cūq; p̄t iusticiā a cōprouinciali ep̄o fuerit statu
tū debet custodire. **Ut nullus p̄mas ut metropoli
tan⁹ absq; om̄iū cōprouincialū ep̄oz p̄sentia. ali**

Ceterū fr̄es saluo quoz audire causas. xvii
in om̄ib⁹. romanē eccl̄e p̄uilegio. nullus metropoli

apud
tha

vac
alexandr
p̄

p̄
cepta
ignis p̄
cunctis fide
libus ma
ste

tanorū absq̄ ceterorū omniū cōpūncialiu epōrū in
stantia aliq̄ audiat causas. q̄i irrite eēt alia x̄cte.
qm̄ inēspectu omniū eorū uenire. & si ipse fecerit
coerceat a fr̄ib̄.

**Ut nullus p̄mas ut metropolitānus
aliq̄d agat de eccl̄is. ut de parrocch̄is cōpūncialiu
epōrū. & de ipsoꝝ causis sine eorū cōsilio omniū. & nec ipsi
aliq̄d agat sine eiꝝ cōsilio. n̄q̄ntū p̄tinet ad p̄p̄ā parroe**

Nullus autē p̄mas ut metropolitānus dioecesanā
eccl̄iam ut parrocchianā aut aliquid eiꝝ parroe
chie p̄stomat excomunicare ut diiudicare aliq̄d
ut agere absq̄ eius cōsilio & iudicio. s̄ h̄ obseruā
q̄d ab ap̄t̄is & patrib̄. ac p̄decessorib̄. ē statutum.
& ant̄ cōsumatū. id̄ si q̄s metropolitān̄. ep̄s n̄ q̄d
ad suā solūm p̄p̄am p̄tinet parrocchiā. sine cōsilio
& uoluntate omniū cōpūncialiu epōrū extra aliq̄d
agere temptauerit. grad̄. sui piculo subiacebit.
& q̄d egerit irritū habeat & uacū. S̄ q̄c̄q̄d de
co epōrū cōpūncialiu causis eorū q̄ eccl̄iarū &
cl̄icorū ac secl̄iarū necessitatib̄. agere aut disponere
necesse fuerit. h̄ cōsiliū cōpūncialiu aḡt
ponatū. n̄ aliq̄ d̄m̄on̄is factū. s̄ humillima &
eccl̄iarū administratione. sic d̄ns ait. n̄ ueni ministrare.
s̄ ministrare. Et alibi. q̄ maior ē uim̄ erit minist̄
ter ur̄. & reliq̄. Similit̄ & ipsi cōpūnciales ep̄i. cū

cepta
calixta pp̄
ep̄i p̄ galu
legam cō
statu
at

ei. e silio n qntu ad p[ro]p[ri]as p[ar]t[es] p[ar]rochias agant
iuxta sc[ri]pt[ur]as e[st]ituta patr[um]. ut uno animo uno ore e[ss]e
dit gl[ori]ficet sca[nt]a trinitas in s[an]c[t]a. Nullus p[ri]mas. nullus
metropolit[an]us. nullusq[ue] reliq[ue] e[pi]sc[op]o[rum]. Alteri. epi ad eam
civitatem. aut ad possessione[m] accedat. que ad eum n[on] p[er]t[ine]t.
& que alteri. epi e[st] parrochia. sup[er] cui[us] q[ui]s dispo
sitione. n[on] uocat[ur]. ab eo cui[us] iuris e[ss]e dinoscit[ur]. ut q[ui]s da
ibi disponat ut ordinat[ur] aut iudicet. si sui grad[us]. ho
nore pot[er]it uoluerit. Si in alit[er] p[re]sumserit. dampna
bit[ur]. & n[on] solu[m] ille. s[ed] coopantes ei[us]. q[ui] e[ss]e sentent[ur]. q[ui]
sic ordinatio. ita ei[us]. & iudiciu[m] & aliaru[m] re[rum] dispo
sicio p[ro]hibet[ur]. **Ut in altera parrochia clicu[m] alteri
diocesis. e[pi]sc[opus] nullaten[us] ordinare p[re]sumat. xviii.**

E P[ri]s. aliena civitate que n[on] e[st] illi subiecta. n[on] ad eam.
nec ad possessione[m] accedat. que ad eum n[on] p[er]t[ine]t. nec
ordinatione[m] ibi facere p[re]sumat. n[isi] forte cu[m] e[ss]e silio &
uoluntate regionis epi. Si q[ui]s au[tem] tale aliq[ui]d fecerit.
irrita sit ei[us]. ordinatio. & ipse coherceat[ur] a synodo.

D e p[re]sumptione alteri diocesis. **xx.**
S i q[ui]s epi n[on] rogat[ur]. a[ut] alia p[ar]t[is] in alia uenerit. p[re]s[um]ptione
irruens ad ordinatione[m] & e[st]itucionem
e[pi]sc[op]o[rum]. & ad ea que ad illu[m] n[on] p[er]t[ine]nt. importunus
existat. uacua & inania s[un]t omnia que ab eo fuerint
e[st]ituta. Ipse au[tem] digna increpatione exco[m]municet[ur].

E
xxviii
Anchiro
ceno

F
xxvii
bonifacii
II

& ab hominibus a seculo cecilio. **Ne episcopus sua civitate relicta. Ambitius causa ad Aliam transeat. XXI.**

Episcopus
Leonis
pp

Si quis autem episcopus. civitatis sue mediocritate despecta. ad ministracione loci celebrioris ambierit. & ad maiore se plebe quacumque ratione transtulerit. a cathedra quod de pellat aliena. sed carebit & propria. ut nec illi perfideat quoniam per avaritiam concupivit. nec illi quoniam superbia spreuit. Suis ergo terminis quisque contentus sit. nec supra mensuram iuris sui affectu augeri.

De mutatione episcoporum. XXII.

Septima
Anthoni
pp. episcopus pbe
nca punita
constitutus

De mutatione ergo episcoporum. unde sanctam sedem apostolicam consulere voluistis. scitote eam communi utilitate. atque necessitate fieri licere. si non libitu cuiusquam aut donatione. Petrus sanctus & magister ac princeps apostolorum. de antiochia utilitatis causa. translatus est Romam. ut ibidem potius proficere possit. Eusebius quoque de quadam parva civitate. apostolica auctoritate translatus est Alexandria. Similiter Felix. de civitate in qua ordinatus. erat. electionem cuius propter doctrinam & bonam vitam quam habebat. communi episcoporum & reliquorum sacerdotum. ac presbiterorum consilio. translatus est Ephesum. Non enim transit de civitate ad civitatem. quoniam non suo libitu aut ambitu hoc facit. sed utilitate quadam aut necessitate. aliorum oratu & consilio potiorum. nec transferitur de minori civitate ad maiorem. quoniam non

h' ambitu ut p'p'a uoluntate fac. s' aut in app'p'a sede
pulsus. aut necessitate coactus. aut utilitate loci aut
p'p'ti. n' supbe s' humilit' translat'. ab alijs & in throni
hat. e. q' homo uidet in facie d's aut in corde. Et d'ns
p' p'p'ham loquit' dices. D'ns scit cogitationes hominu.
qm' uanes s'. No' q' mutat sede. q'n' mutat mentem.

Nec mutat ciuitate. q'n' sua sponte. s' exilio & electione
alioz mutat'. No' q' migrat a ciuitate ad ciuitate.
q'n' auaritie causa nec sponte dimittit sua. s' ut iam
dictu' e' aut puls' a sua. aut necessitate coactus. aut
electione & exortatione sacerdotu' & p'p'toz translat'.
e' ad altera' ciuitate. Na' sic epi' habent potestate' or
dinare regularit' ep'os. & reliq's sacerdotel. si quones
utilitas aut necessitas exposcerit. sup' dicto in & mu
tare & in throni' h'are potestate' habent. **De ep'o q'**
in sua p'secutus fuerit eccl'a q'd ad alia sit ei.

Si q's ep'us p'secut'. in sua fuerit eccl'a. **fugendu' xxiii**
fugendu' e' illi ad altera'. ei q' sociand'. dicente d'no.

Si p'secuti uos fuerint in una ciuitate. fugite i' alia.

Si au' utilitatis causa fuerit mutandu'. n' p' se h' agat
s' fr'ib'. inuitantib'. & auctoritate hui'. sedis faciat.

n' ambit'. causa s' utilitatis. **De ep'o q' p'ncipale**
kathe'dra' sue eccl'e neglexerit. xxiiii

Vt n' liceat ep'o p'ncipale' kathe'dra' sue paruechie

F
videt
calixt' p'
ep'us p' gallia
e' stans
n' s'
s'

Exe
Rotoma
gens'

negligere: & aliquam ecclesiam in sua diocesi magis frequenter.

Ut episcopus singulis annis parochiam suam circueat. xxv.

quoscumque episcopus parochiam suam circueat. perpetuo confirmet. ac doceat. & ea que vitanda sunt prohibeat. & ea que agenda sunt utiliter agere suadeat. **Ut episcopi presbiteros suos & eorum ministros diligenter discutiunt. xxvi.**

Laetatur ubi atque euenit. ut episcopi per singulas ecclesias & dioceses euntes. primum discutiunt clericos. quomodo ordinem teneant baptismi & missarum. & quae in ecclesia queque officia peragunt. Et si recte quod inuenierint. deo gratias agant.

Si autem minime docere debent ignaros. **Si episcopus parochiam suam uisitare nequeat. uero probabile se mittat.**

Quod si episcopus languore detentus. aut aliis occupationibus implicatus uisitationem dioceseos explicare nequeat. presbiteros probabile uitae aut clericos mittat. qui reddant basilicarum & reparationes. & ministrantium uitam inquirant.

Ut in circuitione episcopi omnes qui in parochia singulari ecclesiarum matricum exceptis infirmis ad synodum uenire debent.

Episcopus suam diocesim circuit. Archidies ut Archipresbiter. beat. cum pretere debet. uno aut duobus diebus per parochias quascumque uisitatur. est. & euocata plebe annunciare debet proprii pastoris aduentum. & ut omnes exceptis infirmis ad eum synodum die & nominata in tempore missae occurrant.

E
xco
sp
lesi

E
xco
briga
ren
si

E
xco
tole
m
n

E
xco
roma
gen
si

& omnimodis ex auctoritate sanctorum canonum percipere &
nunciatum. & nunciare debet. Quod si quis absque gravi ne-
cessitate defuerit. proculdubio a communione christiana
repellendus sit. Deinde accitis secum presbiteris. qui nullo
loco seruitium debent exhibere episcopo. quicquid de minoribus.
& leuioribus causis corrigere potest emendare sataga-
tur. ut pontifex ueniens maiora facilius disponat.

Reprehensio episcopi impulsu pagano Libros expo-
nentis:

CUM multa
rebus bona de ueris fuisset studiis nunciata. ita con-
mune est nata leticia. ut negare ea que sibi fructus
uere cedenda poposcerit. minime pateremur.
Sed propter hoc prouent ad nos quod sine uerecundia memo-
rare non possumus. fraternitatem tuam gramaticam. & illa
difficiliora quibusdam exponere. Quam rem ita moleste
suscepimus. ac sumus. uehementius. ad preueniendum. ut ea que
prius dicta fuerant. in gemitum & tristitiam ueremur.
que in uno ore cum iouis laudibus. christi laudes esse non
possunt. Et quam graue nefandumque sit episcopo canere. quod
nec laico religioso conueniat ipse esse sidera. Et quamuis
dilectissimum. filium nostrum candidum. presbiter pro. modum ueniens
hac de re subtiliter inquisitum. negauerit. atque uos conat.
fuerit excusare. de nostro tamen ad huc anno non recessit.

F
x rog
ad deside
ru episcopi

quod quanto execrabile est huiusmodi sacerdotibus. narrari. tanto
 utrum ita necne sit. districta & ueraci oportet satis
 factione cognosci. Vnde si per hoc euidenter hec que
 ad nos plura si falsa esse claruerit. neque uos magis & secta
 ribus. literis studere estiterit. & de nostro gratias agemus
 quod cor uestrum maculari blasphemis nefandorum laudibus
 non permittit. & de ceteris que poscitis securi iam & sine
 aliqua dubitatione tractabimus. **Quantum discrimen**

imminet pastoribus qui ueritatem christi predicare neglegunt.
Ve enim erit nobis qui huiusmodi ministerii onus susceptum habemus.

si ueritatem saluatoris nostri ihesu christi quam apostoli predicauerunt
 predicare neglexerimus. Ve erit nobis. si ueritatem silentio
 opprimerimus. quod erogare numulariis pecuniam iubemus.
 ut christianos populos imbuerent & docerent. Quid uisus christi
 futuro dicturi sumus. examine. si sermonis eius. uerita
 tem esse fundimur predicare. Quid erit dominus. cum de commissis
 nobis a maioribus. & de officio suscepto rationem iustis. iudex
 christus dominus noster districtam exegerit. **Ut episcopi discordantes**
concordare compellat.

Studendum est episcopo. ut dissidentes fratres siue clericos siue
laicos ad pacem magis quam ad iudicium hortetur. Ut in

die dominica rerum diuinationes non fiat ab episcopo. xxii.
 Ut nullus episcopus ut infra posuit die dominico causas
 iudicare presumat.

F
xxviii
Aug

Vt ep̄s quasi hospes se continere debeat. xxxiii.

Ep̄s quasi hospes fieri debet & . & p̄uatā domū n̄ habeat.

sz quasi hospes eē debet & . ut xp̄s ait . Filius hominis
n̄ habet ubi cap̄ suū reclinet . **Vt nullus ep̄s in alteri**

**ep̄i partu ecclia ad p̄motionē ministerij
ecclesie presumat.**

xxxiiii.

e
xxv
leonus
pp

Nullus ep̄s ex alia p̄uincia audeat ad aliā transgredi .

& ad p̄motionē ministerij aliq̄s in ecclia ordinare .

licet ē sensū uideant p̄bere n̄ nulli . n̄ literis tam me

tropolitani q̄m ceterorū q̄cū eos ep̄orū rogat . adue

niat . & ad accionē ordinationis accedat . Si uero nullo

uocante in ordinato more d̄p̄perat . sup̄ aliquib⁹ . or

ordinationib⁹ . & ecclasticis negociis ad eū n̄ p̄tinen

tib⁹ . componēdis irrita q̄dē que ab eo gerunt existat .

Ipse uero incōposita motus sui . & irrationabilis auda

cię subeat ultionē . ex h̄ iā dampnat⁹ . a sc̄o c̄cilio .

Ne ep̄s alterius ecclie audacter inuadere

Siquis ep̄s ecclie ad alium **atemptat⁹ . xxxv .**

p̄tinentē audacter inuadere . & in sua ecclia ordi

nare temptauerit . n̄ ē sentiente ep̄o . aq̄ d̄cesserit

is q̄ regule mancipat⁹ . ordinatio hui⁹ . n̄ irrita cō

p̄bet⁹ . **Q̄d nō oporteat ep̄m p̄ pecuniā**

Quicquid ep̄s p̄ pecuniā **ordinare . xxxvi .**

fecerit ordinationē . & sub p̄cio redegerit sp̄s sc̄i

F
xxviii
cen

e
xxv
cal
idon
en
si

grām que n̄ potest uendi. ordinaueritq; p̄ pecuniā
 ep̄m aut p̄br̄m. aut deñm. aut p̄curatōrē ut dispen
 satorē ecclē. ut quē lib̄ ex his q̄ connumerant̄ in clero.
 p̄ sui turpissimū lucri cōmodo. p̄p̄riū gradū. piculo sub
 iacebit. & q̄ ordinat̄. ē. nihil ex ordinatione hac p̄fi
 ciat. s̄ alienū. s̄ ad dignitatē ut sollicitudinē q̄m pecu
 niis acquisiuit. Si q̄s ū mediator uitam t̄pib̄. & nefan
 dis datis ut acceptis exiterit. si clie. quidē fuerit. p̄
 prio gradu d̄cadat. si ū monhs̄ aut laicus. Anathema
 t̄hent̄.

De munusis etiā a lingua uitam

Vnt n̄ nulli qui nūmoz **du x . xxxii .**
 quidē p̄mua ex ordinatione n̄ accipiūt. & tam̄ sc̄ros
 ordines p̄ humana grā languunt̄. hi nimirū q̄d gra
 tis accipiūt. gratis nō tribuunt. q̄ nimirū fauoris de
 impenso officio sc̄itatis expetunt. Vndē cū uirū iustū
 describeret̄ elaxas ait. Q̄ excutit manū. suas ab oī
 munere. Quia aliud ē mun̄. ab obsequio. Aliud mun̄.
 amanu. Aliud mun̄. a lingua. Mun̄. ab obsequio ē.
 subiectio indebite impensa. Mun̄. amanu. pecu
 niā ē. Mun̄. a lingua. fauor. Q̄ q̄ sacros ordines
 tribuit̄. tē ab omī munere manū. excutit. q̄ndo indi
 uinis reb̄. n̄ solū ullā pecuniā. s̄ etiā humanam
 grām n̄ req̄rit. **Vt ēs hostilitate expulsus ad
 Aliam uacantē transeat ecclā. xxxiii.**

Edictus
 93 17

F
XV
97 AD AN
glin ep

Pasto rulis officij cura nos ammonet
d' statim ecclesijs p'pos c' statuere sac'dotes. q' gregē dñicū
pastorali debeāt sollicitudine gub'nare. P' p'erea re
ioh'em ab hostib'. captiuatē l'itani e ciuitatis ep'm in
squillacina eccl'a cardinalē necesse duxim'. c' statuere
sac'dotē. ut & susceptā semel amāx curā uirtutu fu
ture retributionis impleas. & licet aua hoste imminere
d' pulsus sis. Aliā que pastore uaccat debeas eccl'iam
gub'nare. Ita tamē ut si ciuitatē illā ab hostib'. lib'am
essia. & dño p'tegente ad p'orē statū c' tegera reuocari.
ineā inq' p'us ordinat'. es eccl'iam reuocari. Sin aū p're
dicta ciuitas c' tina captiuitatis calamitate p'mit'. in
hac inq' & a nō incardinatus es debes eccl'a p'manere.

Ex de
cl' m'is
p'

**De ep'is q'd om'is homines eius iure debeant
om'is p'ncipes tre obedire. xxxviii.**

& cunctos homines ep'is obedire & capita sua sūmēte.
eoz q' ad uitores existere p'cipiebat. ut om'is p'arter
fideles & co op'atores legis d'i monstraret. ne d' eis di
cat. c'fundent' & erubescēt om'is q' p'ugnāt adūsū te.
& erunt q' si n' sunt. & p'ibūt uiri q' c' t'ndicūt t'. Que
res eos. & n' inuenies uiros rebelles tuos. Om'is q' q' eis
c' t'ra eunt. ita damnatos & infames usq' ad san
factionē monstrabat. & nisi c' uerterent. Alimib'.
eccl'e alienos eē p'cipiebat. **Ut nullus d' ep'o suo**

querelā faciat. n̄ p̄us eū de eadē re sepe t̄pella. XL

Siquis erga ep̄m ut auctores ecclē q̄m libet querelam habere iustam crediderit. n̄ p̄us p̄mates aut alios ad eam iudices. q̄m ipsos aq̄b. se lesū existimat. ē ue niat familiarit. n̄ semel sepissime ut ab eis aut suā iusticiā accipiat. aut excusationē. Si autē secus egerit. ab ipsis & ab alijs cōmuniōne priuet̄. tanq̄m ap̄toꝝ patriūq. c̄emptor. **Ut ep̄i a solo dño sint iudi**

F
redic
Alexandri
p̄ omib
ordō
d̄i
si

Ep̄iscopos n̄ a solo dño iudicandos. xli.

Ep̄iscopos n̄ a solo dño iudicandos. xli. aut remouendos & n̄ ab alijs eē dicebat. q̄ sui sūt & n̄ alteri. Pr̄ q̄ se q̄ alteri. iudicā. f. uū. Nā si istān patiunt̄ homines. nec d̄i d̄oꝝ & d̄ns d̄nantiū h̄ ulla ten. pati. Vnde & p̄phe d̄ns dic. Pece excoꝝite s̄ n̄ q̄ si argentū. elegi te in camino paupertatis. p̄pt̄ me faciā ut n̄ blaphemer & gl̄am mān̄ alteri nō dabo.

Ex
dec̄ d̄m
ut p̄

Ep̄os a suis ouib. n̄ rep̄ hēdē dos. nisi a fide exorbitauerunt. xlii.

Oves ū que pastori suo cōmissee fuerunt. eū n̄ rep̄ hēdere nisi a recta fide exorbitauerit debent. nec ul laren. accusare poss̄ q̄ facta pastoꝝ eoz̄ gladio feriēda n̄ s̄. q̄nq̄m recte rep̄ hēdēda uideant̄.

F
redic
guz
p̄

N̄ ep̄s n̄ iudicet̄ q̄ a suis reb. ē expoliatus. xliiii.

Nullus ep̄s q̄ suis ē reb. expoliat̄. aut a sede p̄p̄a. ui aut t̄pore pulsus. ante q̄m sibi ablata legibus

Ex
de fel
cal p̄ ep̄s
p̄ egyptū
m̄s̄

restaurant. & ipse pacifice anna ut plus suis fruatur
honoribus. sedique pro se regulariter restant. iuxta
canonicam institutionem non accusari. iudicari. uocari.

P aut dampnari potest. **Ut copuinales episcopi pegrina**
se pegrina u iudicia iudicia non patiantur. xl. iii.

salua in omnibus. apostolica auctoritate generali sanctio
ne prohibemur. quod indignum est ut ab exteris iudicentur.
quod p uinales & a se electos debent habere iudices. nisi
fuerit appellatum. Unde oportet si aliquis episcoporum super
certis accuset criminibus. ut ab omnibus. audiat quod in p uina
cia episcopi. quod non oportet accusatum alicubi quam in foro

A suo audiri. **Quod innocentes accusatores esse non**
accusatores aut nullatenus possunt. xl. v.

& testes esse non possunt. quod in primo facti innocentes. ne inini
nocere cupiant. ne lesi ulcisci se uelint. Inoffensus quod
accusatorum & testium affectus querendus est. & non suspectus.

Quod neganda sit accusatis Licentia criminandi
prius quam se crimine exuerint. & familiaribus atque
confessis sponte. & his qui esterno. ut phendie. aut

Et neganda est accusatis Antea fuerint innocentes. xl. vi.

Licentia criminandi. prius. se crimine quod promittit exuerit.
quod non est credendum contra alios eorum confessioni quod criminibus
implicati sunt. nisi se prius probauerint innocentes. quod
periculosa est & admitti non debet & rei aduersus quemcumque p-

E
x dce
fabiam
p hilario
epo ma
no

E
x dce
anaclea
p om
b. epis
mas
fil

E
x dce
stephanu
p omib
missis
epis

fessio. Familiares uero & sponte confessi. atque sceleribus
irremediabiliter non debent admitti. nec hi qui esterna die aut
prehendie aut antea fuerint inimici. **De criminationibus
aduersus doctores non suscipiendos.**

Et licet hec possint **XLVII.**
generaliter dicta sufficere. ut ut declinemus. errata. ut
custodiamus. catholica. ab apostolis tam eorumque successoribus.
nisi quod est statum. criminationes aduersus doctores non de
bere suscipi. nec peregrina posse iudicia fieri. neque que
quam alteri iudicis. quam sui sententia debere consisti.

Ut nemo episcopus apud secularis accusatus. XLVIII.
Et nemo episcopus penes secularis arbitros accusatus. sed apud
suos primates **De episcopis in iudicium secularis
non uocandis. XLVIII.**

Nullus episcopus. neque per civilem neque per criminalem causam. apud
quolibet iudicem siue civilem siue militare perducatur ut exi
beat. Magistratus autem qui hoc iubere ausus fuerit. Amissionem
cuiuslibet est dempnationi plectatur. **De accusatoribus.**

Accusatores autem episcoporum & testibus. **L.**
& testes super quibus rogatus. absque ulla infamia aut
suspitione ut manifesta macula & uera fide plenus
instructi esse debent. & tales quales ad sacerdotum eligere
diuina iubeat auctoritas. quam sacerdotes ut antiquorum
iudice auctoritas criminari non possunt. nec in eos testificari

Excepta
felicis pp
egypti
epi

Ex
cepta bona
faciunt ad
epos gal
lie

Ex
cepta
damasi pp
stephano &
unius epus
affrice m
sis

q̄ eundē n̄ habent nec poss̄ p̄uehi honore.

Que sunt infames persone L. 1.
In fames autē eē eas p̄sonas dicim⁹. que p̄ aliq̄ culpa
notant̄ infamiz. id̄ om̄s q̄ xp̄iane legis normā abi
cunt. & statuta eccl̄astica c̄tempnūt. Similit̄ fures
sacrilegos. & om̄ib⁹. capitalib⁹. criminib⁹. in reuo s.
sepulcroꝝ uiolatores. & ap̄toꝝ atq̄ successorū eorū
religiosa scōꝝ patrū statuta libent̄ uiolantes. & os
q̄ adūsus patres arman̄. q̄ in om̄i mūdo infamia no
tant̄. similit̄ & incestuosos. homicidas. p̄ueros. rap
tores. maleficos. Veneficos. Ad ulteroꝝ. d̄ bellis refugi
entes. & q̄ indigna sibi petūt loca tenere. aut facul
tates eccl̄e abstrahūt in iuste. & q̄ fr̄es calumniant̄.
aut accusant & n̄ p̄bant. ut q̄ c̄tra innocentes p̄ncipiū
am̄os ad inuicundiā p̄uocant. & om̄s anathemati
zatoꝝ. ut p̄ suis scelerib⁹. ab eccl̄a expulsoꝝ. & os quos
eccl̄astice ut sc̄li leges infames p̄nunciāt. nec suo
ante legitimā libritē. nec penitentes nec digunoꝝ
nec eos q̄ curie d̄s uiunt. ut q̄ n̄ s̄ integri corpore.
aut sanā n̄ habent m̄te ut intellectū. aut inobediē
tes scōꝝ decretis existūt. Hi os nec ad sacros grad⁹.
debent p̄uehi. nec isti. nec libri. neq̄ suspecti. neq̄
q̄ rectā fidē. ut dignā cūsatōnē habent. sumos sac̄
dotes poss̄ accusare.

9

Y **ET** scripta nulli⁹ accusationes suscipiant. **Lu.**

P Et scripta enim nulli⁹. accusatoris eo qui accusat absente suscipiat. s. p. p. a uoce si legitima & edigna accusatoris persona fuerit. p. s. e. n. t. e. e. o. u. i. d. e. l. i. c. a. q. u. e. a. c. c. u. s. a. r. e. d. e. s. i. d. e. r. a. t. q. u. i. n. u. l. l. u. s. a. b. s. e. n. s. a. u. t. a. c. c. u. s. a. r. i. p. o. t. e. s. t. a. u. t. a. c. c. u. s. a. r. e. N. u. l. l. u. s. t. a. m. p. r. e. s. a. t. i. o. r. d. i. n. i. s. u. i. r. a. c. c. u. s. a. r. i. p. o. t. e. s. t. a. u. t. r. e. s. p. o. d. e. r. e. s. u. i. s. a. c. c. u. s. a. t. o. r. i. b. p. r. i. q. u. i. n. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. s. u. o. p. r. i. m. a. t. e. u. o. c. a. t. s. i. t. l. o. c. u. q. d. e. s. s. e. n. d. e. d. i. a. u. t. i. n. q. u. e. r. e. n. d. i. a. c. c. i. p. i. a. t. a. u. t. a. b. l. u. e. d. i. c. r. i. m. i. n. a. **De inducijs crimi-**

natoris e p. o. r. y. q. u. a. l. e. s. e. e. d. e. b. e. a. n. t. Lu.

De inducijs uero ep. o. r. y. sup. q. b. e. s. u. l. u. i. s. t. i. s. d. i. u. s. a. s. a. p. a. t. r. i. b. r. e. g. u. l. a. s. i. n. u. e. n. i. m. i. n. s. t. i. t. u. t. a. s. Q. u. i. d. a. e. n. i. m. a. d. r. e. p. e. l. l. e. d. a. i. m. p. i. u. o. r. y. m. a. c. h. i. n. a. m. i. t. a. & s. u. a. s. p. p. a. r. a. n. d. a. s. r. e. s. p. o. s. i. o. n. e. & t. e. s. t. e. s. e. f. i. r. m. a. d. o. s. & e. c. c. l. i. a. e. p. o. r. y. a. t. q. a. m. i. c. o. r. y. q. u. e. r. e. d. a. a. n. n. u. & .v. i. m. e. s. e. s. m. a. n. d. a. u. e. r. e. c. c. e. d. i. q. d. a. a. u. t. a. n. n. u. i. n. q. p. l. u. r. i. m. i. e. c. o. n. d. a. n. t. M. i. n. u. o. q. u. i. n. .v. i. m. e. s. e. s. n. r. e. p. p. e. r. i. q. u. i. & l. a. i. c. i. s. h. e. c. i. n. d. u. l. t. a. s. q. u. i. n. t. o. m. a. g. i. s. d. n. i. s. a. c. d. o. t. i. b. u. s. **N**am & a. n. t. i. s. a. n. t. e. c. e. s. s. o. r. i. b. a. t. q. r. e. l. i. q. u. i. s. s. c. i. s. p. a. t. r. i. b. u. s. m. u. l. t. o. c. i. e. s. i. n. h. i. b. i. t. u. e. n. e. q. u. i. s. d. n. i. s. a. c. d. o. t. e. s. d. i. t. r. a. c. t. i. o. n. i. b. n. e. x. r. a. d. i. c. e. h. e. r. e. t. i. c. i. t. a. t. i. s. p. l. a. n. t. u. e. x. Q. u. i. e. s. c. i. t. e. i. n. q. u. i. n. t. & n. o. l. u. e. p. s. e. q. u. i. e. o. s. q. u. i. d. e. o. p. f. e. c. t. e. m. i. n. i. s. t. r. a. n. t. q. u. o. r. y. o. r. a. t. i. o. n. i. b. & t. r. e. n. a. b. e. l. l. a. s. e. d. a. n. t. & r. e. c. e. d. e. n. t. u. a. d. o. a. n. g. l. o. r. y. p. e. l. l. u. n. t. i. n. c. u. r. s. u. s. q. u. i. c. q. o. m. n. i. s. d. e. m. o. n. e. s. c. o. r. r. u. p. t. o. r. e. s. p. e. c. u. a. s. s. i. d. u. i. t. a. t. e. e. f. u. n. d. u. n. t. **Si eps expulsus.**

E
xpla
bonifacii
II

Ausuf fuerit ingredi ciuitate. **Liiii.**
Siquis ep̄s expulsus ausuf fuerit ingredi ciuitate qua
repulsus ē. ut exire d̄ loco inq̄ degere iussus ē. iubem⁹.
eum in monasterio in alia p̄uincia cōstituto tradi. utq̄
in sac̄dotio peccauit. degens in monasterio corrigat̄.

E
xpla
Anthono
ceno

Pe ep̄is q̄ se uiuentib⁹ successores eligere de fide
Ep̄scopo n̄ licere p̄ se. **tant.** **Lv.**

Alterū successorē sibi cōstituere. licet ad exitū uite
p̄ueniat. Qd̄ si tale aliquid factū fuerit. irritū ē hui⁹
modi cōstitutū. Seruetur ius eccl̄asticū id cōueniē opor
tere n̄ alit̄ fieri. n̄ cū iudiciū & sinodo ep̄oz. q̄ p̄. abtū
quiescentis potestate habent eū qui dignus extiterit
p̄mouere. **Qd̄ canones nūsq̄m p̄cipiāt. ut p̄ egrit
tudine ep̄i Alius ep̄s succedat.** **Lvi.**

E
xpla
Adana
tholū cō
tinopolita
nū ep̄m

Se ip̄s in dilec̄tio tua me reuerentissimo fr̄mo ioh̄i
p̄me iustiniane ep̄o p̄ egritudine capitis q̄m patitur
ep̄m p̄cipere succedi. ne for̄tasse dū ep̄i una eadem
ciuitas n̄ habeat. qd̄ absit absit ab hostib⁹. deperat.
Per quidē nūsq̄m canones p̄cipiūt. ut p̄ egritudine ep̄i
ep̄s succedat. & om̄ino iniustū ē ut si molesta corpo
ris irruat honore suo p̄uet̄ egrotus. Atq̄ ideo p̄ nos
fieri nullaten⁹. potest. ne peccatū in m̄am am̄am ex
ei⁹. depositione ueniat. S. suggerendū ē. ut si is q̄ ē

in regimine egrotat. dispensator illi talis requiratur.
quod possit ei. omne curam agere. & locum illi. in regimine
ecclesie ipso non deposito custodire. & conservare. ut neque
deus omnipotens offendatur. neque civitas neglecta esse inveniat.

**De episcopo qui propter dolorem capitis sepe in amentiam de
quibus annis triste nobis sit valde venerunt. Lvi.**

quod loquimur. atque firma nos compassio potius unguat.
quam aliquid de auditu discurrere permittat. suscepta tamen
solicitudine regimini. cor vestrum instanti pulsat aculeo.
magna nos ecclesiarum cura prospicere. & antequam earum
possit utilitas deperire. quod fieri debeat deo auctore dis
ponere. Pervenit ergo ad nos quibusdam referentibus quendam
episcopum ita passionem capitis incurrisse. ut quod mente aliena
ta agere soleat. gemitus & fletus.

Ne ergo languente pastore grex quod absit insidiatoris
clamandus dentibus. exponatur. ut ecclesie ^{ipsius} utilitates de
pereant. causa nos necesse est periculis tractare. Et
ideo quia vivente episcopum ab officio suo necessitas infir
mitatis non erum abducat alium loco eius. non requirente eo. nul
la sunt ratio ordinari. Si si inter ualla egritudinis habe
re solent. & ipse data petitione non se ulterius. Adhuc mun
dicia subire infirmitate posse fateatur assurgere. &
alium loco suo expetat ordinandum. facta omnium sollemp
niter electione. alter qui dignus fuerit episcopus ordinetur.

sic tam ut quisq; eundem epm in h' seculo unum tenuerit. sup
tuis ei debiti de eadem ecclia ministrat. Primum si nullo tpre
ad sane mentis reddat officium. psona fidelis ac uita e
pbabilis eligenda. que ad regimen ecclie idonea possit
existere. atq; d' amaram utilitate cogitare. inq; etos sub
discipline uinculo restringere. ecclasticam rep' cum
gerere. & maturum atq; efficacem se in omib'. exhibere.
q; etia ep'o q' nuc egrotat sup stite loco ei. debeat e' secreta
rii. **Correctio epi qui concubina habuit.**

Tribunal iudicis

Lviii.

etiam securus aspiciat q'sq's reatus sui c'uscus. digna eu
modo penitentia placare c'tendit. Habuisse te siq; de
concubina manifesta ueritate coprimus. d' qua etia co
traria e' quib' da nata suspicio. S, q' in reb'. Ambi
guis absolutum n' debet ee iudicium. h' tunc c'scientie eli
gunt. comittunt. Qua d' re si in sacro ordine constitutus es.
te p'mixtione ee reclusis maculatum. sacerdotij honore d'
posito administrandum nullo m' p'sumas accedere. sci
turus manij tue piculo ministrare. & d' dno te sine
dubio reddere rationem. si hui'. modi sceleris c'uscus
in eo q' es ordine celas uirtute p'manere uolueris. Vnd
iter hortam'. ut si te deceptum hostis antiq' calliditate
cognoscis. c'opetenti eu du' liceat penitentia superare
festines. ne cu' eo particeps q'd n' optam'. in die iudicij

a puteris. S u i h u i . r e a t . r e s a u s n e s . i n e o t e n e c e s s e
 e q u e s o r d i n e p m a n e r e . P r e t e r e a q u m m u l i e r e a m a t r i
 c u l i s e m o r d i n e s a c e d o t u i e e d i e r u d e l i t d e p u t a s t i . q m
 l i c e t p . v i i i . m i s e s e a m d e m i n i m e a r b i t r i u m f u i s s e d e
 f u n e t a m . t a m q u a o r d i n i s t u i h a b e r e n o l u i s t a r e s p e c
 t u p p r e a d u o b . t e m s i b . a b a m m i n i s t r a t i o n e m i s s a r e
 s t a t u m . a b s t i n e r e . I n q u o . a b o f f i c i o t u o s u s p e n s u f l e
 r e t e c o u e n i t q d f e c i s t i . N a u a l d e d i g n u e . u t p . q m t e
 a d u r e i s t u i s t r a n q u i l l a r e c t i t u d i n e l a u d a b i l i u s a c e r
 d o t u e x e m p l a n p u o c a n t . s a l u m c o r r e c t i o n i s m e d i
 c i n a c o p e l l a t . **D e e p o p s a c r a m e n t u p u r g a t o & a b
 s o l u t o . L v i i i .**

I
 r e g
 a d b r u n e h i l
 l e r e g i n a
 f r u e o r

E x a n i u r e u e r e n t i s s i m u s f r e m c o e p m q . n r m p . q m e a
 q u e d e o d i c t a f u e r a n t r e q r e n t e s . i n n u l l o i n u e n i m u s
 e e c u l p a b i l e . q m s u p a d s a c r a t i s s i m u c o r p . b e a t i p e t r i
 a p t i s u b i u r e u r a n d o s a t i s f a c i e s . a b h i s q u e o b i e c t a e i .
 o p i n i o n i f u e r a t s e m o s t r a u i t a l i e n u . r e u e r t i i l l u p u r
 g a t u a b s o l u t u q . p m i s i m u s . q e s i c d i g n u e r a t u t s i i n
 a l i q r e u s e x i s t e r e . c u l p a m e o c a n o n i c e p u n i r e m u s .
 i t a d i g n u n f u i t u t e u a d u u i a n t e i n n o c e n t i a d u r t i .
 r e t i n e r e u t i n a l i q a s s l i g e r e d e b e r e m u s .

D e P u r g a t i o n e L e o n i s P a p e . L x .

A v d i t u f r e s k m i & d i u u l g a t u e p m u l t a l o c a . q l i t h o
 m i n e s m a l i a d u s u m e i n s u r r e x e r . & d e b i l i t a r e u o l u e r

I
 u r a n
 n i S c i L e o
 n i s p

& miser sup me graua crimina. Propt̄ qm causam
iste clem̄tissimus ac serenissim⁹. dñs rex karolus una cū
sac̄dotibus & optimatibus suis istam puenit ad urbe.
Q uāobrē ego leo pontifex scē Romanę ecclē. Anemine
iudicat⁹. neq; uocatus. s; spontanea mea uoluntate
purifico me m̄spectu ur̄o corā dō & anḡ. sc̄. q̄
cientiā mā nouit. & beato petro p̄ncipe apl̄. in
cui⁹. cōspectu cōsistim⁹. q̄ istas criminosas & sceleru
tas res quas illi m̄ obiciūt. nec p̄petraui nec p̄petra
uiss̄. Testis m̄ ē d̄s. ad cui⁹. iudiciū uenturi sum us. &
in cui⁹. cōspectu cōsistim⁹. & h̄i p̄t̄ suspitiones tollēdas
mea spontanea uoluntate facio. n̄ quasi in carnob⁹
inuentū sit. aut quasi ego hanc cōsuetudinē aut dect̄
tū in scā ecclā successorib⁹. m̄s. necn̄ & fr̄ib⁹. & co ep̄s
nr̄is imponā. s; ut meli⁹. aub̄ abscidatis rebelles cogi
tationes. **Siquis ex ecclesiastico ordine dāpnatus
fuerit in synodo. & ausus fuerit d̄ sacro mini
sterio aliquid cōtingere.** Lxi.

Si quis ep̄s damnat⁹. in synodo. ut p̄br aut diachon⁹.
in suo ep̄o. ausi fuerint aliquid d̄ ministerio sacro cō
tingere. siue ep̄s iuxta p̄cedentē cōsuetudinē. siue
p̄br aut diach⁹. nullo m̄ liceat ei nec in alia synodo
restorationis sp̄e. aut locū habere satisfactionis. s;
& cōmunicātes ei om̄s abici d̄ ecclā. & maxime si p̄.

f
xvot
Amo ce
no

ea qm didicerunt adusum memoratos p lata fuisse sen
tentiā. eisdē cōmunicare temptauerunt.

De ep̄is sua manu cedentibus. LXII.

Non liceat ep̄o manib⁹ suis aliquē cedere. h̄ enī alienū
a sac̄dote debet eē. **De illo qui se ipsū & sibi
comissos corrigere neglexerit. LXIII.**

Qui ne regimini in se rationē habuit. nec sua delicta
deteret. nec erim filioꝝ correx̄. canis impudicus
magis dicendus ē qm ep̄s. **Qd nō sunt omnes
filij sanctorū q̄ tenent Loca scōꝝ. LXIII.**

Non facile ē stare in loco Petri & Pauli. & tenere ka
thedrā regnantū cū xp̄o. q̄ h̄ic dicit. Nō scōꝝ filij
qui tenent Loca scōꝝ. s; q̄ exercent opa eoz.

Qd nullus ex genere nec ex loco glari debeat.
Nos q̄ p̄sum. n̄ ex locoꝝ nec generis **LXV.**

dignitate. s; moꝝ nobilitate innotescere debemus.
nec urbū claritate s; fidei puritate. **De sac̄dotib⁹
qui ouib⁹ suis mala p̄bent exempla. LXVI.**

De mo quippe amplius in ecclā nocet. qm q̄ p̄se
agens. nom̄ ut ordinē sc̄itatis & sac̄dotis habet. De
linquentē nanq; hūc redanguere nullus p̄sumit. &
in exēplū culpa uehēnt̄ extendit̄. cū p̄uenerit a
ordinis peccator honoratur. **Qd res sue ecclē ep̄s
n̄ p̄us cū suo cōmutoe. testam̄tari n̄ possit. LXVII.**

De
bonifacio
p̄

De
x̄dic
s̄

De
icta
geroni
m
i

66
dicit

De
x̄dic
aug

F
xco ago
then
fi

F
x dca
felicitat

Si quis episcopus contra dicto testamento de ecclesiastica iuris perpetuitate legauerit. aliter non ualebit. nisi tantum de iuris propriis facultatibus suppleuerit. **De accusatis episcopis. LXXIII**

Si primates accusatores episcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint. tunc tempore legitimo eos ad synodum canonice conuocati. nisi infra angustam tempore canonice conuocent. prius eis prescripta significant quod eis opponitur. ut ad responsionem preparati adueniant.

Quod sacerdotes dei declinare debeant.

Quocumque ad aurium
LXXIII.
& ad oculos pertinent illecebriis undique uigor animi moliri posse credatur. ut de aliquibus generibus musicorum aliisque in nullis rebus. omnes dei sacerdotes se abstinere debent. quia pro aurium oculosque illecebriis. uiciorum triba ad animum ingredi solent. histriionum quoque turpium & obscenorum insolentias iocorum ipsi animo effugere. ceterisque sacerdotibus effugiendas predicare debent.

EXPLICIT LIB PRIMVS.

INCIPIUNT CAPIT V LXXIIII

- I** Que presbiteri necesse est discere & scire debeant.
- II** Quod nullus ecclesiastico ordine absolute debeat ordinari.
- III** De presbiteris que ante .xxx. annos ordinari cupiunt.

- iiii** qd ante. xxv. annis diaconi nō ordinandi.
v De pbr̄is qui sine examine sunt p̄uecti.
vi De eo qui sibi uolens aliqd membrū truncauerit.
vii De cl̄is qui a medicorū incisione claudi efficiunt̄.
viii Vt sedimonarij nō ordinentur. **¶** nō debeant.
ix Qd illentus. & aliq̄ membro immittit̄. p̄uehi nō debeat.
x Vt demonib⁹. sanilib⁹. q̄ passionib⁹. uicari. sacra tractare
xi Vt d̄f uuli c̄ditione. n̄ pri⁹. ad n̄s p̄rijs libertatē habeant
xii De eadē re. **¶** nullom̄ hordinet̄.
xiii Vt penitentes & digami n̄ pmoucant̄.
xiiii Vt nullus ex penitentib⁹. ordinet̄
xv Vt nullus ep̄s alteri⁹. parrochianū retinere p̄ sumat.
xvi Vt missę peculiare in dieb⁹. sollempnib⁹. n̄ fiant.
xvii Vt om̄is pbr̄. om̄ib⁹. parrochianis suis symbolū & orationē
 d̄m̄cā insinu &.
xviii Vt pbr̄i plebes ammoneant it̄ bubulos suos & portariōs
 ut alios pastores in p̄ncipalib⁹. festis ad missas uenire pmittat̄.
xix Vt nullus ordinat⁹. p̄ scā discurrat eccl̄e sue cura derelicta.
xx D̄m̄ca dies qualit̄ sit ueneranda.
xxi Vt nullus in dieb⁹. d̄m̄cis genua flectat.
xxii De alterius pbr̄i plebe sano.
xxiii De eadē re.
xxiiii Qd n̄ liceat cl̄ico induarū ciuitatū c̄scribi eccl̄ijs.
xxv De eadem re.

- xxvi.** Qd pbrri assidue legere debeant.
- xxvii** Qd piculū magnū sit Aliquē fieri iudicē vtrū aliene. qui nescit suā tempore.
- xxviii** Vt pbrri iuxta gētam illoꝝ hospitent̄.
- xxviii** De pbro si uxore accepit deponat̄.
- xxix** De eadē re.
- xxx** De ordinariis si usuras exercuerit̄.
- xxxi** De eadē re.
- xxxii** Vt nullus ex ecclesiastico homine edendi ut bibendi causa tabnas ingrediat̄.
- xxxiii** Vt illi quib⁹ uxores ducēdi licitū n̄ ē. alioꝝ misuras d̄
 utant. ¶ Lutens.
- xxxv** Vt nullus eſt mala curate suscipiat̄ sine cōm̄dationis
- xxxvi** Vt singuli pbrri singulis annis suo ep̄o d̄ ministerio suo
 rationē reddant. ¶ debeant.
- xxxvii** De moris & Laicis q̄m̄lo quebis suis glant̄ ut p̄dicare nō
- xxxviii** Qd nulli sac̄dotū canones liceat ignorare.
- xxxiiii** De pbris parrochialib⁹. cū ē uenerint ut se inebriare
 n̄ audeant. ¶ m̄at̄ c̄ uua.
- xl** Nec clici nec uiri religiosi. ante orā t̄ciā manducare
- xli** Vt cibis sac̄dotū semp̄ diuina lectio misceat̄.
- xlii** De clcis succurrilibus.
- xliiii** Vt clcis barbam n̄ nutriat̄.
- xliiiii** De clcis p̄ creaturā iurantibus.

xlv De ordinatis q̄ solent extra ecclesiastica mandata aurib'. p̄ncipis molestia inferre.

xlvi Si clericus ad usus clericū habet negotiū. ut ad seclaria nō recurrat negocia.

xlvii De p̄bris qui a plebib'. infamant q̄m purgari debeant.

xlviii De p̄bro accusato ap̄to.

xlviiii Si p̄br aut diacon'. in fornicatione aut p̄urio aut furto captus fuerit. ab officio suspendat̄.

l De ordinatis q̄ ep̄m p̄p̄riū ē tempnunt.

li De p̄bris qui a parrochus fugiūt in quib'. locati sūt.

lii Criminantē in iuste & n̄ p̄bantē. ubib'. publice castigandū. & merilio d̄portandū.

liii De substantia d̄functi p̄bri cui'. eē debeat.

liiii De clericis qui laicalib'. uestib'. utuntur.

lv Ut nullus ex clero militaria arma portet.

lvi De suis d̄. ut om̄s siluance uagationes. & accipitres m̄dicat̄.

lvii De numero certo diaconoz̄.

lviii De sac̄dotib'. q̄ suū ministeriū ad implere nesciunt. nec discere uolūt. q̄ ab officio sint remo uēdi.

lviiii Exemplar formate ept̄e. que in uicena s̄r̄nodo. a sc̄is patrib'. ē cōfirmata & collaudata.

lx De clericis q̄ mixta interficiunt̄.

EXPLICIUNT CAPITULA.

INCIPIT LIBER SECVNDVS ;

Ex
x diebus
aug

Que pbr̄i necessario discere & scire debeant. i.

QU E ipsiſ sac̄ dotib⁹. necessaria sunt ad discēdū.
id. Liber sacram̄torū. Lectionari⁹. Antiphonari⁹.
Baptisteriū. Comput⁹. canon penitentialis. Psalte
riū. homelię. p̄ circulū anni dñicis dieb⁹. & singulis
festiuitatib⁹. apte. Ex quib⁹. om̄ib⁹. si unū de fuerit.
sac̄dotis nom̄ uix in eo c̄stabit. q̄ ualde piculose s̄
euāgelice m̄ne. q̄b⁹. dr̄. Si cec⁹. ceco ducatu p̄stet.
ambo inſouēciū dunt. **Q̄d nullus ex eccl̄astico**

Ex
xviii
calendone
si

ordine absolute debeat ordinari. ii.
NULLŪ absolute ordinari debeat pbr̄m. aut diachm.
nec quēlibet in gradu eccl̄astico. n̄ specialit̄ eccl̄e cui
tatis aut possessionis. aut m̄ris. aut monasterij nom̄.
cui ordinandus ē p̄nunciat⁹. **Q̄ ū absolute ordinat⁹.**
d̄creuit sc̄a synod⁹. irritā haberi hui⁹. c̄modi manus
impositionē. & nūſqm̄ posse ministrare ad ordinatis
in iuriā. **De p̄ris q̄ ante. xxx annū ordinari**

Ex
x die
fabiani
ff

SI quis. ^{mū} xxx. etatis sue annū n̄ im̄ **cupiunt. ii.**
pleuerit. nullom̄ pbr̄ ordinet̄ etiā si ualde
sit dignus. q̄ ipse dñs. ^{mo} xxx. anno baptisatus ē.
& sic cepit docere. Oportet q̄ eū q̄ ordinandus ē. usq̄
ad hāc legitimā etatē puenire. **Q̄d ante xxv. añ**

Ex
xviii
calendone
si

diachoni nō sunt ordinandi. iii.
PLacuit ut ante. ^{ti} xxx. v. annis etatis. nec diachi or

dinent. nec Virgines cōsecrent. & ut Lector p̄tm n̄
saluta. **De p̄bris qui sine examine sūt p̄uec**

Eos qui p̄bri sine examine s̄ p̄uecti. **v.**

ut cū discuterēt peccata sua cōfessi s̄. & homines cōtra
canones cōmoti manū. cōfessis imponere temptauer̄.
tales regula n̄ admittit. q̄ q̄d inrephensibile ē catho
lica deffendit excta. **De eo q̄ sibi uolens aliquod**

Qui q̄ partē digiti **membrum truncauerit. vi.**

sibi abscidit uolens. hūc ad clerū canones n̄ admittit
Cui ū h̄ casu accidit. & si in clero fuerit rept̄. n̄ abiciat̄.

De clericis q̄ a medicoꝝ incisione claudi efficiunt

Qui in firmitate positus. **vii.**

cl̄s in medicoꝝ incisione claud̄. efficiūt. p̄moueri ad
sacros ordines eū n̄ de negamus.

Uterque medicorum non ordinantur. viii.

Uterque medicorum numquam ordinandos clericos. sic nec usura
rios. ut in iuriarū suarū ultores. **Ad illiterat̄ & aliq̄**

membro imminutus p̄uehi nō debeat. viii.

Illiteratos q̄q̄ aut aliq̄ parte corporis imminutos.
nullus p̄sumat ad clerū p̄uehere. q̄ nec literis carēs
sacris potest eē aptus officijs. & utrosū nihil p̄sus
p̄sus dō offerre legalia p̄cepta sanxer̄. Similit̄ q̄ se
ip̄sos abscidunt. **Ut demonib̄ similib̄ q̄ passionib̄**
intra sacra tractare nō debeant. x.

Ex
cepta
gelafy
ff

Vs que adeo sane compim^r. illicita que q^u p^rump^te.
ut demonib^{us}. similib^{us}. q^u passionib^{us}. irretiti^{is}. mysterij
sacro sca tractare tribuat. Et p^r. pauca. Si corpore
sauciati aut debile neq^uqm sca ctangere Lex diuina
pmisit. q^uto magis donu celestis dispesatores ee cue
nit qd e deteri. nite pculsos. **Ut de seruiliditione**

Ex
cepta
triburi
ensi

Un^{de} p^rus adn^{is} p^rprijs libertate habeant nullom or
t nulli d^e seruiliditione ad sacros ordines **din^{er}. xi.**
pmouean^t. n^{on} p^rus adn^{is} p^rprijs legitimam libertate
csequant^r. Cui^{us} libertatis carta ante ordinatione in
ambone publice legatur. & si nullus ctradixerit.
rite cse crabunt. Porro fuis n^{on} canonicc csecrat^{us}. p^r.
qm d^e gradu deciderit ei^{us}. cditionis sit cui^{us}. fuerit
ante gradu. **De eadem re. xii**

Ex
cepta
Leonis
ff

Admitunt^r passim ad ordine sacru. quib^{us}. nulla natu
luu mo^{ri} dignitas suffragat. & q^u adn^{is} suis libertate
csequi minime potuer. ad fastigiu sac dotij. taqm
fuis uilitas. huc honore iure capiat puehunt. &
p^rbari posse do creditur. q^u dno suo nec du p^rbare se
potuit. Et p^r. pauca. Deb & eni ee immunis ab alijs.
qui diuine militie fuerit aggregad^{us}. ut acastri d^eni
cis quib^{us}. nom ei^{us}. ascribit. nullis necessitatu uinculis
abstrahat. **Ut penitentes & digami no p^rmo
ueantur. xiii.**

Vt digami ut penitentes. ut repudiatarū mariti. ad sac
dotū n̄ pmoucant. **Vt nullus ex penitentibus**

Ex penitentib⁹. quanuis ordinetur. xviii.

E
xcoꝝ
Anelate
si

e
xcoꝝ
anlagi
ne si

bon⁹ clericus n̄ ordinet. si p̄ ignorantia ep̄i sac tū fuerit.
deponatur a clero. q̄ se ordinationis ip̄re n̄ p̄didit fui
sse penitentē.

**Vt nullus ep̄s alteri parroechianū
retinere pre sumat. xv.**

E
xcoꝝ
Adriam
pp

Nullus ep̄s alteri. parroechianū p̄sumat retinere. aut
ordinare. ut iudicare. absq; ei⁹. uoluntate. q̄ sic eius
irritū erit ordinatio. ita & iudicio. qm̄ nullū censem⁹.

**Alteri. iudicis. n̄ sui sententia teneri. Nam q̄ eū ordi
nare n̄ potuit. nec iudicare ullaten⁹. potest. Vt mis
se pecculares in dieb⁹ sollempnib⁹. n̄ fiant. xvi.**

E
xcoꝝ
Aug

Et h̄i autē dē dū ē ut missę pecculares que p̄ dies sol
lempnes a sac̄dotib⁹. fiunt. n̄ ita in publico fiant. ut
p̄ eas p̄p̄s a publicis missaꝝ sollempnib⁹. que hora t̄cia
canonice fiunt abstrahat. q̄ pessim⁹. usus ē xp̄ q̄sdā
indñicis dieb⁹. siue inq̄bus lib & festiuitatib⁹. mox mis
sā celebrare. q̄uis & si p̄ defunctis sit cū audierit abs
cedat. & p̄ totū diē xp̄mo mane ebrietati & cōmes
sationi poti⁹. qm̄ dō d̄f uat. Ammonē dus ē p̄p̄s. ut
ante publicū p̄ actūq; officiu ad cibū n̄ accedat. s;
om̄s ad publicā scām matre eccliam missarū sollemp
nia. & p̄ dicationē audiri c̄ueniāt. & ut sac̄dotes

honoraria missas celebrent. ut pp̄ts a publicis sollemp
nibus n̄ abstrahant. Sed sacerdotes qui in circuitu urb̄
aut in eadē urbe s̄. & pp̄ts ut p̄dixim⁹. in unū ad pub
licā missarū celebrationē c̄ueniant. exceptis dō sa
cratis feminis q̄bus mos ē ad publicū n̄ egredi s̄. clau
sis monasteriis c̄tineri. **Ut om̄is p̄br om̄ib⁹ par**

V **roechianis suis symbolū. & orationē dñicā**
et om̄is p̄br om̄ib⁹ parroechianis **insinuā. xvii.**
suis symbolū. & orationē dñicā aut ipse insinuā.
aut aliis insinuandā in iungat. ut cū ad c̄fessionē
tp̄e quadagesimali uenit. hęc ab uno q̄q. me
morit̄ sibi decantari faciat. Hęc ante scām cōmu
nionē alicui tradat. n̄ hęc ex corde p̄nunciare no
uerit. Si q̄dem sine horū scientia. nullus eē poterit.
I nuno enī fides & xp̄iana credulitas c̄tinet. in alio
q̄d orare & petere a dō d̄ beam⁹. exp̄m̄t. **Ut p̄br̄i**
plebes amoneant. ut bubulos suos. ut portarios
ut alios pastores in principalib⁹ festis ad miss
as uenire p̄mittant. xviii

A amonere debent sacerdotes plebes subditas sibi.
ut bubulos atq. portarios. ut alios pastores. ut ara
tores. & qui in agris assidue cōmorant̄. ut in siluis.
& ideo more peccudū uiuūt in dñicis ut in aliis fe
stis dieb⁹. saltem ut ad missas faciāt ut p̄mittant

uenire. Nam & hos xps p̄cioso sanguine suo redemit.
Q̄d sinegle xerit. p̄ am̄ab̄. eoz absq̄ dubio ratione se
red dituros sciant. **Vt nullus ordinatus p̄ sca discurs**

rit ecclē sue cura derelicta. xxviii.

Itē dicēdū ē. ut nullus ordinat̄. siue ordinandus. mi
grē d̄ sua parrochia ad aliā. nec ad limina ap̄toꝝ
causa orationis sue ecclē cura derelicta. nec ad pa
latiū causa int̄pellandi. Q̄d si fecerit. nihil ualet
hui. modi aut oratio aut d̄m̄ḡtio. Et hi om̄ib̄. fidei
bus d̄nuntiandū. ut q̄ causa orationis ad limina ba
toꝝ ap̄toꝝ p̄gere cupiūt. domi c̄fiteant̄ peccata sua.
& sic p̄ficiant̄. q̄ app̄o ep̄o suo aut sac̄dote ligādi
aut soluēdi s̄. n̄ ab extraneo. **Om̄is dies qualiter**

Om̄is dies d̄nicus sit ueneranda. xx.

avespa inuesp̄am cū om̄i ueneratione. & obsecratioñ
obf̄uare decreuim̄. & ab illicito ope abstinere. & ut
mercatūs in eis minime fiat. nec placitū ubi aliquis
ad mortē ut ad penā iudicet̄. nec sacra uent̄ nisi ad
pacē. **Vt nullus in dieb̄ d̄nicis flectat genua**

q̄ quidā s̄ in die d̄nica xxxi.

Quā quidā s̄ in die d̄nica
genua flectentes. & in dieb̄. pentecostē. ut om̄ia in
diuersis locis c̄sonant̄ obf̄uent̄. placuit sc̄o c̄cilio
ap̄ascha usq̄ in octab̄ pente stantes d̄no uota p̄solue
re. **De alterius p̄bri Plebesano. xxii.**

E
xdictis
auḡ ep̄i
cap
iii

E
xcoꝝ
ap̄ compe
dū

E
xcoꝝ
nice
no

Ex
xviii
nāron
si

Pbr̄ ante q̄m missas celebrēt plebē interrogēt. si alit̄?
parrochian̄. in ecclā sit. q̄ p̄o c̄temp̄to p̄bro. ibi mis
sam uelit audire. Quē si inuenerint. statim ab ecclā
eiciat. & ad suā parrochia redire cōpellant. Simi
lit̄ interrogēt. si aliqui discordantes sunt q̄ int̄ se lit̄
implacabilē habeant. & si inuenta fuerūt statim rec̄
ciliēt. Q̄d si noluerūt pacē suscipere. ab ecclā eiciat̄.
inqueq̄ ad caritatē reddeat. Nō enī possum̄. mun̄.
ut oblata ad altare offerre n̄ pri. fr̄i rec̄ciliemur.

His ita p̄ actis sacerdotes missarū sollempnia rite pagāt.

NULLUM enī p̄br̄m **De eadem re. xxiii.**
in alicui. ep̄i parrochia aliq̄d agere d̄be absq̄
ei. p̄missio docebat cunctos p̄bros p̄priis ep̄is in oib̄.
absq̄ mora obedientes instituente d̄no eē d̄be do
cebat. nullū aliena c̄cupiscere aut p̄sumere eoz. s̄
unūquēq̄ suis sibi q̄ cōmissis c̄tentū eē docebat.

Neminē etiā alicui aliquid facere n̄ q̄d s̄ uult fieri
instruebat. **Q̄d nō liceat cl̄ico in duarū ciui**

Non licere cl̄icū **tatum cōscribi. xxiiii.**
in duarū ciuitatū c̄scribi simul eccl̄is. s̄ inq̄ abi
iurio ordinat̄. ē. n̄ ad q̄m c̄fugit q̄si ad potiorē
ob inanis ḡte cupiditatē. Hoc aut̄ facientes reuocari
d̄bent ad suā ecclā. inq̄ p̄mitus ordinati s̄. & ibidē
tantūm ministrare. **De eadem re. xxv.**

Ex
q̄ta
cl̄icis
cunctis fide
lib̄ mis
sa

Ex
cō calci
donē
si

¶
XCO m
ceno

QVI cunq; temere aut piculose . neq; amore dñi p oculis habentes . nec agnoscentes ecclasticā regulā discedūt ab illa p̄bri . aut diachi . ut q̄cūq; sub regula p̄sus existūt . hi neq; qm̄ debent in eccliam recipi . s; om̄e cecitate cō uenit illis imponi . ut ad suas parrochias reuertantur .
¶ d siñ fecerit . oportet eos cōmuniōne p̄uari .

¶
dicit
Aug

Q̄d p̄bri assidue Legere debeant . xxvi .

P̄bri oportet uos assiduitatē habere legendi . & instan tiā orandi . q̄ uita uiri iusti lectione instruit . orationē ornat . & assiduitate lectionis munit homo a pecca to . iuxta illū q̄ dicebat . In corde mō abscondi eloq̄a tua . ut nō peccēt . Hęc enī s̄ instrum̄ta . q̄b; . eterna beatitudo acq̄rit̄ . his armis uicia cōp̄munt̄ . His aliūtis uirtutes nutriunt̄ . S; & si qm̄ alectionē cessat̄ . d̄ b̄ & manū op̄atio subseqū . q̄ ociositas inimica ē amē .
E tantiquis hostis quē alectione siue aoratione ua cantē inuenerit . facile ad uitia rapit . P̄ usū nāq; lec tionis . discetis qualit̄ & uos uiuatis . & alios doceatis .
P usum orationis . & ub̄ & his quib; . in caritate c̄ uincē d̄ estis p̄ d̄cē ualebitis . P̄ manū op̄ationē . & corporis macerationē . & uiciis aliūta negabitis . & ur̄is & alioy necessitatib; . subuenietis .
Q̄d piculū magnū sit . Aliquē fieri iudicem uitę aliene . q̄ nescit suā tempore .

x die
aug

Ammoneandi s̄ p̄bri ut p̄p̄dāt quia quicq̄ d a fidelib⁹ dat.
redemptio peccatorū ē. Et n̄ gl̄ient talib⁹ sumptib⁹. ut.
si magis timeant qd̄ in ueteri testam̄to d̄ sac̄dotibus
dic̄ tū ē. iniquitatē p̄p̄ti eos d̄be portare. Et ideo cum
magno timore sup̄ eos solliciti sint. quorū donis par
ticipant. q̄ magnū piculū ē iudicē fieri uitę aliene.
q̄ nescit tenere moderamina uitę suę. **Ut p̄bri**

Ex
co tole
ran

uixta eccliam illoꝝ hospitentur. xxviii.
Vt p̄bri nullaten⁹. ubiq; hospitari sinant. aut aliq̄ m̄
ipsi p̄sumat. si assidue apud suas ecclias eē studeant
p̄p̄t sacra mysteria ut ministeria fidelib⁹. exhibēda.
nec alibi etiā habitare p̄mittant. Neq; mulieres q̄m
cūq; habitatiōē habeant in locis inq̄b⁹. p̄bri aliquē
recursum habuerint. Qd̄ si obseruare paruip̄d̄rit
ita ut transgressores & q̄ etiā in d̄icta fecerint. iudi
cēnt.

Ex
co neo
cesarien
si

De p̄bo si uxore accepit d̄ponat. xxviii
Pr̄ si uxore accepit ab ordine d̄ponat. si uero fornicat⁹.
fuerit. aut adulteriū p̄petrauerit. amplius pelli d̄
b̄. & ad penitentiā redigi. Simili m̄ & d̄c̄s. si
eodē peccato subcubuerit ab ordine ministeriū sub
trahat. **De eadem re. xxx.**

Ex
moeno

In t̄dix̄ p̄ om̄ia magna synod⁹. n̄ ep̄o n̄ p̄bro. n̄ d̄co.
ut alicui om̄ino q̄ in clero ē licere subintroductā
habere mulierē. n̄ forte matrē aut sororē. aut

amita. ut eas tantu psonas que susptiones effugunt.

De ordinatis Si usuras exercuerint. xxxi.

Quia multa sub regula est statuta auaritia & turpia lu-
cra sectant. oblitique diuine scripture dicentis. Qui
pecunia sua non dedit ad usuram. mutuū dantes cente-
simas exigunt. Iuste celsit sca & Magna synodus.
ut si quis inuentus fuerit pro hac difinitione usuras
accipies. aut ex inuentione aliquo ut quilibet & in trasi-
gens. aut hemoia. id est sexcupla exigēs. ut aliquid
tale pro suis excogitans turpis lucri gratia deiciat actio.
& alieni existat a regula. **De eadem re. xxxii.**

Quicunque enim tempore uindemie ut messis non necessitate
sed propter cupiditate comparat ammoniam ut unum. ubi gra-
da duobus denariis comparat modium unum. & si uat usque du-
uenundet denarios. iiii. aut. vi. aut amplius. hoc
turpe lucrum dicimus. **Ut nullus ex ecclesiastico ordine**

edendi ut bibendi causa tabernas ingrediat. xxxiii.

Canonum statuta prohibent. ut nullus ex ecclesiastico ordine
sumendi cibum aut potus causa non pegrinationis necessita-
te compulsus tabernas ingredi audeat. Sed & si aliquis
hec interdita uolauerit. ut sanctorum canonum contemp-
tor.

acerrimus corripiat disciplina. Ut illi quibus uxores

ducedi licitum non est aliorum nuptias duxerint. xxxv.
Prohibita. & dei. ut dinceps quibus ducendi uxores non est licitum

etiā alienarū nuptiarū de uirēt euiua. Neq, his cenib' amisceant' ubi amatoria cantat' & turpia. aut obsceni motus corporū. chorū & saltationib' offerunt'. ne audit' & obtutus sacris misteris d'putat' t'pū spectaculoy atq, ūboy c'tagione polluat'. **Ut nullus d's in alia ciuitate suscipiatur sine cōm'datiōis Lateris.**

Nullus p'grinoꝝ sine pacificis id cōm'datiōis **xxxv.** suscipiat' eptis. **Ut singuli p'brī singulis annis suo epō d'ministerio suo rationē red dant. xxxvi.**

Vn' quisq, p'br p' singulos annos epō suo rationē sui ministeriū red dat. tam d' fide k'atholica. q'm d' bap tismo. atq, d' omī ordine ministeri sui. **De m'chis & Laicis q' in loquelis suis glant'. ut p'dicare n' d'beat. xxxvii.**

De his ū que sepe in die to c'culo illicita cōtra uenerandos **vii.** nicenos canones p'sumptione temptata s'. ad frēm & co ep'm n'ym Anthiocene sedis p'sulē scripsimus adiciēte & illud p'p't imp'bitatē mochoꝝ quorundā religioni' urē ūbo mandastis p' uicarios n'ros. & hos specialit' sta tuentes. ut p't d'i sac'dotes nullus audeat p'dicare. seu m'chis siue laic' aut q' cui' lib' & scientie nomine gl'iet'.

Q'd nulli sac'dotū cannones liceat ignorare.

Celestinus uniu'sis ep'is p' apuliā **xxxviii.** & calabriā c'statuit. Nulli sac'dotū suos k'anones ig norare. nec que q'm facere q'd patrū regulis possit ob

Ex
Anthio
ceno

P
xco mo
go c'en
si

E
xco Leo
nis pp

Ex
epta ce
lestini
pp

uare. Que enī ant res digna suabit. si decretalū norma
ē statutoꝝ p aliquoꝝ libitu licentia p̄tis p̄missa fringat̄.

De p̄bris parochialib⁹. cū cōuenerint ut se inebriare

Et nullus p̄broꝝ q̄ndo ad annū sarū nō audeant. xxxviii.

die. xxx. ut. vii. ut. iiii. alicui defuncti. aut quacūq;
uocatione ad collectam p̄bri cōuenerint. se inebriare nul
laten⁹ p̄sumant. nec p̄cari in amore scōꝝ ut ipsius amē
bibe. aut alios ad bibendū cogere. ut se aliena p̄cacionē
ingurgitare. nec plausus & risus mēditos & fabulas in
anes ibi resferre. aut cantare p̄sumant. ut turpes iocos
ante se facere p̄mittant. nec laruas demonū. quas uulgo
talamasas dicūt. ibi antefferri cōsentiant. q̄ hoc d̄bticū
ē. & sacris canonib⁹ p̄hibitū.

**Nec clericis nec laicis re
ligiosi añ orātiā manducare uiuua. xl.**

Non oportet clericos ut laicos religiosos ante sacra horam
diei t̄iā iure cōuiuua. neque aliquando clericos sine h̄ymo
dicto edere panē. & p̄ cibum gr̄as auctori d̄o resferre.

Ut abis sacerdotū semp̄ diuina Lectio misceat̄.

Pro reuerentia d̄i & sacerdotū **xl i.**

id uniuersa sc̄a synod⁹ statuit. quia ut solent m̄sis ociose
fabule int̄poni in om̄i sacerdotali cōuiuio. lectio scriptu
rū diuinarū misceat̄.

De clericis scurrilibus. xl ii.

Siquis cleric⁹ aut m̄chs. ūba scurrilia iocularia.
risūq; mouentia loq̄tur. acerrime corripatur.

E
Xeo
I
tem
d eodē
P
Xeo An
tho ceno

Vt clericus barbam non nutriat. xl.iii.
Clericus nec comam nutriat ne barbā.

De clericis per creaturam iuramentis. xl.iiii.
Clicū per creaturam iurante acerrime oburgandū. Si per
stiterit inuicis excommunicandū. **De ordinatis qui solent
contra ecclesiastica mandata auribus principis mole
stiam inferre. xl.v.**

Siquis episcopus aut presbiter. aut quilibet regule subiectus ecclesie. presertim consilium & litteras
episcoporum provincie. & papae metropolitanam adierit impa
tore. hunc repbari & abici oportere non solum a comunione
uerum & ab honore cuius. particeps uidetur existere. quia
uenerandi auribus molestiam temptauit inferre contra leges
ecclesie. Si ergo adire principem necessaria causa deposcit. hoc
agatur cum tractatu & consilio metropolitanam & ceterorum episcoporum
qui in eadem provincia commorantur. qui etiam per se scilicet suis pro se
quuntur episcopis. **Si clericus aduersus clericum habet negotium.**

ut a secularia non non recurrat negotia. xl.vi.
Siquis clericus aduersus clericum habet negotium. non desinat episcopum
propriū & ad secularia percurrat iudicia. si prius actio ueni
lata sit apud episcopum propriū. ut certe consilio eisdem episcopi. apud
quos utreeque partes uoluerint iudicium continebitur. Si quis autem
preter haec fecerit. canonis correctionibus subiacebit.

**De presbiteris qui a plebibus in famantur quomodo
purgari debeant. xl.vii.**

Ex
e calcido
non si

Et
in
denf

Ulquis pbr a plebe sibi comissa mala opinione infamat
famat fuerit. & eps legitimis testib' appbare n' potue
rit. a suo suspēdat ministerio pbr usq; ad dignā satis
factionē. ne p'p'ti fidelū meo scandalū patiat. Dig
na enī satisfactio ē. si eis aq'b' reus credit. p' rectā secu
ritatē d' imposito crimine innocēs ēē manifestatur.

Quod ita nō a maiorib' cōstitutū ēē doceat. S; siue scdm
kanones siue arbitrio ep'i sibi collegas. vii. cūingat.
& iura in sacro cōposito euāglio. qd eū scā trinitas
& xp's fili' d'i q' illud fecē & docuit qd euāgeliū ē t'nq.
& sc'i quatuor euāgelistē q' illud scripser' sic ad unū.
qd ille p'nominata actionē ita n' ppetant. sic ei ob
iectū ē. Et in hac satisfatione purgatus d'inceps suū
exerceat ministeriū. **De pbro accusato appto.**

De pbro ut q'libet sac'dote **xlviij.**
appto accusato. si certi n' fuerint testes. q' criminis
illatū ueritatē dicāt. iusiurādū erit in medio. & illum
testē pferat d' innocētiē suę puritate. cui nuda & ap
tā sōmā sicq; maneat in p'p'o gradu. **Si pbr aut**

P
cepta
88

Diachonus in fornicatione aut p'urio. aut furto
Pbr aut d'cl' q' in fornicatione **cap't' fuerit. ab officio suspēd.**
aut p'urio. aut in furto. aut homicidio cap't' ē. de **xlviij.**
ponat. n' tam a cōmuniōne p'uet. Die enī scriptum.

Et
a
can
one
aptoy

Nō iudicabit d's bis in idipsum **De ordinatis q' ep'm p'p'u**
l'cōtempnūt. L.

Ex cont
Amhioce
no

Ex
abilone
si

Ex
reg g
adantenu
subile cam
pan
e

1 quis pbr. aut dcs. epm ppu c tempnes. se ab eccla
sequestrauerit. & seorsum colligens altare c stituerit.
& comonem epo n acquieuerit. nec c sentire ut obe
dire uoluerit. semel & iteru cuocati. hic dampnet
omum. nec ultra remediū c seqt. **De pbris q a parro
echijs fugunt in quibus Locati sut. . L i.**

Pbr Loco ppo dimisso ad aliu migras neq qm recipiat.
n sue migrationis causā dixerit. & se innocete uxis
se in parrochia inq ordinar e sub testib pbauerit.

Literis enu habebit. in quib sint nna epi. & ciuitatis
plumbo impssa. qb cognitis & talib inuētis qb fide
adhibi possit recipiat. **Criminante inuiste & n
pbante. ubi publice castigandū. & in exilio**

Cum forti punienda a portandū. **L ii.**

sunt crimina que insonab & maxime sacris ordini
bus ingerunt. qm suis culpabiles omis q in causa iohis
crisostomi resedistis attendite. ut hylariu crimina
toz ipsi nulla excusatione unā. pena uenies castiga
re. Nec illud ad excusatione unam ee credatis ido
neū qd ub quasi iudicare uolentib sol fr & eo eps
nr paschali dr datusse. Na si inub zelus rectitudi
nis uigilat & facili unū amtal rationabilit suaderi.
qm mta ab uno poterit sine causa differri. Quia g
tante nequitie malū sine digna n deb & ultione

transire. sup̄ scriptū fr̄em nr̄m Paschasū uolumus
 ammonere. ut eundē h̄rlarū pri' sub diaconatus
 q̄ indign' fungit̄ p̄u& officio. aut ūtib'. publice cas
 tigatū. faciat in exiliū d̄portari. ut unū p̄na multoz
 possit eē correctio. **De substantia d̄ sancta p̄bri
 cui' eē debeat. Liii.**

S cō cōcilio allatū ē qd̄ quidā laici imp̄be agant cō
 p̄bros suos. ita ut d̄morientū p̄broy substantia par
 tes sibi uē dicēt. sicuti d̄ p̄p̄riis suis. In̄dicim' itaq;
 kanonica auctoritate ne h̄ ulter' fiat. s; sicuti libi
 facti s̄ ad suscipiēdū gradū. & ad agēdū diuinum
 officū. ita nihil ab eis exigatur p̄t̄ diuinū officium.

D e peculiari ū sac̄dotū nihil sibi usurpent. s; totū in
 iiii. diuidatur partes. vna ep̄o. Altera altari. Tercia
 paup̄ibus. a quarta parentib'. Et si n̄ idonei parentes.
 ep̄s eā recipiat. & in usū eccl̄e diligent̄ distribuatur.

E t si q̄s cō hęc facere temptauerit. anathematizetur.

De clericis qui laicalib' uestibus utunt'. Liiii.
U t laicalib' uestim̄tis

clerici n̄ utunt'. id̄ mantello. ut coto sine capa. nec p̄
 ciolis & ineptis calciamentis. & alijs nouitatū uanita
 tib'. s; religioso & decenti habitu induti incedant.

V t nullus ex clero arma militaria portet. Lv

Q uicunq; eē ex clero uident'. arma militaria n̄ sumāt.

nec armati incedant. si professionis sue uocabulum reli-
giosis moribus. & religioso habitu prebeant. Quid si contemp-
serint. tamquam sacrorum canonum contemptores & ecclesiastice
sanctitatis profanatores. proprii gradus amissione multentur.
quod non possunt simul deo & seculo militare. **De fuis di. ut os**

siluaticae uagationes. & accipitres interdicant.
Omibus fuis di. uagationes. & siluaticae sua **Lvi.**
gationes cum canibus & ut accipitres & falcones non habeant
interdicimus. **De numero certo diaconorum. Lvii.**

Diaconi. vii. debent esse iuxta regulam. licet ^{ualde} magna
sit ciuitas. Id ipsum autem & lib. actu aptorum insinuat.

De sacerdotibus qui suum ministerium adimplere nes-
ciunt. nec discere uolunt. quod ab officio sit remouendi. l.

Sacerdotes qui rite non sciunt ad implere ministerium **viii.**
suum. nec discere iuxta preceptum episcoporum suorum per uerbum
saturantur. & contemptores canonum existunt. ab officio
proprio submouendi. quisque haec pleniter emendata habeant.

Exemplar formate eptae. quae uniceana synodo

et sanctis patribus est confirmata & collaudata. Lviij.

In nomine patris. p. & filii. r. & spiritus sancti. a. Wal-
terio spurensi episcopo. Ego bonardus sancte uormatio-
ensis ecclesie episcopus. deuota gregis christi famulus. in deo u-
summe felicitatis salute & beatitudine. Cum sancta catho-
lica ecclesia prompta sit sequi documenta euangelica quae

P
xco au
relianensi

P
xco neo
cesariensi

P
xco au
relianensi

dicunt. q̄ recipit p̄pham in nomine p̄phe mercedē p̄phe
 accipiat. & q̄ recipit iustū in nomine iusti. & c̄. Et ap̄t̄
 iubeat hospitalitatē sectari. & necessitatib⁹ scōz uiroz
 cōmunicare. tam̄ p̄t̄ eos q̄ cauteriatū habent suā cō-
 scientiā. dicentes se eē simplices cū sint astutia d̄blica
 repleti. & p̄ ope pietatis dicūt se de loco in loco tran-
 sire cū sint fugiui sua malitia faciente. & dicūt se
 eē ministerio sacro insertos cū n̄ sint. statutū ē a sc̄is
 patrib⁹ neminē c̄m alienū & ignotū recipi ab aliq̄
 ep̄o. & inthronizari in sua c̄cta. n̄ habeat a p̄p̄o
 ep̄o eptam quē in canonib⁹ n̄n̄at̄ formata. Ideo no-
 tū facim⁹ paternitati ur̄e. q̄d p̄sens fr̄ n̄r harū literarū
 portator nomine herman⁹ n̄ p̄ sua nequitia expuls⁹
 ē an̄b. s. postulanti b⁹ fr̄ib⁹ n̄ris eo q̄d ex familia n̄ra
 fuit. & n̄r baptizatus. secum̄ ei libertatē receptā a cor-
 nu altaris k̄anonice & ordinatum. cū ad gradum
 p̄brii. Cui etiā has dimissorias sue cōm̄datias lit̄as
 secum̄ & eū ad unum dilectā fr̄nitatē dirigim⁹ ut in
 parrochia sub ur̄o sacro regimine & d̄fessione c̄siste-
 re ualeat. Ego inq̄m borcardus humilis ep̄s. in n̄me
 patris. & filii & sp̄s sc̄i. & in unitate sc̄e eccl̄e. inq̄
 Petro donatū ē uis ligandi atq̄ soluedi. absoluo
 hermanū p̄br̄m d̄ ciuitate uormatiēsi. in ditione
 x. & licentiā do ub̄ inthronizādi eū in quacūq̄

ecclia uultus nre parrochie . h ac g eptam grecis litas
hic ind munire decreum . & anulo ecclie nre firmare
cesum . Firmitate unam xps nb incolumē c fua . n .
y . n . n . b . f y . w . x a . r e . n n . Data uorma
te . id . martii . Anno dnice incarnationis . m . xii .
Inditione . x . **De ecclis qui in rixa interfi**

Qui cuq . ecclie . aut in bello . aut in rixa . **cuunt . Lx .**
aut gentiliu ludis mortuus fuerit . neq . oblatione .
neq . oratione pro eo postulet . si inman incidat iudi
cis . S epulana tantu n puet . **Ex etc lb . ii .**

INCIPIUNT CAPITV LX :

- i** Quid sit ecclia .
- ii** Ut null' eccliam edificet . nulle cui epus loci locu d signauerit .
- iii** Ut omis ecclie nullius epi potestate sint . in cui' territorio posite s .
- iiii** Ut antique ecclie iusticijs eoz ppt novas n spolient .
- v** De ecclis & altarib' ubi aliq' dubitatio e ut c'secrent .
- vi** Si altare motu fuerit denuo ecclia c'secret .
- vii** Si ecclia uis lata fuerit . denuo co'secret .
- viii** De ecclis destruc tis . qm restaurari dbeat .
- ix** Ut nullus aliud altare p'sumat erigere . n qd ab ep'o c'secratu e .

scribitur .
res

- x** De monasteriis semel consecratis. In monasterio.
- xi** Ut regularia monasteria nec uendi nec commutari possint in alio
- xii** Ut monasterium ad meliorem in alium liceat ponere locum.
- xiii** Qualiter destruantur ecclesiam. aliam ecclesiam recte coniungere episcopus ualeat.
- xiiii** Ut picture in ecclesiis fieri non debeant.
- xv** Item de picture.
- xvi** Ut non pro debito episcopus de consecranda ecclesia munus requirat.
- xvii** De lignis ad dicantur ecclesie ad quos usus uti debeant.
- xviii** Quid episcopo agendum sit. si plures heredes de una contulerint ecclesia.
- xiiii** De eadem re.
- xx** Ut singuli presbiteri singulas ecclesias habeant debeat.
- xxi** Ut unusquisque presbiter una ecclesia tantum contempnus sit.
- xxii** Ut nullus de dote ecclesie ut de manso presbiterum censum soluere cogatur.
- xxiii** De altaribus que passim sunt per agros.
- xxiiii** Quod non liceat missas celebrare. nisi in locis ab episcopo ciuitatis esse.
- xxv** Ut ante horum dierum tertia non sint missae celebrande.
- xxvi** Ut missa mortuorum pro omnibus christianis sit cantanda.
- xxvii** Incipiunt decreta sancti Pelagii prope successoris benedicti. de presbiterionibus quos sancta Romana ecclesia collaudauit. & firmiter tenuit.
- xxviii** De presbiteris qui soli missas celebrare solent.
- xxiiii** Ut in ecclesia nihil aliud agatur. nisi id ad quod est facta.
- xx** Ut sedes episcopales. si necesse fuerit in locum alium transferantur.
- xxxi** Quod sanguis martirum est secreta locum. non locus sanguinem.

- xxxii** Quid sit basilica.
- xxxiii** Ut calix & patena ex auro ut argento fiant.
- xxxiiii** De obsequanda missa xpi
- xxxv** Ut sacrificium altaris non in serico panno aut intine to celebretur.
- xxxvi** Ut mulieres ad altare non accedant & virili officio non adereant.
- xxxvii** De pbrs q' eccl'as suas p'p'cu' acquisierit
- xxxviii** Ut pbrs plebes suas amoneat. ut linteamina altaris p'paret.
- xxxviiii** De pbrs q' nihil habet quando ordinantur.
- xl** Ut consuetudines eccl'asticę p' lege sunt tenende.
- xli** Quid agendum sit in causis d' quib' certa in canonib' non inveniuntur iudicia.
- xlii** Quid decime ab omnib' xpianis ex debito reposci debeant.
- xliiii** Quid in unaquaq' eccl'ia tã redditib'. qm d' oblationib'. iiii. debent fieri portiones.
- xliiiii** Vbi terminari debeant c'tentiones orbe int' xpianos.
- xlv** De his q' oblationes defunctorum aut difficulte reddunt.
- xlvi** Ut singulaq' eccl'iarum rusticane parrochie semp maneant incusse.
- xlvii** Quid tricennalis possessio si intacta p'manserit mutari non debet.
- xlviii** De illis qui in sacris locis sepulcri petierint.
- xlviiii** De sepulchris emigratorum in prunis emittendis.
- L** De eadē re.
- Li** De eadē re.
- Lii** De illis quorum mens una fuerit sepulchra non separantur.

- Liii** De cōmurationib' eccl'asticar' rerū.
- Liiii** Vt excomunicādi sint qui libros famosos legerint.
- Lv** De his qui eccl'iam incendierint.
- Lvi** De quodā clero a d'cto uexato.
- Lvii** De sacris feminis que sacra uasa & pallas altaris tructauerit.
- Lviii** De uasis sacris. & pallis altaris. & uelis eccl'ie. si uenustate cōsumpta fuerint. quid d' his fieri d'beat.
- Lviiii** De ordine libroꝝ ueteris testamti.
- Lix** De ordine libroꝝ noui testamti q'ssca Romana & uniu'sal' eccl'ia tenet.
- Lxi** De noticia libroꝝ apochrifoz q' ascis patrib' dampnati s'.
- Lxii** De noticia libroꝝ apochrifoz q' ascis patrib'. eccl'ia dampnatione dampnata sūt.
- Lxiii** Quando & q' t'p'e libri ueteris testamti legendi sunt.

Lxiiii De eccl'is mōhor' . **EXPLICIT CAPITVLUM .**

INCIPIT LIBER TERCIVS .

Quid sit ecclesia. **ACCLESIA** grecū ē. qd in latinū uirt' cūuocatio. pp't qd om̄s ad se uocet catholica id' uniu'salis. ideo dr q' p uniu' sū mundū ē cōstituta. **Vt nullus eccl'iam edificet. n' ille cui ep̄s loci locū d' signauerat. ii.**

Nemo eccl'iam edificet ante qm ep̄s ciuitatis ueniat. & ibidē publice cruce figat. & xruū d' signet. & ante p̄finit q' edificare uult qd ad luminaria & ad

custodiā & stipendia custodū sufficiat & ostensa do-
natione sic domū edificet. **Ut om̄s ecclē nulli ep̄i**
potestate sint in cuius territorio posite sint. iii.

Om̄s basilicę que p̄ diuisa loca cōstructa s̄. ut quotidie
ēstruuntur. placuit sc̄dm̄ priorū canonū regulam
ut in ei ep̄i in cuius territorio posite s̄ potestate cōsistat.

Ut antiquę ecclē pp̄t̄ nouas iusticię seoz̄ n̄ spoliēt. iiii.
Ut ecclē antiquis cōstruite. nec decimis. nec ulla po-
s sessione p̄uent̄. ita ut nouis oneris tribuant̄.

De ecclis & altariis ubi aliqua dubitatio est
ut cōsecrentur v.

Ut ecclē ut altaria. & xna que ambigua s̄. & d̄cōse-
cracione cōsecrent̄. & ut sup̄flua altaria d̄struant̄.

Si altare motū fuerit. denuo ecclā cōsecret̄.

Si motū fuerit altare. denuo ecclā cōsecret̄. **vi.**
si parietes mutant̄ & n̄ altare salib̄ exocidetur.

Si ecclā uo lata fuerit denuo cōsecretur. vii.

Si homicidio ut adulterio ecclā fuerit uiolata.
diligentissime expunget̄. & denuo cōsecretur.

De ecclis destructis q̄m̄ restaurari debeant.

Ut ecclē destructe ubi aut **viii.**
plures fuerint quā necesse sit. aut maioris magnitu-
dinis q̄m̄ ut ex rebus ad eas p̄tinentib̄ restaurari poss̄.
ep̄i p̄uidencia mod̄ inueniat̄ q̄ lit̄ cōsistere possint.

Ex
cod

Ex
cod
melde
si

Ex
cod

Ex
cod
m
ff

Ex
cod

Ex
cod
om̄is
de pa
pe

Vt nullus aliud altare presumat erigere. n̄ q̄d ab ep̄o

Vt nullus p̄br in eccl̄a c̄secrata cōsecratū ē. viii.
 aliud altare erigat. n̄ q̄d ab ep̄o loci. ut ei p̄missio sc̄i
 ficatū ē. ut sit discretio int̄ sacratū & n̄ sacratū. nec
 dedicationē fungat nisi sit. Q̄d si certe fecerit. si c̄s
 ē d̄gradetur. si laic⁹ ē anatematizetur.

Ex
code

De monasteriis semel cōsecratis. x.

**Q̄ve semel dedicata s̄ monasteria. c̄ silio ep̄oz q̄ cui
 tates tenent manere placuit p̄petuo monasterio.
 & res que ad ea p̄tinent. Monasteriis res uari d̄be.
 nec posse ea ultra fieri. sc̄taria habitacula. q̄ ū hoc
 fieri p̄miserunt. k̄anonū sententiis subiacebunt.**

Ex
cat
salado
nensi

Vt regularia monasteria. nec uēdi nec cōmutari

Ne mini regū aut cuiq̄m poss̄ n̄ alio monasterio. xi.
 hominū in p̄p̄riū liceat monasteriū tradere. n̄ aliud
 ad monasteriū ut cōmutare n̄ cū alio monasterio. ut
 q̄cunq; cōmodo uēdere. h̄ etiā diuina. & ap̄tica. atq;
 k̄anonica sub anathematis pena sanxit auctoritatē.

Ex
de silue
for pp

**Q̄d si factū fuerit n̄ ualebit. s̄ ipsū monasteriū. in p̄sta
 nū reformet̄ statū. Vt monasteriū ad meliorā**

dū malū liceat ponere locū. xii.

Siquis uult monasteriū ad meliorandū in aliū locū
 ponere. fiat cū c̄ silio ep̄i & fr̄m suoz. & dimittat
 p̄brm in p̄ori loco ad ministeria eccl̄e.

Ex
de bo
nifuz
ff

Ex
reg 88
Ad iuicada
epim formense
mlla

Ex
reg 88
Ad iuicada
epim formense
mlla

Quia dicitur de statuta ecclesiam alteri ecclesie rede iungere episcopus iurat.

Ut temporalis necessitas nos pungat . & immunitio *xiii.*
exigit personarum . ut destitutis ecclesiis salubri ac punda
debeat dispositione succurrere . Et ideo quia ecclesiam
Munturensis fundit tam clerici quam plebis de statuta de so
lacione cognouimus . tuamque pro petitione . quam for
miane ecclesie in corpore beati herismi nostris requiescit .
cuiusque firmitas tua presidere adiungi debeat . & pia esse
ac iustissima prudentes necessaria duximus . consulete
tam desolationi loci illius quam tue ecclesie paupertati . red
ditus superdicte ecclesie munturensis ut quicquid ei antiq
uodernoque iure ut privilegio potuit . potestue quolibet
ratione competere . ad tue ecclesie ius potestateque ac precep
tu nostri auctoritate cecidimus . ut apostolica tempore sicuti exp
pria quippe ecclesia debeas cogitare . eiusque competenti
tua provisione disponere quantum ad inceptis quod pro ne
usque potuit pauperum . ecclesie tue utilitatibus . etiam proficiat .

Et picture in ecclesiis fieri non ualeant . xviii.

Placuit picturas in ecclesia non debere fieri . neque quod
colitur & adoratur in parietibus . de pingatur .

Aliud est enim pictura . Item de pictura . xxi.

adorare . Aliud pro picture historia quid sit adorandum
ad discere . Nam quod legendis scriptura . hoc idiomis
prestat pictura cernentibus . Quia in ipsa ignorantibus

Ex
cliberr
tano .

Ex
epit
88 Secundo
seruo di
recluso
dit

uident qd seq̄ debeat. in ipsa legūt q̄ litas nesciūt.

Vnde & p̄cipue gentib⁹. p̄ lectione pictum ē. qd̄ magnop̄e tu q̄ int̄ gentes habitas accēdere debue-
ras. ne dū recto celo incaute succēderis. fewcibus
animis scandalū generares. Frangi q̄ n̄ debuit. qd̄
n̄ ad adorandū in eccl̄is. s̄ ad instruendas solim̄ m̄te.
fuit necientū collocatū. Et q̄ in locis uenerabilib⁹
scōz̄ depingi historias n̄ sine ratione uetustas admisit.
si zelū discretionē edisses sine dubio. & ea que inten-
debas salubrit̄ obtinere. & collectū gregē n̄ disp̄ge-
re. s̄ disp̄sū potius potens ēgregare. **Ut nō p̄ debito**

ep̄s d̄cosecranda eccl̄a munus requirit. xvi.

Placuit ut quones ab aliq̄ fidelū ad c̄secranda
eccl̄as ep̄s inuitat̄. n̄ q̄si ex debito mun⁹ aliq̄d a fun-
datore req̄rit. At tam̄ un⁹ quisq̄ ep̄s meminerit ut
n̄ pri⁹ dedica eccl̄am. n̄ antea dotē basilice. & ob-
sequiū ipsius p̄ donationē cartule c̄firmatū accipi-
at. Nam n̄ leu⁹ ē ista temeritas. si sine luminarib⁹
ut sine substantiali sustentatione eoz̄ q̄ ibidē d̄no
futuri s̄. qm̄ si dom⁹ p̄uata c̄secrēt eccl̄a. **De lignis**
dedicate eccl̄e ad q̄s usus un̄ debeat. xvii.

Ligna eccl̄e dedicate n̄ deb̄t ad aliud opus ungi
n̄ ad aliā eccl̄am ut igni cōburēda. ut ad p̄fectū
in monasteriū fr̄ib⁹. in laicoz̄ opa n̄ debēt admitti.

Ex
cuor
macie
si

Ex
ignis
p̄

Exco
tribun
ense

Quid ep̄o agendū sit. Si plures heredes duna cō

Si plures heredes **tenderit ecclesia . xviii .**

ē tenderunt de cōmuni ecclesia . auferri iubeat ep̄s

Reliquias sacras & ecclesiam claudi . donec cōmuni

ē sensu & cōsilio ep̄i statuatur ibi p̄b̄m & undē uiuat.

De ecclesiis que **De eadem re xviii .**

unt coheredes s̄ diuise cōsiderandū ē . quatin̄ si scdm̄

p̄uidētiā & amonitiōnē ep̄i ipsi coheredes eas uo-

luerunt tenere . & honore faciat . sin aū h̄ cōtradi-

xerunt . in ep̄i potestate maneat . utrū eas ita cō-

sistere p̄mittat . aut reliquias inde auferre uelit .

Vt singuli p̄b̄ri singulas ecclesias habere de
De ecclesiis q̄ parochianis **beant . xx .**

vnde ap̄lica sedē cōsulere uoluisti qualit̄ sit custodi-

ende ac diuidentē sac̄dotib̄ nihil tue karitati melī

uideat̄ n̄b̄ int̄mare . q̄m ut seq̄ris que nos in romana

ecclesia nup̄ egisse cognoscat̄ . Ecclesias ū singulas . singu-

lis p̄b̄ris dedim̄ . & unicuiq̄ ius p̄p̄riū habere statui-

m̄ ita uidelicet . ut nullus alteri parochie t̄minos

aut ius inuadat . s̄ un̄ quisq̄ suis t̄minis sit cōtent̄ .

Et talit̄ ecclesiam & plebē sibi cōmissā custodiat . ut

ante tribunal ḡni iudicis ex om̄ib̄ s̄ cōmissis ratio-

nē reddat . & n̄ iudiciū s̄ gl̄am p̄ suis actib̄ accipiat .

Vt unusquisq̄ p̄b̄r una ecclesia tantum con-

exco
diom̄si
p̄

exco
calgor
ff

Quom sic alteri uxor **tempus sit.** **xxi.**
nec ad uenturi ab aliq ut iudicari aut disponi. n appo
uuo eo uiuente pmutit. sic nec uxor epi ut pbr qd
ei eccta ut parrochia indubitat intelligit. eo uiuete
ab altero di iudicari ut disponi aut ei ecubitu fru p
mittitur. Vnd ait apst. Alligata e uxor legi qndiu
uir ei uiuit. eo u defuncto. soluta e a lege uiri. **Ut**
null' d dote eccte ut d manso pbrm censu soluere

ex
mede
fi

Iuxta synodalia pcepta decreum **cogit.** **xxii.**
ut nullus mortalium d agro ecclastico. & manso &
mancipiis. ut si quilib & p sepultura largitus fuerit
eccte aliquid. neq. de decimis & oblationib' fidelium.
queqm pbroz aliquem censu psoluere cogat.

ex
affrica
no

De altarib' que passim sunt p **agros.** **xxiii.**
Ite placuit ut altaria que passim
p agros & puas tanqm memorie nrm cstituunt.
in quib' nullus nr aut relique nrm edite pbat ab
epi qui locis eisd' p' sut. si fieri potest euer tantur.
Sicut h' p tumultus p' tares n' sunt. plebes tam amone
ant. ne illa loca frequentet. ut q recte sapuit nulla
ibi supsticione de uinch teneant. Namque p somnia
& p manes qsi reuelationes quoz lib & hominum. ubi
cuq. costruunt ecclatara omno repbant. **Ad n liceat**
massas celebrare. n in locis ab epo ciuitati csecrati xxiiii.

Ex
decle
miss
ff

Ex
optathe
Lestori
ff

Ex
dient
dionisi
ariopagite
& augu
stini

Ex
de
pelagi
ff

Aliis in locis sacrificare & missas celebrare
non licet. nisi his quibus proprius episcopus iusserit. ^{aut} ab episcopo regulariter
ordinato tenente in delictis & civitate est secuta fuerit.

V & ante horam diei tertia non sunt missae celebran
MISSARUM celebrationes **de. xxx.**

ante horam diei tertia minime sunt celebrande. quia eadem
hora & dominus crucifixus est. & super apostolos spiritus sanctus descen
disse legitur. excepta nocte sancte natiuitatis.

V & missa mortuorum pro omnibus christianis sit cantan
Dionisius ariopagita dicit blasphemias **da. xxxi.**

de facere. qui missas offert pro malo homine. Augustinus
dicit pro omnibus christianis esse faciendum. quia ut eis proficit. aut
offerentibus aut petentibus proderit. **Incepunt decreta**

Sancti Pelagii pro Successoris benedicti. de prefationibus
quae sanctae Romanae ecclesiae collaudantur & firmiter

PELAGI Romanae ecclesiae **tenent. xxxii.**

& apostolice sedis episcopus universis germaniarum atque Galliarum
regionum episcopis. Cum in die nunc in Romana ecclesia synodum
episcoporum suorum ceterorumque sacerdotum dei fidelium congregatum habuis
semus. & de ecclesiasticis statutis. ut sunt ab apostolis. & a sanctis
patribus tradita diligentius tractarem. superuenere lit
tere vestrae & tuae uoce processerunt rogantes. ut ordinem
prefationum quae sanctae Romanae ecclesiae hactenus habent.
nostris litteris ubi remandarem. Tunc de uestra uoluntate.

Et magister adori
tante.

& studio tam bono multū gauisi sum⁹. Sacru ordinē Romanū. sacraq; cōstituta nōrōꝝ ante cessorū sollerter relegentes inuenim⁹ has. viii. p̄fationes in sacro ca- thalago tantūm recipiendas q̄s longa retro uetustas in romana ecclia hacten⁹. s̄ uauit. id unā in albis pas- chalib⁹. Aliā d̄ Ascensione dñi. terciā d̄ pente costen. quarta d̄ natale dñi. quinta d̄ aparitione dñi. Sextā de ap̄tis. Septimā d̄ scā trinitate. Octauā d̄ cruce. Nonā d̄ ieiunio. in xl. tantūm dicēdā. Has p̄fatio- nes tenet. & custodit scā Romana ecclia. Has tenen- das ubi eē mandam⁹.

De p̄bris q̄ soli missas celebrare solent. xxviii

Hoc q̄q; statutū ē. ut null⁹ p̄broy missaz sollempnia ce- lebrare p̄sumat. nisi duob⁹ p̄sentib⁹ sibiq; respōdentib⁹. ipse t̄c̄ habeat. q̄cū pluralit̄ ab eo d̄r. dñs uobiscū. & illud in secretis. orate p̄ me ap̄tissime c̄uenit. ut & ipsius respōdeat salutationi. **Ut in ecclia nihil**

aliud agatur n̄ id ad q̄d est facta. xxviii.

Quod n̄ oporteat in domiciliis diuinis. & in ecclis agapem fieri. nec intra domū d̄i comedere. aut ac- cubitus sternere. **Ut sedes ep̄ales si necesse fuerit**

in locū aliū transferatur. xxx.

De m̄poy qualitas ammonet nos ep̄oy sedes antiq̄t̄ certis ciuitatib⁹ cōstitutis. ad alia que securiora pu-

Ex
deceso
theris pa
pe

Ex
laudi
cen
si

Ex
reḡ gg
ad iohanne
bilacmū
ep̄m

tam' eiusdē dioceſeos Loca transponere. q̄ & habitato
res nūc degere. & barbaricū poſſit piculū facili' de
clinari. Propterea te iohannē fr̄m co ep̄mq; n̄m bi
luranſis ciuitatis ſedē tuā in loco q̄ appellat̄ renata ad
ſc̄m Andream aptm p̄cipm' exinde transmigrare.
quatin' & ab hoſtilitatis incurſu liberior exiſtere ua
leas. & illic c̄ſuetudinē ſollemnū feſtoꝝ diſponas.

Q̄d ſanguis martirū cōſecrat Locū. non Locus

Sanguis Martirū c̄ſecrat locū. **Sanguinē. xxxi.**
n̄ locus ſanguinē. Si aliquis dixerit mā ē ſecta. di
ces illi q̄d in cantico legit̄. Vna ē colūba mā. & un' ē
dilectus m̄s. A p̄tū ē filiū occidi in ſinu Matris. & nutri
ciſ ſue. tam ſc̄as nutrice tantū eē pollutā. & p̄ hac pol
lutione c̄ſecratā. filiū aut̄ mortuū.

Bac̄ ὕλη βασιλικῆ. grecoꝝ **Quid ſit basilica. xxxii.**
Regent. hic & enī basilica Regalis. q̄ in p̄m̄is t̄p̄rib'
Reges tantū ſepeliebant̄ in ea. Ido nom̄ h̄ ſortita ē.
Nam uic̄ t̄p̄is ceteri homines ſue igni combuſti. ſue
aceruo lapidū ſepeliebant̄. **xxxiii.**

Vt calix & Patena ex auro ut argento fiat.

Vt calix dñi cū patena ſi n̄ ex auro. om̄imodis ex argē
to fiat. Nec cauſent̄ p̄bri auaritia ſuadente. & paup
tate ut impoſſibilitate. cū q̄rta pars ex om̄ib' que ad
eccliam p̄tinent in fabricis ipſi. ecclē ſit impēdēda.

Ex
dictis
aug

Ex
dictis
thido
n

Ex
sanguen
fi

A monendus est etiam populus. ut aliquid in donariis domini offendet. sic ille antiquus populus sub moysi in tabernaculo domini fecisse legitur. Siquis autem tam pauper est. saltem ut stagnum calicem habeat. De ere autem aut ex oricalco non fiat calix. quia ob unam virtutem origine parit. que uomitu provocat. Nullus autem in ligneo. aut in vitro calice presumat cantare. **De obsequanda missa christi. xxxiiii.**

O bsequendum ut missa christi id est altare ubi corpus domini consecratur. ubi sanguis eius hauritur. ubi sanctorum reliquie recordantur. ubi preces et vota populi in conspectu dei a sacerdote offeruntur. cum omni veneratione honoretur. et mundissimis lintibus et palleis diligentissime cooperiatur. et nihil ibi relinquatur nisi capsule cum sanctorum reliquiis. et. iiii. euuagelia. Expleta missa calix cum patena. et sacramentorum liber. cum uestibus sacerdotalibus in mundo loco sub terra recedant. **Ut sacrificium altaris non in serico panno aut intincto celebretur. xxxv.**

H ic inter cetera predicta est sultu omnium constitutum. ut sacrificium altaris non in serico panno aut intincto quisquam celebrare presumeret. si in puro linteo ab episcopo consecrato. in sereno salice et lino percreato atque extexto. sic corpus domini nostri ihesu christi in sindone lineamunda sepultum fuit.

Ut mulieres ad altare non accedant et virili officio non adherant. xxxvi.

Ex
der gela
si p

Nihil hominū impatientē audiuim⁹ tantū diuinarū rerū
subisse despectū . ut femine sacris altarib⁹ ministrare
firmē . cuncta que nō n̄ uiroz famulatu s̄ deputata .
sexu huic n̄ cōpetit exhiberi . **De pbr̄is q̄ eccl̄as suas
pprecium acquisierunt . xxxvii .**

Ex
cōma
sonen
si

Qui cūq; pbr̄ p̄cū fuerit eccl̄am adeptus . qm̄ c̄tra
eccl̄astice regule disciplinā agere dinoscit̄ . & q̄ aliū
pbr̄m legitime ad eccl̄am ordinatū p̄pecuniā expu
lerit . eūq; sibi talit̄ uedicauerit omnimodis d̄ponat̄ .

P
eco
rensi

Ut pbr̄i plebes suas amoneat̄ . ut **luteamina
v** pbr̄i altar̄is preparent̄ . **xxxviii .**

p̄ plebes suas feminis p̄dicā . ut luteamina in alta
ria p̄parent̄ . **De pbr̄is q̄ nihil habent quando**

Q
pta
p
p

placuit ut ep̄i ordinantur . xxxviii .

pbr̄i . diachi . ut quicūq; cl̄ici . q̄ nihil habentes ordi
nant̄ . & ip̄e ep̄at̄ ut cl̄icatus sui . agros ut quecūq;
p̄dia suo n̄m̄ cōparat̄ . tanq̄m rerū d̄nicarū inuasio
nis crimine teneant̄ obnoxii . n̄ ad eccl̄am ad qm̄
titulati s̄ . eadē ipsa c̄tulerint . Si aut̄ ip̄is p̄pria lib
tate alicui⁹ ut successione cognationis aliquid ue
nerit . faciat̄ ind̄ qd̄ uelint . **Ut cōsuetudines eccl̄a**

stace p̄ lege sunt tenende . xl .

A
ug ad
calulanz
pbr̄m

In his enī reb⁹ d̄ quib⁹ nihil certi statuit scriptura diuina
mos p̄t̄i d̄i ut instituta maiorū p̄ lege tenenda s̄ . & sic

puaricatores diuinaru legu. ita ctempores esuetu
dmu ecclasticaz coheredi s. **Qd agendu sit in causis
dq b certa canonib. n inueniunt iudicia. xl i.**

Ex
deci
inocē
tipp

Qe quib' causis nulla soluēdi ligandiq' auctoritas
in libris ueteris testamti. ut quatuor euanglioz cū
scriptis totis aptoz apparē. ad diuina recurrit scrip
ta grece. Si nec nullis ad katholicę ecclę historias
katholicas a doctorib' catholicis manu mutite.

Sinec nullis. canones aptice sedis inuere. Si nec in his
scōz exempla pspicacit' recondare. Qd in his omibus
hui' questionis q' litas n lucide inuestigat. seniores
p uincie cōgrega. & eos interroga. Facili' nanq' in
uenit. qd a plurib' seniorib' querit. **Qd decime ab**

Ex
moga
acit
si

omib' xpianis ex debito reposci debeant. xl ii.
Decimas dō & sacerdotib' dī dandas habraham factis
iacob pmissis insinuat. De māt lex statuit. & omīs
scī doctores cōmemorat. & pfecto dignū erit. ut
histrubelite decimas dō darēt. qui eos libenterat. d
x. plagis egypti. Vnd' etiā uenerabilis doctor aug
dic. Decime ex debito req'runt. Quid si diceret d's.
nempe m's es o homo. mā ē trā qm colis. mā s semina
que spargis. mā animalia que fatigas. m's ē solis ca
lor. & cū omīa mā sint. tu q' māt. acomodas. solā de
cimā merebaris. s. resuo tibi nouē. dām decimam.

S in dederis in decimā. Auferā nouē. Quatuor enī par-
tes iuxta canones fieri d' fidelū oblationib' debent.
ut una sit epī. Altera cleroꝝ. tertia pauperū. q̄rta
restauratiōi ecclē & seruetur. **Qd in unaq̄q; ecclē
tā redditib' qm d' oblationib'. iiii. dō nō**

Quatuor aut fieri porciones. **xl.iii.**
tam d' redditib' quā de oblationib' fidelū p̄ut cui
libet ecclē facultates admittunt sic dudū rationa-
biliter ē decretū cūant fieri portiones. Quarū una sit
pontificis. Altera cleroꝝ. tertia paupū. quarta fa-
bricis ecclē aplicanda. **Vbi terminari d'beant**

contentiones orite inter xp̄ianos. xl.iiii.
Quecunq; q̄ cōtentiones int̄ xp̄ianos orite fuerint. ad
ecclēam deferant̄. & ab ecclēasticis uiris t̄minent̄. & si
obedire noluerint. quo usq; obediāt a liminib' scē ecclē
excludantur. **De his q̄ oblationes defunctorū
aut difficulter reddunt. xl.v.**

Ipsē enī res fidelium oblationes appellant̄. q̄ dō offe-
runtur. Nō q̄ debent in alios usus qm ecclēasticos. &
p̄dictoꝝ xp̄ianoꝝ fr̄um ut indigentū cūm. q̄ uota
s fidelū. & p̄cia peccatoꝝ. Siquis aut qd absit secus
egerit. uideat ne dampnationē ananie & saphire
recipiat. & reus sacrilegū efficiat̄. **Ut singularium
ecclēarū rustice parrochie sep̄ maneant iccusse. xl.vi.**

Ex
ep̄ta
galas
ff

Ex
dec̄ mar
celli
ff

Ex
dec̄ ur
bani
ff

Singularū eccliarū rusticas parrochias ut possessiones.
 manere incuulffas illis ep̄is qui eas retinere noscunt.
 & maxime si p̄ tricenniū eas absq; ui obtinentes. sub
 dispositione rexer. Q̄d si intra tricenniū facta fue
 rit d̄ his alterhatio. licere eis qui se lesos asserunt ap̄
 sc̄am s̄r nodū p̄ uirtute de his mouere cer tam d̄ere
 uimus. **Q̄d tricenalī possessio si intacta p̄**

Exco
 calcedo
 nera
 si

mansit mutari nō d̄bat. xl vii.

Illud etiā ad nec̄ti placuit. ut si q̄d absit facultate s̄
 eccl̄e nec̄n̄ & dioceses ab aliis quibusq; possident̄ ep̄is.
 iure sibi uen dicēt q̄d tricenalī lex c̄clusit. q̄ & ultra
 xxx. annos nulli liceat p̄ eo appellare q̄d tempus
 legum excludit. **De illis q̄i sacris Locis sepeliri petierūt.**

Ex
 epla
 Gelasij
 ff

Dva graua peccata n̄ d̄ p̄munt hoc p̄ d̄e mortuis **xl viii.**

Ex
 m̄dia
 log
 o

si in eccl̄a sepeliant̄. quia eoz̄ p̄ximi quoties ad eadē
 sacra loca ueniūt suoz̄ cū sepulturā aspiciūt recordā
 tur. & p̄ eis d̄no p̄ces fundunt. Nam q̄s peccata q̄uia
 d̄primūt. n̄ ad absolutionē potius q̄m ad dampna
 tionis cumulū maiorē eoz̄ corpora in eccl̄is ponunt̄.

Q̄d melius ostendim̄ si ea que dieb̄ n̄ris gesta s̄ breuīt
 enarrēm̄. Vir namq; uite uenerabilis felix portue
 sis ep̄s in sabimensi p̄ uirtute ortus atq; enutrit̄ est.

Q̄ui quandam sc̄imonialē feminā in loco eodē fuisse
 testatur. que carnis quidē abstinentiā habuit. sed

lingue p castitate stultiloquiū n̄ delinquit. hec ḡ
defuncta. atq; in ecclā sepulta ē. Nocte autē eadem
eiusdē ecclē custos p reuelationē uidit. quia defunc
ta ante sacrū altare p mediū seccabant. & pars una
illi igni cremabatur pars ^{ali} altera intacta remansit.
Cumq; hoc surgēs mane frīb' indicassē. & locū ultā
hostendere inq; fuerit igne cōsumpta ipsa flamme
cōbustio ita ante altare apparuit immar moribus.
ac si illic eadē femina corporeo fuisset & cremata ig
ne. Ex qua re apte datur intelligi. q̄ hi quib' dimis
sa peccata n̄ fuerint. ad euitādū iudiciū sacrīs locis
p' mortē n̄ ualet ad uiuari. **De sepultura con**

uugatorū in p̄mis cōnubijs. xlviii.

Ebron dicitur ē ciuitas triū uirōz. q̄ in ea sepulta sunt
tres patriarche in spelunca duplici cū trib' uxorib'
suis. idē abrahā & sara. & ysaach & rebecca.
iacob & lia. p̄ter ipsū adam & euuā uxore suā.
Iobias dicit ad filiū suū. Cū accepit d̄s animā meam
corpus m̄m sepelies. & honore habebis matritue.
om̄ib' dieb' & cū ipsa cōpleuerit temp' sepelies eā
iuxta me in uno sepulcro. **De eadem re. L**

Quos ē unū unū ē iugū. ē unū unū sepulchrū.
q̄ una caro ē. & q̄d d̄s ē unū homo n̄ separat.

De eadem re

Li.

Unaqueq; Mulier sequatur virum suum. sive in vita sive in morte. **De illis quorum mens una fuerat sepul**

Soror scilicet benedicti **una non separantur.** **LIII.**
sepulta est in sepulchro quod ipse sibi preparaverat. ut quorum mens una semper fuit in domino. eorum quoque corpora sepultura non separantur. Ita in primo conjugio coniuncti. quia una & eadem caro est. in uno sepulchro sepeliantur.

Ex rego r

Ex caluo beluanco

De commutationibus ecclesiasticarum rerum. **LIII**

Vt commutationes ecclesiasticarum rerum valde caveantur. & subtilissime si aliquando fieri debent inspiciantur. Quae autem in eis facte sunt. iuxta decreta canonum hylarii papae quas illicite decessor episcopus admisit. ut ab aliis illicite commissis. ab eo qui successor est emendentur. **Ut excomunicandi sint qui libros famosos legerint.**

Si qui inveniunt libros famosos **LIV.**

& ignotos in ecclesia legere ut cantare excommunicentur.

Ex dicit adria ni pp

De his qui ecclesiam incendunt. **LVI.**

Si quis ecclesiam igne combusserit. xv. annos peniteat. & eam sedule restituat. & pecuniam suam distribuatur pauperibus. **De quodam clerico a diabolo vexato.** **LVII.**

Ex de lu i pp

Ex eodem quoque tempore quidam aquinensis ecclesie clericus a demonio vexabatur. qui venerabili viro constantino ecclesie eius antistite per multa fuit aetherialia loca transmissus ut sanari potuisset. Sed sancti dei miles noluit ei sanitas donum tribuere.

Ex dialogo sgru

ut quanta eēt in benedicōe grā dmonstrā. Duc
tus itaq; ē ad om̄ipotentis dī famulū benedic̄tū. q̄
dn̄o ihu x̄po p̄ces fundēs. Antiquū hostē d̄ obfesso
homine p̄tan̄. expulit. cui sanato p̄cepit dicēs. Vade
& p̄ hec carnē n̄ comedas. & ad sacrum ordinē nūq̄m
accedere p̄sumas. Quacūq; aut̄ die sacrū ordinem
temerarie p̄sumpseris. statim uiri d̄b̄li iterū man
cipabis. Discessit itaq; cleric̄ san̄. ac sic trere sola
animū pena recens. ea quę uir dī p̄cepit. interim cu
stodiuit. Cū q̄ p̄ annos multos om̄s p̄ores illius de
ha luce migrass̄. & minores suos sibi m̄ sup̄ pon
in sacris hordinib̄ cerneret. uerba uiri dī quasi ex
longo iam t̄p̄e oblitus p̄. posuit atq; ad sacrū hor
dinē accessit. Quē mox is q̄ reliquit d̄b̄ls tenuit.
eūq; uexare q̄ usq; am̄ā eī exenteret n̄ cessauit.

Se sacris fem̄is que sacra uasa & pallas altaris
Acritas dō sm̄as tractauerunt. **LXVIII.**

ut monachas. sacra uasa ut sacris pallas penes
uos cōtingere. & incēsū circa altaria d̄fferre p̄latū
ē ad ap̄licā sedē. Quę om̄ia rep̄hensione & uitup
atione plena eēt. nulli recte sapientū dubiū est.

Qua p̄pt̄ huī scē sedis auctoritate hec om̄ia uos rese
care funditus quanto eī poteritis cēsēm̄. & ne pes
tis hec lat̄ diuulget̄ p̄ om̄s p̄uincias abstergi diu

Ex
ep̄ta
Sothens
pap̄

tissime mandamus. **De uasis sacris. & pallis altaris & uelis eccle.** si uetustate consumpta fuerit. qd d his

De uasis sane sacris ita gerendum e fieri dbeat. **Lviii.**
Altaris palla. cathedra. candelabru. & uelu. si fuerit uetustate consumpta incendio denatur. qm n licet ea que in sacuario fuerint. male tractari. s. incendio uniuersa tradantur. Cineres qq. eoz in baptisteriu in ferantur. ubi nullus transitus habeatur. aut in pariete. aut in fossis pauperu iacet. ne introeuntiu pedib' inquinentur. Pallas u & uela que in sanctuario sordidata fuerint ministerio. diachoni cu humilib' ministris in sacuaru lauent. n eicientes foras a sacuario dnce mse
Palle aut in alia pelu lauent. in alia uela.

ex
opta
clenaf.
pp.

De ordine libroꝝ ueteris testamenti. Lviij.

G enesi <u>lib unus.</u>	R egum libri. <u>.iiii.</u>
E xodus <u>lib unus.</u>	R vd liber <u>unus.</u>
L euiticus <u>lib unus.</u>	P salipemenō. <u>t. ii.</u>
N umerus <u>lib unus.</u>	P salmoz. <u>cl. t. i.</u>
D euteronomi <u>t. i.</u>	S alomonis <u>lib .v.</u>
J hu naue <u>t. i.</u>	J ob. <u>t unus.</u>
I udicu <u>lib unus.</u>	I obie <u>t unus.</u>

H esdre <u>t unus</u>	M ichee <u>t unus</u>
E ster <u>t unus.</u>	I ohel <u>t unus</u>
I udith <u>t unus.</u>	A bdie <u>t unus</u>
M achabeoz <u>t. ii.</u>	I one <u>t unus</u>
Y sye <u>t unus.</u>	H aum <u>t unus</u>
I heremie <u>t unus.</u>	A bachue <u>t unus</u>
E zechiel <u>t unus.</u>	S ophonie <u>t unus</u>
D aniel <u>t unus.</u>	A gei <u>t unus</u>
O see <u>t unus.</u>	I acharie <u>t unus</u>
A mos <u>t unus.</u>	M alachie <u>t unus.</u>

**De ordine librorum noui testamenti q̄s sc̄a Romana
& uniuersalis eccl̄a tenet. Lx.**

E uangelioꝝ <u>t. iiii.</u>	A d colosenses <u>1.</u>
S cdm matheū <u>t. 1.</u>	A d thesalonicenses <u>ii.</u>
2 cdm marthū <u>t. 1.</u>	A d timotheū <u>ii.</u>
S cdm luchā <u>t. 1.</u>	A d titū <u>ii.</u>
2 cdm iohem <u>t. 1.</u>	A d philemonē <u>1.</u>
A ctus apostolorū <u>t. 1.</u>	A d hebreos <u>1.</u>
E pte pauli <u>xiiii.</u>	A pocalipsis iohis. <u>t. 1.</u>
A d romanos epta <u>1.</u>	P etri ap̄ti <u>ii.</u>
A d corinthios. <u>ii.</u>	I achobi <u>1.</u>
A d galathas <u>1.</u>	I ohis <u>iii.</u>
A d effesios <u>1.</u>	I ude <u>1.</u>
A d filipenses <u>1.</u>	De noticia librorū

Ex
decre
aus
d.

Prophetarum . q̄ a sc̄is patrib̄ . dāpnata sunt . lxi .

Post propheticas . & euangelicas atq; apticas scrip-
turas quib; ecclia catholica p̄ gr̄am d̄i fundata ē . &
iam illud intinmandū putauim; quauis unūse porbē
diffuse catholice ecclie quasi unus thalam; xp̄i sit .
Sc̄a tam̄ Romana & aptica catholica ecclia nullis sy-
nodicis c̄stitutis ceteris ecclis p̄lata ē . s; euāglica uoce
d̄ni & saluatoris nr̄i p̄matū obtinuit . tu es Petrus in-
quies . & sup̄ hac petra edificabo eccliam m̄am . & por-
te inferi n̄ p̄ualebunt adūsus eam . & tibi dabo claues
regni celoz . Cui data ē etiā societas beatissimi Pauli
apti . qui n̄ diūso sic heretici garrunt . s; uno temp̄re
uno eodēq; die glosa morte cū Petro in urbe Roma
sub cesare nerone agonizans coronatus ē . & pariter
sup̄ dic tam sc̄am Romanā eccliam xp̄o d̄no c̄secrunt .
hac que om̄ib; urbib; uniuerso mundo sua p̄sentia atq;
uenerando triumpho p̄tuler̄ . Est q̄ p̄ma Petri apti
sedes Romana ecclia n̄ habens maculā neque rugā
nec aliquid huiusmodi . Secunda aut̄ sedes apud Ale-
xandriā Petri nomine amartho eius discipulo . &
euanglista c̄secrata ē . ipse q; a Petro apto in egyptū
directus ūbum ūtatis p̄dicauit . & glosū c̄sumauit
m̄rū . Tercia ū sedes apud antiochia eius dē beatis-
simi . P̄ nomine habetur honorabilis eo qd̄ illic p̄mū

nom xpianoz nouelle gentis exortu e. Et quantum aliud
 fundamentu nemo possit ponere p̄t id quod positu est.
 qd e xps ihs. tam ad h edificacione m̄m eade sca Ro
 mana ecclia p̄ illas ueteris ut noui testamti quas re
 gularit suscepim. & na has suscipi no p̄hib & scriptu
 ras. Scam synodu nicena. ^{xxxviii}ccc xviii. patru mediante
 Maximo c̄stantino aug. in qua arrius heretic' cōdemp
 natus e. Scam synodu c̄stantinopolitanā mediante
 theodosio seniore aug. in qm macedoni' hereticus d̄bita
 excepit dampnatione. Scam synodu effesena. in qua
 Nestorius dampnatus e. c̄sensu beatus celestini pp̄
 mediante cyrillo alexandrine sedis antistite. & ar
 chadio ep̄o ad italia d̄statato. Scam synodu calcido
 nensem mediante Marciano aug. & anatholio cōsta
 tinopolitano ep̄o. in qua nestoriana & euticianā he
 resis simul cū diaschoro eiusq' complicib' dampnate s̄.
 Sed & siq̄ sunt ecclia sc̄is Patrib' hac ten' edita p̄t istoz
 iiii. auctoritate & custodienda. & recipienda d̄creuim'.
 Iam nūc subiciendū d̄ opusculis sc̄oz Patru que in ecclia
 catholica recipiunt'.

Opuscula beati cypriani martiris & cartaginensis ep̄i.

Ite opuscula beati gregori' nanzanzenis ep̄i.

Ite opuscula beati basilij capadoceni ep̄i.

Ite opuscula beati atanasi' alexandrinu ep̄i.

- 1 tē opuscula bti iohis cōstantinopolitana ep̄i .
- 1 tē op̄ beati theophili alexandri ep̄i .
- 1 tē op̄ beati hilarij pictauiensis ep̄i .
- 1 tē op̄ beati ambrosii mediolanensis ep̄i .
- 1 tē op̄ bti auḡ ypone regionis ep̄i .
- 1 tē op̄ bti iheronimi presbiteri .
- 1 tē op̄ bti d̄ spi uiri religiosissimi .
- 1 tē epta beati leonis pp̄ ad flavianū cōstantinopolitanū ep̄m d̄stinata . cui⁹ textū quis piā si usq; ad unū iota disputauerit . & n̄ eā in om̄ib⁹ uenerabiliter recepit anathematisa . Itē opuscula atq; tractat⁹ om̄iū patrū orthodoxorū . qui in nullo asce Romane ecclē cōsortio diuarunt . nec ab ei⁹ fidei p̄dicatione se uincti s̄ . Itē d̄retales eptas q̄s beatissimi pp̄ diuersis temporib⁹ ab urbe roma p̄ diūsoꝝ patrū cōsolatione deder̄ . uenerabiliter suscipiēdas .
- 1 tē gesta scōꝝ nr̄m que multiplicib⁹ torm̄toꝝ cruciatib⁹ . & mirabilib⁹ c̄fessionū triumphis irradiāt . Quis ista catholicorū dubitō & maiora eos in agonib⁹ fuisse p̄p̄sos . nec suis uirib⁹ s; d̄i gr̄a & ad uitio unūsa tolerasse .
- S ed ideo sc̄dm̄ c̄suetudinē antiq̄m singulari cautela in sc̄a Romana ecclē n̄ legunt̄ . quia & eorū q̄ scripser̄ nomina p̄nent̄ ignorant̄ . & ab infidelib⁹ aut dictis sup̄flua aut min⁹ apta q̄m rei ordo fuerit scripta eē putāt̄ . sic cui⁹ dā quiri & uilte . sic georgij alioꝝ q; hui⁹ modi

passiones que ab hereticis prohibentur e scripte . p p t q d
ut dictu e ne ut leuis sub sanmandi oriret occasio . in
sca Romana eccla n leguntur . Nos tam cu p dicta eccla
oms mres & eoz glosos agones qui do magis qm hominib
nota sut . omi deuotione ueneremur . lre uitas patru . An
toni . hylarionis & omiu heremitaru . quas tam beatis
simus uir iheronimus scripsit cu omi honore suscepim .
lre actus beati siluestri aptice sedis psulis . licet ei qui
e scripsit nm ignoretur . amulit tam in urbe Romana
catholicis legi cognouim & p antiquo usu multe hec
immutant ecclie . lre scriptura d inuentione crucis dnice
& alia scriptura d inuentione capitis beati iohis bbe .
nouelle quide reuelationes s . & nnulli eas catholici
legut . Si cu hec ad catholicos manus uenerint . beati
Pauli apti pcedat sentecia . Omi aut pbate qd bonu
e tenete . lteru Rufinus uir religiosus plurimos ecclias
tici opis edidit libros . nonnullas & ia scripturas inter
ptatus e . s ; qm beatissim iheronim eu in aliquib de
arbitrii libtate notauit . illa sentim que p dic tum
uirum sentire cognoscim & n solu d rufino . s ; etia de
uniuis q s uir sepius memorat Zelo di & fidei religio
ne rephedit . lre origenis nnulla opuscula que uir
beatissimus iheronim n repudiat legenda suscepim .
Reliq aut omia cu auctore suo dicim ee reuenda .

l tē cronica eusebii cesariensis. atq; eiusdē historie
 ecclēsticę libros. q̄nuis imp̄mo narrationis suę libro re
 puerit. & p̄ in laudib; atq; in excusatione origenis scis
 matici unū ē scripserit librū. p̄ p̄t rerū tam singularū
 noticiā que ad instructionē p̄tinēt usqueq; n̄ dicim;̄
 renuendos. Itē orosii eruditissimū collaudam; q̄ ualdē
 nō necessariā adūsus paganorū calumnias ordinauit
 historiā. miriq; breuitate ē texuit. Itē uenerabilis
 Seduli uiri paschale opus q̄d hereticis d̄scripsit uerib;̄
 insigni laude p̄ferimus. Itē iuueni nihil hominis labo
 riosum op̄ n̄ sp̄num; s; mirum. Cetera que ab hereticis
 & scismaticis cōscripta ut p̄dic ta s. nullaten; recipit
 catholica & aptica ecclēta Romana. Ex quib; pauca
 que ad memoriā uenerunt. & a catholicis uitāda sūt.
 credimus eē sub dēda.

**De noticia Librorū apocri
 forū qui a scis Patrib; aeterna damnatione**
In p̄mis Arminensē s̄ynodū dāpnati sūt. Lxiii.
 aēstantino cesare cōstantini filio cōgregatā mediante
 tauo p̄fecto. ex tūc & in etnū cōfitem; eē dāpnatā.

l tē itinerarij nomine petri apti qui appellant; s̄ci cle
 mētis libri. viii. apocri. Actus n̄ie andree apti. ap̄.
 Actus n̄ie thome apti. ap̄. Actus n̄ie petri apti. ap̄.
 Actus n̄ie philipi apti. ap̄. Euangelista n̄ie taddei
 ap̄. Euāgelium n̄ie barnabe. ap̄. Euāgelia petri

Itē
 eius
 d.

apti nre ap. E uuaqgia nre thome apti quib' manchei
 utuntur ap. E uuaqgiu nre bartolomei ap. E uuaqgia
 nre andree apti ap. E uuaqgt que falsauit lutan' ap.
 E uuanqgt que falsauit yficius. ap. Lib d' infantia salua
 s toris. ap. Lib d' natuuitate saluatoris. & d' maria ut
 d' obsterice saluatoris. ap. Lib qui apellat' pastoris
 ap. Libri omis q's fecit Leuitus discip'is d'btu. ap. Lib qui
 apellatur fundamentu. ap. Lib qui apellat' thesaurus.
 ap. Lib qui de filiab' ad elgenesis. ap. Centimetru d' xpo.
 uirgilianis compaginat' usib'. ap. Lib qui apellatur
 actus teele & pauli. ap. Lib qui ap'lt nepotus ap. Lib
 p'ubioy ab hereticis co'scriptus. & sc'i sexti nomine signat'
 ap. Reuelatio que ap'lt thome. ap. Reuelatio que ap'lt
 stephani ap. Lib qui ap'lt s'c'e marie transitus. ap.
 Lib q' ap'lt penitentia ad a'p. Lib diogie nre gigantis
 qui p' diluui' cu' drachone ab hereticis pugnasse phi
 beatur. ap. Lib qui ap'lt. testamtu iob. ap. Lib qui ap'lt
 penitentia origenis. ap. Lib qui ap'llat' penit'ia sc'i
 cip'ani. ap. Lib qui ap'llat' iamne & manbre. ap. Lib
 qui ap'lt fors apto'z. ap. Lib iusani. ap. Lib canones
 apto'z. ap. Lib phisiologus ab hereticis e'script'. & b'ra
 ambrosij nre p'signatus. ap. historia eusebij Pamphi
 li. ap. O puscula iulliani siue affricani. ap. O pus
 cula postumiani & galli. ap. O puscula montani.

& priscille . & maxumille . xp̄ . Opuscula omnia fausti ma
 nichei . xp̄ . Opusc̄ alterius clementis alexandri . xp̄ .
 O puscula cassiani p̄bri galliar̄ . xp̄ . Opusc̄ victorini
 pic taviensis . xp̄ . Opusc̄ fausti . xp̄ . Opusc̄ frumti . xp̄
 E p̄ta ihu ad abagarū . xp̄ . E p̄ta abagari ad ihm . xp̄ .
 P assio quirci & iulite . xp̄ . Passio sc̄i georgij . xp̄ . Scripta
 que appellat̄ Salomonis cōtradictio . xp̄ . Philacteria
 omnia . que n̄ ab anglo ut illi cōfingunt s; demonum
 magis nominibus cōscripta s̄ . xp̄ . Hec & his similia q̄
 S ymō magus . nicholaus . cherint̄ . Marcion . basilides
 ebion . paulus & iā samosaten̄ . Fortunus . & bonosus . q̄
 simili errore d̄fecer̄ . Montanus q̄q; cū suis obscenissimis
 seq̄cibus . Apollinaris . Valentin̄ siue manicheus . Fau
 stus . Sabellius . Arrius . Macedonius . Eunnius . Nouat̄ .
 S abbatius . Calistus . Donatus . Eustachius . Nibianus .
 P elagus . Iulianus . & lanensis . Celestinus . Marimian̄
 P riscillian̄ ab hispania . Lampedius . Dioscorus . Eutocius
 P etrus & alius petrus . Equib̄ unus alexandriā alius antio
 chiā maculavit . Has & alias hereses . n̄ solum repudiam̄
 uerū etiā ab om̄i catholica Romana eccl̄a eliminatas .
 atq; cū suis auctorib̄ auctoz̄ q; sequacib̄ sub anathe
 matis indisolubili uinculo in eternū c̄fitem̄ eē damp
 natas . *Quando & q̄ t̄p̄e Libri ueteris testam̄ti
 Legendi sunt .* *lxiii .*

In septuagesima . ponunt epistolam usque in xv. die
ante pascha . Quinta decima die ante pascha . ponunt
Iheremiam usque in cena domini . In cena domini . legunt tres lec-
nes de lamentatione iheremie . Quomodo sed et cetera . Et
tres de tractatu sancti Augustini . in psalmo . Lxiii . Exaudi
deus orationem meam cum precor . Et tres de apostolo ubi ait ad corin-
thios . Conuenientibus uobis in unum . Secunda lectio sic incipit . Si-
militer primum cenauit . Tercia . de spiritualibus aut nolumus .
In pascha . tres lectioes de lamentatione iheremie .
& tres de tractatu sancti Augustini in psalmo . Lxiii . & tres
lectioes de apostolo ubi ait ad hebreos . Festinemus ingredi
in illam requiem . Secunda lectio . Omnis namque pontifex .
Tercia . de quibus grandis sermo est . In subitico . tres lectioes
de lamentatione iheremie . & tres de tractatu sancti Augustini .
in psalmo . Lxiii . Exaudi deus orationem meam cum precor . & tres
de apostolo ubi ait in epistola ad hebreos . Christus assistens ponti-
Secunda lectio . Vbi enim testamentum . Tercia . Vbi umbra enim
futuroꝝ lex . In pascha domini homelias ad ipsu diem
pertinentes . In festiuitate homelias . In octabis pasche .
ponunt actus apostolorum . & epistolas canonicas . & Apo-
calipsin . usque in octabis pentecoste . In octabis pentecoste
ponunt regum . & Paralipomenon usque in libro Augustini . In
dominica prima . missis Augustini . ponunt salomonem . usque
in libro spiritus . In dominica . i . februarii . ponunt iob . tobiam .

h ester. & hesdrum. vsq, mkt octbr. In dña 1. m̄sis
 octb. ponunt machabeoz vsq, mkt noub. In dña
 1. m̄sis noub. ponunt. ezechiel. & daniel. & minore
 p̄phas vsq, mkt dec. In dñica prima m̄sis dec. po
 nunt ýsaia. vsq, mkt dñi. In p̄t dñi legūt primū
 d̄ ýsaia. iiii. lec. Prima lec. Primo t̄p̄e. S c̄ta. Cō
 solamini. Tercia. Cō surge. De inde leguntur sermo
 nes. ut homet ad ipsū diē p̄tinentes. In nt sc̄i stepha
 ni. homelias d̄ ipso die. In p̄t s̄ ioh̄is similit. In nt
 innocētū simit. In natat s̄ siluestri similit. In oct
 dñi homelie d̄ ipso die. In dñica p̄ma p̄ natat dñi
 ponunt epte pauli. In epyphania lec. iiii. de ýsaia
 P rima lec. Om̄s s̄cientes. S c̄ta. Surge illuminare.
 T ercia. Gaudes. Deinde leguntur sermones ut home
 lie ad ipsū diē p̄tinentes.

De ecclis monachoz.

Hoc q̄q, statutū ē q̄tin' ecclē quoz cūq, **Lxiii.**
 monachoz in singulis parrochis site. ep̄oz ut dec̄
 diuinitus subdantur regimini. eisq, d̄bita obsequia
 in exercēdis ecclias tice curę negociis sollicite exhibeāt
 ipsi p̄culdubio mochi ep̄s suis mom̄ib' obediant.

Eccl
 alio ap
 efluēnam
 cui m̄ fuit en
 ricus oc h̄aro
 lus re
 q̄s

EXPLICIT LIBER TERCIVS.

INCIPVNT CAPITV LIIII.

- I** Vt p̄t pascha & pentecosten ñ morte p̄clatantib⁹. baptismū ñ fiat.
- II** Q̄ t̄p̄e baptisma celebrandū sit. & ut q̄ baptizant̄ ñ infideles sed fideles inueniant̄.
- III** De duob⁹ baptismatibus.
- IIII** In q̄ t̄p̄e baptismū fiat.
- V** Vt om̄s baptizandi prius sint exortizandi.
- VI** De m̄rib⁹ qui sine baptismo m̄rū suscepunt.
- VII** Q̄d in baptismo & in cōfirmatione si necesse fuerit unus pater unus habeatur.
- VIII** Vt un⁹. pater un⁹ ut pater ad suscipiendū infantē accedat.
- IIIIII** Vt ille qui ñ ē cōfirmatus. Ab baptismo nullū suscipiat.
- X** Vt p̄bri patinos interroget̄ d̄ s̄mbolo.
- XI** De p̄bro qui gramaticā ignorabat & inritate tam̄ baptiz̄t̄.
- XII** De illis qui aliq̄m hab̄t̄ dubitationē baptismatis ut rebaptiz̄t̄.
- XIII** De p̄bris p̄ quoz̄ negligentia sine baptismo aliq̄s mortuus fuer̄.
- XIIII** De paruuloz̄ animab⁹ qui sine baptismo moriunt̄.
- XV** De inordinato si ordine sibi quoq̄modo usurpauerit.
- XVI** Vt diachoni suā mensurā custodiant.
- XVII** De duob⁹ sacram̄tis id̄ baptismō & cōfirmatione.
- XVIII** Vt ep̄i nō nisi ieiuni cōfirmationē faciāt excepto causa infirmitatis.
- XIIII** Q̄d ep̄s in campo si necesse sit potest cōfirmare. meli⁹. ē tam̄ in eccl̄a aut in domo eccl̄e.
- XX** Vt p̄bri baptizandos in frontib⁹. ep̄st̄ x̄p̄i smate signare ñ audeat̄.
- XXI** De p̄bris qui p̄ baptismate p̄cū requirunt.

xxii De pbr̄is qui ueteri xp̄ismate bap̄t̄ant.

xxiii De pbr̄is quomodo in cena dñi d̄ xp̄ismate. d̄ oleo sc̄ificato
d̄ oleo infirmoꝝ se p̄parent.

xxiiii De ill̄ iudeis qui apostatauerunt.

xxv De ill̄ qui pbr̄os cogunt dare denarios p̄ balsamo.

V t̄ p̄p̄t̄ pascha & pentecosten ñ morte p̄clit̄antib̄
bap̄t̄ismũ ñ fiat. 1.

In de quia manifestissime patet bap̄t̄andis in eccl̄a
electis hec duo t̄p̄a. id̄ Pascha & Pentecosten eē legiti
ma. dilectionē ur̄a monem̄. ut nullos alios dies huic
obfuantie misceatis. quia si s̄ alia q̄q̄ festa quib̄ mul
ta in honore d̄i reuerentia debeat̄. p̄ncipalis tam̄ &
maximi sacram̄ta custodienda n̄b̄ ē mystica & ratio
nabilis exemplatio ñ m̄dicta licentia. qua in bap̄tis
mo tribuendo q̄lib̄ & t̄p̄e p̄clit̄antib̄ subuenit̄. Ita
en̄ ad has duas festiuitates cōnexas sibi m̄ & atq̄ cog
natas. in columū & pacis securitate degentiū liba
uota differimus. ut in mortis piculo in obsidionis dis
crimine. in p̄secutionis angustiis. in amore naustra
gii. nullo t̄p̄e h̄ uere salutis singulare p̄sidiū cuiq̄m
d̄negem̄. **Quo t̄p̄e bap̄t̄isma celebrandũ sit. &**

ut q̄ bap̄t̄ant̄ nō infideles. sed fideles inueniāt̄.

In paschali ū t̄p̄e & pentecosten 11.
bap̄t̄isma celebrandũ ē catholicū. sed tam̄ si necesse

Ex
opta
Leoms
p̄

Ex
dictis
uicioris p̄
fr̄ib̄. malena
dñi cōsta
num

fuerit. aut mortis piculū ingruerit gentiles ad fidem
uenientes. q̄q̄ loco ut monito ubi cūq̄ inuenerit. siue
in flumine. siue in mari. siue in fontib' tantū xp̄yane
cōfessione credulitatis clarificata baptizent. Ipsis q̄q̄
q̄d in baptismo polliciti s̄ sumope ē atēdendū ne in
fideles inueniant. **De duob' baptismatibus.**

Baptizandi sibi quis piā passum ut q̄libet t̄p̄e. **iii**
nullā credat in eē fiducia p̄t paschale festū. & pent̄
uenerabile sacramtū. excepto dum taxat grauissimi
languoris incurso. **In quo t̄p̄e bap̄ismū fiat. iiii**

Sequit̄ d̄ diuisis t̄p̄ib' baptizandoz. p̄ ut unicusq̄
libitū fuerit unq̄ babilis & em̄danda ē fusio. que an̄is
cōsaēdotib' q̄d cōmota dicim' n̄ ratione auctoritatis ali
cui'. sed sola temeritate p̄sumit. ut passum ac libe na
taliū xp̄y seu apparitionis. necn̄ & ap̄toz seu m̄m
festiuitatib' innumere ut asseris. plebes bap̄ismi mu
steriū ē seq̄nt̄. cūh sibi p̄uilegiū. & ap̄ nos & ap̄ om̄s
eccl̄as d̄n̄icū specialit̄ cū pentecosten suo. pascha def
fendat. **Ut om̄s bap̄t̄h̄adi p̄ri' sit exorc̄idandi.**

Illud etiā q̄d circa baptizandos in uniuerso mūdo **v.**
scā eccl̄a uniformit̄ agit. n̄ ocioso cōtemplam̄ inuitu
cū siue paruuli. siue iuuenes ad regenerationis ueniūt
sacramtū. n̄ prius fontē uitę ad eant. q̄m exorcismis
& ex sufflationib' clicoz sp̄s ab eis immund' abigatur.

Ex
decretis
Gelasii
pp̄

Ex
decretis
aus̄
d̄

Ex
decretis
celestini pp̄
Gallioz ep̄is
missis

ut te uere appareat quom pnceps hui mundi mittat foras.

**De martirib' qui sine baptismo martirium
Cathecummu q'nuis in bonis opib' suscepit. vi.**

Ex
decreto
Augu
sti
ni

defunctu uitā habe n' credim' excepto dū taxat nisi
martiri; sacramtu compleat. Baptizatus ē fuit fidem
suā corā saēdote. & h' quidem martir corā psecutore
fac. q' & ē fuit fidē. & interrogat' respōdēt. Ille p' c'fessio-
nē aspgitur m'rio. ut aspgit' sanguine ut tinguit' igne.
Ille impositione pontificis man' accipit spm scm. hic
habitaclū efficit' sps scī. dū n' ē ipse q' loq't. sed sps q'
in ipso loquit'. Ille cōmunicat eucharistie in cōmemo-
ratione mortis dñi. hic ipse xpō cōmorit'. Ille c'fite't
se mundi actib' renunciatuū. hic ipse renunciauit
uite. Illi omā peccata remittunt'. isti exanguunt'.

**Q' in baptismo & in c'firmat'ne sinecesse fue-
rit unus patrum' habeatur. vii.**

Ex
decreto
Igi
ni
pp

In cathecumino & in baptismo. & in c'firmatione.
un' patrum' potest fieri. si necessitas cogit. n' ē tam cō-
suetudo Romana. si p' singula singuli suscipunt.

**Ut un' patrum' ut patrum' ad suscipiendū infan-
tē nō plures ten' accedat. viii.**

Ex
decreto
Leon
nis
pp

ad suscipiendū d' baptismo infante accedat. q'm un'
sue uir. sue mulier. In c'firmationib' q'q' id ipsum
fiat. **Ut ill' q' n' ē c'firmat' ab baptismo nullū suscipiat.**

Ex
cōat Ma
gocien
si.

Ex
cōat uoy
monie
si.

Ep̄la
Iacarie
ad bonifa
cui moq̄
cienfui ep̄m
massu

In baptismo ut in chrismate nō potest aliū suscipere infiliū.
ipse q̄ nē baptizatus. ut cōfirmatus. **Ut p̄bri Patrimo**

interrogent d̄ symbolo. x.

Anunciēt p̄bri ut neq̄ uiri neq̄ f̄mē d̄ sacro fonte filiolo
ut filiolas suscipiat. nisi memoriā symbolū & orationē
dn̄icā tenuerint. **De p̄bro qui gramaticā ignora**

bat. & trinitate tam̄ baptizabat. xi.

Virgilius & sedonū religiosi uiri xp̄ bauuaroꝝ p̄uincia
degentes. suis nos litteris allocuti s̄. p̄ q̄s intimaueꝝ q̄d
tua reuerēda fr̄nitas inuingeret eis xp̄yanos denuo
baptizare. Q̄d audientes nimis sum̄ c̄turbati. & inam
mutationē q̄ndā incidim̄. si haberet̄ ut dictū ē. Retu
ler̄ quidē q̄d fuerit in eadē p̄uincia sac̄dos q̄ latinam
linguā penitus ignorabat. & dū baptizaret. nescies
latini eloquiꝝ infringere linguā dicebat. Baptizate
in n̄ne patris & filii & sp̄s sc̄i. Ac p̄ h̄ tua reuerenda
fr̄nitas cōsiderauit rebaptizari. Sed sc̄issime fr̄ si ille
q̄ baptizauit n̄ erroreꝝ intro ducet̄ aut heresim. s̄. pro
sola ignorantia romane locutionis infringendo lin
guā ut p̄fata sum̄ baptizate dicebat. n̄ possum̄ cō
sentire. ut denuo baptizent̄. q̄ q̄d tua bene cōp̄tū
habet̄ fr̄nitas sc̄a. q̄cūq̄ baptizatus fuerit ab hereti
cis in n̄ne patris & filii & sp̄s sc̄i. nullom̄ rebaptizari
debet̄. s̄. p̄ solā manus impositionē purgari. Nam

scissime fr. si ita e ut nb relatū ē. n̄ amplius ate illis p̄
dicetur aliquid hui' modi. sed ut sc̄i patres docent. &
p̄dicat. tua sc̄itas studeat cōseruare. **De illis q̄ aliqui
habent dubitat̄ne baptismatis. ut rebaptizent̄.**

U1 nulla extant inditia xii.
int̄ p̄p̄m̄q̄s aut familiares. nulla int̄ clericos aut uicinos
bi d̄ quib' querit̄ baptizati fuisse doceat̄. Agendū est
ut renascant̄ ne manifeste p̄cant. In quib' q̄d n̄ osten
ditur gestū. ratio n̄ sinit ut uideat̄ iteratū. Qui aut̄
poss̄ meminisse q̄d ad eccl̄am ueniebat̄ cū parentibus
suis. poss̄ recordari. An q̄d eoz̄ parentib' dabat̄ accepit.
Q̄d sibi etiā ab ipsa memoria alienū ē. c̄ferēdū eis uidet̄
q̄d collatū ēē nescitur. q̄ n̄ temeritas int̄uenit p̄ sūptio
nis ubi ē diligentia pietatis.

**De p̄bris p̄ q̄z negle
gentiā sine baptismate aliquis mortuus**

PER pendant p̄bri **fuerit.** xiii.
quanta discriminis sit animas innocētū p̄ eoz̄ negle
gentiā a regno d̄i excludi. Si enī gaudiū ē in celo sup̄
uno peccatore penitētiā agente. quid putas quanta
ira & indignatio sup̄ eū erit. q̄ p̄ suā negligētiā ianua
paradisi innocentib' claudit. Et ideo p̄bri sūma di
ligentia caueat̄. ne animas p̄ q̄b' sanguis xp̄y effusus
ē. p̄ suā incuriā a celesti benedictione separēt. sed
si q̄d absit euenerit. graui penitētie luctu dieb' uite

ex
epla ggr
pap scripta
sedino epo
suo di
mchi
so.

sue se subdat. p cui' euenerit negligētia. **De Paruuloy
Animab' q' sine baptismo morunt v r xiiii**
In extremo u' epte requisisti qd eis respō dēdū sit. qui
dilectionē tuā d' paruuloy animab' requirūt. q' sine
baptismatis grā moruntē dicentes. si corp' originali
tenetur culpa und' anima que adō datur rea erit. que
adhuc in actuali delicto n' ē sentit corpori. Sed de
hac re dulcissima m' tua karitas sciat. quia d' origine
amē int' scōs patres req'sitio n' parua uersata ē. Sed
utrū ipsa ab adam d'scēderit. an certe singulis datur
incertū remansit. eāq' in hac uita insolubile fassi sūt
ēē questionē. Grauis enī ē questio. nec ualē ab homine
cōphēdi. q' si d' adē substantia amā cū carne nascit.
cur n' etiā cū carne morit'. Si u' cū carne n' nascit. cur
in ea carne que d' adam plata ē obligata peccatis
tenet'. Sed cū hoc sit incertū. illud incertū n' ē. q' nisi
quis sacri baptismatis grā fuerit renat' omīs amā ori
ginalis peccati uinculis ē obstricta. hic enī scriptū ē.
Nō ē mundus in cōspectu ei' nec unū. diei infans sup' trā.
Hic m' dauid ait. In iniquitatib' cōceptus sū. & in delictis
pep'it me mat' mā. hic ipsa ueritas dicit. Hic q's renat'
fuerit ex aq' & spū scō. n' uirabit in regnū celoy. hic
Paulus ait. Sic in adā omīs morunt'. ita & in xpō o's
uiuificabunt'. Cur g' infans q' nihil peccauit in cōspectu

omnis di e mundus n uale. Cur psalmista exlegi
 amo co uigio platus. iniquitate coceptus e. Cur
 h n q mundat. nq bapuzmatu n fuerit. mund n e.
 Cur in adam omis ho morit. si originalis peccati un
 culis n tenet. Sed qe gen humanu in parente pmo
 utit in radice putruit. ariditate trax in ramis. & ide
 omis homo cu peccato nascit. und pm ho pmanere
 uoluit in peccato. De his aut subtilius a clari loqui
 debuerit. sed du me & curaru tumultus pmut. & eaz
 portator ut laxaret importun exeat und multa d
 bui pauca locutus sum. **De in ordinato Si ordinē**

sibi qqm usur pauerunt. xv.

Siqs baptizat aut aliqd diuinu exerceat ptemer
 tate n ordinat abiciat ab eccla. & nuqm ordinet.

Ut diachoni sua m surum custodiant. xvi.

Diachones qq, pp am estatum suare m sura.
 nec ultra tenore patris canonub deputatu quippiam
 temptare pmutimus. nihil eoz suo ministerio penit
 applicare que ppe primis ordinib decreuit antiqta.

Absq, epo & pbro baptizare n audeat. n pdictis for
 tassis officiis loquus estatus necessitas extrema com
 pellat. qd & laicis xpyanis facere plerug, eceditur.

**De duobus sacramtis idē bapuzmo & con
 firmatione. xvii.**

Ex
 cet or
 mis de
 pp

Ex
 dec qe
 lasy pp

Ad
chradis
p hispania
ru epus hoc
scrip
sit

Que his uero super quibus rogatus uos informari. id utrum maius
est sacramentum manus impositionis episcoporum. aut baptismum.
scitote utrumque magnū esse sacramentum. & sic unum a maio
ribus sit idem a summis pontificibus quod a minoribus perfici non
potest. ita & maiori ueneratione uenerandum & tenen
dum est. Sed ita est uinculus haec duo sacramenta. ut ab inuice
non morte preueniente. nullatenus possint segregari. &
unum sine altero rite perfici non potest. **Ut episcopi non ieiunium
confirmationem faciant. excepto causa infirmitatis.**

Ex
co cat
malden
si.

Ut episcopi non nisi ieiunium per impositionem manuum spiritum sanctum **xxiii.**
tradant. exceptis infirmis & morte periclitantibus. Sic
autem duobus temporibus pascha uidelicet & Pentecostes ieiunium ce
lebrare debet & baptismum. ita etiam traditione sancti spiritus.
a ieiunio pontificibus conuenit celebrari. **Quod episcopus in campo
si necesse sit potest confirmare. melius est enim in
ecclesia aut in atrio ecclesie** **xxviii.**

Ex
rensi

Episcopo licet in campo si necesse sit confirmare. **Audeat.**

Ut presbiteri baptizando in frontibus christi signare non

Ex
regis

Presbiteri baptizatos infantes signare in frontibus suis **xx.**
christi signare non presumant. sed turgent inspectore bapti
zatos. ut episcopi per modum confirment in fronte.

De presbiteris qui per baptismate precum requirunt. **xxi.**

Baptizandis et signandisque fidelibus precia nulla prefigant.
nec a latronibus quibus libere impositis exagitare cupiant.

Ex
epita
gelasii
ii

renascentes: qm̄ qđ gratis accepim̄. gratis dare man-
damur. & ideo nihil xp̄ dictis p̄sus exigere moliant̄.
q̄ ut paup̄tate cogente d̄trita. ut indignatione reuo-
cati. redemptionis sue causas adire despiciāt. certū
habentes qđ p̄hibita d̄ph̄esi fuerint admisisse. ut cō-
missa n̄ potius sua sponte correxerūt piculū subituri
sint p̄p̄ri honoris.

**De p̄bris qui ueteri xp̄ymate
baptizant. xxii.**

Siquis d̄ alio xp̄ymate baptizant. qm̄ de illo nouo qđ p̄p̄ri ep̄i largitione ut cōcessione
accepit baptizare. nisi p̄ocupante morte temptaue-
rit. p̄temeritatis ausu. ipse in se damnationis sue
p̄tulisse sententiā manifestatur.

**De p̄bris qm̄ in cena
dn̄i d̄ xp̄ymate. d̄ oleo s̄cificato. d̄ oleo in
firmoz̄ se p̄parent. xxiii.**

¶ p̄br̄ in cena dn̄i ampullas. iiii. secū d̄ferat. unā
ad xp̄ysma. Alt̄am ad oleū ad cathicuminos inun-
guēdos. t̄ciā ad infirmos iuxta sentēciā ap̄licam.
ut q̄ndo quis infirmatur. inducat p̄bros eccl̄e. & c̄.

De illis iudeis q̄ apostatauerūt. xxiiii.

Pleriq; q̄ ex iudeis dudū ad fidē xp̄yanā p̄moti. n̄c
blasphemantes xp̄m̄ n̄ solū iudacos ritus p̄petrasse
noscuntur. s; etiā & ab hominandas circūcisiones
exercere noscuntur. De q̄b̄ c̄sultu piissimi ac religiosi-
ssimi dn̄i nr̄i susenandi regis. hoc sc̄m̄ decreuit c̄cilū

ex
elugdu
nensi

Ex
calado
nensi

Ex
rolana

ut huiusmodi transgressores pontificali auctoritate
correcti. ad cultum christi dogmatis reuocentur. ut quod suolum
tas propria non emendat. animaduersio sacerdotalis coherereat.
Et os autem quod circumciderit. si filii eorum si parentum est sortio se
parentur. si serui pro iniuria corporis sui libertati tradantur.

De illis qui presbitero cogunt dare denario

Quidam fratres dixerunt **BALSAMO. XXV.**

estuetudines antiquas fuisse in eorum ecclesiis. ut pro bal
samo emendo ad christum faciendum. siue pro luminaribus
ecclesie commendantis. binos ut quatuor denarios presbitero
darent. Unde omnes uno est sensu statuerunt. ut sic pro dedica
dis basilicis. & dandis ordinibus nihil accipiendum est. ita
etiam pro balsamo siue luminaribus emendis nihil presbitero christum
ma accepturi dent. Propter itaque de ecclesiasticis facultatibus
balsamum emant. & luminaria singuli in ecclesiis suis.

EXPLICIT LIBER QUARTUS :

INCIPIUNT CAPITULA

- I** De cotidiana perceptione eucharistie.
- II** De eadem re.
- III** De laicis si non frequentius ter in anno communicent.
- IIII** De eucharistia ut qui semper peccat si semper accipere debet.
- V** Quod singulis dominicis in .xl. fideles communicent.
- VI** Ut incena domini perceptio eucharistie non negligatur.
- VII** Ut oblata altaris singulis dominicis diebus fiant.

Exet
calcido
nesi

viii De illis qui p' aliquā d'gustationē acceperint sacrificium.

viiii Vt pbr illiteratus missam celebrare nullaten' debeat.

x De pbrs quib' solox dormiēdo sepe sem effundi.

xi De eadē re.

xii De pbrs uillanis si in ciuitate offerre unquā audeant.

xiii De hoc siquid d' calice sanguinis sacri stilla uerit.

xiiii De muliere que pepit ut cōmunicet si uoluerit. **est cap.**

INCIPIT LIBER QVINTVS ;

DE QUOTIDIANA PCEPTIONE EUCHARISTIE . . . 1.

Cotidie eucharistie cōmunionē accipe nec laudo. nec utupero. Omib' tam dñicis dieb' cōmunicādū hortor.

Sitamē mens in affectu peccandi ē. grauari magis dico eucharistie pceptionē. quā purificari. Et ideo quauis quis peccato mordet'. peccandi n̄ habeat d' cetero uoluntatē. & cōmunicatur' satisfaciat lacrimis. & orationib'. & cōfidens d' dñi miseratione accedat ad eucharistiā intrepid' & securus. Sed h' d' illo dico. quem mortalia peccata n̄ grauant. **De eadē re. . . 11.**

Dixerit quis piā n̄ cotidie accipiendā eucharistiā. Alius affirmat cotidie. Faciat un' quisq'. qd scdm fidē suā pie credit ē faciēdū. Neq' enī litigauer' int se. Aut quis qm eoz se alteri pposuit. Zacheus & ille centurio. cū alter eoz gaudēs suscepit dñm. Alī dixerit

Ex dictis aug

De eadē re

dn̄e nō sum dignus ut intres sub tectū m̄m. Ambo sal
uatore honorificantes. quāuis n̄ uno m̄ ambo pecca
tis miser. Ambo medam c̄secuta. Ad h̄ p̄t̄nc̄ q̄d man
na sc̄dm̄ pp̄riā uoluntatē in ore cui q̄ sapiebat.

**De Laicis si nō frequenti' ter in anno comu
nicent.** iii.

Laici homines in anno cōmunicā. n̄ forte quis maio
rib' quib' lib̄ & criminib' impediatur. id̄ in pascha &
pent̄ & nat̄ dn̄i. **De eucharistia ut q̄ semp peccat**

si semp accipere debeat. iiii.

S̄c̄s cyp̄rianus dix̄. Eucharistia cotidie ad cibū salutis
accipit̄. S̄c̄s Ambrosi' dix̄. Si quoties cūq̄ effundit̄
sanguis xp̄i. in remissionē peccatorū effundit̄. debeo
semp accipe. Quia semp pecco. & debeo semp habe
medicinā. S̄c̄s hylari' dix̄. Si nō tanta s̄ peccata ut
excōmunicet̄ q̄s. n̄ se deb̄ & a medicina corporis dn̄i
separare. Vnd̄ tam̄ dū ē. ne diu abstractus a xp̄i cor
pore. alien' remaneat a salute. Nam manifestū ē
eos uiuere. q̄ cor p̄. ei' attingit. ipso dn̄o dicente.

Nisi manducaueritis carnē filii hominis. & biberitis
eius sanguinē n̄ habebitis uitā m̄ub. Qui enī iam
peccare que ut. cōmunicare n̄ d̄sinat. **Q̄d singul
dn̄icis in. xl. fideles cōmunicent.** v.

Vingulis dn̄icis dieb' in. xl. p̄t̄ hos q̄ excōmunicati s̄.

Ex
ep̄ta
fabri
pp̄

Ex
ep̄ta s̄
cep̄am &
alioy
s̄ cōm̄
pa
pp̄

Ex
s̄c̄d̄
siluestri
pp̄

& p̄t illos qui in publica penitētia s̄. sacramēta corpo-
ris & sanguinis xp̄i sumēda s̄. & incena dñi. inuigla
pasehe. & indie resurrexionis dñi. penit. & nat̄ dñi
penitus ab om̄ib' cōmunicandū ē. **Ut incena dñi**

p̄ceptio eucharistie nō negligat̄. vi.
In cena dñi a quib' dam p̄ceptio eucharistie negligit̄.
Que qm̄ in eadē die ab om̄ib' fidelib' exceptis his q̄b'
p̄ grauatūm' criminib' inhibita p̄cipienda sit.
ecclesiasticus usus d̄monstrat. cū etiā penitentes eadē
die. ad p̄cipienda corporis & sanguinis dñici sacra-
mēta recūliantur. **Ut oblata altaris singulis
dñicis diebus fiant. vii.**

ex de
sotheris
ff

De creum' ut in om̄ib' dñicis dieb' altaris oblatio ab
om̄ib' uiris ut mulierib' fiat tam panis qm̄ uini. ut
p̄ has ymmolationes a peccatoꝝ suoꝝ fascib' libent̄.

ex de
fabri
ff

**De ill' q̄ p' aliquā de gustationē acceperunt Sa-
crificiū. viii.**
Qui acceperit sacrificiū p' cibum
aut p' aliquā paruissimā refectiōē. nisi p̄uatico.
pueri. iiii. maiores. vii. die. xx. dies peniteant.

**Ut etiā illiteratus p̄br missā celebrare nulla
sacrificiū nē accipiēdū tenus debeat. viii.**

ex de
fabian
ff

Sacrificiū nē accipiēdū tenus debeat. viii.
d̄ manu sacerdotēs. q̄ orationes ut lectiones. & reliq̄s
obseruationes inmissa sc̄dm ritū implere n̄ potest.
De p̄bris q̄b' sola dormiēdo sepe sem̄ estundi. x.

Si p' illusionē que p' somnū sola cōtingere. ut corp' dñi quilibet accipe ualeat. ut si sacerdos possit sacramenta celebrare. **De eadem re. xi.**

Et quidē hūc. testamētū ueteris legis sic in superiori capitulo iam diximus pollutū dicē. & n̄ lotū aqua & usq; ad uesperam intrare eccliam n̄ cedit. Qd̄ tamen alit' p' spūalis intelligens sub eodē intellectu accipiat q' p' facti sum'. q' q' si p' somnū illudit q' temptat' immunditia ueris imaginib' in cogitatione inq'nat'.

Sed lauāndus ē aq'. ut culpas cogitationis lacrimis abluat. & nisi prius ignis temptationis recesserit. reū se quasi usq; ad uesperā cognoscat. Sed ē in eadē illusionē necessaria ualde discretio. que subtilit' pensari debet. ex q' re accidat menti dormientis. Nā aliquādo ex crapula. Aliquanō ex nature supfluitate ut infirmitate. Aliquanō ex cogitatione cōtingit.

Et quidē cū ex nature supfluitate ut infirmitate euenerit. om̄m' hęc illusio n̄ ē tam da. q' hęc ams nesciēs. p' tulisse magis dolendus ē q' m' fecisse. Cū u' ultramodū gule appetitus in sumendis alimentis raptus. atq; idcirco humorū receptacula grauant'. habet exinde anim' aliquē reatū. n̄ tam usq; ad p'hibitionē p' capiendi corporis xpi. ut missarū sollempnia celebrandi. cū fortassis aut festus dies exigit. aut exibi

ministeriū p̄ eo qđ sacerdos alius in loco d̄ ē. ipsa necessitas
 cōpellit mutatis uestib' cantat'. Nam si assūt alij. q̄
 implere ministeriū ualeāt. illusio p̄ crapulā facta.
 acceptatione sacri ministerij phibe n̄ debet. sed ab
 immolatione sacri mysterij abstinere ut arbitror
 humilit' debet. si tam̄ dormientis m̄te turpi' imma
 ginatio n̄ cōcussert. Nā s̄ quib' ita plerūq; illusio
 nascitur. ut eorū anim' & iā in somno corporis posit'.
 turpis imaginib' n̄ fedet'. Quia in re unū ibi hosten
 dit'. ipsa mens rea. n̄ tam̄ si ut suo iudicio liba. cū se
 & dormienti corpore nihil meminit uidisse. tam̄ in
 uigilijs corporis meminit in ingluuē cecidisse. Si in
 u' exturpi cogitatione uigilantis orit' illusio dormie
 tis. patet animo reatus suus. Videt' enī aqua radice
 inquinatio illa p̄cessert. q̄ qđ cogitauit sciens. hoc
 protulit nescies. P̄t talē pollutionē a sacro mysterio
 eo die abstinere oportet. Si pensandū ē ipsa cogita
 tio utri' in suggestione. an in delectatione. ut qđ
 in aui' ē in peccati cōsensu ceciderit. Trib' enī modis.
 implet' omne peccatū. scilicet suggestione. delectationē
 cōsensu. Suggestio quippe fit p̄ d̄btm. delectatio p̄
 carnē. cōsensu' p̄ sp̄m. q̄ & p̄mū culpā serpens sugges
 sit. eua d̄lectata ē ut ut caro. Adam ū ut ut sp̄s cōsen
 sit. Et necessaria ē magna discretio. in suggestionē

& delectatione atq; cōsensū. iudicē p̄sidere animū.
C ū enī malignus sp̄s peccatū suggesserit m̄nte. si nulla
peccati delectatio seq̄tur. peccatū om̄m̄ p̄penitum
n̄ ē. Cū ū delectari caro cepit. tūc peccatū incipit nasci.
S i aū etiā ex cōsensu & deliberatione c̄sentit. tūc peccatū
cognoscitur p̄fici. In suggestione q̄. peccati sem̄ est.
I n delectatione. fit nutrimentū. in cōsensu p̄fectio. Et
sepe cōtingit. ut h̄ q̄d malignus sp̄s seminat in cogita
tione. caro in delectatione trahat. nec tam̄ animus
eidē d̄lectationi cōsentiat. Et cū caro delectare sine
animō nequeat. ipse tam̄ animū carnis uoluptatibus
reluctans. in delectatione carnali aliq̄m̄ ligat̄ inuit̄.
ut ei ex ratione c̄tradicat. nec c̄sentiat. & tam̄ delectationē
ligatus sit. sed ligatū se uehement̄ ingemiscat. Vndē & ill
celestis exercitus p̄cipuus miles gemebat dicēs. Vid eo
aliā legē in mēbris m̄is repugnantē legi m̄tis mee. &
captiuū me ducētē in lege peccati. que ē in mēbris
m̄is. Si aūt captiuus erat minime pugnabat. Si aū
pugnabat captiuus n̄ erat. Sed & pugnabat. Q̄ p̄p̄t
captiuus erat. & pugnabat. Igitur legi m̄tis ei. Lex
que in mēbris ē repugnabat. Si aūt pugnabat.
captiuus n̄ erat. Ecce itaq; ē homo ut ita dixerim cap
tiuus & lib. lib ex iusticia. captiuus ex delectatione
qm̄ portat inuitus. **De p̄bris uillanus sum cui**

Pate offerre unq̄m audeant. **xii.**

Ex de fore
ra
pp

Pbr̄i qui ē regionales n̄s. in eccl̄is p̄sentib⁹ ep̄is ut p̄bris
ciuitatis offerre n̄ poterūt. nec panē dare monitione
aut calicē bibe. Q̄d si absentes s̄ ciuitatis sac̄dotes &
fuerint mutati. orationē soli poss̄ dare. **De hoc si q̄d**

de calice sanguinis sacri stillauerint. xiii.

Ex
de pu
pp

Siū p̄ negligentia d̄ calice aliquid stillauerit m̄m̄.
lingetur. tabula radetur. S̄ inō fuerit tabula ut nō
ē culcetur locus. cōradet̄. & igne c̄sumet̄. & cinis int̄
altare rec̄datur. & sac̄dos. xl dies peniteat. S̄ i sup
altare stillauerit calix. sorbeat minister stillā. &
iii. dies peniteat. S̄ i sup linteū altaris ad aliud stilla
puenerit. iiii. dies peniteat. S̄ i usq; t̄cū. viii. dies
penit̄. S̄ i usq; ad. iiii. quindeci dies penit̄. Et linteā
m̄na quē tetigerit stilla. minister abluat. iiii. uerb⁹
calice sub̄t̄ posito. & aq̄ abluitionis sumat̄. & iuxta
altare rec̄o dat̄. **De muliere quē peperit ut cō**

Mulier enixa **munice suo luerit. xiiii.**

Ex
cartugi
non
si

si uult cōmunionē accipiat.

EXPLICIT LIBER QVINTVS ;

INCIPIVNT CAPITVLN ;

Siquis spontanea uoluntate homicidiū p̄petruerit. iuxta decretū
melchiadis pp̄ & triburiensis eccl̄ij statuta talē penitēciā accipet̄ b̄.

que sumit nullus alius manducet. Considerata uero persone
 qualitate ut infirmitate de pomis ut oleribus seu legu-
 minibus pro ut sacerdoti uisum fuerit. aliquid pro merita in-
 dulgetur. maxime si quis coactus & non sponte homici-
 dum fecerit. Et ea omnium ex canonica auctoritate in-
 dicatur. ut in his diebus cum nulla femina misceatur
 nec ad propria uxorem accedat. nec cum aliquo homine dor-
 miat. luxta ecclesiam sit. ante cuius ianuas peccata sua
 defleat diebus & noctibus. & non alio loco ad locum pergat. si
 in uno loco sit his. xli diebus. Et si forte habuerit in-
 sidiatores uite sue. interim differatur ei penitentia
 donec ab episcopo pax ei ab inimicis concedatur. Et si in-
 firmitate detentus fuerit. ita ut non possit digne peni-
 tere. differatur penitentia donec sanitati restituatur.

Si autem longa egritudine detentus fuerit. ad sententiam
 episcopi pertinebit. quoniam reum & infirmum sanare disponat.

Completis. xli diebus aqua lotus. uestimenta & calcia-
 menta accipiat & capillum incidat. **Quid in primo**

In primo anno **anno obseruare debeat.** ii.
 pro xli dies totum illum annum. a uino. medone. Mellita
 ceruisa. a carne & a caseo. & pinguibus piscibus ab-
 stineat. nisi festis diebus que in illo episcopo acuncto propter
 celebrantur. Et nisi forte in magno itinere & in
 hoste. & dominum ad dominicam curiam. ut infirmitate detentus

E
 . xcode
 cot .

fit: tunc liceat uno denario. ut p̄cū unū. denary. aut
tres paupes paupescendo. iii. fr. v. fr. & Sbbo redime
re. ita dū taxat. ut una re utat̄ d̄ trib'. Postq̄m do
mū uenerit. aut sanitati fuerit restitut' nullā licē
tiā habeat redimēdi. Completo anni circulo. exclām
introducatur. & pasch' osculū ei cēdatur.

Quid in. ii. & .iii. anno obseruā. iii.

In scdo & t̄cio anno simulū ieiunā. n̄ q̄d. iii. fr. v.
& sbbo potestate habeat redimēdi. p̄taxatō precio
ubicūq; ē. Cetera om̄ia diligēter obseruā. ut ip̄mo
anno. **Quid in reliquis. iiii. annis obseruare**

Quatuor anni debeant. iiii.

ante pascha. p̄ q̄s singulos ieiunā. iii. xl. Vnā
ante pascha cū ceteris xp̄ianis abstinēdo d̄ uno.
medone. mellita. ceruisa. & ouis. & pinguis piscab'.

Antē natiuitatē S̄ci ioh̄is. Siū aliquid remanā
d̄ xl dieb' p̄ missā S̄ci ioh̄is impleat. Tertiā ante
natiuitatē d̄ni. ieiunā ut sup̄ dictū ē. Et in. iii.
sup̄ dictis annis. iii. fr. & v. utat̄ & sabbo q̄cūq; d̄ uale.
& .ii. & .iii. redimere potest p̄cis iā sup̄ dicto.

Sexta fr̄a om̄iū obseruā in pane & aq̄. & neq̄ q̄m
redimat. **De eo q̄ publice penitēte iūficat. v**

Si quis hominē publice penitēte iū fecerit. ut ho
miciū sponte cōmissū. duplicē penit. & nisi

50
infine n̄ cōmunicat. **Q**uod tria sunt genera homi-
cidarum. **vi.**

Homicidarū ū tria genera eē dicebat. & panē eorū
parilē fore docebat. Sic enī homicidas. interfectores
fr̄m. ita & detractores eorū. eosq; odientes homici-
das eē manifestabat. quia & qui occidit. & q̄ odit
fr̄m suū. & q̄ detrahit. homicide parit̄ eē monstratur.

Om̄s enī a carnalib' desideriis abstinere. que militat
ad ūsus animā. & bonā eorū cōūsationē. ac innocētē
om̄ib' monstrare rogabat. E corde enī attentius
cunctos inuicē diligere insinuabat. seniores uenerari
& iuniores diligere ep̄os sacerdotes suos ac cunctos re-
liq; ecclē ministros. atq; om̄em plebē sibi cōmissā
ūbis & mandatis diuinis instruere & amare. hosq;
om̄s ep̄os suos tota animi uirtute diligere ut oculos
suos. q̄ oculis eorū. ipsoꝝq; p̄ceptis in om̄ib' obedire
etiā si ipsi aliter q̄d absit agāt q̄m doceāt. memores
scilicet illius dñici p̄cepti. que dicūt facite. que aut
faciūt facere nolite. **De illis q; cōcilio homicidia**

Periculose se decipiunt. q̄ estimāt eos **fuisse. vii.**
tantū homicidas eē qui manib'. homines occidūt.
& n̄ pot' eos quoz cōsilio & fraude & exortatione homi-
nes extinguunt. Nā iudei dñm neq; q̄m ppriis manib'
m̄ fecer̄ sic scriptū ē. Nōb nō licet interficere quēq; m̄

Ex
cōclm̄
vi
ii

De
homicidiis
vi
ii

De
illis q; cōcilio
homicidia
fuisse
vii
ii

s. tam illis dñi mors imputat̃. q̃ ipsi eū lingua interse-
cer̃ dicentes crucifige eū. Vnde un' euāgelista dicit.
dñm crucifixū eē hora. iiii. alius. vi. q̃ iudei crucifi-
xer̃ eū hora. iiii. lingua. milites hora. vi. manibus.
Qui ḡ hominē tradit. ille eū interficit. dicente dño.
Ma' ai' peccatū habet & qui me tradit t̃. Vnde psalmista.
Filijs hominū dentes eorū arma & sagitte. & lingue
eorū gladius acutus. Subiciant ḡ se penitentie q̃z
cōsilio sanguis effundit̃. si uerū medam p̃mereri uo-
luerint. **De illis q̃ p̃ uindicta parentū homicidia**

Qui p̃ uindicta fr̃is aut aliorū parentū cōmittunt. viii.
hominē occiderit. ita peniteat ut homicidij sponte
cōmissi. cū ipsa ueritas dicat. Michi uindictā & ego
retribuā. **De illo qui p̃t cupiditatē iudeum**

Qui hodiū meditatione interfecerit. viii.
ut p̃t cupiditatē iudeū ut paganū occiderit. q̃
imagine dī & spem cōuisionis extinxit. xl dies in
pane & aq̃ peniteat. **De uindicta n̄ phibēda.**

De uindicta n̄ phibēda in nouo **x.**
testamto. Ieronim' d̃p̃sonis dignus ad uindictā ait.
Qui p̃cutit malos meo q̃d malis. & habet causā inter-
fectionis ut p̃cutiat pessimos. minister dī ē. h̄c. Lex
& ministri ei' coherereāt inimicos & cōstringant. Apts
inquit. Regi quasi p̃cellenti. & ducib' tanq̃m ab eo

p̃
xp̃entēli
Roma
no

Ex die
ap̃li. Iero-
nim'. Aug.
65. 11

missis ad uindictā malefactorū laudē uero bonorū. Item
 iberonum. homicidas & sacrilegos punire. nō effusio
 sanguinis. Augustinus ait. Quē ē ista uanitas uni
 parere. & om̄s indiscrim̄ adducere. Polluunt om̄s
 uno peccante. Vnde & in lege iubet. Maleficos nō
 patiaris uiuere. Vnde p̄ph̄a. Mortificabāt animas
 q̄ nō moriunt. & uiuificabāt animas quē nō uiuunt. Vndē
 & gg. Nō morientē quippe uiuificat. q̄ iustū damp
 nat. Et nō uicturū uiuificare nititur. q̄ reū a supplicio
 Absoluere conatur. Helias namq; multos affectu mor
 te. p̄p̄a manu necē. & igne diuinit̄ inspirato. Inno
 uo etiā testam̄to. Petrus ananiā & Saphirā trifice
 multauit.

De eo qui matrem suā occiderit qualiter

Nicholaus ep̄s. f. uis seruuorū **peniteat. xi.**
 di. Reuerentissimo & sc̄ssimo Rodulfo ep̄o S̄c̄e Arge
 tee retensis eccl̄e. Dū d̄ uniūsis mundi partib; creden
 tiū agmina principis ap̄torū luminib; p̄parat. quid a
 uir nomine tuo bar uenit. ur̄e beatitudinis eptam
 gerens. q̄m n̄ro retulit p̄sulatu eē directā. Cui paginā
 p̄legentes. matricidā illū eē cognouim;. Q̄ facto. mul
 tis fletib; lacrimisq; p̄fusi. ualde doluim;. Idcirco p̄
 cipim; & patrum abnoꝝ censuris statuum;. ut sub pen
 tentiē iugo p̄maneat. ita ut unū annū eccl̄am nō
 ingrediat. si ante fores eccl̄e orans ac d̄p̄cas d̄m p̄se

P
 cepta
 Nicholai
 pp̄. Ad rodul
 fum S̄c̄e Argen
 tee eccl̄e
 ep̄m

ueræ q̄l̄t̄ tanto eripiat̄ piaculo. Expleto anni circulo
intro eundi eccl̄tam licentiã habeat. tam̄ inter audien
tes st̄t̄. & n̄dum cõmunic̄. Completis aut̄ trium
annoꝝ circulis sacre cõmunions gr̄a illi c̄cedat̄. nec
offerat oblationes n̄p̄ q̄m̄ alioꝝ. vii. annoꝝ curricula
expleant̄. In his aut̄ om̄ib̄ annis atq; ip̄rib̄ carne n̄
manduc̄. nec unũ bibe p̄sumat. exceptis festis
dieb̄ atq; dñicis. & apascha usq; ad pent̄. Et quod
cumq; uoluerit ire. nullo uehiculo d̄ducat̄. s; pedib̄
p̄ficiscatur. Arma n̄ sumat. nisi cõtr̄ paganos. leui
n̄c̄ aut̄. iiii. dies in eb̄d̄ma usq; ad uesp̄am. App̄a
atq; legitima uxore n̄separetur. ne inforicationis
uonagine corruat. q̄d ne fiat obtam̄. Si aut̄ añ triũ
annoꝝ cursum finis uite illi ap̄ro pin̄querit. corporis
& sanguinis dñi n̄ri ih̄u xp̄i particeps fiat. Sin aut̄
ut sup̄ statum̄ efficiat̄. Tam̄ si illius cõũsatione. &
fontē lacrimarũ in om̄ib̄ uidetis floridis actionib̄.
& obanis opibus pullulare. humanũ circa eũ ur̄a
sollicitudo p̄uigil appareat mat̄isq; om̄ib̄ d̄monstret̄.

Siquis cl̄s homicidiũ fecerit. Ab ordine cessare
Siquis cl̄s q̄nuis numũ deb̄. **xii.**
coactus homicidiũ fecerit. siue sit p̄br. siue d̄s.
deponatur. Legim̄ in canonib̄ ap̄toꝝ. ut ep̄s p̄br
& d̄s. qui inforicatione. aut p̄urio aut furto.

captus ē dponat. q̄nto magis his q̄li immane scelus
fecerit. Ab ordine cessare debet. **De eo q̄ xpianū
mancipiū seduxerit. & sic uēdiderit. xiii.**

Item inro gatu ē deo quid faciēdū sit. q̄ xpianū ho
mine seduxerit. & sic uēdiderit. Respōsūq; ab om̄ib;
homicidij reatu ipsū hominē sibi ētrahere.

EXPLICIT LIBER SEXTVS

INCIPIT CASTA LIBRI SEPTIMI;

- i** Quod infames uocentur qui ex cō sanguineis nascunt̄.
- ii** In q̄ genuculo abstinēdū ē.
- iii** In q̄ manusculo ē sanguinitas legitima conubia fieri possit.
- iiii** Q̄d cō sanguinitas usq; ad .vii. genuculū ēsuari debeat.
- v** Q̄d sc̄s ḡs angustino angloꝝ p̄dicatori p̄p̄t̄ t̄nerit̄
noue fidei p̄miserit.
- vi** Q̄d sc̄s ḡs hoc angloꝝ genti specialit̄ n̄ generit̄ lit̄ p̄miserit.
- vii** Sacram̄tū d̄ parmentela quom̄ inquirēda sit.
- viii** Sacram̄tū testum.
- ix** Sacram̄tū de incestuosoz disadio.

EXPLICIT CAPITVLVS

INCIPIT LIBER SEPTIMVS

Q̄d infames uocent̄ q̄ ex cō sanguineis nascunt̄. i.

P
x epla
calixti pp
p galliam
co statu
us

Consanguineorum autem coniunctiones fieri prohibere. quia
eas & sancti & diuine prohibent leges. Leges diuine hec
agentes. & eos qui eos qui ex eis procedunt non solum eiciunt. sed
& maledictos appellant. Leges uero sancti infames tales uo-
cant. & ab hereditate repellunt. Nos uero sequentes paren-
tes nostros. infamia eos notamus & infames eos censemus
quod infamie maculis aspersi sunt. nec eos quos leges sancti reiciunt
nos in testimonio recipere debemus. Eos autem consanguineos
dicimus. quos diuine & sancti leges consanguineos appellant.
& in hereditate suscipiunt. nec repellere possunt. Talium enim
coniunctiones. nec legitime sunt. nec manere possunt. si sunt
repellende. Quisquis ergo non est legitime coniunctus ut absque
dotali titulo. & benedictione sacerdotis. est statim esse co-
pulatus sacerdos ut legitime coniunctos criminari.
ut in eos testificari minime potest. quoniam omnis incestus
macula pollutus infamis est. & accusare super dictos non
permittitur. Non solum ergo hi reiciendi sunt. sed & infames efficiuntur.

In quo genuculo abstinendum est. 11.

Isidorus in ethimologo quibus suis usque ad .vii. genera-
tionem est sanguinitatis abstinendum. & sic legitimo co-
nubio coniungendum asseruit. Inde reor hoc eum fecisse
quod genealogie serie retexens. quod usque ordine numerandi
perducere possit. cognationem sanguinis suare estima-
uit. sicque ad inuocationem generis & amicitie uis

P
x dce
ysidori

ē firmādū redire ad conubiū sanx̄. q̄ndo iā cōgna
tionis ordo numeri d̄s̄it. **In q̄ ramuscūlo cōsan**

guinitatis Legitima conubia possint fieri. iii.

Beatus ysidorus de cōsanguinitate sic loquit̄. cui series
gradib⁹. vii. dirunt̄ h̄m̄. Filius & filia. q̄d ē fr̄ & soror
s̄t ipse truncus. Illis se unctis ex radice illius trunci. egre
duntur isti ramuscūli. Nepos & neptis. p̄m̄. P̄nepos
& p̄neptis. sc̄dus. Adnepos & adneptis. iiii. Abnepos
& abneptis. v. Trinepos & trineptis. vi. Trinepotus
nepos. & trinepotus neptis. vii. hec ē sanguinitatis
pp̄n̄quitas dū se paulatim in pp̄paginū ordinibus
dirimens usq; ad ultimū gradū si se subtraxerit. tūc
p̄m̄ū lex in matrimonio unculū recipiet̄. & q̄ dampno
reuocabit fugientē. Ideo aut̄ usq; ad. vii. generis gra
dum. cōsanguinitas ē st̄tuta ē. ut sic in. vi. gradib⁹
mundi generatio & om̄is status finit̄. ita pp̄n̄quitas
generis tot gradib⁹ t̄minat̄. **Q̄d cōsanguinitas usq;**

ad. vii. genuculū obseruari debeat. iiii.

Pro genē suam unūquēq; ad. vii. obseruare dec̄nū
generationē. & q̄ndū se agnoscut̄ a finitate pp̄n̄q̄s
ad cōiugalē copulā accedere de negem̄us. Q̄d si se
cerint separent̄. **Q̄d sc̄s ḡs̄ Augustino angloꝝ**

p̄dicatori pp̄t̄ tenentatē noue fidei p̄miserit. v.
Gregorius Presul̄ requisit̄ ab Augustino gentis angloꝝ

pe
die
aud

ex
epla ḡs̄
pp̄ ep̄s gal
lie mis
sa

pe
epla ioh̄is
cōstantino po
polaru ep̄i ad fe
lice sicilie
ep̄m

ep̄o quora generatione debeant fideles copulari.
dispensatorie sic rescripta. Quedam lex in romana
re publica p̄mittit. ut siue fr̄ siue soror. siue duoz
fratrū germanoz. ut duarū soroz filius & filia
misceant̄. s; exp̄m̄to didicim̄ ex tali cō iunctione
sobolē n̄ posse succrescere. **Ad Sēs ḡs hoc angloz**

Ugenta specialit̄ n̄ generalit̄ p̄miserit. vi.

De R̄v̄ p̄ multū t̄p̄ū
afelice mesene civitatis sicilie p̄sule requisitus
uirū augustino ḡs scripsit. ut angloz. iiii. ge
neratione c̄tracta matrimonia minime soluerent̄
humillim̄ pat̄ ḡs ut cetera talē dedit rationē. Ad
scripsi auḡ gentis angloz ep̄o alumno videlicet
ut recordaris mō. de cō iunctione cō sanguinita
tū ipsi & angloz genti que nup̄ ad fidē uenerunt
ne ab ono qd̄ cepat metuendo austeriora recedant.
specialit̄ & n̄ generalit̄ certissime me scripsisse cog
noscas. Vnde & in romana ciuitas om̄is testis existit.
nec ea intentione hec illis scripsisse mandata ut
p̄ qm̄ firma iudice infide fuerint solidata. si infra
p̄p̄ā cō sanguinitatē inuēta fuerit n̄ separentur aut
infra affinitatis lineam. id̄ usq; ad. vii. generatio
nē iungant̄. s; qd̄ adhuc illis neophitis existētib;
p̄mū illicita c̄sentire. ac eos ubi & exemplis instruere

& que p' d' talib' agerent. rationabiliter ac fideliter
 edocere oportet. Nam iuxta ap'tm q' ait. lacus po-
 tu dedit no' esca. ista illis m' n' posteris ut p'fatu' e' t'p'ib'
 tenenda indulsumus. ne bonu' q'd infirma radice ad
 huc plantata erit exiret s; aliquantu' firmaret.
 & usq; ad p'fectione' custodiretur. Hec q' ego iohes
 id circo p' stringenda curavi. ut hi q' occasione nove
 dispensationis illicita matrimonia contra huc erudi-
 tissimu' viru' causantur. n' generalit' .iiii. generatio-
 nis copula' censuisse immo uenialit' simulq; t'p'ia
 lit' p'misisse cognoscant. **Sacramtu' d' parentela**

De illa parentela **qm' inquirenda sit. vii.**
 qm' dicunt ee int' illum. n. & istam ei co' iuge. n.
 quicqd' inde scis. aut audisti aut uicinis. aut auis
 antiquioribus p'pinqus. qd' tu p'nullu' ingenuu'. nec
 p'pter amore' nec p'p't timore'. aut p'miu'. aut e' san-
 guinitate' celabis ep'o tuo. aut eius misso cuius inqui-
 rere iussit q'ndo cuq; te ex h' m'no gauerit. si te d's ad
 iuu' & iste sco'z reliquie. **Iuramentu' testiu'. viii.**

Istud sacramtu'
 qd' iste iurauit d' illa parentela que' inter illu'. n. &
 eius co' iuge. n. computat'. qd' tu illud obseruabis. in
 quantu' sapis. aut audisti si te d's ad iuu' & iste sco'z
 reliquie. **Sacramtu' d' incestuo sco'z discidio. viii.**

Ab isto die inantea q̄d tu p̄ nullū ingenuū te sociabis
huic tue cōsanguinee. cū q̄ cōtra legē. & cōtra rectā
cōsanguinitatē tuā adulteriū & incestū p̄petraſti.
nec in cōiugio. nec in adulterio illam sociabis tibi.
nec cū illa ad unā m̄sā manducabis & bibes. aut
sub uno tecto manebis n̄ in ecclā. aut in uno publico
loco. ubi nulla mala suspicio possit eē. ut ubi cōtrā
testibus idoneis p̄ certa necessitate parit̄ collo q̄mi
m. nec aliam cōiugē accipies. n̄ forte p̄ actā penitē
tiā. si tibi licentia data fuerit ab ep̄o tuo. aut eius
missio. si te d̄s ad uiuā & iste sc̄oꝝ relique.

EXPLICIT LIBER SEPTIMVS;

INCIPIVNT CAPITVLA LIBRI OCTAVI;

- i** De illis q̄s unus aut ambo parentes sc̄e religioni tradiderunt.
- ii** De illis qui semel in cōto d̄putati s̄ aut in chōꝝ unā expeuerunt.
- iii** Ad spontaneū p̄positū motus mutare nō liceat.
- iiii** Ut motus sine cōsuetudine sui abbis uotū uouere n̄ liceat.
- v** De uirginib' n̄ dū uelatis que tam̄ in p̄posito uirginitatis se
simulauerunt p̄manere.
- vi** De sc̄imonialib' si in p̄posito sacro deuaerunt.
- vii** De uiris ac f̄m̄is sacris p̄positū transgredientib'. sacrum.
- viii** Quo t̄p̄e sacrum uelam̄ sacris uirginib' imponi debeat.
- viiii** De eadē re.

- x.** De scimonalib' que alias uelare p'sumunt.
- xi.** De uirginib' qua etate utari debeant.
- xii.** Ad desponsata puellam alii uirō nō sit licitū dare.
- xiii.** De scolarib' si semel p' religione se tonderint. & postea laici efficiunt.
- xiiii.** Ut uis in monasterio n' recipiatur nesciente dño suo.
- xv.** De mo' chris ac m'chab' que se sacrilega c'tigione misceant.
- xvi.** Ut n' liceat dō sacentis nuptialia uiri cō trahere.
- xvii.** De his qui scimoniales in matrimoniu' acceperunt.
- xviii.** Ad uidue sub nulla benedictione uelate sint.
- xix.** Ut uidue uelate ad nuptias ad nuptias ire nō debeant.
- xx.** De uidua que sub optentu religionis utam ad temp' s' impo'uerit.
- xxi.** Ad ses' g'is quanda' f'mā utatā que sacrū p'positū transgres sa ē comphēdi iusserit. / habitare.
- xxii.** Ad n' sit p'mittēdū mēhos & mēhas in uno monasterio simul
- xxiii.** De quadam Abbata quē se p'clamauerat sup' militib' in claustrō suo hospitantib'.
- xxiiii.** De clis qui tonsuras dimiserunt. & uxores admiserunt.
- xxv.** De abbe qui f'mās in monasterio suo festiuitates celebrare p'miserit. **EXPLICIUNT CAPTA ;;**

Incipit **liber viii.**
De illis q's unus aut ambo parentes. scē Religionem
 tradidit ut tradiderunt ;;

Quoniam huc usq; dissolute operationis effectus mēdā
mutare fecit honestū cōstitutionis edictū. dū incognite
resolui putatur qđ indissolubili sanctionis auctoritate
tenet. ideo quicquid obuiū ex incerto occurrerit. eui
denter abici debet. ut d' cetero nihil sup sit qđ indubiū
nuit. Ideoq; si inq; libet minori etate ut religionis con
sunt. ut religioni d' b'atā uestē. in utroq; sexu filiis. aut
unū aut ambo parentes dederunt. certe ut nolentibus
aut nescientibus susceptū & n̄mox uisam in filiis ab
dicauerunt. ut coram se. ut coram secula palāq; in cō
uentu eosdē filios talia p̄miserunt habe ad sc̄tarem
reū habitū. ipsis filiis quandoq; penit' n̄ licebat. sed
ē uicti qđ tō sunt. aut religiosā uestē aliquādo habue
runt. mox a religionis cultū habitūq; reuocentur. &
sub strenuē districtione hui'cemodi obfuantie in s̄
iure cogant. Parentib' sane filios suos tradere religio
ni n̄ amplius q̄m usq; ad usq. ad. xii. etatis eorū anū
licentia poterit eē. postea ū. aut uoluntate parētū.
aut sue d' uocationis sit solitario uoto erit filiis licitum
religionis assumere cultū. Quisq; ergo ut abolitione
tō sure ut sc̄tari' uestis assumptione d' tectus fuerit
atq; transgressione. excommunicationis censurā
accipiat. & religioni semp inereat **De illis q̄ semel
in clero deputati sunt. aut in choro uitam**

Qui semel in clo d'p'ntati s'nt. **ex peccerunt. ii.**
aut mehoꝝ uita expetuerit. statim neq. admili-
tiam. neq. ad dignitate aliquam uenire mundana. sed
h' temptantes & n' agentes penitentia q' m'ri reddeat
ad h' qd' p'p't d'ni p'missus eleger' anathematizari.

Ex cal
adonen
si

Quod spontaneu' p'positu' motus mutare no' li-
Propositu' mehi p'po aut **ceat. iii.**
uoluntate susceptu'. d'seri no' potest absq. peccato.
qd' eni' q's uouit d'o. debet & red dere. **Ut mocho**
sine conscientia sui abbis. uouu uouere no'

Ex
leous
p

Mocho n' liceat notum **Liceat. iii.**
nonere sine c'ntia abbis sui. Si aut uouerit frange
da e'. **De uirginib' no' du' uelatis. que tam in**
pposito sue uirginitatis se ee simulab ant. v.

Ex
blasii

He u' que nec dam sacro uelamine recte. tum in pro-
posito uirginali semp se simulauerunt p' manere.
licet uelate no' fuerint. si forte nupserint riuocade
s'. & agenda penitentia illis e'. q' sponsio earu' a'ano
tanebatur. **De scimonialib'. si apposito sacro**

Ex
die imo
ceny pp

Que xpo sp'ualit' **de uiauerunt. vi.**
nubunt. si p' ea publice nublarunt. ut se clanculo
cotruperunt. n' eas admittendas e'. ad eandem peni-
tentia. n' il' cu' se unxerat a' mundo recesserit. Si
eni' a' hominib' hec ratio custodit'. ut que cunq.

Ex
de causa

iuuente uiro alteri nupsert. ad alteram habeat nec ei
agende penitentie licentia ccedat nisi unum ex his fuerit
defunctus. quanto magis de illa tenenda est que ante se in
mortali sposo cunxerat. & p̄ ea ad humanas nuptias
transmigravit. **De uiris ac feminis sacris p̄po
sitiū transgredientib⁹ sacra. vi.**

Quis q̄s uiroꝝ ut mulierū habitū semel induerint
spontaneꝝ religiosū & postea dimiserit. in utroq;
sexu p̄uaretur ad p̄positum inuicē reuē cogatur.

Quo t̄p̄e sacra uelam̄ sacris uirginib⁹ imponit de
De uotis q̄q; uirginib⁹ nisi aut in epl̄phania beat. vii.
aut in albis paschalib⁹. aut in ap̄toꝝ natalicijs. sacra
munime uelam̄ imponat. & nisi ante. xxv. annos. nisi
forte sic de baptisate dictū est. graui languore cor
reptis. ne sine h̄ munere de h̄ sc̄to exeant implorantib⁹
nisi negetur. **De eadem re. viii.**

Item placuit. ut quicūq; ep̄oꝝ necessitate p̄clitatis
pudicicie uirginalis. cū ut p̄uaretur potens. ut raptor
aliq̄s formidatur. uelauerint uirginē infra. xxv.
annos etatis. nisi eis obsit cōcilium q̄d de isto numero annoꝝ
estatum est. **De sc̄monialib⁹ que alias uelare**

Ite statum̄ p̄sumunt. **viii**
ut si abbissa. aut que lib⁹ & sc̄monialis intantā au
datiā prupit. ut aut puellā uirginē. aut uiduā

uelare p̄sumat. iudicio canonico usq; ad satisfactionē sub datur. **De uirginib⁹. q̄ etate uelari debeant.**

Virgines n̄ uelent̄ ante xxv. annos etatis. **x.**

n̄ forte necessitate mortis. aut p̄clitantis pudicitie uirginalis. **Quod desponsatā puellā alij uiro n̄**

Desponsatā puellā n̄ licet̄ parentibus liceat dari. **xi.** dare alij uiro. tam̄ monasteriū licet̄ eligere si uoluerit.

De sc̄larib⁹. si semel p̄ religionē se totō de

Qui cūq; sc̄larū ruit. & p̄ laici efficiunt̄. **xii.**

accipientes penitentiā se totō der̄. & rur̄ sus̄ p̄ uaricat̄ Laici effecti s̄. cōphēsi ab ep̄o suo. ad penitentiā exq̄ recesser̄ reuocēt̄. Q̄d si inuane reuoc̄ corā ecclā anathematis sententiā cōdempnent̄. **Ut seruus nō**

Recipiat̄ in monasteriū nesciēte dño suo. xiii.

Nillū ū suū recipe in monasterio obtētu m̄chi. p̄ dñm̄ sui c̄scientiā. **De mon̄is & monachab⁹. qui se**

saerilega cōtagione miscuer̄. xiiii.

In pudicas p̄sonas m̄choꝝ & m̄chaz. que d̄ illicitis complexib⁹ filios p̄cegarūt. a monasterioꝝ cetū ecclā rūq; cōuentib⁹ dirim̄das eē mandam̄. q̄m̄ retruse in suis ergastulis tantū fuscū c̄tūna lān̄tione defflentes. eis ut ad mortē saluē solus m̄c̄e intuitu p̄ cōmunionē possit subueniri. **Ut n̄ liceat d̄o sacm̄tis nuptialia uita cōtrahere. xv.**

ex dec. py pap e

ex da eu seby p

ex c. rola m

ex c. caler done si

ex opta sicuti pap e

Ex
calado
nensi
cōa

Virginē quę se dño cōsecrauit. Similit̄ & mēchm. nō
licere nuptialia uita cōtrahere. Qd̄ sibi inuenta fuerit
pp̄ ementes excōmunicēt̄. **De his q̄ sc̄imoniales in**

Hii q̄ qui scientes sc̄imoniales uigij maneāt. xvi
feminas in matrimonij ad inuiriā xp̄i copulati. iusta
censura Ieli xp̄iani separēt̄ur. & nūq̄m eis cēcedat̄.
uiguli unculo religari. s; in penitētię lamis dū ui
uunt se uehement̄ afficiant. **Qd̄ uidue sub nulla be
nedictione uelent̄.** xvi.

Iam d̄ uiduis sub nulla benedictione uelandis sup̄
lati duxim̄ differēdū. Quę si pp̄ a uoluntate p̄fes
sa p̄stina ē uigij castitate mutabili m̄te calcaue
runt. piculi earū uita erit. q̄ li debeat̄ dñm satisfactionē
placare. Sic enī sise forsitan cōtinere n̄ poterunt.
sc̄dm̄ aptm̄ nullaten̄ uetabant̄ nube. sic habitū
secū d̄ libatione p̄missā dō pudicię. fidē debuer̄
custodire. **Vt uidue uelate ad nuptias ire nō**

Ne q; uiduas ad nuptias transire debeant. xvii.
patm̄. q̄ in religioso p̄posito duratura obf̄uatione
p̄manser̄. Similit̄ uirgines nube p̄hibem̄. q̄s annis
plurimis in monasterijs etate p̄egisse cōgerit.

De uidua quę sub obtētu religionis uelū ad t̄ps
sibi imposuerit. xviii.

Ex
de ge
lasi
p̄

Ex
de
cōa

E
xcepta
nicholai
P

Nicholaus ep̄s. suus. suorum. di. Reuerētissimo & sc̄issimo
fr̄nro adaluno. sc̄e uniuersis eccl̄e archiepo. Quid aū
unū gasta d̄ femina q̄ p̄ obitū mariti sui uelam̄ sacrū
sup cap̄ suū imposuit. & f̄ix̄ se sub eodē uelamine
sc̄imoniale eē. p̄ ea ū ad nuptias rediit. bonū mihi
uidet̄. q̄ p̄ ypocrit̄ eccl̄asticā regulā carbare uo
luit. & n̄ legitime in uoto suo p̄mansit. ut peniten
tiā agat d̄ illusione nefanda. & reuert̄ ad id q̄d spo
pōdit & in sacro ministerio q̄d inchoauit. **Ad Sc̄s**

66 quandā f̄mā uelatā q̄ sacrū p̄positū trāsgressa
ē. cōphendi iusserit. **xviii.**

Ex
cepta
66

Si custos religiosi habitus fuisset. aut eē nosset ep̄s.
filie gl̄ose memorie tulliani magistri militis reulic
posito. nec p̄iectis religiosis uestib̄ ad sc̄larē reuēti ha
bitū. nec ad nos licuisset p̄sam eptā d̄stinare. Sed
quia nimia desidia ac torpore d̄p̄meris. in tuo de
decore res ad p̄sens illicita impune cōmissa ē. Nam
sic p̄fati sum̄ si sollicitus eēs. pri' ad nos ultio mulie
ris p̄uissime q̄m culpa debuit puenire. Quia q̄
tantū habes. tantūq; es negligēs. ut n̄ canonicam
uita fueris coherione exptus malis d̄strictionē
& disciplinā nescias custodire. qualit̄ debeas eē sol
licitus. c̄gruo tibi si d̄no placuerit t̄p̄e d̄monstrubi
mus. Presentia q̄ scripta suscipies. euigila & exerceat

1 salte exequere qd p̄sus hucusq; ignauia distulisti.
Instantia ḡ tua sit p̄dictā mulierē una cū sergio de
ffesore comp̄hēdere. & statim n̄ solū ad male c̄tēptū
habitū sine excusatione aliq̄ reuocare. si etiā in mona
sterio ubi om̄ino ualeat districte custodiri d̄trudere.
& ita om̄ē sollicitudinē circa illā exhibe. ut q̄m sit ne
fariū qd cōmisit. ex tua possit districcione. Qua in re
siq̄s qd n̄ credim̄ laicoꝝ aliq̄ t̄ ingenio tēptauerit ob
sistendū. & as̄sume eū participationis cōmuniōne
suspede. n̄bq; eū renūciare festina. ut q̄ntū sit ex
erabile qd p̄sumpsit p̄ q̄m c̄sidentione p̄p̄a n̄ aduer
tit. em̄dationis qualitate cognoscat. In his aū om̄ib;
ita cautū ac uigilantē stude te ostēdere. ut culpam
tuā n̄ geminare neglectus. si aliq̄ntis p̄ ualeat sollici
tudo minnere. **Qd nō sit p̄mitēdū mochos & mo
nachas in uno monasterio simul habitare.**

In nullo loco mochos **xx.**
ut mochas p̄mitim̄ unū monasteriū habitare. si nec
ea que duplicia uocāt. & si qd tale ē. Religiosus
ep̄s mulieres quidē in suo studeat manere loco. mochos
aut aliud monasteriū hēdificare cogat. **De q̄dam
abbissa que se p̄clamauerit sup militib;. in clau
In sinuauit n̄b latrux suo hospitantib;. **xxi.**
p̄sentū agnella abbissa. qd intra monasterium**

Ex
registro
55

Ex
reg ad
fortuna
tu ep̄m
neapo
lita
ni

ipsius milites hospitent. & omnino ad firmitatis vestre sollicitudine mirati sumus cur hi patienter tulerit. & nullud cum omni celeritate fecerit emendari. Unde hortamur: ut ut nunc studij vestri sit instantius eis quorum tam est munere. quam sine aliqua excusatione tollant. & nullus illic ulterius meatum accipiat. ne callidus hostis occasionem inuenies. ad deceptionem religiosi habitus quod absit valeat exultare.

De clis que tonsuras dimiserunt. & uxores acceperunt.

Licet. si tonsura dimissa xxii.
uxorem acceperit. quicquid sit sine gradu. nec ad monasterium aliquod a parentibus traditur. si uxorem habere permittitur. iterum tondendi cogatur. nec inuita sua tonsura negligere audeat. Quae autem per genitores ad monasterium tradiderunt. & in ecclesia cepit cantare & legere. nec uxorem ducere. nec monasterium deserere poterit.

Ex
c. tri
burgenli
cui m. fuit
Arnulfus
rex

De abbe que finas in monasterio cantare promiserit.

Si abbas in monasterium xxiii.
suum mulieres ingredi promiserit. aut festiuitates aliquas ibidem spectare. in mensibus in alio monasterio retribuatur pane & aqua tantum contentus.

Ex
c. urbi
co.

EXPLICIT LIBER OCTAVVS;

INCIPIT CAPTA LIBRI NONI;

- I.** Qualis uxor legitima esse debeat.
- II.** Ut nullus occulte nuptias celebrare.
- III.** Quomodo nuptie celebrande sunt.
- IIII.** Qualiter benedicantur a sacerdote sponsus & sponsa.
- V.** Ut sponsus & sponsa ante nuptias a sacerdote benedicantur.
- VI.** Quod uir fidelis a muliere infideli separari non debeat.
- VII.** Ut in nuptiis christianorum non saltetur.
- VIII.** Ut uirginem nemo furere in uxorem.
- IIII.** Quod nulli liceat concubinam habere.
- X.** De illis qui ante nuptias concubinas habuerunt.
- XI.** De illis qui tercio nuptias celebrauerunt.
- XII.** De legitimis uinculis si aliter eorum in amentia de uenerint.
- XIII.** Si furiosi matrimonia contraxerunt.
- XIIII.** De puellis nuptis non dum desponsatis.
- XV.** De illis qui in matrimonio euincti sunt & concubine nequeunt.
- XVI.** De eadem re.
- XVII.** De concubinis que scelerata relinquere uolunt.
- XVIII.** De eadem re.
- XVIII.** De regina thidibga que causa religionis a regia dignitate discedere uoluerit.
- XX.** De lothario rege qui uxorem suam in custodia retinebat.
- XXI.** De singulari certamine quod lotharius moluit esse contra teth bergam uxorem suam.
- XXII.** De femina de ad ulterio inculpata sicut marito debet iure

certam. legale sue potestate debet & prius ad ipsi restituat.

xxiii de eadē re.

xxiiii de feminis que captis uiris ut in captiuitate natis aliis nupterit.

xxv Quod n̄ p̄betur eē culpabilis q̄ uxore capti in matrimonio

xxvi uidetur eē sortitus.

xxvii Vt si mulieres ad p̄pos uiros reddere noluerint. ut ut impie ecclesiastica cōmuniōe p̄uande sint.

xxviii Vt si uiri d̄ captiuitate regressi in t̄p̄antia uxoz̄ offensi nō fuerint. & noluerint eas in eō iugio recipere. lib̄a habeat potestatem.

xxviiii De illo qui in paganismō uxore suā reliquerit.

xxviiii De baptizatio si uxor eius infidelis cōūti noluerit.

xxx De illo q̄ ante baptismū mulierē uirginē acceperat.

xxxi Quod neq̄ dimissus ab uxore. neq̄ dimissa a marito. Alteri eō ungetur.

xxxii De uxore que cōscio marito mechata fuerit.

xxxiii De eō uirgatus qui aliq̄ certa re discidiū fecerunt. ut inuupta maneat.

xxxiiii De illis q̄ in n̄ ueniente repudio. alisse in matrimonio copulauer.

EXPLICIT CAETA

INCIPIT LIBER HONVS

Qualis uxor Legitima eē debeat.

Qualis eē debeat uxor. que habēda eē scdm legē. uirgo Casta. & despōsata in uirginitate sua. & dotata le.

Ex
opta
Leonis
ff

gamine. & a parentibus tradita. & a sponso & a parantibus
acceptanda. & ita secundum legem & euangeliū. publicis
nuptiis honeste in eo iugū liquido sumenda. & omnibus diebus
uite nisi ex sensu & causa uocandi deo nunquam propter hominem
separanda. & si fornicata fuerit dimittenda. si illa ui-
uente. Altera non ducenda. quia adulteri regnum dei non possi-
debunt. & penitentia illius per scripturas recipienda.

Ut nullus occulte nuptias celebret;

Nullus fidelis cuiuscumque conditionis sit. occulte nuptias
faciat. si benedictione a sacerdote accepta publice nu-
bat in domino. **Quo tempore nuptie celebrande sunt.**

Non oportet. a lxx. usque in octabas pasche. & iii. eb-
domadibus. ante festiuitatem sancti iohannis. & ab aduentu
domini usque per epiphaniā nuptias celebrare. Quod si factum
fuerit separantur. **Qualiter benedicantur a sacerdote. Spon-**

Sponsus & sponsa cum benedicendi sunt. **sus & sponsa.**
a sacerdote. a parentibus ut a parantibus in ecclesia sacerdo-
ti offerantur. & cum benedictione accipiunt. eadem nocte
in uirginitate permanere. **Ut sponsus & sponsa ante**
nuptias a sacerdote benedicantur.

Sponsus & sponsa cum precibus & oblationibus a sacerdote
benedicantur. & legitime sponsentur ac donec. & a pa-
rentibus custodiantur. & publice sollempniter que accipiant.

Biduo etiam ac triduo abstineant se. & doceantur. ut

Ex
dec. or
mis
pp

Ex
c. cler
des

Ex
c. ap
uale
na
m

Ex
dec. So
theris
pp

castitate in se custodiant. certis q. t'p'rib' nubant.
ut filios n' spurios s; hereditarios d'no & s'cto generet.

Q' d' uir fidelis a muliere infideli separari no' debeat.

Apl's dic' . Si q's fr' uxore' habet vi.

infideli . & hec e' sentit habitare cu' illo . n' dimittat illa . Et si q' mulier habet uiru' infideli . & hic e' sentit habitare cu' illa . n' dimittat uiru' . Scificat' em' erit uir infidelis p' muliere' fidele' & scificata erit mulier infidelis . p' uiru' fidele' . **Ut in nuptiis xpianoz**

ex
dicat
apli

Non oportet xpianos no' saltetur . vii.

cuntes ad nuptias plaudere ut saltare . s; uenerabilit' p'ndere . ut cenare . sic xpianos decet . **Ut unguine**

S nemo furctur in uxorem . viii.

Si quis unguine' ut uidua' furctus fuerit in uxore' . nisi a se dispensata . anathema sit . **Q' d' nulli liceat co**

ex
e. eu
sebr
p

cubnam habere . viii.

Audate fr'es km' membra xpi & matris catholice eccl'e filii . Q' d' dico competentib' audiant fideles . Q' d' dico fidelib' . audiant co'petentes . Q' d' dico fidelib' & com'petentib' . audiant om's & timeat . & nemo co'tempnat .

ex
dicat
aug

S it in m' solatione ur' audite . ne ub' sit in testimoniu' dolor n'is . Co'petentib' . dico . fornicari ub' n' licet . Suf'ficiat ub' . e' cubinas ub' habe n' licet . Audiat d's suos sancti estis . Audiant angeli ei' suos e'tempnatis . Con

cubinas n̄ licet ub̄ habe. & si n̄ habetis uxores. tam̄
n̄ licet ub̄ habe cōcubinas. q̄s p̄ ea dimitatis. & ducatis
uxores. Tanto maior dāpnatio ub̄ erit. si uolueritis
habe uxores & cōcubinas. Nō licet uxores ub̄ habe.
q̄rum p̄ores mariti uiuūt. nec ub̄ feminis habe uros
licet. quoz p̄ores uxores uiuūt. Ad uetera ista siue cō
iugia. n̄ s̄ iure celi. s̄ iure sc̄i. Nec illā femina licet
habe. que p̄ repudiū discessit a marito. Solus causa
formationis licet uxore dimittere ad ueterā. s̄ illa
uiuente n̄ licet alterā ducere. **De illis q̄ ant̄ nuptias
cōcubinas habuer̄. x.**

Quale ē & illud. q̄d multi uiroz ante nuptias cōcubinas
sibi adherere n̄ erubescūt. q̄s p̄ aliquōt annos dimitūt.
& sic p̄ ea legitimas uxores accipiunt. Unde eorum
dō & corā anḡlis eī cōtestor atq; a nuncio. dñm & ista
sem̄ p̄hibuisse. & nūq̄m ei placuisse. & p̄cipue
ip̄is de p̄catis cōcubinas habe nūq̄m licet. & nūq̄m
licet. **De illis q̄ t̄cio nuptias celebrauerunt.;**

Ne quisq̄m amplius q̄m duas **xi.**
accipiat uxores. q̄ iam t̄cia superflua ē. **De legitime
cōiunctis si alē eoz manū deuenierit. xii.**

Si qui matrimonium. facta cōtraxerunt. & unū eoz
animā aut furor. aut aliq̄ infirmitas accesserit.
ob hāc infirmitatē iugia talia solu n̄ poterūt.

1
rom
23

ex
dec̄ or
mis de pp̄

ex
ep̄ta
nicholai
ad karolū
magoniē
sc̄ ep̄m

Similit̄ sciēdū ē d̄ his q̄ ab adūsariis excecant̄. aut mēbris
d̄ truncant̄. **Si furiosi matrimonia cōtraierunt. xiii.**

De q̄ furiosus neq̄ furiosa Matrimoniu cōtrahere poss̄.
si si cōtractum fuerit n̄ separatur. **De puellis raptis nō**

De Puellis raptis nō **dum desposatis. xiiii.**

dū desposatis. in calcedonēsi cōcilio scriptū ē. His q̄ rapuit
puellas sub n̄ne simul habitandi coopantes. & cōnuētes
raptorib̄. d̄erunt sc̄a synod̄. ut siquidē cōciliis. decidat̄
d̄ gradu p̄p̄o. si uoluerit. Anathematizent̄. Quib̄ ūbis
datur intelligi. q̄l̄ huius mali auctores dampnandi
s̄. q̄ndo participes. & conuētes tanto Anathemate
feruntur. Et iuxta canonicā auctoritatē adē iugia
legitima raptas sibi iure uēdicare nō poss̄. **De illis**

q̄ in matrimonio cōiuncti sūt & cōcūbere neque

Quod aut̄ interro gasti d̄ his q̄ in matrimonio **unt. xv.**

s̄ iuncti. & nubē n̄ poss̄. si ille aliā. ut illa aliū ducere
possit quib̄ scriptū ē. Vir & mulier si se cōiunxerunt.
& p̄ ea dixerit Mulier d̄ uirō. q̄d n̄ possit cōire cū illa.
si potē p̄bare p̄ uerū iudiciū q̄d uerū sit. Accipiat aliū.
si aut̄ ille aliā duxerit separatur. **De eadem re. xvi.**

De his requisitis qui ob causā frigide nature se dicunt
n̄ posse inuicē opam carnis dantes cōmisceri. Iste q̄
si n̄ potē ea uti p̄ uxore. habeat q̄si sororē. Q̄d si uerū
nacuū iugale uolūt reserare. maneat utriq̄

ex
dec. fa
biam
pp

ex
c. calce
don

ex
c. l. a. q̄
ad ioh̄m ra
uenatē
ep̄m

ex
c. l. a.
ss

innupta. Nam si huc n̄ potuit naturalit̄ cōcordare. q̄m
alteri cōueniā. Igitur si uir alia uult accipere uxore.
manifesta ratio patet. q̄ succēdēte ab̄to fomine
erosam eā habuit. & idcirco illam dimittere m̄dacijs
falsitate molutus ē. Q̄d si Mulier causatur & dic̄. uolo
mat̄ eē & filios p̄ creare. utq; eoz septima manu p̄
pinq; tactis sc̄is reliquis uire uiuando dicat. ut nūq̄m
p̄ cōmixtionē carnis cūmet i una caro effecta fuiss̄.
tūc uidetur Mulierē sc̄das posse c̄trahere nuptias.

Se cōiugatis q̄ sc̄taria relinquere uolunt. **xvii.**

Si quis uult c̄iugatus c̄iri ad monasteriū.
n̄ ē recipiendus. nisi prius ac̄ uige castimoniam p̄fi-
tente fuerit absolutus. Nā si illa uiuente illo. p̄ in cō-
tinentiā nupsit alteri. p̄ d̄ul dubio adultera erit.
nec recipitur. & pud d̄m eiusmodi c̄ūsio uiri. cui se-
quit̄ c̄iugalis federis p̄stitutio. Tales q̄ tūc sine culpa
sequunt̄ xp̄m relicto sc̄to. si habeat ex pari uoluntate
castitatis cōsensū. **De eadem re. xviii.**

Agathosa p̄sentū Latrux quæsta ē Martū suū c̄tra
uoluntatē sc̄iā in monasterio urbici abbis eē c̄ūsū.
Q̄d q̄ ad eiusdē abbis culpā & inuidiā n̄ ē dubiū p̄tine-
re ex p̄tente tue p̄cipim⁹ ut diligenti inquisitione dis-
cutat. ne forte cū eī uoluntate c̄ūsus sit. ut ipsa se
mutare p̄miserit. & si h̄ reperit. & illū in monasterio

Ex
dictis
aug

Ex
reḡ ad
adriū no
m̄p̄m
m

permanere pvideat. & hac sic pmissit mutare copel
lat. Si u nihil horz e. nec qd da fornicationis crimen
ppr qd uro licet uxore relinquere p dicta muliere
comississe cognoueris. ne illi eusio uxori relicte in sclo
fieri possit pdationis occasio. uolum' ut maritu suum
illi ut si iam to sonat' e reddas. omia excusatione cessate.

Nam excepta fornicationis causa uiru uxore relinquere
nulla ratione pmititur. q' p. qm copulatione co
uugij uiri atq; mulieris unu corp' efficit. n potest
ex parte cuti. & ex parte manere in sclo.

**De regina thietbga que causa religionis a regia dig
nitate discedere uoluerat. xiiii.**

Scripsit nb thietbga regina regia se uelle dignitate
seu copula exiui. & sola puata uita ee ctempta de
sidentare. Cui nos scripsim' n h' alit fieri posse. nisi
eandem uitam uix eius Lothari'. elegerit. **De Lothario
rege qui uxore sua in custodia retinebat. xx.**

Quoniam sic multoz relatu
didicim' Lothari' rex euentu celebrare disponit. &
thietbga regina ex animi ppo & iudicio subicere
meditatur. Et siquid e ea p' fugijs falsitatis sue po
tuerit exhibere quasi legitima sua uxor n fuerit. uult
ea penitus a se sequestrare. Si aut uult ea tanqm
ppa uxore dimittere. si deinde q'si mechata fuerit

Ex
epta 11
chala p
ad ka
rolu
re
ge

1
tem
ca
d

simulare. & p̄ h̄i hominē suū & hominē thierbge admo-
nomachiā impellere. & si homo ipsius regis n̄ ceciderit.
disponit hāc sine dilatione p̄ h̄i mere. Quę q̄ntū sunt
om̄i diuine legi c̄tra. magnitudo prudentie ur̄e cre-
dimus. iā adūtat. *De singulari certamine q̄d Lotha-
rius molitus ē cōtra thierbgam uxore suā.*

Monomachiā ū in lege n̄ assumim̄. *axi.*
qm̄ p̄cepta eē n̄ repim̄. Quā licet misse q̄s dā legamus.
sic sc̄m dā & goliath sacra p̄dit historia. nisi qm̄ tam
ut p̄ lege teneatur. Nlicubi diuina sanx̄ auctoritas. cū
hec & hui'cemodi sectantes d̄m solūm temptare uide-
antur. *De femina d̄ ad ulterio inculpata. si cū*

P marito debet iure certam Legali sue potestati
Reterea sue debet prius ad t̄ps̄ restitui. *axii.*
d̄ cū iugij federe. siue d̄ ad ulterij crimine iudicium
sit agitā dū. nulla p̄tat̄. thierbgam cū lotha-
rio posse iure certam. ut legitimā c̄tra usiā. n̄ prius
ad temp̄ fuerit sue potestati. & c̄ sanguineis p̄p̄is libe-
sociata. In t̄ q̄s etiā locus p̄uidē d̄. in q̄ nulla sit uis
multitudinis formidanda. & n̄ sit difficile testes p̄ du-
cere. ut ceteras p̄sonas quę tam asc̄is canonibus q̄m
auenerandis romanis legib̄. in hui' modi c̄tra usijs re-
quiruntur. *De eadē re.* *axiii.*

Itaq; sumo studio thierbgam cōiugē tuā tanq̄m

1
tem
et
d̄

1
tem
q̄
d̄

1
tem
q̄
d̄

ppam carne fouere ac diligere pcurato. & ne illa
ullo pacto xte eſentiaſ diſcedere. uigilantē xte de.

Vnde ſi uult xte diſcedere. corripe immo corrige illā
& xali uentatione pōmā reuocare ſtude. Iam
ū ſi amore pudiciēſe ſeparationē querit. & cū uga
liſ cūbiſ ſolutionē flagitat. certū ē apto dicente.
q̄ mulier ſui corporiſ poteſtatē n̄ habet ſi uir.

Verū etiā ſi & ipſe pudiciā ſectatus religioniſ ob
tentu copulā diſſoluere uis. tantū ne ſimulate fiat
ēcedimus. Nam licet ſcriptū ſit. q̄d dſ cō uirū homo
n̄ ſeparat. dſ tamē & homo ſeparat. q̄ndo diuini
Amoriſ intuitu exēſenſu utruſq; cū ugiſ Matrimo
nia diſſoluunt. **De feminis que captis uiris ut**

incaptiuitatē miſſiſ aliſ nupſerunt. xxiii.

Quod debeant femine que captis uiris & incaptiui
tate ductiſ aliſ uiriſ nupſerunt putanteſ intemptō
Maritoſ remeantib; dē captiuitate p̄ orib; uiriſ copu
lari. ut cuiq; id q̄d legitime habuit reſormetur.
& recipiat unuſ quiſq; q̄d ſuū ē. & red dūteq; rentur
federa nuptiarū. **Q̄d nō p̄ bet ēē culpabilis qui**

uxorē capti in matrimonio uidet ēē ſortitus.

Nec tamē culpabilis iudicet. **xxv.**

& tanq̄m alieni uiriſ p̄ ualor habeat. q̄ p̄ ſonā ei.
mariti q̄iā n̄ ēē exiſtū ab at̄ aſſumpſit. Si aū m̄ta

que ad eos qui in captiuitate ducti s̄ panebant inuis
alienū transire potuer̄. tam̄ plenū iusticie ē. ut his de
reusis p̄p̄a reformantur. **Vt si mulieres ad p̄prios
uiros redire noluerint ut ut impie ecclastica cō-**
muniōe p̄ueniūt.; xxvi.

Sicut aliquę mulieres ita p̄ terroꝝ uiroꝝ amore sūt
capte. ut malint his coherere q̄m ad legitimū redire
ēsortiū. merito s̄ notande. ita ut ecclastica cōmuniōe
p̄ueniūt. **Vt si uir d̄ captiuitate regressi intemp̄an-**
tia uxoꝝ offensi nō fuerit. & uoluerint eas i cō-
iugio recipere. liberū habeat facultatē. xxvii.

Et ideo si uir p̄ lōgam captiuitatē reusis ita in dilec-
tione suarū cōiugū p̄seuerent. ut eas in suū cupiant
redire cōiugū. omittēdū ē & inculpabile iudicādū.
q̄d necessitas intulit. & restituendū ē q̄d fides poscat.

De illo q̄ in paganismō uxore suā reliquerit. xxviii.

Siquis gentilis. gentile dimiserit uxore ante bap-
tisma. p̄ baptismū impotestate ei sit eā habere ut nō
habe. **De baptisato si uxor eius infidelis cōiugi-**

similim̄ ex cōiugatis. noluerit. xxviiii.

si uir baptisatus ē. & alit̄ gentilis & sequi n̄ uult.
sic sic dicit ap̄t̄s. Si infidelis discedit. discedat.

De illo q̄ ante baptismū mulierē uirginē acce-
perit. xxix.

1
tem
cus
d̄

1
tam
q̄
d̄

Ex
dec.
cencia
mpa
p̄
e

Ex
dec.
ei
d̄

ex
c. mel
den
si

Siquis habuerit uxore uirginē ante baptisma. uiuere illa p̄ baptisma altā habe n̄ potest. Crimina in baptismo soluant̄ n̄ cō iugia. **Quod neq; dimissus**

Ab uxore. neq; dimissa a marito. Alteri cō iun
Placuit ut scdm̄ euuāglicā gat̄. xxxi.

ex
c. affri
can

& apticā disciplinā. dimissus ab uxore. neq; dimissus a marito alteri cō iungant̄. si ita maneāt. aut sibi mō rēciliantur. **De uxore quę cōscio marito**

Ul cōscio marito **mechata fuerit. xxxii.**

& ipso cōsentiente uxor fuerit mechata. placuit nec infimē dandā eis cōmunionē. Si uero eam reliquerit & separati fuerint. & digne penituerit. p̄. x. annos accipiant cōmunionē. **De cōiugatis q̄ aliq̄ certa re discidiū fecerint. ut in nupta maneant.**

Apts die. his q̄s in iugio **xxxiii.**

ex
dictis
aug

p̄cipio. n̄ ego s; dñs uxore uiro n̄ discedere. Qd si discesserit. manere in nupta aut uiro rēciliari. Potest enī fieri. ut discedat ea causa q̄ dñs p̄misit.

Aut si femine licet uiro dimittere. & uia p̄pt̄ causam fornicationis. quid respō debim' dñi qd die posterio. & uir uxore suā n̄ dimittat. Quare n̄ ad didit ex cepta causa fornicationis. qd dñs p̄mittit. Nō q̄ simile formā uult intelligi. ut si dimiserit qd causa fornicationis p̄mittitur. maneat sine uxore aut

retuliet uxori. Et p' paup'a. Dñs aut' p'misit causa
fornicationis uxore dimitti. n̄ iussit. **De illis q' in-
tueniente repudio. Alijs se in matrimonio co-
pularunt.**

xxxiii.

Que his etiã requisuit dilectio tua. qui int' ueniente
repudio alijs se in matrimonio copularunt. q's in utraq'
parte adulteros eẽ manifestũ e. Qui u' ut uxore in-
uenit quamuis dissociatũ eẽ uideatur e iugũ. ad aliã
copulã festinat. n̄ poss' adulteri n̄ uideri. int'atũ ut
he etiã p'sone quib' tales e uincti s' & etiã ipse adulte-
rum cõmisisse uideant'. scdm illud euãglij. Qui
dimissã duxerit mechatur. & ideo om̄s acõmuniõne
fidelũ abstinendos. De parentib' aut' & p'pinq's
eorũ. nihil tale potest statui. n̄ incentores illiciti e
sorcijs fuisse uideant'.

EXPLICIT LIBER NONVS ;

INCIPIUNT CAPITVLA ;

- i.** De cultorib'. arborũ.
- ii.** De cultorib'. ydolorũ.
- iii.** De illis qui sortes ut auguria obs' uant.
- iiii.** De illis qui illis dies & menses obs' uant.
- v.** De Mulierculis que infantes suos p'sanitate in forma eẽ aut
supra tectũ ponunt.

vi. De illis qui hēt ianuarij ritu paganorū colere p̄sumūt.

vii. De eadē re.

viii. Quod incantationes & magice artes laquei d̄b̄ti sunt.

viii. De eadem re.

x. Quod d̄moniacis Petrus ut herbas sine incantatione liceat dari.

xi. Ad maledici n̄ se corrigant. regnū d̄i n̄ possidēbūt.

xii. De illo qui hodie habet Aliquē. & ad pacē reuertī noluerit.

xiii. De illis qui cōtra ep̄os suos cōspirauerunt.

xiiii. De clericis & moniis cōiurantib' ut cōspirantibus cōtra ep̄m suū.

EXPLICIUNT CAPITULA :

INCIPIT LIBER DECIMVS :

De cultorib' ARBORVM 1.

PER uenit ad nos q̄sdā q̄d dici nefas ē. arbores co-
lere. & alia multa c̄tra xp̄y anā fidē illicita p̄pe-
tare. & miram̄ cur hoc fr̄nitatē ur̄i districta em̄ dare
ultione distulerit. Propterea scriptis p̄sentib'. ador-
tamur. hos diligenti inuestigatione p̄quiri. ut ue-
ritate cognita talē meis faciatis uindictā exercere
q̄tinus & d̄s placarē possit. & alijs eorū ultio exēplū
correctionis sit. **DE CULTORIBUS YDOLORUM :**

Contra ydolorū namq' cultores ut aruspiciū & q̄
sortilogoꝝ fr̄nitatē tuā. uehēm̄ pastorali hor-
tamur inuigilare custodia. & eos alabe talis c̄tagij

diuini intentione iudicij & dum animaduersione
reuoare. **De illis q̄ sortes ut auguria obseruat.**

Auguria ut sortes que dicuntur falso iii.

Scōz ut diuinationes q̄ obseruauerunt excomunicēt.

De illis q̄ dies & m̄ses obseruant. iiii.

Apt̄s die. Dies obseruatis. m̄ses & t̄p̄a & annos. t̄meo
he sine causa laborauerim in ub. Dies obseruant.
q̄ dicūt. p̄uto crastinū p̄fisciscēdū. n. p̄ crastinum
enū n̄ deb̄ aliquid in chor. & sic solent magis decipi.

hi aut̄ colūt m̄ses q̄ cursū lune p̄scrutant̄ dicentes. Sep
tima luna strāta ē fieri n̄ debēt. nona aut̄ luna emp
tum. suū domū duci n̄ oportet. & p̄ h̄ solent adūsa
facili' puenire. Tempora ū obseruant cū dicūt. hodie
uersi in eū ē. & ideo festiuitas ē. & rursum posterū ē.
domo ingredi n̄ licet. Annos sic colunt cū dicunt.

kt̄ ian̄. nouus Annus ē. quasi n̄ cotidie ann' impleat̄.

hec sup̄ sticio lōge deb̄ eē a seruis d̄i. Si q̄s in hac p̄
fidia d̄tegitur. cl̄ici annū. i. Laici dimidiū pen̄.

**De mulierulis que infantes suos p̄ sanitate in
fornacē aut sup̄ tectū ponunt.** v.

Siqua mulier ponit filiū suū sup̄ tectū. aut in fornace
p̄ sanitate febrū. annū. i. pen̄. vii.

De ill' q̄ k̄ ianuarij ritu paganorū colere p̄sumūt.

Uiquis k̄t̄ ian̄. ritu paganorū colere. ut aliq̄d plus

Ex
penit
ciali Ro
man

Ex
penit
bed

Ex
penit
eius
d̄

Ex
co. b̄n
carri
fi

noiu facere p̄pt̄ nouū Annū p̄sumpserit Anathe
ma sit. **De eadem re.** vi

Siquis k̄t̄ iam̄ aliquid fecerit q̄d a paganis inuētū
ē Anathema sit. **Q̄d incantationes & magice ar**

ex
dec̄ Ia
charc
pap
e

ex
dict̄
aug

Ammoneat̄ fideles sac̄dotes p̄pt̄ **laici d̄b̄t̄ sūt.**

ut nouerint Magicas artes incantationesq; viii.

q̄bus lib̄ & infirmitatib⁹ hominū. nihil remediū posse
ēferre n̄ animalib⁹ languentib⁹. si hoc eē laqueos &
insidias antiq̄ hostis. Et siquis hec exerceat. et̄ de
gradetur. Laicus Anathemati⁹ eatur. **De eadē re. viii.**

1
tem
et̄
1

Igitur gen⁹ diuinationis aspsis fertur allatū. Varro
aut̄ dic̄ diuinationes. iiii. eē genera. Terrā. Aq̄m.
Aerē. & ignē. Hic geomantiā. ydromantiā. eromā
tiā. pyromantiā dictā autumant. Diuini dicti sūt.
q̄si d̄o pleni. Diuinitate enī plenos se eē simulant. &
astucia q̄dā fraudenta hominib⁹ futura ē iectant.

Duo aut̄ s̄ genera diuinationis. Ars. & furor. Incantato
res ū dicti sūt. q̄ artē ūbis p̄ agunt. Arioli uocati sūt
p̄pt̄ q̄d circa aras ydolorū nepharias p̄ces emittūt.
& functa sacrificia offer̄. hisq; celebratibus demo
nū respōsa accipiunt. Aruspices nuncupati s̄. q̄si in
spectores horiarū. Dies enī & horas magendis negotiis
opib⁹. q; custodiūt. & quid p̄singula t̄p̄ia obs̄uare
debeat homo. int̄dūt. hi etiā extra pecudū ispicūt

& ex eis futura p̄dicunt. Augures s̄. q̄ uolatus auum.
& uoces intendunt. Aliaq; signa rerum t̄ obf̄ uationes.
impulsas hominib; occurrentes ferunt. His auspices.
nam & auspicia s̄. que iter facientes obf̄ uant.
Dicta aut̄ s̄ Asp̄tia. quasi auum sp̄cia & auguria
q̄si auum garr̄ia. h̄ ē auum uoces & lingue. Itē augu
ruū. quasi auum garr̄iū. q̄d aues gerunt. Duo aut̄ sunt
genera auspicioꝝ. unū ad oculos scilicet uolatus.
Alterū ad aures p̄tinens uox auum. P̄ h̄c n̄ esse aph
thio apolline dicte. q̄d is auctor fuerit diuina di.
Astrologi dicti s̄. eo q̄d in astris auguriant̄. Genethliaci
liaci appellati s̄. p̄p̄t̄ natalicioꝝ cōsiderationes
dierū. Geneses enī hominū. p̄ xii. signa celi descri
bunt. s̄ yderūq; cursu nascentū mores actus & euentū
p̄dicere conantur. id̄ q̄s quali signo fuerit natus.
Aut que effectū habeat uite q̄ nascitur int̄p̄tant̄.
His qui uulgo mathematici uocant̄. cuius sup̄stationis
gen̄. ē stellationes latini uocāt. id̄ notationes s̄ yde
rū. q̄m se habeant cū q̄s q; nascit̄. Primum aut̄ idem
stellaꝝ int̄p̄tes magi nuncupabant̄. sic d̄ his legit̄.
q̄ in euāḡlio natū xp̄m annunciauer̄. Postea hoc
nomine soli mathematici dicti s̄. cuius artis scientia
usq; ad euāḡliū fuit cōcessa. ut xp̄o edito nemo
ex inde naturit̄ alicui d̄ celo int̄p̄tet̄. heroscopi

dicti sunt. q̄ horas natiuitatis hominū specularit̄.
disimili & diūso fato. Sortilegis q̄ sub m̄ie ficte
religionis p̄ quasdas sortes. q̄s scōz uocant diuina
tionis scienciā p̄fuerit̄. Salisatores uocati s̄. q̄ dū eis
membroz quēcūq; partes salierunt. Aliqui sibi ex
inde p̄spum seu triste significari p̄dicūt. **Q̄d de**

Demoniaco Petrus ut erbas sine incantatione liceat
De monū sustinenta licet Petrus ut herbas dari. x.
habe sine incantatione. **Q̄d maledici nisi se cor**
rigant. regnū d̄i nō possid ebunt. xi.

Alt̄s dic̄. Neq; maledici regnū d̄i possid ebunt. Siq̄s
h̄ peccatū admiserit. tam grande. peniteat q̄m grand̄
p̄petrauit scelus. q̄ a regno d̄i n̄ separet̄. **De illo qui**
odio habet aliquē. & ad pacē reit̄i noluerit. xii.

Siquis odio habet aliquē. ita ut ad pacē reit̄i n̄ uelit.
sic patres sc̄i statuer̄. excomunicet̄. & ab eccl̄a sepa
retur. donec recilietur. **De ill̄ q̄ cōtra ep̄os suos cō**
spiraauerunt. xiii.

Conspiraionū ū crimina ur̄is in partib; uigere audi
um̄ & plebes cōt̄ ep̄os suos cōspurare nō mandatū ē.
Cuī criminis Astuta. n̄ solū int̄ xp̄yanos abhomina
bile ē. s; etiā int̄ & thnicos & ab exteris lege p̄hibita.
& id circo hui; criminis reos n̄ solū eccl̄astice. s; etiā
sc̄li leges dampnat. & n̄ solū c̄spirantes. s; & c̄sentientes

ex
dec
leroni
ni

ex
dictis
ed

ex
dictis
isido
ri

ex
apta
calixti
pap
e

eis. Antecessores uⁿri. q^m plurima turba ep^oz. qⁱ
cuq^{ue} in eoz^{um} sacerdotali s^{er}uicio c^{on}stituti. aut existit
cleri. honore q^{ui} utuntur carere p^{re}ceper. cetos u^o comu
mone priuari. & n^{on} solu^m facientes. sⁱ eis c^{on}sentientes.

De clis aut mchis c^{on} iurantib^{us}. ut c^{on}spirantib^{us}.
Siqui q^{ui} cleri ut mo^{do} c^{on}tra ep^om suu^m. xiiii.
repta fuerint c^{on} iurantes aut c^{on}spirantes. aut insidias
ponentes ep^os aut clis. gradu p^{ro}p^{ri}o penit^{ent}. Abiciat.
EXPLICIT LIBER DECIMVS :

INCIPIT CAPITVLVS :

- i.** Qualit^{er} ep^os cleru^m & plebe^m alio q^{uam} debeat cu^m aliquo^m excomuni
care disponit.
- ii.** Irma excomunicatio.
- iii.** Excomunicatio sc^{ilicet}da.
- iiii.** Irma excomunicatio.
- v.** Reciliatio excomunicati.
- vi.** Q^{uod} aliud sit peccare in d^eu^m aliud in homine.
- vii.** Q^{uod} sem^{per} sc^{ilicet}oz sit quicq^{uid} d^{omi}no offertur.
- viii.** De illis qui x^{risti} pecunias auferunt ut rapunt.
- viii.** Q^{uod} ecclesiasticaz reru^m incendia. & d^{omi}nationes p^{er} emunitate
- x.** sint emendande.
- xi.** De reb^{us} ecclesiasticis quom^{odo} restitui debeant.
- xii.** Ut cu^m excomunicatis n^{on} comunetur.

xii. De eadem re .

xiii. De illis qui deffendunt delinquentes .

xiiii. De illis qui in causa sua tractare neglexerint .

xv. De eadem re .

xvi. Ut notantur nra excomunicatoz . & inforib' ecclie pfigant .

xvii. De illis qui excomunicati moruntur .

xviii. De furib' . & furtis .

xviiii. De eadem re .

xx. De seruo qui fugerit dominum suum .

xxi. De illis qui a monasterio ecclie aliquid fuerint furati .

xxii. De ecclis q' fugerint ecclias . & a seruis q' p'pos dnos fugerint .

EXPLICIT CAPITVLVS .

INCIPIT LIBER VNDICESIMVS ;

Qualiter episcopus clerum & plebem alloqui debeat . cum aliquem excommunicare disponit . 1.

Eps cum excommunicare ut anathematizare aliquem dispositum habet . p' certis & manifestis sceleribus p' lectone quicunq' clerum & plebem ita debet alloqui .

Doverit karitas vestra frater noster . quod quidam vir . n . suadente debito . proponens christianam permissionem . quam in baptismo professus est . p' apostasiam cussus . p' sathanam cui abrenunciavit & omnibus opibus eius . vineam christi id est ecclesiam eius destruere & disperdi non p'umescit . pauperes christi quos

precioso sanguine suo redemit uolentē opprimens. & in-
ficiens. & bona eorū diripiens. Unde q̄ fili' hui' nre
ecclē cui dō auctore p̄sidem' debuerat eē. q̄ mea p̄
nqm̄ & sp̄m sc̄m renatus ē. & in ad opauos filios an-
numeratus ē. q̄nū in filius dōtū sit unūmūdo dōtū.
solliciti ne p̄neglegentiā pastorū. Aliq̄ dō uibus
nō creditis d̄p̄rē. p̄p̄t q̄m inrem̄do iudicio ante
p̄ncipē pastorū. dñm nr̄m ih̄m xp̄m rationē redde-
re compellerem̄. iuxta q̄d ipse nō tribulā mināt dices.
S in annunciaueris iniquitatē suā. sanguinē eius
d̄manu tua requirā. misum' ad eū p̄br̄m nr̄m semel
& iterū. & literas cōmonitorias. semel & iterū. atq̄
tercio. inuitantes eū canonicē ad em̄dationē & satis-
factionē. & penitentiā corripientes eū pat̄no affectu.
si ipse p̄ dolor dōtū cor ei' indurante. monita saluta-
ria spreuerit. & incepta malitia p̄seuerās. ecclē dī
q̄m lesit sup̄bie sp̄ū inflatus satisfacere d̄dignatus.
D. e talib' itaq̄ transgressorib'. & scē religionis & pacis.
q̄m xp̄s suis discipulis dedit atq̄ reliquid uolatorib'
p̄cepta dñica & aptica habem' q̄b' informam̄. q̄d
d̄ hui' cōmodi p̄uicatorib' agere nos oporteat.
N it enī dñs in euuā ḡto. Si peccauerit inter fr̄ tuos
corripe eū. Fr̄ unū quēq̄ nr̄m peccat. q̄ in sc̄am
S i enī sc̄a ecclā unū corp' ē. cui' corporis cap' xp̄s ē

Singuli autem sumus alii alteri membra. & si copiamus
 unum membrum. copiamus omnia membra. proculdubio
 in nos peccat. qui nostra membra ledit. Iubet ergo dominus ut
 fratres. id est christiani in nos peccans. primo secrete corripiantur.
 deinde cum testibus reddantur. novissime in concilio
 ecclesie publice conveniant. Quod si has. in. commotiones.
 & pias correctiones contempnit. & satisfacere despiciat.
 pro. hi sunt inquit sicut ethnicus & publicanus. id est gen-
 tilis atque paganus. ut non iam christianus. si per pagano
 habeat. Et apostolus. Auferte inquit malum a vobis. Et tunc.
 Siquis frater nominatur. & est fornicator. aut adulter. aut
 homicida. aut rapax. cum eiusmodi nec cibum sumere
 liceat. Et iohannes apostolus tale nefarium hominem salutem
 prohibeat dicens. Nec aue ei dixeritis. nec eum in domo
 receptoris. Qui enim ei aue dicit. communicat ei operibus
 malignis. Dominica itaque atque apostolica precepta adimple-
 tes. membrum putidum & insanabile quod medicinam non
 recipit. ferro excommunicationis a corpore ecclesie ab-
 scindamur. ne tam pestifero morbo reliqua membra cor-
 poris veneno inficiantur. **PRIMA EXCOMMUNICA-
 TIO.**
 Statuit quod monita nostra & crebras exhortationes contempnit. qui tunc secundum dominicum
 preceptum vocatur ad penitentiam & emendationem venire
 dispexit. qui culpam suam nec dum cognovit nec confessus

ē. nec decepta malitia ueniā postulauit. s; in eadē
adhuc instigante dōto p̄seuerat. & iuxta q̄d ap̄t̄s
dic̄ sc̄dm̄ duritiā suā & cor imp̄entēs. thesaurizat
sibi iram in die ire. idcirco nos eū cū uniuersis compli-
cibus & cōmunicatorib; fautorib; q̄q; suis iudicio dī
om̄p̄tis Patris & filij & sp̄s̄s̄c̄i. & beati Petri ap̄toꝝ
p̄ncipis. & om̄iū sc̄oꝝ. necn̄ & nr̄e mediocritatis auc-
toritate. & potestate n̄b; diuinit̄ collata ligandi
& solue di in celo & in t̄ra. xp̄ciosi corporis & san-
guinis d̄ni p̄ceptione. & societate om̄iū xp̄ȳanoꝝ
separam̄. & alim̄ibus sc̄e matris eccl̄e in celo &
in t̄ra excludim̄. & excommunicatū & anathematiz-
atum eē d̄cernimus. & dampnatū cū dōto & an-
ḡlis ei; & om̄ib; reprobis in ignē et̄nū iudicam̄. nisi
forte ad d̄ti laqueis resipiscat & ad em̄dationē &
penitentiā redeat. & eccl̄e dī quā lesa satisfariat.
Et respōdeant ōs. t̄cio. Am̄. Aut fiat fiat. Aut Ana-
thema sit.

Debent enī. xii. sacerdotes circūstare ep̄m. & Lucer-
nas ardentes in manib; tenere. q̄s in c̄lusionē Ana-
thematis p̄icere deb̄ & in t̄ram & c̄culcare pedibus.
Posthęc ep̄s plebi ipsam excommunicationē cōmunib;
ūbis deb̄ explanare ut om̄s intelligant q̄m tribuit̄
dampnatus sit. & nouerint q̄d ab illa hora in reliquū

71
n̄ p̄ xp̄yano si p̄ pagano habendus sit. & q̄ illi q̄si
xp̄yano cōmunicauerit. aut bibita. ut manducaue
rit. aut eū osculatus fuerit. ut cū eo colloq̄um fami
liare habuerit. n̄ forte ad satisfationē & penitētiā
eū puocare studuerit. aut in domo sua eū receperit.
aut simul orauerit cū eo. p̄cul dubio similiter sit excō
municatus.

De inde eplis p̄bris p̄ parrochias mittant̄ cōtinentes
modū excōmunicacionis. in q̄b' iubeat̄ ut dñicis
dieb' p̄ lectionē euāglij publice annunciet̄ excō
municacionē. ut ne quis p̄ ignorantia excōmunica
to cōmunicet. Oportet etiā ut alijs ep̄is nunciatur.

Dñicis q̄ atq; **Excōmunicacio.** **III.**
Aplias informati p̄ceptis. iudicio patris & filij eius
ihū xp̄y dñi nr̄i & sp̄s sc̄i. & auctoritate aplis ap̄toꝝq;
successorib' ad dō cōcessa. una ub̄ cū p̄dictū uirū. n̄
pessimū Alunub' sc̄e matris eccl̄e excludim'. & ab oī
societate & cōmunionē xp̄yana separam'. separatūq;
in et̄nū d̄cernim' idē in p̄senti sc̄lo & in futuro. Nullus
ei xp̄yan' aue dicat. aut eū osculari p̄sumat. Null'
p̄br cū eo celebrare missas audeat. Nemo ei ungat̄
m̄sorio. neq; in aliq̄ negotio. & si q̄s ei se sociauerit
& cōmunicauerit op̄ib' malignis. nouerit se simili
p̄cussum anathemate his exceptis q̄ ei unguuntur.

ut eū ab errore reuocent. n̄ forte resipuerit. & dī
grā inspūante ad penitēciā cūsus fuerit. & digna
em̄datione ecclē dī q̄m lesit humilit̄ satis fecerit.

RANONICA **EXC**OMUNICATIO. 1111.
instituta & s̄cōz Patrū exempla sequentes. ecclāz
dī uiolatores. uided cō. Raptores. Dep̄datores. &
homicidas. ill. in n̄mē Patris & filij & sp̄s sc̄i. necn̄
auctoritate ep̄is p̄ petrū p̄ncipē ap̄toz diuinitus
collata. a sc̄e matris ecclē gremio segregam̄. ac p̄pe
tue maledictionis anathemate cō dep̄nam̄. S̄ntq;
Maledicti in agro. Maledictū horreū eoz. & Ma
ledicte reliquie eoz. Maledictus fructus uentris eoz
& fructus t̄rē illoz. Maledicti s̄nt ingredientiē &
egredientes. s̄nt q; in domo maledicti. in agro ma
ledicti. ueniant q; sup̄ eos om̄s ille maledictiones q̄s
dn̄s p̄ moysen in p̄tm diuine legis p̄ uaricatorē se
c̄e missurum inuētauit. s̄ntq; anathema martha
tha id̄ p̄cant in sc̄do aduentu dn̄i. Null' eis xp̄yan'
aue dicat. nullus p̄br missas celebrare cū eis audeat.
S̄ epulenti a sinu sepeliant̄. & in sterquilino s̄nt sup̄
faciē t̄rē. & sic h̄ lucerne hodie p̄ te d̄ manib'
nr̄is extinguntur. sic eoz lucerna in et̄nū extinguat̄.
n̄ forte resipuerint. & ecclē dī q̄m lesit. p̄ em̄datio
nē & c̄ dignā penitēciā satis fecerint.

Reconciliatio excommunicati.

v.

Cum aliquis excommunicatus ut anathematizatus penitētia ductus ueniam postulat. & emendationē p-
mittat. ep̄s q̄ eū excommunicauit. ante ianuas ecclē
uenire debet. & .xii. p̄bri cū eo. q̄ eū hīc inde certū
stare debent. ubi etiā ad eē debet illi q̄b' iniuria ut
dāpnū. & ibi scdm̄ leges diuinas oportet dampnum
comissum emdari. & si iam emdatū ē eoz testimonio
comprobari. Deind̄ interrogat ep̄s si penitētiā iuxta
canones d̄ p̄ peccatis scelerib' suscipere uelit. & si p̄s
tratus spopō derit. tūc ep̄s apphēsa manu ei' dextā.
in eccliam intro ducat. & ei cōmunionē reddat.

Ex. vii. Plt penit. cantat cū istis p̄cib'. **K** yrriet.

P atri n̄r. **E** tne nos. **S** aluū fac ser uū. **M** ite ei dñe
auxit. **N** ichil pficiat. **E** sto ei d̄. **D** ñe exaudi or̄.

P omimus ubi cū.

P rā q̄s dñe huic famulo tuo dignū penitētię fruc-
tum. ut ecclē tuę scē ac uī integritate diuaret pec-
canda. admissoz ueniā c̄sequēdo reddat̄ unoxi. p.

M aiestatē tuā q̄s dñe scē pat̄ om̄p̄s et̄ne. **OR**

d̄s. qui n̄ mortē s; peccatoz uitam semp̄ inquis.
respice flentē famulū tuū attende p̄stratū. eius
planctū in gaudiū tuę miserationis cōiūte. p. **OR**

D s̄ miseri cor̄s. d̄s clemens. q̄ scdm̄ multitudinem

Ex
cod
c. 72

OR

OR

OR

miserationū tuarū peccata penitentiū deles. & p̄torū
criminū culpas uenia remissionis euacuas. respice sup
huic famulū tuū. ill. & remissionē sibi omīū tribue
peccatorū. tota cordis cōfessione poscente d̄p̄cat' exaudi.
innoua meo. piissime pat'. quicquid d̄btica fraude in
ciatū ē inunitate corporis ecclē tue miserere dn̄e gem
mitū ei' miser' Lacrimarū. & n̄ habentē fiduciā nisi
intua mēda ad sacramtū reco ciliacionis admittē. p.

Post hoc scdm modū culpe penitentiā inungat.
& litters circūq; dirigat. ut om̄s agnoscant eum
in societate xp̄yana receptum. **Qd aliud sit peccare
indm̄ atq; aliud in hominē. vi.**

Non tendēdū ē qd dn̄s dic. Si peccauerit inter fr̄ tuos.
corripe eū. Aliud ē peccare in nos. aliud in d̄m. Si nos
aliq̄s peccauerit. ē n̄r̄ arbitriū. Scriptū quippe ē. Si
peccauerit uir in uirū. placare ei potest d̄s. Si autē in
d̄m peccauerit. q̄s orabit p̄ eo. Dimittam' ḡ qd in
nos p̄petratū ē. ut qd in d̄m cōmissū ē. dimittat' n̄b.

Qd sc̄m scōrū sit quicquid d̄no offer tur. vii.

Null liceat ignorare. om̄e qd d̄no
cōsecratur siue fuerit hō. siue animal. siue ager.
ut quicquid semel fuerit cōsecratū. sc̄m scōrū erit d̄no.
& ad usū p̄tinē sac̄dotū. Ex q̄b' om̄ib' q̄cūq; aufferit
uastat. inuadit. ut eripit. usq; ad em̄dationē ecclēq;

Q
dicas
augu
stini

ex
tō
mfaci
pap

satisfationē . ut sacrilegus iudicet . & si emdare no
luerit excomunicetur . **De ill q xp̄y pecunias**

Auferunt ut rapiunt .

vii .

Urum ecclesiarū . & facultatū raptores Alimmb^o
scē Matris ecclē anathematizantes aptica auctori
tate pellim^o & dampnam^o atq; sacrilegos eē iudicam^o
& n̄ solū eos s; etiā om̄s cōsentientes eis . q̄ n̄ solū q̄ fa
ciunt s; etiā q̄ cōsentunt rei iudicant^o . Aug^o dic^o . Qui
Aliq̄ d̄ ecclā furatur . aut rapit . iude p̄ditori cōpa
ratur . **De eadem re .**

viii .

Siquis dederit ut accepit oblationes altaris . p̄t ep̄m
ut eius missū . & qui dat & q̄ accepit . Anathema sit .

**Q̄d ecclesiarū rerū incendia . & d̄p̄dationes
pro emunitate sunt em̄ dande .**

x .

Cum deuotissimā dñam sciam d̄ ecclesiā uitā atq;
remedio anime sue sedulo cogitare . culpā me cōmit
tere uehem̄t existimo . si ea que p̄ timore om̄p̄as
sunt suggerē da siluero . & te sc̄ssimā d̄ ecclesiastica
pace sedule cōmunero . Nup̄ iuliani fr̄is & coep̄i
n̄i nimis p̄ clamatio cōtristatur . maxime cū uille
sue uidelicet ecclē anequissimas p̄donib^o sint d̄p̄date .
atq; nocturnis incendijs more furū cōbuste . & cum
idem maligni iuxta n̄i p̄ decessoris benefaciū decreta
p̄ emunitate illud em̄dare noluerint . Qua p̄pter

Ex
cit. lu
cu pa
p
e

e
p̄ta
q̄ p̄ ad
estantia
re gna
m

excellencie unę in se nouēbrio p̄sentis Anni. 11. in di-
tione. l. fratris & coep̄m agremio scē matris ecclē
transmittim' ut fr̄ib' eiusdē p̄uincie munū cōgregatis
emunitas & p̄sumptio & sacrilegiū canonica auc-
toritate & unā regia dignitate. talē t̄mū accipiāt
ut p̄ hac mēbra d̄b̄ti. fili; neqm̄ in scā ecclā talia p̄-
sumant. **De rebus ecclesiasticis qm̄ restitui debeant.**

Vt in legib' sc̄i cautū habetur. **xi.**
qui rem subripit alienā. illi cui' res dirēpta ē. in un-
decuplū que sublata s̄ restituat. Et inde si quis ecclā-
stical oblationes. & q̄d dō c̄secratū fuerit rapuerit
ut cōsenserit facientib' ut sacrilegus iudicet. & dāp-
nū in q̄d riplū restituat. & canonicē penit̄.

Vt cū ex cōmunicatis nō cōmunicet. **xii.**
Ex cōmunicatis q̄q' a sac̄dotib' nullus recipiat. nec
cū eis in oratione. aut cibo ut potu cōmunicet. aut
osculo nec aue eis dicat. Q̄d si quis fecerit. simili ex-
cōmunicatiōi subiacet. **De eadem re. xiii.**

Si quis sponte cōmunicauerit ex cōmunicato. ūbo
oratione. cibo. ut potu. xl. dies penit̄. in pane. sale
& aq̄. Qui ū eis cōmunicauerit. in homicidijs & fla-
gitijs. reus erit ire & uindictē dī om̄p̄tis quē sp̄nat.

Vnde minime si penitere noluerit ex cōmunicet.

De illis qui deffendunt delinquentes. xiiii.

Ex
deus
eusebi
pap
e

Ex
de
calixt
pap
e

Ex
de
fabian
pap
e

Qui cōsentit peccantib' & deffendit
 Aliū delinquentē. Maledictus erit xp̄ dñm & homines
 & corripietur increpatione seuerissima. hic & q̄dā
 sc̄ssimus pat̄ ait. Si q̄s errori alteri cōsensert. sciat se
 cū illo simili m̄ culpabilē iudicandū & excōmunicā
 dum. **De illi qui intra annū causā suam
 tractare neglexerunt. xv.**

Ex
dictis
basili
pap
e

Qui cumq; q̄ intra annū spaciū. ciuilit̄ siue publice
 & causā suā coram suis excōmunicato rib' n̄ pegerunt.
 ipsi sibi Audientie clausisse aditū uideantur.

Ex
deci
calasu
pap
e

His sane q̄ ante Audientiam **De eadem re. xvi.**
 comunicare temptauerunt. donec p̄ penitentiam
 reatū suū deffleant. ad cōmunionē nullom̄ redu
 cantur excepto mortis interitu urgente. **Vt notet̄
 n̄na excōmunicatoꝝ & inforib' ecclē p̄figat̄ xvii.**

Ex
deci
aus
de

Cu re sit om̄ib' ep̄is excōmunicatoꝝ. om̄ino n̄na
 tam uicinis ep̄is q̄m suis parrochianis pariter in
 dicare. eaq; in celebri loco posita p̄forib' ecclē cum
 cūuentib' inculcare. quatin' in utraq; diligentia
 & excōmunicatis ubiq; ecclastic' aditus excludat̄.
 & excōmunicationis causa om̄ib' asseratur.

Ex
deci
honori
pap
e

De illis q̄ excōmunicati moriuntur. xviii.
Excōmunicatoꝝ causa. d̄i iudicio reseruanda ē. in
 cui' manu fuit. ut talū obitus usq; ad cōmunionis

Ex
apta
lanius
pap
e

remediū n̄ differret̄. Hos aut̄ quib' uiuentib' n̄ comu-
nicauim' mortuis cōmunicare n̄ possumus.

De furib' & furtis ..

xxviii.

Fur aut̄ n̄ solum uimiorib' s; uimiorib' etiā iudi-
catur. Nō enī qđ furto ablatū ē s; mens furantis
atēditur. **De eadem re.**

xx.

Siquis p̄ necessitatē furatus fuerit cibaria. ut uestem
ut pecus p̄ famē. aut p̄ nuditatē. penit. eb̄das. iii.

Si reddiderit n̄ cogatur ieiunare.

De seruo q̄ fugerit dñor suū.

xxi.

De seruo qui fugerit dñm suū intro gabas. si ille nulla
fuga mortuus fuerit. utrum liceat p̄ eo orare ann̄.

Hoc induimus libris cñ inuenim' p̄hibitu. s; tam scim'
Ab aptis firmat̄ p̄ceptū. ut sui subditi sint in om̄i

timore dñs. **De illis qui d̄ ministerio ecclē aliqđ
fuerint furati.**

xxii.

Ut aliquis d̄ ministerio ecclē q̄ lib' & m̄ aliquid furat'.
fuerit. vii. annos. penit. **De clis q̄ fugerint ecclās.**

& d̄ seruis q̄ p̄ p̄ os dños fugerint.

xxiii.

Sanctus ḡs dic. Clicu fugientē.

Ab ecclā sua. & suū fugientē dñm p̄p̄ū & nolētē
reūti. iudicam' comunione p̄uari. quousq; ad dñm
ut ad ecclām reddeat. **Et itē.** Clicu fugitiuū suo ep̄o.
ut suū dño suo d̄cernimus aptica sententia restitui

Ex
dictis
Ieromi
ni

Ex
penit
Ieromi
ni

Ex
opta
Ieromum
p̄bri. Ad pas
chasii Ale
xandri
ni

Ex
pen
Roma
no

Ex
ē d̄ ap̄
Alchem
ubi aut̄ fuit
eud̄rand'
rex.

ut excommunicari . una cum eis qui illis cōmunica
uerunt .

EXPLICIT LIBER XI.

INCIPIT CAPITULA .

- i.** De illis q̄ p cupiditate p̄uiriū fecerunt .
- ii.** De illt qui p̄ uirant se in manu ep̄i . ut in cruce sacra t̄ in n̄ sacra .
- iii.** De illt qui p̄ uita redūnda p̄uiriū fecerunt .
- iiii.** De eadē re .
- v.** Q̄d sic d̄s uirantia p̄cipiat . sic ille cui uirata fuerit .
- vi.** Quale penitētia agere debeat p̄uiri .
- vii.** Quo t̄p̄e uirare liceat .
- viii.** De illo qui audierit uocē p̄uiritatis . & assensū p̄b̄ .
- iiii.** De uirantio puelle nesciente patre .
- x.** Ut omnimodis cauedū sit mendatiū .

EXPLICIT INCIPIT VULGARI

INCIPIT LIBER DODECIMVS .

- i.** De illis q̄ p cupiditate p̄uiriū fecerunt .
- S**iquis p̄ cupiditate se p̄uira uerit . om̄s res suas uēdat .
& paup̄ib' tribuat . & monasteriū ingressus . uiḡ se
penitētię subdat . **De illis q̄ p̄ uirant se in manu
ep̄i . ut in cruce sacra ut nō n̄ sacra . ii .**
- Q**ui p̄ uirant se in manu ep̄i aut in cruce sacra . **iii .**

Annos. penit. Si uero in cruce nec secuta .i. penit. Quia autem
seductus fuerit. & ignorans purtauerit. & pro ea cognoscit

Sicut .iiii. xl. penit. **De illis qui purta redimenda purta fecerunt**
Siquis coactus purta redimenda. ut pro quolibet causa **tit. iiii.**
ut necessitate purtat. quia plus corpus quam animam dilexit.
iiii. xl. Alii iudicant. iiii. Annos. unum ex his in pane
& aqua penit. **De eadem re. iiii.**

Qui cumque sciens purtauerit. xl. dies penit. in pane & aqua
& .vii. sequentes annos. & nunquam sit sine penitencia.
& nunquam testimonium recipiatur. & pro hoc communione
accipiat. **Quod sic de iuramento recipiat. sic
ille cui iurata fuerit. v.**

Sicut iurare non potest qui non loquitur. sic purtare non poterit
qui iurare non appetit. Cauendum est quod iuramentum. nec eo utendum
nisi in sola necessitate. Non est contra dei preceptum iurare. sed
dum usum iurandi facimus. purtae crimen incurrimus. Nunquam
ergo iuramus quod purtare timemus. Multi dum loquuntur iurare semper
delectant. dum oporteat huiusmodi esse in ore. esse. non non.

Amplius enim quam est & non amalo est. Multi ut fallant pur-
tiant. ut pro fide sacramenta. fide faciant ubi. sicque fal-
lendo dum purtiant & intuentur. hominem incautum de-
cipiunt. Plerumque sine iuramento loqui disponimus sed
in crudelitate eorum qui non credunt. quod dicimus iurare com-
pellimur. tamenque necessitate usum iurandi facimus.

Ex
penit
Romano

Ex
doe fa
briam
ff

Ex
dicis
Isido
71

Sunt multi ad credē dū pigri . qñ mouent̄ ad fidē ubi .
 Grauit̄ em̄ delinquant . q̄ sibi loquentes uirtute cogunt .
 Quacūq; arte ūboꝝ quisq; uirtute . d̄stam̄ qui conscientie
 testis ē . ita accipit . sicuti ille cui uirtutē intelligit . Dupli
 cit̄ aut̄ reus ē . qui & d̄i nom̄ inuaniū assūmit . & pximū
 dolo capit . Nō ē suandū sacramētū q̄ malū in caute
 p̄mittitur . ut ut si quis p̄iam ad ultere p̄petuā cū ea p̄
 manendi fidē polliceatur . Tolerabilius ē enī nō im
 plere sacramētū quā p̄manere in stupri flagitio .

Qualē penitentiā agere d̄beant p̄ uiri . vi.

Nosse debem̄ d̄ p̄ uirio talē penitentiā
 imponere p̄ uiris . qualē d̄ ad ulterio . d̄ fornicat̄ne
 d̄ homicidio sponte cōmisso . & d̄ cet̄is criminalib̄
 uiciss̄ . Siquis ū d̄ p̄perato p̄ uirio . aut q̄ lib̄ & crimi
 nali peccato timens penitentiā longā ad c̄fessionē
 uenire noluerit . Ab eccl̄a repellēdus ē . siue ac̄omuniōn̄
 & cōsortio fidelū . ut null̄ . cū eo manducare . aut bibe
 aut orare . neq; in sua domo eū recipere audeat .

Quo t̄p̄e uirtute Licet . vii.

Que creuit sc̄a synod̄ . ut a Lxx . usq; in octab̄ pasche .
 & ab aduentu d̄ni . usq; p̄ cōsecratos dies . nec n̄ & ieiu
 niis̄ . iiii . t̄p̄oꝝ & in letania maiore . & in dieb̄ roga
 tionū . & in dieb̄ d̄nicis . n̄ d̄ cōcordi & pacificatione .
 null̄ . sup̄ sacra uirtute p̄sumat . S̄ in aut̄ ut p̄ uirum

sponte commissū singuli peniteant. De illo q̄ audie
rit uocē p̄ uirginitatis. & assensū p̄ b̄ &. viii.

Anumaque peccauerit. & audierit uocē p̄ uirginitatis
& testis fuerit. aut ipse uiderit. aut cōscius fuerit. n̄
indicauerit. portabit iniquitatē suā.

De uirginitate puellae nesciente patre. viii.

Si puella sita in domo patris illo nesciente in puerili
etate se uirginitate cōstrinxerit. & si statim pater ut
audierit cōtradixerit. uota ei & uirginitas irrita erit.
& facilius emendabitur. **Vt omnimodis cauedū sit**

Cauendū ē omnī m̄datū. **x.**
m̄datū. siue p̄ malo siue etiā p̄ bono fieri uideat̄
q̄ omne m̄datū n̄ ē ex dō. sed sic saluator ait malo.

EXPLICIT LIBER DVODECIMVS ;

INCIPIUNT CAPITVLA ;

- i.** Quo t̄p̄e admissam stectam̄ genua dici debeat.
- ii.** Vt in cena dñi & in reliquis dieb' ieiuniū n̄ soluat̄.
- iii.** Vt in xl temp' p̄ rudi' obsuet̄.
- iiii.** Vt sacras ieiunior' dieb' cōiugati ac cōiugib' abstinerere debeant.
- v.** Vt sc̄laria placita in dñicis dieb' & in p̄cipuis festis. & in ro
gationib' n̄ fiant.
- vi.** Vt ieiuniū absq' cibo luxurie obseruari debeat.
- vii.** De eadē re.

1
ii
Leuitt
co

Ex
cat
Horden
si

Ex
dicat
ss

Vinde quadā Alcibiade qui graue sibi ieiuniū imposuerat.
Vinde eo qui sub obtentu religionis sine iussu ep̄i sui ut p̄bri
ieiuniū sibi imponit.

EXPLICIT CAPITVLVS ;

INCIPIT LIBER TERCIVS DE CIVVS ;

Quo t̄p̄e ad missā flectam' genua dici debeat. i.

Quod p̄bri plebīb' annuncient. q̄ in xl & in ieiuniis. iiii.
tempoz tantūm ad missarū sollempnia genua flectere
debeant. In dñicis ec̄ona dieb' ut ceteris festis uespa
usq' uespum n̄ flectant genua. s; stantes incuruati
orent. nec quispiā uno genu solo tenus imp̄sso orare p̄
sumat. sic iudei iridentes dñm in passione ei' fecisse le
guntur. s; utraq' genua m̄m̄ ponat. At enī apt's.
Flecto genua ad patrē dñi nr̄i ihu xp̄y.

Vt in cena dñi & in reliq's dieb' ieiuniū n̄ soluatur. ii.

Quod n̄ oporteat in xl. multana septimana. v fr̄ ieu
niū soluere. **Vt in xl temp' p̄ndi obseruetur. iii.**

Solent plures q̄ se ieiunare putāt in xl.
mox ut signū audierint. ad horā nonā manducare.
qui nullaten' ieiunare credendis. si ante q̄m uesptinū
celebretur officiū. manducauerint. Cōcurrēdū ē enī
ad missas. & auditis missarū sollempnib' & uesptinis
officiis largitas helemosinis. ad cibū accedēdū ē. Si u'

Ex
ē. Au
reliam
pap
e

Ex ē
Laudi
con
si

Ex
ē. cabi
lonē
si

aliquis necessitate ē strictus fuerit . ut ad missā ue
nire n̄ ualeat . estimata uesp̄tina hora . completa
oratione sua . ieiuniū soluat . **Vt sacratiss ieiunioꝝ
diebꝝ . ē iugata acō iugibꝝ abstinere debeant . iiii.**

Abstinendū ē etiā sacratissimis . xl diebꝝ acō iugibus
& caste ac pie uiuēdū . ut sc̄ificato corde & corpore
isti dies transigantur . & sic p̄ueniat ad diē sc̄m pasche
quia pene nihil ualē ieiuniū . q̄d cō iugali ope pol
luit . & q̄d orationes . helemosine . & uigilie nō cōm
dant . **Vt sc̄taria placita in dñicis diebus & in**

p̄cipuis festis & in rogationibꝝ . n̄ fiat . v.
Placita sc̄taria dñicis diebus . ut alijs p̄cipuis festis .
seu etiā in his diebꝝ in quibꝝ legitima ieiunia celebrant̄
sc̄dm canonicā institutionē minime fieri decreuimꝝ .

Vt ieiuniū absqꝫ cibo luxurie obseruari debeat .
Don dico ebdomadas . **vi.**

n̄ dico ieiunia duplicata . sed saltem singulos dies
absqꝫ ciboꝝ luxuria transigamꝝ . **De eadē re vii.**
Sint tibi ieiunia pura . cōtinua . moderataqꝫ . idē
cotidie esurire . & cotidie prandere . **suerit . viii.**

De quādā Alcipiade q̄ graue sibi ieiuniū impo
Alcipiades quidā ex numero eozꝝ q̄ p̄ xp̄o uincti tene
bantur . hic uitā satis arduā & austerā gerebat . nihil
ciboꝝ uolens accipere . s; tantū pane cū sale & aq̄ utebat̄ .

Ex
dec. li
beru
p̄

Ex
c. qd
xp̄ cyphes
fuit . uisū
henrica
regi
s

Ex
dictis
Ieromi
ni.

Ex
dictis
Ieromus
heremi
te

Eu
sebius
in ecclastica
istoria

1A

Cū uita hūc rigore uellat etiā in carcere positus obtinere.
 Atalo cuidam seruo dī reuelatū ē. q̄ n̄ recte faceret
 Alcibiades creaturis dī n̄ utens. & uellat forma scan
 dali alijs relinquere. Quib' cognitis Alcibiades. cepit
 om̄ia cū gr̄a & accione p̄ripere. quia que illi reuelabat
 sp̄s ut doceret idem sp̄s. huc ut sequeretur p̄suadebat.

De eo qui sub obtentu religionis sine iussu ep̄i sui
 ut p̄bri ieiunium sibi imponit. **viii.**

VT nemo nisi cōsente p̄p̄o ep̄o. aut ei' nullo iei
 unia sub obtentu religionis sibi imponat. unū diē
 p̄ alijs excipiendo. om̄inū iur̄ dicim'. q̄ & factū dis
 plicet. & in futurū fieri p̄hibem'. q̄ plus causa x̄ro
 landi eē dinoscitur. quā supplementū catholice legis.

EXPLICIT LIBER TERTIUS DECIMUS ;

INCIPIUNT CAPITULA ;

- i.** Ut Malū ebrietas om̄ino uitetur.
- ii.** Ad ep̄i & eorū ministri crapula & ebrietate n̄ debent ḡuari.
- iii.** De eadem re.
- iiii.** Quales cōiure sacerdotes epulis inter eē debeant.
- v.** De eadē re.
- vi.** De eadē re.
- vii.** Ad uino inebriari n̄ liceat s; fugiendū sit.
- viii.** De illis q̄ p̄ ebrietatē uomitū fecerint.

Ex
 c. ap̄
 ephes
 cui iur̄ fuit
 canonicus
 r̄ce

EXPLICIUNT CAPITULA

INCIPIT LIBER ^{am} XVIII

De malū ebrietatis. omīno vitia r. ii

Magnū malū ebrietatis. und omīa pullulant vitia. xp̄ȳanus oī odīs omīb' cauere p̄cipimus. Qui autē vitare noluerit. excomunicādū eē de creuimus usq; ad cōgruā em̄dationē. **Q**uod ep̄i & eorū ministri crapula & ebrietate nō debent grauari. ii.

Quod ep̄i & dī ministri n̄ debent comessationib' & inuolentissimissim' incumbere. s; cōsiderent sententiā dñi dicentis. Videte ne grauentur corda ur̄a in crapula & ebrietate. Moderate q̄ cibū & necessariū sūptum sūmant. & iuxta ap̄tm sobrii sint. & parati ad seruēdū dō. **De eadem re.** iii.

Siquis ep̄s aut aliquis ordinat' ebriosus fuerit p̄cōsuetudine. aut desinat. aut d̄ponat'. **Quales cōuiuē sac̄dotū epulis int' eē debeant.** iiii.

Quod ep̄m moderatis epulis c̄tentū eē. suosq; cōuiuas ad comedēdū & bibendū n̄ urguere. quin poti' semp sobrietatis p̄beat exemplū. Remoueant' ab ei. cōuiuio cuncta turpitudinis argum̄ta. n̄ ludicra spectacula. n̄ acromatū uaniloquia. n̄ fatuorū stultiloquiū. n̄ scurriliū admittant' p̄stigia. Assint p̄grini

Ex
dec. eu
niam
ff

Ex
dec. ai
d

I
n
canoni
ce ap̄to
ff

Ex
dec. eu
sebu
ff

Paupes & debiles. qui d̄ sacerdotali m̄sa xp̄m benedi-
centes benedictionē p̄cipiant. Recitet̄ sacra lectio.
subsequat̄ uive uocis exortatio. ut n̄tantū corpora-
li cibo. ymmo ubi sp̄ualis Alimonia cōuiuantes se
reflectos gratulent̄. & monib⁹ honorificet̄ d̄s p̄ ihm
xp̄m dñm n̄m. **De eadē re. v.**

Qui cogit hominē ut inebriet̄ humanitatis causa.
acerrime corripiat̄. & vii. d̄. pen. Si p̄ contemptū.
xxx. d̄ pen. Null⁹ xp̄ian⁹ aliū xp̄ianū pl⁹. bibe
qm̄ nature sufficit cogat. Qd̄ si fecerit grauit̄ pen.

Siquis eccl̄astica p̄ditus ordinatione **De eadē re. vi.**
aut Mochs reptus fuerit ebriosus. in pane & aqua.
iii. m̄sib⁹ pen. **Qd̄ uino inebriari n̄ liceat.**

sed fugiendū sit. vii.

Fuge uinū q̄si uenerū. ne ebrietas sup̄te expoliatūq;
uir tuib⁹. te nudū efficiat. Vinū enī ut sc̄a scriptura
dic̄. apostatare fac̄ sapientes. Natē de no. e uirum
sapientē & sc̄m. quom̄ p̄ ebrietatē nudatus ē dormiē.
Attende & loth patriarchā qui p̄ ebrietatē impudent̄
se miscuit cū filiab⁹. hinc beatus basilus dix̄. Multi
p̄ uinū a demonib⁹ s̄ decepti. nec aliud ē ebrietas. qm̄
manifestissim⁹ demon. Est enī hoc peccatū qd̄ hominē
separat a regno d̄i dicente ap̄to. Neq; ebrosi regnū
d̄i possidebunt. **De illis q̄ p̄ ebrietatē uomitum.**

Ex
penitē
ciali tes
do
r

Ex
dicens
fructuo
si

Ex
dicens
aug

15
ex
pen
t
Roma
no

Qui p̄ ebrietatē uomitū fecerunt. **fecerunt. viii.**
si p̄br aut diacon' ē. **xl. d̄ pen.** Simochs. **xxx. d̄.**
si dic'. **xx. si laicus. xv.**

EXPLICIT LB. xiiii.

INCIPIUNT CAPTA. LB. xv.

- i.** De ill' qui in ep̄is p̄dam fecer̄.
- ii.** Q̄d nō liceat imp̄atori ut cuiq̄m parentū aliq̄d agere c̄tra
diuinū mandatum.
- iii.** De imp̄atoria Lege.
- iiii.** Ut p̄p̄s docendus sit n̄ sequendus.
- v.** De illo qui cōtra decretū ep̄i uenerit.
- vi.** Quale sit studendū sit regib'. sac̄dotū ut p̄p̄i uideat peccata.
- vii.** Data die. x. ket ut. Indiē. iiii. unā sup'.
- viii.** Q̄d quicq̄d comotus animus hoc fac. h̄ iustū putat.
- iiii.** Q̄d laici p̄bros qui eccl̄as eo tenent. n̄ aliud q̄m diuinū
officiū facere cogant.
- x.** De heredib' si uilla testatoris n̄ impleuerunt. ut ep̄s impleat.
- xi.** Ut laici quamuis religiosi eccl̄astica n̄dis ponant.
- xii.** De eo si ep̄s eccl̄asticū. & comes una die sc̄tare placitū edixerit.
- xiii.** De delictis regū seu exemplis.
- xiiii.** De discipline regula in eccl̄a

EXPLICIUNT CAPITULA.

Incipit lb. 25.

De illis qm epus pda fecerunt. 1.

Vt si quis quolibet expoliaverit. & amonente epo n reddiderit. excommunicet. **Q**uod no liceat impri

Non liceat q impatori **u**nu mandatu. 11.

ut cuiqm pietate custodiendi aliquid contra mandata diuinitatis psumere. nec quicqm euagelical pphicisq seu apticis regulis obuando agere. **D**e impatoria

Lex impatorz. n e sup lege di. s; subius. **L**ege. 111.

Docendus e ppls no. **V**t ppls doce dus sit n sequed. 111.

sequedus. nosq; sinescunt. qd ue n liceat comonere nhs consensu pberere debem. **D**e illo q contra decretu

Si quis uenerit contra decretu **e**pi uenerit. 11.

Qualit studendu sit regib' **f**acdotu ut ppls uleisci peccata. 11.

Cv scriptu sit iusticia eleuat gente.

Miseros aut ppls fac peccatu. tuc regnu stabile credit. cu culpa que cognoscatur cic emdat. Multoz q ad nos relatione puenit. qd dicere sine afflictione cordis nima n ualem. intam qf da facdotes nullis partib' impudice ac nequit co usari. ut & audire nb oppbrui. & lamtabile sit resferre. Ne q p qm hui' nequitie huc usq; se tetedit opinio. aliena pnta

Ex e cap regine si

Ex dec adria m pp

Ex dec ppi pp

Ex dec ce lestini pp

Ex decis ss

Ex regisro ss. adbrani chilla regi na fran coz

Aut nūm animā aut ur̄m regnū peccati sui iaculo
feriat. Ardent̄ ad hec debem̄ ulciscēda cōsurgere. ne
paucorū fames multorū possit eē p̄ditio. Nā causa sūt
ruinę p̄p̄ti sac̄dotes mali. Quis enī p̄p̄ti peccatis se
intercessor obtinet. si sac̄dos qui exorare debuerat
ḡuora cōmittat. Si qm̄ eos q̄s hac locutione in se-
quim̄. nec sollicitudo ad requisitionē. nec zelus ex-
citat ad uindictam. scripta ad nos ur̄a discurrant.
ut p̄sonā si p̄cipitis cū ur̄e auctoritatis assensu trans-
mittam̄ que una cū alijs sac̄dotib̄ hec & subtiliter
querere & sc̄dm̄ dñm̄ debeat em̄dare. Nec enī dissimu-
landa s̄ que dicim̄. quia qui em̄dare potest & negli-
git. participē se p̄culdubio delicti cōstituit. Puidete
ḡ anime ur̄e. puidete nepotib̄ q̄s cupitis reñare feli-
cū. puidete p̄ uitijs. & prius quā creator n̄r̄ manū
suam ad ferendū excutiat. d̄ correctione hui' scele-
ris studio sissime cogitate. Sc̄dote n̄r̄ q̄ magnū
d̄o n̄r̄o sacrificiū placationis offeretis. si tanta labē
fascinoris de ur̄is citius fimb̄ amputatis. **Data die**

x. kl̄ iul̄. Indic̄. iiii. vnde sup̄. vii.

Excellentie ur̄e index cordis ep̄ta quanta nub̄ ful-
geat cū regia potestate prudentia. ita ut luculenti
copia s̄monis edocuit. ut dubiū eē n̄ ualeat quicq̄d
laudabile d̄ ub̄ fama narrauerit. Et qm̄ adhorta-

tionē nrām regis animus p̄ laudis p̄ dicantia pla
cuisse signatis. ut quicquid ad dī cultū . q̄cquid ad ecclē
rum reuerentiā . quicquid ad honore p̄tinere cognos
citis sac̄dotū . studiose statui . uelitis morib' & cu
stodiri . iterata uos purā mercedē adhortatione pul
sam' . ut cōgregari s̄ynodū iubeatis . & sic dudū dixim'
corporalia sac̄dotū uitia . & s̄ymonace heresis prau
tate om̄iū ep̄oz diffinitione dāpnari . atq; a regni nr̄i
amputare finib' faciatis . **Q̄d quicquid cōmōtis animi**

facit hoc iustū putat . . . viii .

Omn̄ia dō reus ē . qui serenissimo dño in om̄e q̄d agit
aut loquit' . purus n̄ ē . Ego aut̄ indignus pietatis nr̄e
famulus . in hac suggestionē nr̄a . neq; ut ep̄s neq;
ut seruis nr̄e rei publice . s; nr̄e p̄uate loquor . quia
serenissime dñe ex illo iam t̄p̄e dñs nr̄s fuisti quādo
adhuc dñs om̄iū n̄ eras . Illa p̄positoz sollicitudo uita
illa ē cautela laudabilis . in q̄ totū ratio agit . & furor
sibi nil uendicat . Restrīgenda ḡ sub ratione po
testas ē . nec quicquid agendū . prius quā cōcitata ad
tranquillitatē mens redeat . **Q̄d Laici p̄bros qui**

**ecclēas eo tenent . nō aliud q̄m diuinū offi
cū facere cogant . viii .**

Ammoneo uos dilectissimi dñm timere . sac̄dotes honorare . sed dentes eis debi
tū sc̄itatis . ut ubi ad iuuantib' . ipsi in c̄urbata ualeāt

Ex
reg ḡg
Ad mauri
cū Au
5

Ex
dicat
Aug

atq; securi salutaria p̄dicare. & regulā atq; uigorē
ecclasticū cōseruare. ita ut dīci om̄s suis subiaceant
ep̄is. & ab illis doceantur. Preceptū quippe ē ad dño. Red
dite quę s̄ cesaris cesari. & quę s̄ dī dō. Ap̄licū p̄ceptū ubi
mando. ut nullus s̄ctaris dīcū in suū habeat officium.
si illi cui signaculū in capite habet m̄te d̄ seruat & cor
de. educatus in his quę a suo p̄cipiunt ep̄o. h̄ ortam̄
itaq; xp̄ianitatē uiram. ut iuxta sc̄oz canonū insti
tuta. nec in eccl̄is s̄ sub fundatis. a munde ueniens
p̄br suscipiatur. n̄ autē eccl̄e fuerit ep̄o cōsecratus.
aut ab eo p̄com̄daticias literas suscipiat. Multi enī
sibi & ipsis m̄daces. multoties. s̄ in cui q̄m fugā am
pientib; ad d̄ns suis. se ipsos cōsecratos quasi p̄bros annū
tiant. dū n̄ sint. Sunt enī ministri d̄b̄ti & n̄ d̄i. & qui
suscipiunt similit̄. q̄ scriptū ē. Videbas furē cur reb̄ as
cū eo. & cetera. **De heredib; si uisita testatoris nō
impleuerunt ut ep̄s impleat. x.**

Si heredes uisita testatoris nō impleuerunt. ab ep̄o loci
illius om̄s que his relicta ē canonice m̄a dicat̄ cū
fructib; & ceteris emolumentis ut uota d̄ funchi impleat̄.

**Ut laici quamuis religiosi ecclastica nō dis
p̄nt. xi.**
Laicis quamuis religiosi nullom̄ p̄nt.
d̄ ecclasticis facultatib; aliquid dispensandi unquā
tribuat̄ facultas. **De eo si ep̄s ecclasticū. &**

Ex
c. mo
guten
si.

Ex
cod.

N comes una die scolare placitū cō dixerunt. **xii**

Nullus comes. nullusq; iudex. nullus om̄ino iudicat
ut scolarū habitu cōstitū legationē ep̄oz impediāt
ut cōurbare p̄sumat. Ut aut̄ unanimas & cō cordia
sit int̄ ep̄os & comites. placuit ut si ep̄s domi residēs
cōuetū p̄ti eē uoluerit. & comes nihil hominū in p̄sa
eadēq; die placitū cō dixerit. effectū optineat. qui
prior iudicauerit. salua tam̄ dignitate & potestate
ep̄i.

Ex
tribu
rentis

De delictis regū seu exemplis. **xiii.**

Difficile ē principē regredi ad melius si uitāis fuerit
implicat̄. P̄ti enī peccantes. iudices metuunt. regē
aut̄ n̄ solo dī timore metuq; gehenne coherentur.
libi in preceptis p̄ruunt. & p̄ abrutū licentię mōie
facin̄ uitioꝝ labuntur. Quanto quisq; in sup̄iori
positus ē loco. tanto in maiori cō usat̄ piculo. & q̄nto
splendoris honore quisq; celsiore. tanto si delinq̄t
peccato maiore. Potentes enī potent̄ torm̄ta pati
unt̄. Cui enī plus cōmittitur. plus ab eo exigitur.
etiā cū m̄sura penarū. Reges uitā sub ditioꝝ facile
exemplis suis ut hēdificāt ut sub ūtunt. Nā rex q̄
ruit in uitāis. cito uia hostēdit erroris.

Ex
dictis
a
t

Plone regula in eccl̄a. **xiiii.**

Principes sc̄li n̄ nunquam intra eccl̄am potestatis
ad ept̄e culmina tenent. ut p̄ eandē potestatem.

1
tem
a
d.

discipline eccliam muniant. Ceterum in eccliam po-
testates necessarie non erant. non ut quod non per ualeat sacerdos
efficere per doctrine et monitionem. potestas huius imperii et per disci-
pline temporis. Semper regno terreno. celeste regnum proficiat.
et qui in eccliam positi contra fidem et disciplinam ecclesie agunt.
rigore principum exterantur. Cognoscant principes sancti. se-
culo debere reddere rationem propter eccliam quam ad christum uen-
dam suscipiunt.

EXPLICIT LIB. XV. m.

INCIPIUNT CAPITULA. LIB. XVI.

- i.** Ut res finita replicari nullom debeat.
- ii.** Ut nemo simul sit accusator et testis.
- iii.** Ut testes ad testimonium non recipiantur. quos accusator ad domum suam
perduxerit.
- iiii.** Ut nullus iudex secularis aliquem ecclesiasticum distringat.
- v.** De primo remunerationis.
- vi.** Ad mariti uxores suas et uiam ex suspicionem reprehendere possit.

EXPLICIUNT CAPITULA.

INCIPIT LIB. SEXTVS. DECIMVS.

Ut res finita replicari nullom debeat. **i.**
De his criminibus et quibus absolutus est accusatus replicari
accusatio non potest. **Ut nemo simul sit accusator
& testis. ii.**

Ex
dec. ca
sebrj pa
pe

Nemo sit simul accusator & testis. ac iudex. qm̄ i om̄i loco iudicij. un̄. p̄sonas necesse ē semp ad eē. idē iudices electos & accusatores. atq; d̄fensores. & testes.

Ex
opta
Alexa
dri
ff

**Vt testes ad testimonium nō recipiant. q̄s accu-
T**estes ad testimonium **fator ad domo sua p̄duxer. ii**
n̄ admittēdos. q̄ nec ad accusationē admitti p̄ceptis ut ipse accusator d̄ domo sua p̄duxerit. Ad testimo-
nium aut̄ infra. ^{cum} xviii. etatis annos nullus admittat̄.

Ex
ē m̄
buzien
si.

**Vt nullus iudex secularis. Alique ecclesiasticū cōstri-
V**t nullus iudicium neq; p̄brim neq; diaconū. **gat. iii.**
aut̄ clericū ullū. aut̄ minore ecclē sine scientia ponti-
ficis penitus distringat. aut̄ cōdēpnare p̄sumat. Q̄d
si fecerit ab ecclēa cui iniuriā irrogare dimoscit̄. tan-
diu sit sequestrat̄. q̄ usq; reatū suū agnoscat & em-
d̄at. **De premio remunerationis. iii.**

Ex
ē. parie
si.

Qui recte iudicat. & p̄miū inde remunerationis
expectat. fraudē in dō p̄petrat. quia iusticiā q̄m g-
tis imp̄tare debuit. Acceptatione pecunie uēdit. bono
male utunt̄ q̄ iusticiā p̄ temporali lucro uēdicant.

Ex
lib̄ offi
cior̄

Aceptio nūmoy. p̄uarcatio iūritatis ē. Vndē & p̄ iusto
d̄r. Qui excutit manū suas ab om̄i munere. iste in ex-
celsis habitat. Diues muneribus cito corrūpit iudicē.
Paup̄ aut̄ dū n̄ habet q̄d offerat. n̄ solū audire cōtēpnat̄.
si etiā cōtra iūritatē opprimit̄. Cito uiolat̄ iūro iusticiā.

& nūq̄m reus p̄tendat culpā. q̄m redimere numus
existimat. Tres enī s̄ munerū acceptiones. quib̄ ē tri
iusticiā humana uanitas militat. id̄ fauor amici
ciarū. Adulatio laudis. & corporalis acceptio mune
ris. Facilius aut̄ p̄tendit̄ animū rei corporeo munere.
q̄m gr̄e laudisq̄ fauore. Quatuor modis iudiciū hu
manū p̄tenditur. timore. Cupiditate. odio. Amore.

Timore. cū metu potestatis alicuiū uitatē loq̄ pauescim̄.

Cupiditate. dū p̄mo muneris alicuiū corrupim̄. odio.

dū cōtra quēlibet adāsari molimur. euius odio cor
rumpim̄. Amore. dū amico ut p̄pinq̄ p̄stare cōtēdim̄.

His enī. iiii. causis sepe eq̄tas uolat̄. sepe innocētia
leditur. **Q**uod mariti uxores suas etiā ex suspitionē

Maritis sane reprehendere possunt. **v.**

etiā ex suspitione uxores accusare p̄missū ē. ut ipsi
plus cetis. d̄ adulatio & accusare possunt & d̄ffendere.

ExPLICIT LIBER SEXTVS DECIMVS.

INCIPIVNT CAPITVLA LB. XVII.

- i.** De illo qui cū duab̄ sororib̄ fornicat̄ ē quarū una uxor fuerit.
- ii.** De eadē re.
- iii.** De eadē re.
- iiii.** De illo q̄ uiduā uxore duxerit & p̄ ea cū filiastra sua fornicat̄ ē.
- v.** De illo qui stupravit eam q̄mfr̄ ei p̄ ea duxerit uxore.

ex
c. par
ens

vi. De illo qui cū uxore fr̄s sui fornicatus ē.

vii. De illo cō iugato q̄ cū filia mat̄tere sue ut Auunculi ut Amite
ut pat̄ri fornicatus ē.

viii De illis qui pillecebrosos amplexus feminarū polluantur.

viiii De mulierib' que male cō ceptus suos necant.

x De illis q̄ cō ceptū executunt.

xi. De ill' q̄ infantes suos opprimit.

EXPLICIUNT CAPITULA . LIB . xvij .

INCIPIT LIB SEPTIMVS . DECIMVS .

De illo q̄ cū duab' sororib' fornicatus est . i .

Qui dormierit cū duab' sororib' . & una ex illis ante
uxor fuerit . neutrā ex ipsis habeat . nec ipsi adulteri
unquā in cōiugio copulētur . **De eadem re . ii .**

Siquis cū duab' . sororib' fornicatus fuerit . & soror sorore
re ab eodē antea stupratā nescierit . ut si ipse sorore
ei qm antea stuprauit n̄ intellex̄ . si digne penituerit
& se cōtinere n̄ ualuerit . p̄ annos . vii . cō iugia illis
n̄ negetur . Si autē n̄ ignorauer̄ . usq; ad mortē cō iu-
gio abstineāt . **De eadem re . iii .**

Siquis cū duab' sororib' fornicat' fuerit . cunctis dieb'
uitę sue pen̄ . Soror autē que alia sorore nesciuit . li-
centiā habeat nubendi . **De illo q̄ uiduā uxore
duxerit & postea cū filiastra sua fornicat' est . iiii .**

Siquis uiduam uxore duxerit. & p' ea cum filiastra sua fornicatus fuerit. seu cum duabus sororibus concubuerit. Aut si quod duobus fratribus nupsit. seu cum patre & filio fornicata fuerit. talium copulationem anathematizari. & disungi precipimus nec unquam amplius coniugio copulari. sed sub magna districtione fieri. **De illo qui cum uxore fratris sui fornicatus est. v.**

Si frater cum muliere fornicatus fuerit. & frater cum eadem nesciens concubuerit. Mulier diebus uite sue peniteat.

Post penitentiam autem ignarus sceleris. coniugium accipiat

si uult. **De illo qui cum uxore fratris sui fornicatus**

Siquis cum uxore fratris sui dormierit. Adulter est. vi. & mecha sine spe coniugii maneat. Ille uero cui uxor fuerit. si uult aliam accipiat. **De illo coniugato qui cum**

filia matris sue ut auunculi ut amite ut pa

trii fornicatus est. vii.

Inrogatum est. Si quis cum filia matris sue. ut amite ut auunculi ut patris concubuerit. si coniugatus fuerit. non liceat illi ulterius coniugio. Aut non coniugatus non uxorem accipiat. Visum est tamen quibusdam humane fragilitatis. ut post penitentiam non quidem penitus preuentur coniugio. durissime tamen tam immanis fornicatio iudicetur. sic sanctus papa Nicholaus & alii Romani pontifices statuerunt. ne forte.

desperati multiplex peccent. **De illis qui per illecebrosos**

Amplexus feminarum polluitur. viii.

Qui per illecebrosos amplexus femine. ut osculo polluitur. iii. dies. penit. Qui tengerit inuerecunde carne ei de femine. iii. d. p. Qui per turpiloquum polluitur. vi. d. p.

si osculatus fuerit feminam. per mandu ad siderum x. d. p. Si inquinatus fuerit. xx. d. p. Qui in ecclia per somnum polluitur. iii. d. p. Qui in somnis uoluntate pollutus e. surgat & cantet. vii. l. penit. & inde. xxx.

De mulieribus que male conceptus suos necant. viii.

De mulieribus que fornicant & partus suos necant. ut que agunt secum ut ex utero conceptos excutiant. Antiqua quidem diffinitio. usque ad exitum uitae eas ab ecclia remouet. humani autem nunc ad finem ut eis triu annorum tempus. secundum prefixos gradus penitentia largiatur.

De illis qui conceptum excutunt. x.

Si aliquis causa explende libidinis. ut odij meditatione. ut non ex eo soboles nascantur homini. ut mulieri aliquid fecerit. ut ad potum dederit. ut non possit generare aut ecepte. ut homicidateneat.

De illis qui infantes suos opprimunt. xi.

Aliquis infantem suum opprimerit aut uestimentorum pondere suffocauerit. & si post baptismum factum fuerit. xl. dies in pane & aqua penit. & a coniuge interim se abstineat. Postea. iii. annos in plegrimas fr. & iii. xl. in anno obfuet. Quid si ante

Ex penit be de

Ex uormo clesi

Ex eode

Ex e mogo nen si

baptismū infans oppressus fuerit. p̄ximos. xl. d̄ ut
sup̄ pen̄. Postea ū quinqueuū expleat.

EXPLICIT LIBER SEPTIMVS DECIMVS.

INCIPIUNT CAPITVLA. LB. XVIIII.

- i** Q̄d om̄is fidelis multum̄ positus sc̄ificato oleo. unguin̄ d̄bit.
- ii** De illis qui in necessitat̄s tempore. & penitentiā & reconciliacio
nē petunt.
- iii** De his qui ad exitū ueniunt. ut necessario uatico n̄ p̄uētur.
- iiii** De ill̄ infirmis q̄ dū penitentiā petierint. & ante q̄m sac̄
dos ueniat officū oris amittunt.
- v** De infirmis in piculo mortis c̄stitus.
- vi** De penitentib⁹ qui in infirmitate eucharistiā acceperunt.

EXPLICIUNT CAPITVLA. LB. XVIII.

INCIPIT LB. SEPTIMVS DECIMVS.

Q̄d om̄is fidelis multum̄ positus sc̄ificato oleo

B in unguin̄ d̄beat. **i.**
Beatus enī iacob⁹ ap̄t̄s in epta sua scripsit. Infirmat̄
quis in ub̄. inducat p̄bros eccl̄e. & orent sup̄ eum
unguent̄s eū oleo unniē d̄ni. & oratio fidei saluab
infirmū. hoc & in euāḡto ap̄t̄i fecisse leguntur.
& nūc eccl̄e cōsuetudo tenet. ut infirmi oleo c̄secrato
unguant̄ ap̄bros. & oratione cōmittante sanent̄.
Nō solū p̄bros utilico h̄ oleo sacro infirmitatib⁹. sed

ut innocenti pp̄ d̄ scripsit. etiā om̄ib' xp̄ianis licet.
uti eodē oleo in sua. Aut in suoz in necessitate un-
guēdo. Q̄d tam̄ oleū. n̄n̄ ab ep̄is licet c̄fici.

**De illis
qui in necessitate t̄p̄re. & penitentiā & reconcili-**

His autē q̄ in t̄p̄re necessitatis piculi **lacionē petūt. 11**

urgente instantia p̄sidū penitentię & mox rec̄-
ciliationis implorant. nec satisfactio int̄ dicēda ē.
nec rec̄ciliat̄ d̄ neganda. q̄ m̄c̄de d̄n̄i nec m̄suras
ponere possum' nec t̄p̄ra diffinire. ap̄ quē nullas
patitur uenē moras cō n̄sio. dicente d̄no p̄p̄ham.

Cū cōūsus in genueris. tūc saluus eris. **De his q̄ ad
extm̄ ueniūt. ut necessario uatico n̄ priuē**

De his q̄ ad extm̄ ueniūt. etiā nūc **tur. 111.**

Lex antiq̄ regularis q̄s uabitur. ita ut si q̄s egrediat̄
e corpore. ultimo & necessario uatico minime
p̄uetur. **De ill' q̄ infirmis q̄ dū penitentiā pene-**

runt. & ante quā sac̄dos ueniat officū oris amittūt.

Siquis penitentiā petens dū sac̄dos uenerit officio **1111.**

lingue p̄uat' fuerit. c̄stitutū ē ut si idonea testi-
monia habuerit q̄d ipse penitentiā petiss̄. & ipse
p̄mot' aliq̄s suę uoluntatis aliq̄d signū facere po-
test. sac̄dos impleat om̄ia sic sup̄ circa egrotatē
penitētō scriptū ē. id est orationes dicat. & unguat
eū oleo sc̄o. & eucharistiā ei donet. & p̄ q̄m obierit

Ex
dec. Leo
nis pa
pe

Ex
mice
no

Ex
dec. au
sebn
pp̄

ut ceteris fidelibus ei subministrare. **De infirmis in**
Ab infirmis in periculo mortis constitutis. v.
 piculo mortis positus per presbiteros pura confessio in quædam
 est peccatorum. non tam imponenda est illis quantitas penitenti-
 æ. sed innotescenda. & cum amicorum orationibus & elemo-
 sinarum studiis pondus penitentiæ subleuandum. ut si forte
 migrauerint. ne obligati excommunicatione alieni
 ut exortes. Ad quod periculo si diuinitus erepta conua-
 luerint. penitentiæ modum impositum diligenter obseruent.

Et ideo secundum canonicam auctoritatem. ne illi ianua pieta-
 tis clausa uideatur. omnibus ecclesiasticis sacramentum unctio-
 nis olei animati secundum statuta sanctorum patrum communione ma-
 tiam efficiantur. **De penitentibus qui in infirmitatibus**

Penitentes qui **eucharistiam acceperunt. vi**
 in infirmitate uaticum eucharistiæ acceperunt. non se credant
 absolutos sine manus impositione si super uixerint.

EXPLICIT LIB. NONVS DECIMVS.

INCIPIUNT CAPITVLA. LIB. XX.

- I** Quo tempore presbiteri canonica auctoritate discordantes ad pacem
 & ad penitentiam penitentes reuocent.
- II** Tunc sacerdos interrogat penitentem duabus uicibus si forte uiderit
 eum erubescere. Roma uic.
- III** Quamuis esse predictæ interrogationes feminis & uiris sint comu-

nes. tamen eē subsequentes specialit̄ ad feminas p̄tinent.

- iiii** In cōcilio aut̄ hilerdensi ita d̄ his q̄ infantes suos ex adultio cōceptis excutiunt p̄cipitur.
- v** De ammonitione . vii . principalium uitioꝝ & eoz̄ speciebus.
- vi** Itē d̄ uirtutib⁹. quib⁹ eadē uitia superari possunt & d̄ cōclusionē penitentię.
- vii** Salubre antidotum.
- viii** De penitentiā illius anni q̄ in pane & aqua ieiundnd⁹ est qualit̄ obseruari debeat.
- viiii** Iste annus sc̄d̄s ē ab illo anno q̄ in pane & aqua obseruandus & p̄ illum ieiunandus. q̄ etiā dandus ē illis qui uiros eccl̄asticos sponte occidunt. & in cōsuetudine habēt sodomiticū scelus. & in cōsuetudine habent cōtra naturā peccare. & in eccl̄iis homicidia ut sponte cōmittunt. & eccl̄as incēdūt. & in eccl̄iis ad altera cōmittūt. & qui alia hui⁹ modi faciūt.
- x** De illis qui ieiunare poss̄. & ad implere q̄d in penitentiā scriptū ē.
- xi** De redemptione anni illius quē in pane & aq̄ ieiunare debet.
- xii** Item alio modo.
- xiii** Item alio m̄.
- xiiii** De redemptione unius eb̄d̄ne quē in pane & aq̄ ieiunare debet.
- xv** De redemptione unius m̄sis quē in pane & aqua ieiunare debet.
- xvi** De illis q̄ ieiunare n̄ poss̄. & it̄ nesciunt quom̄ penit̄ unius anni redimere possunt.

- xxvii** De illis q̄ ieiunare n̄ poss̄ & hab̄ & und̄ redimere possunt.
xxviii De ill̄ q̄ n̄ poss̄ adimplere q̄d̄ in penitentiā scriptū ē.
xxviiii De ill̄ qui ieiunare nō poss̄. & n̄ hab̄ & unde redimere possunt.
xxix Vt in capite xl. om̄s publice penitentes in curia ueniāt.
 & ante fores eccl̄e nudis pedib̄ ep̄isse representent. s̄ d̄ beat.
xxx Qua auctoritate mod̄ penitentię peccata cōfiteb̄ imponi
xxxi Q̄d̄ diūsas culpā. diūsitate faciat penitentiā.
xxxii De ill̄ qui penitentiā sibi inunctā adimplere festinant.
xxxiii Vt quiescunq; aliquis ad penitentiā accesserit. sac̄dos ieiun̄
 nis cū eo cōmunicare debeat & orationib̄.
xxxiv De incestis occulte cōmissis.
xxxv De lapsis in ordinib̄. sac̄ris si restaurari possunt.
xxxvi De eadē re.
xxxvii Q̄d̄ iustum sit om̄ib̄ hominib̄ ut se reprehendant.
xxxviii De. iiii. ordinib̄ elector̄.
xxxix De ill̄ qui peccata sua sine cō digna penitentiā sibi laxari
 falluntur.
xl Q̄d̄ ab illicitis se abstinere debeat qui illicita comisit.
xli Vt nullus p̄ penitentię actionē ad militiā secularē redire debeat.
xlii Q̄d̄ penitentes ac̄ in uis abstinere d̄ beat. s̄ possunt.
xliiii De clericis q̄ corporali d̄ licito d̄ linqunt. si restaurari
xliiii De eadem re.
xliiii Q̄d̄ p̄ vii. annos penitentię sac̄dotē censura canonum
 imp̄stinū statū remanere p̄ cepit.

xxvi De illis qui animalia abestis Lacenta. ut laqueis strangu-
gulata comedunt.

xxviii De porcis & gallinis si sanguine hominis comederunt.

xxviii De illis qui carne immundam ut morticinam comedunt.

xxx De piscibus mortuis in flumine inuentis.

xxli De illis qui parentum honorem non seruant.

xxlii Quod debetis internas cogitationes anime non uideat. scilicet ex motu corporis intelligat.

xxliii De eadem re.

xxliii De illis qui alios in culpa sua defendere nituntur.

xxlv Ut penitentia coniugatis ex excessu detur.

xxlvi Quot modis anime defunctorum solui debeant.

xxlvi Quod innocenti preterita sine placent presentia.

xxlvii De illis qui dum reticent peccata sua.

xxlviii Quod non liceat diacono alicui penitentiam dare.

L De illis qui christiana mancipia captiuauerunt.

Li De administratione xenodochie.

Lii De illis feminis que ante mundum sanguinem ecclesiam intrant.

Liii & que nupsent his diebus.

Liiii Quod monachis & clericis penitentiam dare non debeant.

Lv De illis qui soli deo peccata sua confitenda esse affirmant.

Lvi De illis qui accipiunt penitentiam & plus desiderant temporis constitutionis
expletionem quam peccati remissionem.

Lvii Quibus temporibus se coniugati continere debeant.

LXVII De illi q̄ in die dñico nupservit.

LXVIII De falso pastore. **EXPLICIT VNT CAPITVLV**
INCIPIT LIBER. XX.

Quo t̄p̄e p̄bri canonica auctoritate discor-
dantes ad pacē. & ad penitentiā peniten-
tes reuocent.

Eb domada p̄ori ante iueiū quadragesime. p̄bri
plebiū c̄uocent ad se p̄tm. & discordantes canonica
auctoritate rec̄ciliant. & om̄ia ungiā sedent. & t̄
p̄mū c̄fidentib' penitentiā dent. ita ut illi ante q̄m
caput ieiunij ueniat. om̄s c̄fessi penitentiā agant.
habeant. **Tunc sac̄dos interroget penitentiā d̄**
uariis iueiis. si forte uiderit eū erubescere.

Fecisti homicidiū **Prima interrogatio.**
uoluntarie. n̄ in hoste s; p̄uā cupiditatē ut sua s̄
tolleret. & sic eū int̄ fecisti. Si fecisti. xl dies cōtinuō
q̄d uulgus carrinā uocat. ut c̄suetudo ē in pane &
aqua debes ieiunare. & vii. annos sequentes sic ob-
fues. Primum annū p̄ illos. xl dies. totū uino. Me-
done. & Mellita. Ceruisa. & Amoyateo. & Acarne.
sagunne. Caseo. & ab om̄i pingui pisce. Abstinerere
debes. n̄ nullis festis dieb' qui nullo episcopio ac̄cto
p̄pto celebrant. & n̄ sis in magno itinere. in regia
hoste. ut in regali curte. ut aliq̄ infirmitate d̄t̄t.

Ex
penit
Romano

1
n
interrog
no sa
c̄do
nt

Tūc liceat t̄ uno denario . aut iii . paupes pascendo .
iii . & v . fr̄ . & sabbo redimere . ut tam̄ ut una re
 dūt trib' sup̄ dictis utaris . id̄ aut iunū bibas . aut me
 donē . mellitam . ceruisā . Post q̄m domū ueneris . aut
 restitutus sanitati fueris . nullam licentiā habeas redi
 m̄di . Completo anni circulo . eccl̄am introdu caris .
 & pascis osculū ēcedat̄ . **I**n . ii . & iii . ā . similiter
 ieiunes . n̄ q̄d̄ . iii . & v . fr̄ & sbbo . habeas potestate
 redim̄di . p̄ m̄ato p̄cio ubicūq' es . Cetera diligenter
 obserues ut imprimis . **P**er singulos . iiii . annos qui
 remanent̄ . iii . xl . p̄ legimas fr̄ debes ieiunare .
Primā añ pascha cū xp̄ianis . Alterā añ festiuitatē
 sc̄i ioh̄is baptiste . & si aliquid remanet̄ p̄ ea adimpl̄
 bis . Tertiā añ natiuitatē d̄ni . a uino Medone . mel
 lita . ceruisa . a carne . Sanguine . & a caseo . & a pin
 guib' piscib' . **E**t in . iiii . sup̄ dictis ā . iii . fr̄ v . &
 sbbo accipias quicq̄d uelis . Sc̄dam aut̄ fr̄ . & iiii .
 redimere poteris . p̄ c̄is iam sup̄ dictis . Sextam fr̄ sep̄
 obserues in pane & aq̄ . & his expletis sacra cōmuniō
 nē accipias . ea ratione ut n̄ sis sine penitentiā q̄n
 diu uiuis . s; in om̄i uita tua om̄s . vi . fr̄ in pane &
 aq̄ penit̄ . Et si redimere uolueris . potestate habeā
 redim̄di . uno d̄ . ut pascas . iii . paupes .

Ita sc̄dm med̄am ēcedim' t̄ . n̄ sc̄dm canonū c̄esurā .

aut in aliquo loco ubi se defendere speraverat. & lapidē
 meū percussit. aut sagittā. aut spiculū aliqd ad usū
 eū misit. & occidere uoluit & nō ē ita percussus. nec
 uulnerat' tam ab alijs cū qb' eū impugnabas occisus ē.
 xl. d. in pane & aq' pan. cū vii. sequentib' ann. ita
 obserues ut cōsuetudo ē. **F**ecisti parricidū. id est uir se
 cisti patrē. matrē. frēm. sororē. patruū. auunculū.
 matrē. aut aliquid tale fecisti. si casu nō sponte nauis
 tua tua percussit uoluit. ut homicidū sponte cō
 missū debes penit'. Si aut' industria & uirtus tua feci
 st. illud obsequere debes. & p' unū annū circulo ante
 fores basilicę orans dñi clemētiā p'seueres. Completo
 annū circulo. introdearis eccliam. Tam in angulo ecclie
 usq' dñi unū annū spacū sumat' stes. his ita p'actis si pe
 nitentię fructus uite cōspiciantur. corporis & sanguinis
 dñi participes fias. ut nō obdureris desperatione. Carnē
 nō manduces omib' dieb' uite tue. Ieiunes aut' usq' ad
 viii. cotidie exceptis festis dieb' atq' dñicis. Absta
 neas aut' te iunio. medone mellita ceruisa. iii. d. p'
 ebdomadā. Arma portare nō audeas. nō cōtra paganos.
 Et ubiq' ue uolueris. nullo uericulo deducaris. sed
 p' p'is pedib' p'gas. Ab uxore si habes nō separaris. si aut'
 nō habes. alia nō ducas. Temp' aut' hui' penitentię. in
 ep' tu ē arbitrio. ut scdm cōuersionē tuā eā aut

extē dat aut minuit. **F**ecisti homicidiū casu. ita
ut nullum uelles occide ut ferire. s. aut io candū. Aut
aliud aliquid facere uolēdo. frēm tuū. aut filiū. aut
aliquē hominē interfecisti. xl d. qđ uulg' carrinā uo
cat. ita ut ē suetudo ē. ieiunes. & v. sequentes a p.
Ab stinencia ū ciboz mistis. v. a. m dū tribuat. ita ut pmo
anno illas. iii. fr. iii. v. & sbbo redimere posses. uno d
ut p̄cio unū d. ut. iii. paupes pascēdo. & in alio anno
om̄s fr. excepta. vi. fr. qm̄ sēp in pane & aq̄ ieiunare
debes potestate habeas redimēdi p̄taxato p̄cio. Et
sic reliqs̄ annos obseruare debes. **S**i autē cū frē tuo
ut cū sorō ibas in siluā ad succidēda ligna. & ille
te dicente ut fugerē opp̄ssus ē sub arbore. innocēs
eris a morte ipsi. **O**ccidisti senore tuū. ut in con
silio fuisti ut occideret. ut uxore tuā. Duo c̄silia p̄po
num' elige t̄ hoz duū qđ ē cari' t̄. **I**d relinq. istud sc̄m
fragile. & ingredere monasteriū. & humiliare sub
manu ab̄bis. & cuncta que t̄ ab eo fuerint imp̄ata
simplici animo obserua. **S**c̄dm autē c̄siliū tale ē.
Arma depone. & cuncta sc̄laria negotia dimitte. car
nē & saguā. om̄ib' dieb' uite tue n̄ comedas. excepto
uno die resurrectionis dñi. & 1. d. pente. & 1. d. nat̄
dñi. Ceteris t̄p̄rib' in pane & aq̄. & m̄dū leguminib'
& holerib' pen̄. In ieiunijs. uigilijs. & orationibus

& elemosinis p̄ seueram om̄i t̄p̄e. Vinū & medonem
 & mellitā ceruisā nūq̄m bibas. n̄ nullis p̄ dictis. iii. d.
V xore ne ducas. cō cubinā n̄ hab eas. Adulteriū n̄ facia
 Absq̄ spe cō iugij man eas. Numq̄m te laues in balneo.
 equū n̄ ascendas. causā tuā & alteri in cō uentu fide
 liū n̄ agas. In eiuuis letantiū nūq̄m sed eas. In ecclā
 segregatus ab alijs xp̄ianis. p̄ hostiū humiliā stes.
I ngredientiū & egredientiū orationib⁹ te cōm des. Cō
 munionē sacri corporis & sanguinis dñi. cunctis die
 bus uite tue indignū te existimes. In ultimo aū uite
 tue timo. p̄ uatico si obseruaueris c̄silū ut accipia
 t̄ c̄cedim⁹. **O** ccidisti publice penitētē. aut in c̄silio
 fuisti ut occiderēt. ieiunare debes q̄d ipse incep at.
 & id totū obsuare q̄d retro p̄ceptū ē d̄ his qui homici
 dia sponte & p̄ cupiditatē cōmiser. **F** ecisti trunca
 tiones membrorū. aut oculos fr̄is tui eruisti. aut ul
 nerasti aliquē nisi p̄ iusticiā. i. a graui p̄ lega
 mas fr̄ penitere debes. **S** i finē aut Latronē sine odij
 meditatione int̄ fecisti. scdm̄ indulgentiā dico p̄ p̄
 imagnie si aliquid ieiunare uolueris bonū ē t̄. & he
 lemosinas largit̄ fac. Si p̄br eadē fec. n̄ d̄ponat̄. unq̄
 quandiu uiuit pen̄. **A** ccusasti aliquē. & p̄ tuā accu
 sationē occisus ē n̄ p̄ pace. xl. d. in pane & aq̄ cū vii.
 sequentib⁹ a p̄ debes. Si aū p̄ tuā d̄ latronē d̄ bilitatus ē

iii. xl. p legitimas fr̄ penitere debes. **C**episti aliquē
& tradidisti eū in tale locū. ubi aut occisus ē aut mēbra
ei truncata. similiter ieiunare debes. quantum dicas. qd
n̄ eū ea ratione illuc trades. ut ut debilitaretur ut oc
cideretur. **O**ccidisti tu aut aliquis p̄cō siluū tuū ali
quē ex ecclesiasticis uiris dō dicatis. P salmista. aut ho
stiarū aut lectore. aut exorcistā aut acolitū. aut
sub d̄cē aut diachē. aut p̄brm. si fecisti singulo qd
singulos homines singulariter penite debes. Ita faciē
dū ē. ut p psalmista. xl d̄ in pane & aq̄. qd tunc ho
mici carnā uocāt. cū vii. sequentib' ā pen. P hos
tiario similiter. P Lectore. sumit. P exorcista sumit. P
acolito sumit. P sub diacono. P d̄cho. P p̄bro sumit.
Quia om̄s p̄br. vii. ordines habet. Quia p̄t om̄s q̄
miserit uoluntarie p̄brm. ita debet & penit ut viii.
homicidia sponte comissa. & nunq̄m debet esse sine
penitentia. **F**ecisti p̄uiriū p cupiditate. xl d̄. in
pane & aq̄. & vii. sequentes ā. ita obserues utēsue
tudo ē. & quandiu uiuis om̄s. vi. fr̄ in panē & aq̄ iei
unes. & si redimere uolueris. i. d̄. aut p̄cio unius
d̄. aut. iiii. paupes pascendo redimas. Tam penitē
tialis Roman' p̄cipit. ut sc̄m relinq̄t & monasteriū
recludat. **F**ecisti p̄uiriū sciens & alios in p̄uiriū
adduxisti. xl d̄. in panē & aq̄ pen. & vii. sequentes

ñ. ita ut c̄suetudo ē obfuare debes. & tot p̄uria d̄b̄s
ieunare. q̄t homines sciens imp̄iurū ad duxisti. & ipsi
sua p̄uria em̄dent. ut sup̄ notatū ē. si scientes fuer̄.

S in aū leuī. **F**ecisti p̄iurū coactus aut p̄necessita
te. aut p̄uita tua q̄ dilexisti corp̄ plus q̄m am̄am
xl d̄. in pane & aq̄ p̄en. & om̄s. **vi. fr.** que s̄ in unū
ā circulo p̄en. in panē & aq̄. & ñ redimas. **P**romisisti
ta meretrici. aut ad ultere uirānto fidē. aut aliquid
tal̄ cū uirānto p̄misisti. q̄d ē ita ius canonū eēt. p̄en
uirāntū & frange ius uirāndū. & illud melī ē & iusti
quā p̄manere in stupri fūgatio. aut in alio aliq̄ malo.
quia scriptū ē. in iusta uota frangenda s̄. **S**i iurasti
p̄ capillū d̄i. aut p̄ caput ei' ut alio modo blasphemua
ētra d̄n̄m usus fueris. si semel nesciens fecisti. **vii. d̄**
in pane & aq̄ p̄en. **S**i sc̄do ut t̄cio increpatus fecisti.
xv. d̄ in panē & aq̄ p̄en. **S**i p̄ celū aut p̄ t̄ram. siue p̄
solē aut p̄ lunā. & p̄ aliā aliq̄m creaturā uniuersis
xv. d̄ p̄en. **S**i sacram̄to te obligasti ut ad pacem
alicui' inimici tui nullo m̄ reddires. p̄ p̄iurio ñ. uno.
& corpore & sanguine d̄n̄i sis segregatus. & **xl. d̄** in
panē & aq̄ p̄en. ad karitatē ū que op̄ta multitudinē
peccatorū celerit̄ reddi. **S**i defuisti ut uirānto te
obfirmasti aliquid agere q̄d d̄o ñ placere. iuxta
modū peccati p̄en. & h̄ q̄d temere & iniuste defuisti

irritū reuocet. Si aliquid te incaute iurasse cōtigerat
quod obfuerat peiore iūteret in exitū. mutandū dē certum.
Furtus es aliquid dē ecclesiastico hothes autō infra ecclā
sue aurū sue argentū. sue gemas sue libros. sue
Pallia altaris. ut aliud aliquid tal. redde quod tulisti.
& .iiii. carrinas cū .vii. sequentib' añ. pen. Si ipsas sa-
cras reliquias furat' es. reportatis sacris. .vii. carrinas
ieumare debes. **S**i infregisti alicui' xpiani domū
p noctē. & abstulisti ei quadrupedia. aut causā ualen-
tē xl sol p cū redde. & añ. i. pen p legittimas fr. Si nō
reddis. ii. añ. pen. Si mai' furtū fecisti. magis debes
pen. **S**i rapinā fecisti. graui' debes penite re. q' mi-
serabili' ē quod p uim se uidente rapuisti. quā quod sibi dor-
mienti ut absenti furat' es. **M**echat' es cū uxore altā
ta nō habens uxore. xl d. in pan & aq pen. cū .vi. se-
quentib' añ. **S**i mechat' es uxorat' cū altā uxore.
q' habuisti qm impleres tuā libidine. ii. carrinas. cū
xiiii. sequentib' añ. pen dōs quia duo adultera cō-
misisti. & nunqm dōs eē sine penā. **U**ltus solutus
ab uxore cū fma uaccante stuprū ppetrauit. xxx d.
in pan & aq pen. Si cū p p a ancilla. sumit pen. Si di-
misisti uxore tuā. & aliā duxisti. recipe p ore uxore
& carnā unā in pan & aq. cū .vii. sequentib' añ p.
Nulli liceat uxore dimittere nō causa fornicatūs

id si ipsa ad alterum perpetua erit. tunc licet illam dimittere propter fornicationem. si illa uiuente aliam non ducere sed si sic puam uoluerint permanere. ut neutrum illorum se super alterum de discordio proclamauerit. tunc primum episcopus per acta inter eos penitentia. id est per septennium penitentiam si penitentiam debet eos reconciliari. Et ad eundem lex erit de marito aduersus uxorem. **A**ccepisti uxorem et non fecisti nuptias publice et non uenisti ad ecclesiam tuam et uxor tua. et non accepisti benedictionem sacerdotis sic in canonibus scriptum est. et non donasti eam dote qualicumque potuisti. iii. xl. per legitimas fratres per. **F**ecisti fornicationem cum seimoniali. ut cum sponsa christi. Si fecisti. xl. de in pane et aqua quod carnalia uocant. cum vii. sequentibus articulis per. et quando uiuis omnes vi. fratres in pane et aqua obfues. **S**i corrupisti uirginem et pro ea eandem suscepisti uxorem. eo quod solas nuptias quod maximum est uolasti. x. i. per legitimas fratres penitentiam. Si autem non duxisti eam. ii. articulis penitentiam. **A**ccepisti et illam uxorem quam alter sibi desponsatam habuerat. dimitte illam. quia nunquam potest fieri legitima. et xl. de in pane et aqua cum vii. sequentibus articulis penitentiam. **R**apui uxorem tuam. et ui sine uoluntate mulieris ut parentum in quorum mundibundio tenebatur ad duxisti. Si fecisti. nec illam habebis secundum canonum auctoritatem. nec aliam unquam canones te habere concedunt. Si autem illa consentiens non fuerat

in dño licentiã habendi. tu aut. xl. d. in pñ & aq̄ p̄.
cũ vii. sequentes añ. & sine spe cõiugij maneat.

Contigit t̄ ut uxor tua te cõscio & hortante cũ alio
uuo. illa aut nolente ad ulterũ p̄petarẽ. Si fecisti
xl. d. in pñ & aq̄ p̄. & vii. añ. i. ex his in pñ & aq̄
& nunquã sis sine p̄. Si aut uxor tua h̄ p̄bare
potuerit qđ tua culpa & tuo iussu se renuente & re
luctante ad ueritã sit. si se cõtinere ñ potẽ nubat.
cui uoluerit tantũ in dño. tu aut sine uxoris spe in
p̄petuo maneat. Illa aut si cõsentens fuerit. que
t̄ sũt inuincta & ipsa faciat. **A**ccepisti uxorem
cognatã tuã. ut quã cognatus habuerit. separari
debes ab ea. & p̄. iuxta modũ cognationis. quia
S̄c̄i patres incestus cõiunctionib̄ nihil p̄sus uenie
refuant. Vnde & ḡg. Siquis inquit d̄ p̄p̄a cogna
tione. ut q̄m cognatus habuit in cõiugũ duxerit.
anathema sit. Qua re scire debes. q̄ ñ ẽ ita ut mlti
sãc̄dotes multos seducũt. dicentes qđ in p̄so peccato
p̄nitentia ẽe possit. Qua p̄p̄t uere scias. q̄ quãdiu
in p̄so peccato fueris. p̄nitentia eius dẽ peccati nihil
ualẽ. **C**õcubisti cũ uxore tua ut cũ alia aliq̄
canno more. xl. d. in pñ & aq̄ p̄. Iunxisti te
uxori tue in s̄truo t̄p̄e. Si fecisti. iii. d. p̄. Mulier
tua si intrauit eccl̄am añ mundũ sanguinẽ post

partum . tot d̄ pen̄ . q̄t eccl̄a carere debuerit . Si aũ
 cõcubuisti cũ ea his dieb̄ dictis . xl d̄ imp̄aũ & aq̄ pen̄ .
Loncubuisti cũ uxore tua p̄ q̄m infans mot̄ in utero
 fuerat . Si fecisti . x d̄ p̄ . **C**oncubuisti cũ uxore tua
 p̄ manifesta cõceptionẽ . v . d̄ p̄ . **C**õcubuisti cũ uxore
 tua die dñica . iiii . d̄ p̄ . **C**onquinatus es cũ uxore
 tua in xl . xl . d̄ p̄ . aut . xvi . st in elemosinã dabis .
Si p̄ ebrietatẽ euenit . xx . d̄ p̄ . Viginti dies añ natum
 tatẽ dñi . & om̄s dies dñicos . & in om̄ib̄ legitimis dieb̄
 ieiunij̄ . & in natalicij̄ ap̄toꝝ . & in p̄cipuis festis ca
 stitate d̄s custodire . Si aũ ñ custodisti . xx . d̄ . imp̄aũ
 & aq̄ p̄ . **F**alsum testimoniuũ dixisti . ita d̄s penit̄ .
 sic ad ulteriuũ . & homicidiuũ sponte cõmissũ . Si p̄ p̄
 timorẽ fecisti . ut mēbra p̄deres aut uitũ . & ad ultimũ
 bona tua . tuẽ diuide penitentiã . & p̄ ea p̄uide ne tibi
 ulterius cõtingat . **C**onsuluisti magos & in domũ tuã
 induxisti . ut futura ab eis exq̄reres q̄si ap̄pha . & illos
 qui sortes exerceant . ut illos qui ut augurijs̄ . ut incan
 tationib̄ inseruiant ad te iurasti . Si fecisti . ii . ã .
 p̄ legitimas fr̄ pen̄ . **S**i ob seruasti lunã nouã p̄
 domo faciendã . aut c̄uigijs̄ sociandis . ii . ã . p̄ legiti
 mas fr̄ pen̄ . q̄ scriptũ ẽ . Om̄e q̄d cunq̄ faceris . m̄bo
 moye . om̄ia iun̄e dñi n̄ri ihu xp̄i facite . **R**eq̄sis
 ti sortes in codicib̄ ut plures solã in psalterijs̄ ut iuḡt̄ijs̄

x. d. p. **C**redidisti unquam ut particeps fuisti huius per-
fidie quod quidam dicunt se posse per incantationem tempestatem
comouere. aut mentes hominum mutare. .x. i. p. legitimas

fr. p. **F**ecisti maleficia illa. ut animalia tua a peste
& clade liberares & alteri perderes. .ii. x. p. legitimas fr. p.

Credidisti ut aliquis femina sit noctu ambulans cum demo-
num turba in similitudinem mulierum transformata. quoniam
uulgari stulticia oldam uocant. .x. i. p. leg. fr. p.

Maledixisti patri ut matri tue. ut flagellasti eos. ut
in aliquo de honorasti. .xl. d. mp. & aq. cum vii. sequen-
tib. .x. p. **D**eduxisti ut transmisisti ut uendidisti ali-
quem hominem in captiuitatem nisi pro pace communi red duc-
eum si potueris. sin aut. .ii. x. p. **C**oncremasti domum

ut a te alteri odium meditatione. Si fecisti. red de dan-
nu. & i. x. p. **S**oluisti ieiunium in xl. nunquam uespe-
rum celebraret officium. nisi pro infirmitate. Si fecisti.

pro uno quocumque d. .iii. d. p. **C**ontempsisti ieiunium indictum
a sancta ecclesia. & nolueris illud obseruare cum ceteris christi-
anis. .xl. d. mp. & aq. p. **S**oluisti ieiunium. .iiii. tpm

.xl. d. p. **I**eiunasti die dominico propter abstinentiam &
religionem. .xx. d. mp. & aq. p. **S**i non obseruasti ieiu-
nium letanie maioris. & dierum rogationum. & in gloria

sanctorum. .xx. d. p. **L**ibisti unquam tantum ut per ebrietatem
uomitum faceres. Si fecisti. .xv. d. p. **N**eglexisti. ut

istis. iiii. temporibus. id est in cena domini. in pascha. in pentecoste. &
 in die dominici corporis & sanguinis domini non accipies. nisi forte prohibi-
 bitum tibi fuit a sacerdote. xxx. dies per. **F**ecisti aliquid ut
 dixisti in quocumque opere tuo. per sortilegiam & magicam
 artem. nisi in domino invocasti. x. dies in per & aequo per. **F**ecisti quod
 plures faciunt. scopant locum in medio laris. & mittunt
 grana in loco calido. & si salierint grana. periculosum
 erit. si autem ibi manserint bonum erit. x. dies per. **C**oncu-
 buisti cum sorore uxoris tue. Si fecisti neutrum habearis.
 Et si ipsa uxor tua conscius sceleris non fuit. si se continere
 non uult. nubat in domino cui uult. tu autem & ad alteram sine
 spe coniugii maneat. & semper cum penitentia sitis. **S**i
 absente te & uxore tua. ut nesciente. in lectum tuum soror
 uxoris tue intravit. & putasti uxorem tuam esse & concubi-
 sti cum ea. per acta per. legitimum coniugium tuum habere potes.
Illa ad alteram digna uindicta debet affligi. & metum
 coniugio debet peruenire. **F**ecisti fornicationem cum duabus
 sororibus. & soror sororem ante stupratam non intellexerat.
 & tu posteriorem sororem peroris esse ignorasti. Si fecisti.
 vii. annos debet perire. & per potes uti legitimo coniugio. &
 sorores simulat. Si autem non ignorauerit. usque ad mortem
 perire. & se a coniugio abstineat. **F**ecisti fornicationem
 cum aliquo fratre. & frater tuus se sciente eandem duxit uxorem.
Si fecisti eo quod frater tuo erum celasti. vii. annos per. & sic per.

penit tu & fr tuus. uxores accipe potestis. tantum in dno.
Mulier aut usq; ad mortē p̄. & sine cōiugij maneat.

Fecisti fornicatōne cū uxore fr̄is tui. Si fecisti. penit
d̄bis tua & ipsa usq; ad mortē. & sine spe cōiugij p̄
manere. Fr̄ aut tuus si uult alia accipiat. **F**ecisti for
nicatōne cū comatre tua. xv. ā p̄. unū ex his in pan̄ & aq̄.
& absq; spe cōiugij p̄maneat. & nūq̄m s̄s s̄m penit.

Fecisti fornicatōne cū comatre tua. Si fecisti. separari
debes ab ea. & xl d̄ in p̄ & aq̄. cū vii. sequentib; āns.
p̄. **F**ecisti fornicatōne cū filiola tua sp̄uali quā d̄ forte
suscepisti. aut ad manū ep̄i suscepisti. Si fecisti separari
debes ab ea. & xl d̄. q̄d carnā uocant. cū. vii. sequē
tib; ā p̄. **T**enuisti filiū tuū aut filiā ut filiastrum

aut filiastrā tuā. ad cōfirmationē ut a fonte suscepi
sti. & ideo hoc fecisti ut discidiū faceres int̄ te & uxore
tuā. Si ep̄s m̄d̄ aliud cōsilij facere noluerit. tūc sepa
rari debes ab uxore tua. & xl d̄ in pan̄ & aq̄ p̄. cū vii.
sequentib; ā. & nūq̄m debes eē s̄m p̄. & s̄m spe cōiugij
maneat. Uxor aut tua si se cōtinere n̄ potē. nubat

in dno. **F**ecisti fornicatōne cū sorore tua. x ā p̄.
unū ex his in pan̄ & aq̄. & quandiu uiuis p̄. agas.
& eē debes sine spe cōiugij. Soror aut tua. si cōsenties
n̄ fuit. p̄. p̄ acta potē nubere. **F**ecisti fornicatōne
sic sodomite ut ut masculi t̄ga. & in posteriora uirgā

tuā emitteres. & sic secū coires more sodomitico. si
 uxore habuisti. & semel & bis fecisti. x. a. p. unū in
 p. & aq. Si inē suetudine habuisti. xii. a. p. **S**i cū
 masculino int̄ coxas ut quidā solent fornicat̄ne fecisti
 xl. d. i. p. & aq. p. **F**ecisti fornicat̄ne ut quidā facere
 solent. ut dico. ut tu immānu tua ueretrū alterius
 accipes. & alē tuū in sua. & sic p. agitationē & de
 lectat̄ne sem̄ p. iceres. si fecisti. xxx. d. i. p. & aq. p.
Fecisti tecū solus fornicat̄ne. ut manu p. p. a. p. p. uerū
 tuū cōmēueres. & sic sem̄ p. delectat̄ne p. iceres. x. d.
 i. p. & aq. p. **F**ecisti fornicat̄ne ut quidā facere solēt
 ut tuū uirū mēbrū in lignū p. foratū. aut in aliqd
 huiusmodi mitteres. & sic sem̄ p. iceres. xxx. d. i. p. & aq.
 p. **F**ecisti fornicat̄ne cū masculis. ut cū animalib.
 cōtra naturā. si semel fecisti. ut bis. & si uxore nō
 habuisti qd ad implere tuā libidine potuisses. xl. d.
 i. p. & aq. cū vii. sequentib. a. p. & nūq̄m sis sū p.
Si aut̄ uxore habuisti. x. a. p. d. b. s. Si aut̄ incōsuetudi
 ne habuisti illud scelus. xv. a. p. Si impueritia t̄ cō
 tingerat. c. d. p. i. p. & aq. p. **C**omedisti scabiē cor
 poralē p. aliqua sanitate. aut bibisti p. p. t̄ solut̄ne
 ūmiculos q̄ pediculi uo canerur. Aut bibisti urinā
 humanā. siue stercore cōmedisti. vii. d. p. **C**ō
 medisti morticina. id̄ animalia que lupis seu canib.

dilacerant. & sic mortua inuēta s. x d p. **C**omedi
sti aues quas oppserat accipit. & n pri occidisti eas
ferro aliq. v. d impa & aq p. **C**omedisti aues & ama
lia que in retib' strangulant. & sic mortua inueni
untur. n in necessitate famis feceris. x d ip & aq p.
Comedisti picē q' mortuus in flumine inuenit. iii. d p.
Fecisti falsitate ut fraude in mensuris aut in ponderib'.
Sifecisti. aut cōsensisti. xx d ip & aq p. **L**auastite
in balneo cū uxore tua. & aliis mulierulis. & uidi
sti eas nudas. & ipse te. ii d imp & aq p. **I**ncēdisti
eccliam aut cōsensisti. **S**ifecisti. eccliam & pecū tuā
restitue. id unguillū tuū paupib' distribue. & xv. a
p. **D**etraxisti ut retinisti aliquid d oblatibus
q' dōs oblate. **S**ifecisti ut cōsensisti. xl d ip & aq p.
Neglexisti decimā tuā dō dare. tā d frugib' qm d pe
cudibus. ut malū p bono cōmutasti in quadruplum
pri restitue que fraudasti. & xx d imp & aq p. **O**p
psisti paupes q' tū uicini erant. & sua abstulisti ill
nolentib'. redde ill sua. & xxx d imp & aq. p. **A**c
cepisti corp' & sanguinē dñi p' aliqm parissimam
d gustatne. n p uatico. xl d ip & aq p. **F**ecisti qd
quidā facere solent in ecclia. ut pri p p't uerecū diā
circūstantiū parū cōmouentes labia. d m d d' fabulas
& ad uaniloquia prūpūt. x d p. **R**etinuisti pec

catu fr̄is q̄d erat usq; ad mortē . neq; corripuisti eū
ut resipiscer̄ . tandiu p̄ quandiu reticuiisti . **D**efen
disti reos p̄p̄t̄ mēdm̄ ut p̄p̄t̄ amicitia . & m̄hi misere
ricors fuisi nocentib; . si fecisti . xxx . d̄ p̄ m̄p̄ & aq̄ .

Credidisti q̄d quidā credere solent dū it̄ faciūt . si cor
micula ex sinistra eoz; in dextera cantauerit ill̄ . in d̄
spant habe p̄spum̄ it̄ . dū aū anxii fuerint hospicio .
si tunc aus ill̄ que muricepsuo catur eo q̄d mures ca
piat . uia p̄qm̄ uadunt ante se transuolauerit . se
illi augurio . & omni comitūt̄ magis q̄m . Si fecisti
aut ista credidisti . iiii . d̄ ip̄ & aq̄ p̄ .

**Quatuor eē
p̄dicte interrogationes feminis & uiris sunt
comunēs tam eē subsequentes specialit̄ ad**

Fecisti feminas pertinet . iiii .

q̄d quedā Mulieres facere solent . ut faceres molim̄
aut machinam̄tū immodū uirilis membri ad m̄surā
tue uoluntatis . & illud loco uerēdoz; tuoz; poneres
& fornicat̄nē faceres cū alijs Mulierculis . ut alie eodē
instrum̄to siue alio tecū . si fecisti . iiii . a . p̄ legittimas
fr̄ p̄ .

Fecisti q̄d quedā Mulieres facere solent . ut
sup̄ dicto molimine . ut alio aliq; machinam̄to . tu
ipsa uite solā faceres fornicationē . Si fecisti . i . a . p̄ .

Fecisti q̄d quedā facere solent mulieres . ut p̄p̄t̄ libidine
extinguendā puerp̄ia sua cūngant . & sic c̄fricādo

pruritu illarū extinguere d'siderant. Si fecisti .iii. xl
p legittimas fr̄ pen̄. **F**ecisti. qd̄ quedā facere solent.
ut cū filio tuo paruulo fornicatōne faceres. ita dico ut
filium tuū sup̄ turpitudinē tuā ponerēs. ut sic imita
reris fornicatōne. Si feci. ii. ā p̄ legittimis fr̄. p̄. **F**ecisti qd̄
quedā mulieres facere solent ut sub cuberes alicui uirō
& illud uirū puocares ad coitū qualicūq; posses inge
nio & sic coiret tecū. Si fecisti. karriā. i. imp̄ & aq̄ p̄
cū vii. sequentib' ā. & nūq̄m sis sine p̄. **F**ecisti qd̄ q̄
dam mulieres faciūt. ut cōcept' excutiant suis malefi
cijs. aut suis herbis. ita ut aut ēceptū inficiāt aut ex
cutiāt. ut si n̄ dū cōcepunt. faciunt ut n̄ cēpiāt. Si fe
cisti. aut ēsensisti aut docuisti. iiii. ā p̄ legittimis fr̄ pen̄.

Sed antiq̄ diffinitio usq; ad exitū uitę tales ab ecclā re
mouet. Nam quoties cōceptū impediēt. tot homi
cidioꝝ rea erit. Si distat multū. utrū paup̄ cula sit.
& p̄ difficultate nutriendi ut formidandi causa. & p̄
suis scelerib' celandis faciat. **In cōculo aut̄ hiler
densi ita de his q̄ infantes suos ex adulterio cō
ceptus excutunt precipitur.**

Si ū qui male ēceptos ex adulterio 1111.
factos ut edictos necare studuerint. ut in uentribus
matrū potionib' aliquib' colliserint in utro q; sexu
adulteris. id̄ patri ut matri. p̄ vii. annoz̄ curriculo

cōmunio tribuatur ita tam̄ ut om̄i t̄p̄e uite sue fleat̄.
 & humilitati insistant. **D**onasti ut hostē dista alicui
 ut cōceptū suū aut excuteret̄ aut occideret̄. Si fecisti.
 .i. ā p̄. **E**xcusisti cōceptū tuū aut q̄m uiuificaretur.
 .i. ā p̄. **I**nifecisti filiū aut filiā uoluntarie p̄ partū.
Sifecisti. xii. ā p̄. & nūq̄m sis sine pen̄. **N**eglexisti
 infantem tuū ut p̄ tuā culpā moreret̄. Si fecisti. .i. ā.
 p̄ legitimas fr̄. p̄ & nūq̄m sis sin̄ p̄. **D**ofecisti aliq̄m
 mortiferā potione. & cū ea aliquē occidisti. Si fecisti
 carnā. .i. cū vii. sequentib̄ ā. ieiunare d̄bs. & nūq̄m
 sis sin̄ p̄. Si aut̄ uolueris. & n̄ p̄ fecisti homicidiū. .i. ā p̄.
Gvstasti d̄ semine uiri tui. ut p̄t̄ diabolica facta plus
 in amore tuū exardescere. Si fecisti. vi. ā p̄. **C**redi
 disti q̄d quedā credere solent. ut in q̄cūq; domū in
 trauerint pullos aucaꝝ pauonū. gallinaꝝ etiā
 putcellos. & alioꝝ animalū fetus. ūbo ut uisu ut
 auditu obfascinare & p̄ d̄e possent firmant. Si fecisti.
 aut credidisti. .i. ā d̄bs p̄. **F**ecisti q̄d quedā mulieres
 facere solent. tollunt piscē uiuū & matunt in puerpū
 suū. & t̄ndū ibi tenent donec mortuus fuerit. &
 decocto pisce ut m̄lato maris suis ad comedendum
 tradunt. Ideo hoc faciūt ut plus in amore earū mar
 descant. Si fecisti. ii. ā p̄. **F**ecisti q̄d quedā mulieres
 facere solent. p̄sternūt se in facie. & disco op̄as natib̄.

uident ut sup nudas nates cōfirmatur panis . & eo de coc
to tradunt maritis suis ad comedēdū . Ideo hi faciunt
ut plus amur . ab eis . Si fecisti . ii . ā . p̄ . **P**osuit in
fante tuū iuxta ignē . & Ali' caldaria sup ignē cū aq̄
misit . & bullita aq̄ sup fusus ē ignis & mortuus est .
Tu autē q̄ infante vii . ā . in tua custodia d̄ buisti habe
ii . ā . p̄ . Ille autē qui aq̄m in caldaria misit . innocēs
erit . **F**ecisti q̄d quedā mulieres facere solent . tollūt
m̄struū sanguinē suū . & immiscēt cibo ut potui . &
dant uiris suis ad manducādū ut bibēdū ut plus di
ligant ab eis . Si fecisti . v . ā . p̄ . **C**ōmedisti ut bibi
sti alicui' animat sanguinē . Si fecisti . v . d̄ ip̄ & aq̄
p̄ . **F**ecisti q̄d quedā mulieres solet facere instinctu
d̄b̄ti . Cū aliquis infans sine baptismo mortuus fue
rit . tollūt cadaver paruuli . & ponūt in aliq̄ secreto
loco . & palo corpusculū eius transfigunt dicentes .
si sic fecissent . q̄d infantulus surgere & multos ledere
possent . Si fecisti aut credidisti . ii . ā . p̄ . **O**pp̄sisti in
fante tuū sine uoluntate tua . aut p̄ de uestim̄toꝝ
tuoz suffocasti . & si bap̄tismū factū fuerit . si fecisti .
xl d̄ ip̄ & aq̄ p̄ . & holerib' atq; leguminib' . & absti
neaste acōiuge . donec illi xl d̄ p̄ manserant . p̄ . iii ā
p̄ leguminal fr̄ . & iii . xl . iii . iii . ā . obfues . Q̄d si an̄
bap̄tismū infans opp̄sus fuerit . p̄ximos xl d̄ . ut sup

preceptum est. p. p. ea uero quinquaginta expleas. **I**nuenisti
infantem tuum iuxta te oppressum. ubi tu & uir tuus simul
in lecto iacuistis & non apparuit uirum a patre seu a te suf-
focatum esse. non debetis inde securi esse nec esse sine penitentia.

Sed tamen in his magna debet esse confidentia pietatis. ubi
nulla mala uoluntas fuit. scilicet propter mortem. Tamen propter
negligentiam. xl. d. d. t. p. Si autem uos non latet in fecer-
tores esse infantis non uoluntate sed negligentia. iii. x. p.
i. ex his in panem & aquam. & tempore penitentiam ab omni
luxuria uos custodire debetis. **E**xercuisti lenocinium
aut in te ipsa aut in aliis. ita dico ut tu meretricio
more tuus amatoribus corpus tuum tractandum. ut ad sor-
didandum propter caro in didisses. seu corpus filie tue ut neptis
ut alicui christiane amatoribus uide didisti. ut esse sensisti
ut in te nuncia fuisti. ut stuprum aliquid talium perpetrare
reus. Si fecisti. ii. x. p. **C**omedisti carnem in xl. si
fecisti. in ipso anni circulo ab omni esu carnis te absta-
neas. **C**omedisti de cibo iudeorum ut aliorum paganorum
que ipsi sibi preparauerunt. Si fecisti. xl. d. in p. & aq. p.

Offensus es aliquid in dominica die. Si fecisti. iii. d. in p. & aq. p.

De ammonitione. vii. p. principalium uitiorum & eorum
Nunc tibi octo principalia speciebus. v.

uitia explicabo. Si in illis te percussu & tactu ac uul-
neratu sentis. uide ne me celes. id est superbia. uana gloria

inuidiā. iram. tristitiā. auaritiā. uentris ingluuiē
luxuriā. Ex quib' hie culpabilē recognoscis. penitē
tiā suscipe. Nam ex his omnia uitia oriunt'. De supbia
que uicium omnis peccati ē. & regina omniū maloy.
nascit' omnis inobediētia. omnis p'sumptio. & omnis p'
tuitia. cōtentiones. hereses. Arrogantia. De uana
gla. iactantia. Arrogantia. indignatio. discordia.
inanis gl'e cupido. & ypocrisis. De inuidia nascitur
odiu. susurratio. detractio. exultatio in aduersis pximi.
Afflictio in p'sp'is. De ira oriunt' iracē. timor m'is. cō
tumelie. clamor. indignatio. p'sumptio. blasphemie.
sanguis effusio. homicidia. ulciscēdi cupiditas. inu
riarū memoria. De tristitia nascit' malitia. rancor
Animi. pusillanimitas. Amaraudo. Asp'atio. torpor
uagat' m'is. De auaritia oriunt'. inuidie. furta.
latrocinia. homicidia. mendacia. p' uirā rapinē
uolentiē inquietudo. iniusticia. iudicia. cōtemp'
ueritatis. future beatitudinis obliuio. obditatio cor
dis. De uentris ingluuiē pp'agat' in epta letitia. scur
ritas. Leuitas. uaniloquiū. immundicia corporis.
instabilitas m'is. ebrietas. libido. hebetudo sensus.
De Luxuria generat' cecitas m'is. inco'sideratio. inco's
tantia oculoy. ut totū corpus p'cipitatio. Amor
inmoderat' sui. odiū mandatorū d'i. Affectus pre

sentis scilicet. horror & despectio futuri.

Ite dicitur tumbus quibus eadem uita superari possunt
& ad conclusionem penitentiae. **vi.**

Ergo si superbi usque in fusti. humilia te ipsum in conspectu
dei. Si uanā gloriā dilexisti. cogitatione propter transi-
toriam laudē. etnā perdas mercedē. Si inuidie rubi-
go te huc usque consumpsit. quod est peccatum maximum. Age
penitentiam. & perfectum aliorum tuum deputa. Si tristitia
te superat. patientiam & longanimitatem meditare. Si
auaritie morbus te grauat. cogita quod est omnium malorum
radix. & idolatrie comparatur. & ideo languente
esse oportet. Si in ira uexat que instultorum summa requies-
cit. hanc a te mentis tranquillitate fuga. Si uentris in-
gluues te ad uorandum pertrahit. sobrietatem imitare.

Si luxuries. castitatem uoce. **Salubre antidotum. vii.**

Institutio illa que fiebat in diebus. patrum nostrorum rectas
uias nunquam deseruit. qui instituerunt penitentibus atque
luculentibus suis passionibus ac uitiis. medicamento salutis
eternae superare que admodum corpora morbida terrene
curantur medicamine. Quare oportet animasque
medicos esse debere peritos. & ad curandas animas anti-
doto spiritali doctissimos. Vnde propheta conuenitur de sua
impetia dicens. Computruerunt cicatrices mee afflicte
insipientiae mee. De hiis enim quibus nazanzenus dicit. Timeo

hoc qđ canes affectant officiū pastorale maxime cum
sibum & ipsis nihil pastoralis p̄parauerunt discipline.
Ezechiel namq; ait. Ve pastoribus israhel. qui pascebāt
sem & ipsos & n̄ grege. Item ezechiel. Ve sacerdotibus
q̄ comedūt peccata ppli n̄. Hoc ē sumtes eoz uictimas.
& n̄ orantes p̄ eis. comedentes hostias. & n̄ corripientes.
q̄ ubi audiunt mortuos homines gaudent. & p̄pa
rant se ad p̄dam quasi corui ad caduera mortuoz.
N̄c ḡ fr̄es qui uoluerit nom̄ sacerdotis habere. discat prius
scripturā diuinā. discat canones & penitētiāle librū.
quatin̄ egrotantib; ualeat subuenire. Que si meo d̄
fuerint. sacerdotis nom̄ meo minime cōstatit. Ad hoc
discret̄ d̄bt eē int̄ diuitē & paup̄ē. inter librū & fruū
int̄ iuuenē & etate senē. hebetē. gnarū. Laicū. clericū
cō iugatū. ut sine cōiugio. uirginē & uiduā canonicā.
infirmū sanū. ut & loca & t̄p̄a discernat. Nā s̄c̄s ia
cob; dic̄. Iudiciū sine mēda. illi qui n̄ facit mēdam.
Et s̄c̄s aḡ dic̄ d̄ illis qui uerā penitētiā faciūt. in ieu
nio & fletu. in elemosinis. in orationib; ut p̄petrata
uerū nō faciant. & si fecerint tam̄ n̄ p̄seuerent in eis.
quia d̄s dix̄. Malū cogitasti. ignoui. Malū dixisti
ignoui. Malū fecisti. ignoui. P̄seueres in malo. nō
ignosco. Ergo qui p̄seuerant in malo. n̄ ignoscas. s; iudica
districtū iudiciū. scđm canones ut ceteri timo

re habeant. **De penitētia illi' anni q̄mpane & aq̄
ieiunandus ē. qualit̄ obseruari debeat. viii.**

Penitētia illi' anni q̄mpane & aq̄ieiunandus ē. tal̄ est.
d̄bt. In unaquaq; ebdomoda. iii. d̄. id̄. ii. fr̄. & iii.
& vi. mp̄ane & aq̄ieiunā. Et. iii. d̄. id̄. iii. fr̄. v.
st̄bo. luno. Medone. mellita. ceruisa. Acarne & san
gūne & caseo & ouis & ab om̄i pingui pisce se absta
neant. Manducō aū minutos pisciculos si habe potē.
tantū unū generis pisce. & legumina & olera. & po
ma si uult cōmedat. & ceruisiā bibat. Et in diebus
dn̄icis & in nat̄ dn̄i ill̄. iii. d̄. & in ep̄ihama dn̄i. i. d̄.
& in ascēsiōne dn̄i & pente. iii. d̄. & in missa sc̄i ioh̄is
bap̄te. & sc̄e Marie & xii. ap̄toꝝ & sc̄i Michaelis.
& om̄iū sc̄oꝝ & sc̄i martini & in illi' sc̄i festiuitate q̄ nullo
ep̄atu celebris habetur. In his sup̄dictis dieb' faciā ka
ritatē cū ceteris xp̄ianis. id̄ utatur eodē cibo & potu
q̄ & illis sed tam̄ ebrietatē & uentris distensionē moib'
semp̄ caueat. **Iste annus sc̄d̄s ē ab illo anno q̄mpane
& aq̄ieiunandus & p̄ illū obseruandus. q̄ enā d̄ad'
ē illis q̄ unū eccl̄asticos sponte occidunt. & in cōsuetu
dine habent sodomiticū scelus. & in cōsuetudine h̄bt
cōtra naturā peccare. & in eccl̄iis homicidia ut sp̄ote
cōmittūt. & eccl̄as incendūt. & in eccl̄iis adulteria cō
mittunt. & q̄ alia hui' modi faciunt. viii.**

nec pure. **De redemptione anni illi⁹ quē in panē
& aqua ieiunare debet.** **xi.**

Pro uno die quē in pane & aq^{ua} ieiunare debet. l. pt. genub⁹ flexis in eccl^a si fieri potest decantat. Si aut^{em} in loco cōuenienti eadē faciat. & i. paupē pascat. & eodē die excepto uino carne & sanguine sūat quicquid uelit. **Item Alio modo.** **xii.**

Qui psalmos inno ut. unū dieo⁹ quē in pane & aq^{ua} penitē. diues. iiii. paup. i. d^e redimat. Et eo die excepto uino carne sanguine. sumat quicquid uelit.

Pro uno die quē in pane & aq^{ua} p^{ro} d^ebet. iiii. paup pascat. & eo die excepta carne. uino & sanguine. sumat qd placeat. **Item Alio modo.** **xiii.**

De redemptione unius ebdomade quā in pane & aq^{ua} ieiunare debet. **xiiii.**

Pro una ebdomada quā in panē & aq^{ua} ieiunare debet. ecc. ps. genub⁹ flexis in eccl^a decantat. & p^{ro} quā psallerit. excepto uino carne & sanguine. sumat quicquid uelit. **De redemptione unius mēsis quē in pane & aqua ieiunare debet.** **xv.**

Pro uno mēse quē in panē & aq^{ua} ieiunare debet. ps. mult. cc. genub⁹ flexis decantet. Si aut^{em} hi facere n^{on} potest. sine genuflexione. sedendo aut stando in eccl^a si fieri potest. sin aut^{em} in uno loco cōuenienti. mult de.

Lxxx. Et decantet. & omni die si uelit. & se abstinere
non potest. s. vi. fr. ieiunet ad viii. Et a carne & sa-
gumne. & a uino toto mēse se abstineat. Aliū autē
p̄ quā pt sup̄ dictos decantauerit sumat. Isto ordine
totus ille annus redimendus ē. **De illis qui ieiunare nō
poss. & Et nesciunt quomō penit. unū anni.
redimere possunt.** **lxvi.**

Qui uero potest non nouit. & ieiunare non potest. primo a. que
in panem & aquam penitentiam debet. de pauperibus. in elemosinam
xxii. s. & omnes. vi. fr. in pane & aqua. & iii. xl. id
xl. d. ante pascha. & xl. d. ante festiuitatem sancti iohannis
baptiste. & xl. d. ante nativitatem domini. In his. iii. xl. quecūque suo
ori preparatur in cibo ut potu. illud estimet & quantum
p̄ eis sit. & medietatem illius distribuatur in elemosinam.
pauperibus. & assidue rogat dominum. ut oratio eius & elemo-
sine eius apud dominum acceptabiles sint. **De illis qui ieiunare
non poss. & habent unde redimere possunt.**

Qui forte non potuerit **lxvii.**
ieiunare. & habuerit unde redimere possit. si diues
fuerit. p̄ vii. ebdomadibus. det. xx. s. Si non habuerit
unde tantum dare possit. det. s. x. Si autem multum pauper
fuerit. det. s. iii. Si attendat unusquisque cui dare
debet. siue p̄ redemptionem captiuorum. siue sup̄ sem
altare. siue pauperibus. **De illis qui non poss. adimplere**

quod in penitentiali scriptum est. xviii.

Qui non potest sic agere penitentiam ut superius diximus faciat sic. Si. iii. a. continuos ieiunare debet. & non potest si credi-
mat. In primo a. eroget in elemosinam. sct. xxvi. in
ii. a. xx. in. iii. a. eroget sct. xviii. hoc est sct. in. iii. a.
lxiii. Potentes autem homines plus dare debent. quia cui
plus committitur. plus ab eo exigitur. Et qui illicita
committunt. etiam se alicuius abstinere debent. Caro
enim letata trahit ad culpam. Afflicta reducat ad ueniam.

**De illis qui ieiunare non possunt. & non habent unde redimere
possunt. xviii.**

Qui ieiunare non potest. & non habet unde redimat. & potest nouit.
& p. i. d. que in pane & aqua ieiunare debet. iii. uerbis
beati immaculati usque ad dominum cum tribularet decem
& sexies miserere misericordis. & septuagies prosternatur
in terra. & per singulas genuflexiones. patrem nostrum decem.
Qui autem potest nescit. p. i. d. que in pane & aqua ieiunare
debet centies prosternat se in terra. & per singulas genuflexiones
patrem nostrum dicat. **Ut in capite. xl. omnes publice pe-**

**nitentes in ciuitate ueniant. & ante fores ecclesie
nudis pedibus. episcopi se representent. xx.**

In capite. xl. omnes penitentes qui publicam suscipiunt
penitentiam. ante fores ecclesie se representent episcopo ciuita-
tis. sacco induti nudis pedibus. uultibus demissis. Ibi

ad eē decanū dōnt. idē archipbr. & pbrī parrochia
ni q̄ eoz cōūlationē diligēt inspicere dōnt. Post
hī in eccliam eos intro ducat. & cū omī cō. vii. p̄ts
p̄stratus cū lacrimis dēcantet. Tunc surgens ab ora
uone iuxta qd̄ canones dicūt. manū eis imponat
lq̄m benedictā sup̄ eos asp̄gat. cinerē prius mixta
d̄ mēd̄ cū capita eoz coopiat. & cū gemitu & cre
bris suspiriis eis de nunciat qd̄ sic Adam p̄iectus ē
d̄ paradiso. ita & ipsi ab ecclia p̄ peccatis abiciunt̄.
Post hī iubeat ministris. ut eos extra ianuās ecclie ex
pellant. Clerus ū p̄sequat̄ eos cū respōsoz. In sudore
uultū sui. Incena dñi. rursus ab eoz decanis & eoz
pbrī ecclie luminib' rēp̄sentent̄. **Qua auctoritate
mod' penitentie p̄ peccata cōfiteantib' imponi
Mod'. temp' q' debeat.**

penitentie. peccata sua cōfiteantib'. aut p̄ antiquoz
canonū institutionē. aut p̄ scāz scripturā aucto
ritatē. aut p̄ ecclasticā cōsuetudinē p̄batā imponi
dōnt a sac̄dotib'. Nam qui peccatis grauib' leues q̄s
dam & inusitatos imponunt penitentie modos. cō
sunt puluillos scdm̄ p̄phicū. s̄ monē sub omī cu
bito manū. & faciunt ceruicalia sub capite unūse
etatis ad capiendas annas. Discretio nāq' suā da
ē iustitib'. q̄ qui publice peccat. publice multet̄

penitentia & scdm canones p merito suo excomunicet
& recalcetur. **Qd diuisitas culparu. diuisitate
faciat penitentiarum. xxii.**

Diuisitas culparu. diuisitate facit penitentiarum. Nam
& corporu medici. diuisa medicamenta coponunt. ut
alit uulnera. Alit morbū. Alit humores. Alit putredines
Alit caligines. Alit cfractiones. Alit cobustiones curent.
Ita spuales medici solleter scdm canonu instituta. no
ex suo cosensu unuisa disponant. **De ill q penitentia**

Unum queq homine accedente ad penitentia. si uide
ris accere & assidue stare impenitentia. statim remis
suis age adusus eu. **Vt quociescunq aliquis ad pe
nitentia accesserit. sacerdos ieiuniss cu eo comu
nicare debeat & orationib. xxiii.**

Quotiescunq xpianus penitentia in unguinis. & nos
comunicare cu eis debem in ieiunio. i. aut. ii. septima
nas. Aut quantu possumus. ut no dicatur nb. qd sac
dotab iudeoz dictu e adno. Ve ut legis p uis. q agra
uatis homines. & imponitis in humeros eoz honera
grauia & importabilia. ipsi au uno digito urō. no
tangatis sarcinas ipsas. Nullus eni medicoz uulnera
infirmantiu potest curare. nisi fetorib particeps fue
rit. Eode m nullus sacerdotu ut pontifex peccatoz uul

nera curare potest. aut animab' peccata sufferre. n̄
p̄stante sollicitudine. & oratione lacrimarum.

De incestis occulte commissis. xv.

Siquis incestum occulte comiserit. & sacerdoti occulte
cōfessionē egerit. indicet ei remediū canonicum
q̄d subire debuiss& si ei fasces publicatū fuiss&.

Verū quia latē commissū. detur ei a sacerdote cōsilium
ut saluti anime sue p̄ occulta penitētia pficiat. hoc
ē in quantum poterit iugili is elemosinis. & oratio
nib' se purgare cōtēdat.

De Lapsis in ordinib' sacris si restaurari possunt. xvi.

In tua sc̄ntas inde an̄b requisivit. ut tibi rescribē
a sacerdotali officio p̄ lapsū resurgēdi. dū dicis d̄ hoc
canones diūsos te legisse. diūsas q' sententias. Alias
resurgēdi. Alias nequaq̄m posse. Nam nos generalit̄
Anucena incipientes. hāc cū reliq's. iiii. ueneramur
quia ipsam sequentes. ceteris incunatis sententiis una
numes cōcordant. Nos q' p̄cedentes seq̄mur patres.
q̄ auctore dō a sacra doctrina illoꝝ n̄ discordam'.

A capite itaq' incipientes. usq' in quartū Altaris mi
nistrū. hāc formam. s̄ uuanda cognoscim'. ut quia
minore maior p̄cedit. sic honore extat maior. ita
sit in crimine. & quē maior sequit' culpa. maior
ei implicetur uindicta. & sic postea penitētia cre-

datur esse fructuosus. Post dignamque penitentiam &
 satisfactionem. credimus posse redire ad honorem. propheta
 dicente. Numquid quod cadit non adiciatur ut resurgat. Unde
 & peccantibus dicitur. Peccator in quacumque die confusus inge-
 muerit. omnes iniquitates eius oblivioni tradentur. Si enim
 redemptor noster in oblivione peccantium delicta relinquit.
 quis hominum condempnanda resurget. cum apostolus dicat. Deus
 qui iustificat. quis est qui condempnat. hinc dicitur post
 actam penitentiam dicitur. Docebo inquit vias tuas. & impij
 ad te convertentur. Ipsum denique beatum principem apostolorum petrum
 lapsum esse cognoscimus. Si per negationem in dominum. peni-
 tentia secuta est. & per penitentiam misericordia data. quod illum ab
 apostolatu non dicitur. quem ante se ipsum negare perdidit.
 Ergo necesse est illos restaurari in loco honoris. qui per penitentiam
 reconciliationem meruerunt diuine pietatis. **De eadem**
re. xxvii.
Compunsi & iam horrendis quibusque
 criminibus implicatos tota discretionem sumota non solum
 ad factis atrocibus necessariam penitudinem non habere. sed nec
 aliquam correctionem penitus succedente. ad diuinum mani-
 feriorum honoremque contendere. nonnullos autem in ipsis horri-
 bilibus constitutos delinquentes fasces non repelli. cum &
 apostolus clamet. Neminem cito manus imponendas. neque
 comunicandum peccatis alienis. & maiorum ueneranda
 constituta pronuncient. huiusmodi etiam si forte subrepererit

tunqm̄ qui ante peccauerunt. directos oportere de
pelli. qđ sacre p̄fessionis oblitos. p̄ uaricatores q, sc̄i
p̄posita p̄culdubio submo uēdos. **Quod iustū sit
om̄ib' hominib' ut se reprehendant. xxviii.**

Quidam fr̄ requisuit Abb̄ē p̄uenē dicēs. Quid est
pat̄ qđ dicit ap̄t̄s. om̄ia munda mūdīs. At ille dix̄ ei.
Siquis ad hunc s̄monē p̄uenire potuerit. ut eū intel
ligat. uidebit se minorē eē totius creature. Cui fr̄.
Et qm̄ possum me uidere minorē eo q̄ homicida. R̄p̄
senex. Si potuerit hō ad hūc s̄monē ap̄t̄i p̄uenire
& uiderit hominē q̄ forte occidit aliū. dicit in sem̄
ip̄so. Iste quidem hoc solū peccatū fec̄. ego aut̄ om̄i
hora om̄icidū cōmitto. me ipsū interficiēs. Et cū fr̄ re
quireret quom̄ hoc poss̄ fieri. r̄p̄. Hęc solae hominis
iusticia. ut sem̄ & ipsū respōdeat. Tūc enī iustus ē. cum
sua peccata cōdempnat. **De. iiii. ordinibus**

Quidam ex patrib' . **elec̄torum. xxviii.**
in extasi positus uidit. iiii. ordines an̄ dñm. & p̄mus
quidē ordo erat om̄iū infirmantiū. & gr̄as agētium
dō. Sc̄d̄s ū erat eoz̄ q̄ ospitalitatē sectant̄. & in hoc
ministrant. Tertius ū eoz̄ q̄ solitudinē sectant̄. Quartus
ū illoz̄ qui p̄p̄t̄ dñm in obedientia subiecti s̄ patribus.
Erat ḡ illis trib' ordinib'. hic ordo superior q̄ obediētiā
exhibebat. & habebat torquē aureā. & maiore ḡlam

p̄ cetis possid ebat. Dix̄ aut̄ senex ei q̄ h̄ sibi in extasi
 d̄mōstrabat. Quid ē hoc q̄d isti plus ceteris exultant
 & in maiori honore gl̄antur. Qui dix̄ ei. Quia isti
 Alii om̄s habent aliquā requiē ad implendas p̄p̄as
 uoluntates. hic ū relinquit totū. & pendet inuolun
 tate patris iubentis. & ideo maiore gl̄am p̄ cetis est
 sortitus. **De ill̄ q̄ peccata sua sine cōdigna pe
 nitentia sibi laxari fallunt. xxx.**

QUIS quis maloz opum sine cōdigna penitencia
 quē q̄m ueniā a dō p̄cip̄e posse dixerit. penit̄ errat.
 & cū deceptus alios d̄cip̄e festinat duplici noxa cō
 stringitur. hoc ē p̄p̄ri erroris & Aliene d̄ceptionis.

Q̄d ab illicitis se abstinere debeat. qui illicita

QUI se illicita meminit comisisse. **comisit. xxxi.**

Illicitis etiā studeat abstinere. quatin̄ p̄ h̄ cōditionem
 suo satisfaciat. ut q̄ comisit p̄hibita sibi in cōmuni ipsi abs
 cidere debeat etiā cōcessa. **Ut nullus post peni
 tentiē actionē admittā sc̄larē reddere**

CONTRARIŪ ēē omnino **debeat. xxxii.**

eccl̄asticis regulis. p̄ penitentiē actionē redd̄ d̄re ad
 mittā sc̄larē cū ap̄t̄s dicat. Nemo militās dō. impli
 cat se sc̄larib̄ negociis. Vnd̄ n̄ ē lib̄ Naqueis d̄bt̄.
 qui se mundanę militię uoluerit implicare. **Q̄d pe
 nitentes & conuuijs abstinere debeant. xxxiii.**

Quod penitentes acōmunijs & ornāntis . atq; albaueste
abstinere debeant . & discordes pellant ab ecclia . do
nec ad pacē red deant . *De etis q̄ corporali delicto*

delinquunt . si restaurari possunt . xxxiii .
Nulla ē in huiusmodi sententijs decretorū diuisitas in
telligēda . q̄d alibi legitur in lapsu corporali restau
randū honoris gradū p̄ penitētiā . atq; alibi p̄ hui
modi delictū . neq̄qm̄ reparandū prioris ordinis me
ritū . hęc autē diuisitas . h̄m̄ distinguit . Illos autē ad
pristinos ḡdus red dūre p̄cepit canon . q̄s penitētię
p̄cesserit satisfactio . ut digna peccatorū cōfessio .

At cōtra hi q̄ neq; auitijs em̄dant corporis . & ad hoc
carnale delictum q̄d admittit & iā uēdicare q̄dā
sup̄stitiosa temeritate nitunt̄ . nec gradū utiq; ho
noris . nec grām cōmunionis accipiant .

Qui sub gradu cecidit . *De eadē re . xxxv .*
p̄ penitētiā cōtentus sit baptizari . cōmunionem
infirmis dare . & Altario tantūm ministrare . *Q̄d p̄*
vii . annos penitētē sac̄dotē censura canno
nū in pristinū statū remanere p̄cepit . xxxvi .

Canonū censura . p̄ vii . annos remeare penitētē
sac̄dotē . in statū pristinū p̄cepit . n̄ ex p̄leone p̄pri
arbitrii . s; potius ex sententia diuini iudicijsanx̄ .
Nam legitur . q̄ Maria soror Aaron p̄phetissa . dū

obtreccionis adusul moyſen incurriſſe & delictum .
 ilico ſtigmatate lepre ꝑcuſſa eſt . Cũq; petiſſe moyſen
 ut emundaretur . ꝑcepit eam extra caſtra egredi . vii .
 dieb' . & ꝑ emũdatione ruruſus eã caſtris reũti . Maria
 eſt ſorore Aaron . caro intelligitur ſac̄dotis . que dũ
 ſupbie dedita ſordidiſſimis corruptionũ maculatur
 errorib' . moretur extra caſtra . vii . dieb' id eſt collegio
 ecclē . vii . annis ꝑiciat' . que ꝑ emũdatione uicioꝝ .
 loci ſue priſtine dignitatis recipiat meritũ .

**De ill' q' animalia abeſtis lacerata . ut Laqueis
 ſtrangulata comedunt . xxxvii .**

Animalia que a lupis ut a canib' lacerantur . n̄ ſ' come
 denda . nec ceruus nec capus ſi mortui inuēti fuerũt .
 niſi forte ab homine ad huc uiua occidant' . Aues ſũ
 & animalia cetera ſi in retib' ſtrangulant' . n̄ ſ' come
 denda . nec ſi opp'ſerit accipit' . & ſic mortua inueni
 untur .

**De poris & gallinis ſi ſanguine hominis come
 dant . xxxviii .**

Si Pori ut Galline humanũ ſanguine comederint .
 mox occidantur . & penetralia ꝑiciant' . & cetera caro
 manducet' . Si aut' tardatur occiſio . n̄ comedat' .

De ill' qui carne immundã . ut morticinã comedũt .

Qui manducet carne immũdã . xxxviiii .
 aut morticinã . aut dilaceratã abeſtis . xl . d' pen
Si aut' neceſſitate famis cõtigũt . multo leui' .

De piscibus mortuis in flumine inuentis. xl.
Piscis mortuus in flumine inuentus. n̄ ē edendus est.
q̄ n̄ ē ueneno hominis. **De illi qui parentū ho
norem nō obseruauit. xl i.**

Siquis in honore uerit. patre aut matre. iii. ā pen.
Q̄d si eos percussit. vii. ā pen. **Q̄d d̄btis m̄nas co
gitationes am̄e nō uideat. s. ex motu corporis intel
lectuales anime cogitationes d̄btm n̄ uideri certissimū ē. ligat.
motuū corporis. & affectionū indicat̄s recognosci ab
illo didicimus. Secreta aut̄ cordis solus ille nouit ad
quē d̄r. Ita solus nosti corda hominū.**

Non om̄s male cogitationes **De eadem re. xl iii.**
n̄r d̄bt̄i instinctu excitant̄. s. aliquoties ex n̄r arbi
trij motu emerguntur. Bone aut̄ cogitationes semp̄
ad̄o s̄. **De illi q̄ alios in culpa sua deffedere nitit̄.**

Reos sanguis n̄ d̄ fendat eccl̄a. ne effusionis xl. iiii.
sanguis particeps fiat. **Vt penitentia c̄iugatis
Vt penitentia cōiugatis ex cōsensu detur. xl v.**
gatis ex cōsensu amboꝝ detur. **Quot modis am̄e
d̄functorū solui debeant. xl vi.**

Anime defunctorū. iiii. modis soluantur. aut obla
tionibus sac̄dotum. aut p̄cib̄ sc̄oꝝ. aut helemosinis
caroꝝ. aut ieiunio cognatorū. **Q̄d nō nocent pre
terita. si nō placent presentia. xl vii.**

Non noxent mala p̄terita . si nō placeant p̄sentia .
p̄cipue si multis helemo suis sint expiata . **De ill**
qui diu teneant peccata sua . xl viii .

Sciendū ū ē . quia quanto quis t̄p̄e moratur in pec-
catis . tanto augenda ē penitētia . **Qd nō liceat**
diachono penitentiā alicui dare . xlviii .

Non liceat diachono . alicui dare penitentiā . si ep̄s
aut p̄br dare debet . **De ill q̄ xp̄iana mancipia**

Siquis hominē captiuauerit . **L .**

q̄libet ingenio captiuauerit . aut transmiserit .
iii . ā pen̄ . **De administratione xenodochie .**

Siquis xenodochias paup̄um administrauerit **L i .**
ut decimas ppti sui cepit . & si quis exinde suis sctarib̄
lucris aliquid subtraxerit . quasi rerum alienarū
inuasor reus dampnū restituat . & sub canonico iu-
dicio reformetur . & iii . ā agat pen̄ . **De ill finis**

que ante mundū sanguinē eccliam intrant . &

Mulier que intrauerit q̄ nupsierit his dieb̄ . **L ii .**
eccliam aut mundū sanguinē . p̄ partū simascu-
lum genuerit . xxx iii . ā pen̄ . Si femina . **L vi .**

Quod mch̄i sctarib̄ penitentiā dare n̄ debeant . L iii .

Monachi sctarib̄ penitentiā dare n̄ debent . **De ill q̄**
soli dō peccata sua cōfitenda ee affirmat . L iiii .

Quidā ū solūm dō peccata sua cōfiteri dicunt .

ut greci. quidā ū sac̄dotib' ut tota sc̄a eccl̄a. q̄d utrūq;
n̄ sine magno fructu in tra sc̄am eccl̄am fit. ita d̄rta
xat. ut & d̄o q̄ remissionē peccatoꝝ donat. c̄fiteamur
peccata n̄ra. & hoc p̄fectū ē ut cū dauid dicamus. De
lictū n̄m cognitū tibi feci. & iniusticiā mān n̄ absco
di. & tu remisisti iniquitatē peccati m̄i. Si tam̄ instau
tio apti n̄ sequēda ē. ut cōfiteamur alterutrum pec
cata n̄ra. & oremus inuicē ut saluemur. Confessio
itaq; que soli d̄o fit q̄d iustoz ē. peccata purgat. ea
ū que sac̄doti fit. docet qualit̄ ipsa purgent̄ peccata.
D̄ Inanq; salutis & sanitatis auctor. hāc plerūq; p̄ba
sue potentie inuisibili amministrazione. plerūq; opa
tione medicoz. **De illi qui decipiunt penitentiā
& plus desiderant t̄p̄is cōstituti expletionē**
Multa q̄d sine dolore q̄m peccati remissionē. **Lv.**
n̄ ē dicendū inpenitentia nō tam peccati remissionē.
q̄m t̄p̄is cōstituti expectant expletionē. Et si car
nū & uini usus eis int̄dictus ē. mutata n̄ uoluptate
si eiusdē cibi aut potus p̄ceptione. intantū deliciis
suis indulgent. ut delictiosi' his int̄dictis alioꝝ ci
boꝝ ut potionū appetu uiuere cognoscantur. Ille
in q̄m ille magis parsimonia seruire censendus
ē. q̄ sibi n̄ solum quarundā rerū p̄ceptnes. si de
lectationes corporis penitus int̄dicit.

Quib' t'p'ib' se cō iugam abstinere debeant. Lvi.

In xl. & ad uentū dñi. & m. iiii. t'p'ib'. & i iugt omniū scōz. & in dñica. & .iiii. s' & vi. cō iugam se cōtinere d'nt nec illis dieb' copulari. id' nō die infans in utero motus fuerit. usq. ad partū. A partu ū p' xxx & iii. d. si filius ē. si filia. Lvi.

De ill' qui in die dñico nupsert. Lvii.

Siquis nupsert die dñico. petat indulgentiā ad dō & quatuor dies pen. **De falso pastore. Lviii.**

Quisquis fungit loco pastoris. & nō edificat eccliam xpī. nec plebē sibi subiectā instruit. iste nec apt' nec ppha. nec euāglista. nec pastor. nec magister ē dicēdus.

EXPLICIT LIBER. XX.

INCIPIUNT CAPITULA. LB. XXI.

- i** Ad anime humane inter ceteras creaturas ab initio sunt creatę.
- ii** Ad d's sic ex nihilo bona facere potuit. ita cū uoluit p' incarnatū suę misterū & iam p' dita bona reparauit.
- iii** Ad d's tres uitales sp's creatat. unū qui carne nō tegetur. Alium qui carne tegetur. s; nō cum carne moretur. terciū q' carne teget' & cū carne moretur.
- iiii** Ad homo si postus sit in paradiso si obediens p' manere. ut qñ do q; ad celestē patriā sine carnis mortis transire.

- v** Quid nos carnales in huius galii cecitate nati. puero in carcere nato & nutrito comparemur.
- vi** Quid nullus per semetipsum bonus fieri possit.
- vii** Quid predestinatio dei ita sit ordinata. ut ea nocua que predestinata sunt electorum per ab solui que aut.
- viii** Hec de predestinatione.
- viiii** Quid cuncta que hominibus fiunt. absque omnipotenti consilio non ueniunt.
- x** De eadem re.
- xi** Quid deus singulis dies suos prefigurat. ut nec minui nec augeri possit.
- xii** Quid deus omnipotens peccata nostra dissimulat.
- xiii** Quid deus cuncta disponat. & consideret omnium finem.
- xiiii** Hec de predestinatione.
- xv** Hec de predestinatione.
- xvi** De creatione Anglorum.
- xvii** Quid nichil sit corporeum & inuisibile preter deum solum.
- xviii** Quid omnis creatura sit corporea.
- xviiii** Cur Anglorum spiritus inremissibiliter peccarent. cum carnis commixtione non tenerentur.
- xx** Quid singulis hominibus singuli dentur custodes.
- xxi** Quid debiti uoluntas semper sit iniqua. potestas autem eius nunquam iniusta.
- xxii** Quid. iiii. modis. loquat deus ad debitum. & iiii. modis debitis ad deum.
- xxiii** Quid non sit palma uictorie sine labore certaminis.
- xxiiii** Quid omnis culpa ante decessum oblationis munere soluatur.
- xxv.** Quid sacra oblatio pro morte animabus prodeesse possit si non sint culpe.

insolubiles.

- xxvi** Quid unus sit gehenne ignis. si non uno in omnes cruciat.
- xxvii** Quot generum sunt oblationis pro defunctis faciendae.
- xxviii** Cur anime sanctorum pro inimicis suis non orant quoniam eos in igne eterno vitare prospexerunt.
- xxviiii** Quid electi suae re prohi ad loca communia adducantur.
- xxix** Cur deus suos electos sic permittat mori. ut non inuita illorum ostendat cuius scitatis sit.
- xxx** Quid incorporeus spiritus in inferno a corporeo igne affligatur.
- xxxi** De antichristo.
- xxxii** Cur in hac vita sepius bonus male sit. & malus bene.
- xxxiii** Quid etiam omnes infideles resurgere debeant ad tormenta non ad iudicium.
- xxxv** Quid Angli apostate & impij homines pro tormentis quasi supplicij expungantur non iustorum donec societate.
- xxxvi** Quid resurrectio fieri debeat in eadem perfecte uiuentis. & quod perfecti non indigent.
- xxxvii** Quid in die iudicij duo ordines in quatuor diuidantur.
- xxxviii** De gloria iustorum pro iudicium.
- xxxviiii** In iudicio incipit esse secundum nouum & terra noua.
- xxxviiii** Ut propter in die non amplius quam. iii. missas celebretur.
- xl** De his qui romam iterum sunt.
- xli** Ut licet arma non diuidatur penitentia.

INCIPIT LIBER. XX. PRIMVS.

QD ANIME humane inter ceteras creaturas

Ab initio sunt create.

ANIMAS hominū n̄ eē dicim' ab initio inter ceteras
intellectuales naturas. nec semel creatas ut origenis
fugit. neq; cū corporibus p̄cōtū seminari. sic lucife-
riani & cirillus & aliqui latinorū p̄sumtes affirmāt
s; dicim' corp' tantū p̄cōiugij copulā seminari. dū
iudicio coagulari in uulua. & fungi atq; formari.
formato iam corpore. animam creati. & infundi. ut
uiuat in utero homo ex anima cōstanti & corpore. egre-
diaturq; uiuus ex utero plen' substantia. Creationē
ū anime solum creatore omniū nosse.

**QD d̄s sic ex
nihilō bona facere potuit. ita cū uoluit p̄ in-
carnationis sue mysteriū etiā p̄dita bon' reparauit. 11**

QUANTVS d̄s sic ex nihilō bona facere potuit. ita cum
uoluit p̄ incarnationis sue mysteriū etiā p̄dita re-
parauit. Duas ū ad intelligēdū creaturas fecerat.
angelicā uidelicet & humanā. utraq; ū supbia p̄cu-
lit. ab statu in gente rectitudinis fregit. s; una tegim'
carnis habuit. alia ū nul' infirmū d̄ carne gestauit.

Miseratus q̄ creator ut redimeret illam qm̄ in p̄petuū
culpe ex infirmitate aliqd cōstat habuisse. Et eo
altius debuit apostatā anglm̄ repellere. q̄ cum

Ap sistenti fortitudine corrumpit . nihil infirmū ex carne
 gestavit . Vndē & psalmista . Et rememora . ē q̄ sūt .
 caro sūt . Ne si dicere . Q̄ eorū infirma uidit . eo distric
 te culpas punire noluit . *Q̄ d̄s tres uitales sp̄s creauit .
 unū q̄ carne n̄ tegitur . Aliū q̄ carne tegitur . s; n̄
 cū carne moritur . Tercū q̄ carne tegitur . & cum
 carne moritur .*

iii .

Habent etiā infideles fidem . s; utinā in d̄m . Quā sūtiq;
 habent . n̄ infideles eēt . S; hinc in sua p̄fidia redar
 guendi sunt . hīc ad fidei grām p̄uocandi . q̄ si d̄ ipso
 suo uisibili corpore credunt q̄d minime uider . cur
 inuisibilia n̄ credūt que corporalit̄ uideri n̄ possūt .
Nam q̄ p̄ mortē carnis uiuat anima . patet ratio . Tres
 uitales sp̄s creauit omp̄s d̄s . Vnū q̄ carne n̄ tegitur .
 Aliū q̄ carne tegitur . s; n̄ cū carne moritur . Tercium
 qui carne tegit̄ . & cū carne moritur . Sp̄s nāq; est
 qui carne n̄ tegitur anḡloꝝ . Sp̄s qui carne tegitur .
 & cū carne moritur . uim̄toꝝ om̄iū brutoꝝ animal .
Homo itaq; sic in medio creatus ē . ut inferior anḡlo .
 superior sit uim̄to . *Q̄d homo si posit̄ sit in paradiso
 si obediens p̄manens . ut q̄ndoq; ad celestē pa
 triā sine carnis mortis transiret .*

iiii .

Ad hoc in paradiso homo positus fuerat . ut si se ad con
 ditoris sui obedientiā uinculis caritatis astringeret

ad celestē angloꝝ patriā . quando q; sine carnis mor
te transiret . Sic nāq; immortalis ē edre . ut sinō pecca
ret . etiā n̄ mori possēt . atq; ex merito libi arbitrii bea
titudinē illius regionis attingeret . in qua ut peccare
ut mori n̄ possēt . Vbi ḡ p̄ redemptionē tps carnis . mor
te mē posita electi transeunt . illuc p̄ cui dubio parentes
p̄nu si in editionis sue statu p̄stissent . etiā sine mor
te corpoꝝ transire potuissent . **Ad nos carnales in
huius exilij cecitate nati . puero in carcere nato**
Post quā **& nutritio comparatur .** **v.**
d̄ paradisi gaudijs culpa exigente pulsus ē . p̄mus
parens in huius exilij atq; cecitatis quā patit̄ erumnā
uenit . q̄ peccando extra semet̄ ipsū fusus . iā illa ce
lestis patrie gaudia . quę prius cōtemplabat̄ uidere
n̄ potuit . homo quippe in paradiso assueuerat ubi
d̄ p̄frui . & beatoꝝ sp̄ib; . angloꝝ cordis munditia &
celsitudinis uisionis int̄eē . Si p̄ qm̄ huc cecidit ab illo
q̄ implebantur lumine recessit . Ex cuius uidelicet car
ne nos in huius exilij cecitate nati . Audiuim; quidem
ēē celestē patriam . Audiuim; ei; ciues anglos d̄ . Audi
uim; eorundē angloꝝ socios sp̄s iustoz . Ac si enī pre
gnans Mulier mittat̄ in carcere . ibiq; pariat pue
rum . q̄ natus in carcere nutriat̄ & crescat . cui si for
tasse mat̄ quę eū genuit . solē . lunā . stellas . mōtes

campos uolantes aues. currentes ejs nomina. ille
 u qui e natus in carcere & nutrit nihil aliud qm tene
 bras sciat. & hec quidem ee audiat. s; quia ex pntu
 n nouit ueracit ee diffidat. Ita in hac exiliu sui ceci
 tate nati homines du ee summa & inuisibilia auduit.
 diffidunt an uera sint. quia sola hec in qb' natis infi
 ma & uisibilia nouerunt. Vnd factum e. ut ipse in
 uisibilu & uisibilu creator. ad humanu generis
 redemptione unigenitus patris ueniret. & spm scm
 ad corda nra mitteret. quatin' p eu uiuificati crede
 rem'. que hic scire p expntu n possum'. Quot qt
 g scm hereditatis nre pign' accepim' d uita inuisibi
 lu n dubitemus. **Qd nullus p semetipsum bonus**

Ne minie & iam baptismatis fieri possit. vi.

gra renouatu idoneu ee ad supandas d'bt' insidias
 & ad uincendas carnis co cupis oetias. nisi p cotidianu
 di ad uitoriu. p seuerantia bone co'fessionis accepta.
 Nam quanuis homine redimeret' a p'tertis peccatis.
 tam sciens iteru posse peccare. ad reparatione sibi
 que ad modum poss' illum & p'. ista corrigere mul
 ta suauit. Cotidiana p'stat ille remedia. quib' nisi
 freta co'fisi q' nitam. nullaten' humanos uincere po
 terim' errores. Necessse e eni ut q' auxiliante uinci
 mus eo iterum no ad uiuante uincam.

Quod p̄ destinatio dī ita sit ordinata. ut ea nocua q̄ p̄
Obtineri neq̄ qm̄ possūt. **distinā s̄ electoꝝ p̄ cib̄ solui q̄ q̄.**
que p̄ destinata n̄ fuerint. s̄ ea que sc̄i uiri orando **vii.**
efficiunt. ita p̄ destinata sūt ut p̄ cib̄ obtineantur. Nā
ipsa q̄ q̄ p̄ hēmis regna p̄ destinatio ita ē ab om̄pte
dō disposita. ut ad hoc electi elaborare pueniant.
quatin̄ postulando mereant̄ accipere. qd̄ eis ante
sc̄la dī om̄ptis disposuit donare. Probari mihi apt̄
uelim. si potē p̄ destinatio p̄ cib̄ adiuuari.

Hoc qd̄ ego Petre **Itē d̄ p̄ destinatione. viii.**
intuli. cōcite ualē p̄bari. Certe & em̄ nosti. quia
ad Abramam dñs dicit. in ysaac uocabitur tibi semen.
Cui etiā dixerat. Patrē multarū gentū cōstitui te. Cui
rursū p̄misit dices. Benedicam tibi & multiplicabo
sem̄ tuū sic stellas celi. & utur harenā que ē in litore
maris. Ex qua rē apte datur intelligi. q̄ om̄ptis dī
sem̄ habrahe p̄ destinauerat p̄ ysaac multiplicare.
& tam̄ scriptū ē. De p̄catus ē ysaac dñm p̄ uxore.
eo qd̄ eēt sterilis. qui exaudiuit eū. & dedit cōceptum
rebecca. Si q̄ multiplicatio generis habrahe p̄ ysaac
p̄ destinata fuit. cur cōiugē sterile accepit. Sed
num̄rū cōstat quia p̄ destinatio p̄ cib̄ impletur.
quando his inq̄ dī multiplicare sem̄ habrahe p̄ desti
nauerat. oratione obtinuit. ut filiū habere potuiss̄.

Quod cuncta que hominibus sunt. absque omnipotenti
consilio non ueniunt.

viii.

Nulla que in hoc mundo hominibus sunt. absque
omnipotenti dei consilio ueniunt. Nam cuncta secutura prescientia.
ante secula decreuit. qualiter presculta disponantur.

Nec propheta qui fallax quia tempus. **De eadem re. x.**

mortis immotuit qui uir ille mori merebatur. nec diuina
statuta euulsa sunt. quia ut ex languore dei animi uite
erescerent. hi quoque ante secula prescriptam sunt. atque spatium
uite quod in opinione foris est additum. sine augmento pres-
cientie fuit intus statutum. **Quod de singulis diebus suis**

prescriptis. ut nec minui nec augeri possunt. xi.

Prescripti dies. singulis ab inmensa
dei prescientia. nec augeri possunt nec minui. non contem-
gat ut ita prescientur. ut aut cum optimis opibus longio-
res sunt. aut cum pessimis breuiores. sic ezechias aug-
mentum dierum meruit impensione lacrimarum. et sic de
pulsis scriptum est. Indisciplinatus obuiat mors. Plerumque
tam quisdam cernimus et prius agere. et usque ad senec-
tutem ultimam peruenire. Quoniam enim sic scriptum est. antequam
dies eius impleantur peribit. cum in quibusdam sepe uideamus
quia etate longa iam membra deficiunt. et tamen
priuitatem suam eorum desideria exequi non desistunt.

Quod de omnipotenti peccata nostra dissimulat. xii.

Omnes dñs quid nō p̄ futurū eē ualeat sciēs dissimulat au-
dire dolentiū uocē. ut augetur utilitatē. ut purgetur
uita p̄ penā. & quietis tranquillitas. que hic inueniri
n̄ ualēt. Alibi queritur.

Quod dñs cuncta disponat
Temp̄. q̄ posuit & cōsideret omniū finem. xiiii.

tenebris. & uniuersorū finē ipse cōsiderat. Vniuersorū
nomine & helectos uoluit & reprobos comprehendere.

Nam bona faciens & ordinans dñs. mala n̄ faciens sed ab
iniquis facta. ne inordinate ueniāt ipse disponēs.

cōsiderans uniuersorū finē. & patienter tolerat omnia xiiij.
malorū inuenitur t̄minū. q̄ ex malo mutant̄ ad bonū.

Inuenitur etiā reproborū finē. q̄ a malo ope digne tra-
hantur ad supplicium. Vidit finē p̄sequentiū saul. in
dit finē traditoris iude.

Vidit iniquitas delinquen-
tes. s; cōsiderauit finē a linquentiū penitentiā corre-
torū. Vidit q̄q; sodomam delinquentē. s; cōsidera-
uit finē ardoris luxurie ignis gehenne.

Vidit gen-
tilitatis finē. qd̄ possessa iniquitatu tenebris q̄ndooq;
fide luce clarescere.

Vidit etiā iudee t̄minū. qd̄ ab
ea luce fidei quā tenebat obdurata p̄fidie tene-
bris cecaretur. **Itē d̄ p̄ destinatione. xiiii.**

Predestinati ostendunt̄ mali ad penā. s; nō
p̄ destinati ad peccatū. Qm̄ eorū que facturus ē
dñs p̄ destinator ē. Que nec fecit nec facturus est. ea

n̄ p̄destinauit. Qui aut̄ iudicaturus est mundū. & im-
pios p̄ iniquitatib⁹. suis iusto iudicio dampnaturus.
p̄pterea & eos p̄destinauit ad penā. & penā p̄de-
stinauit illis. ad peccatū aut̄ non eos p̄destinauit.
qm̄ n̄ ē d̄s auctor iniquitatis. qm̄ sic iusticia ex d̄o ē.
& om̄e op⁹ bonū. ita iniquitas. & om̄e op⁹ p̄uūm
ex d̄bto. **Itē d̄ p̄destinatione. xv.**

Iniquos itaq; q̄s p̄scuit d̄s hāc uitā in peccato ter-
minaturos. p̄destinauit supplicio uim̄inabili pu-
niendos. Inq; sic culpanda n̄ ē p̄sentia humane
iniquitatis. ita p̄destinatio iustissime laudanda
ē uitioris. D̄s itaq; om̄ia hominū opa siue bona
siue mala p̄scuit. quia eū nihil latere potuit. s;
sola bona p̄destinauit. que se infilijs gr̄e facturū
ēē p̄scuit. Mala ū futurū opa eoz q̄s n̄ p̄destinauit
ad regnū s; ad uertitū p̄scuit potentissima d̄itate
& ordinauit p̄ uida bonitate. **De creatione**

In principio creauit d̄s celum. **angloz. xvi.**
& t̄ra. & aq̄m ex nihilo. & cum aqua ipsā adhuc
tenebre occultarent. & aqua t̄ram abscondere fac-
tis angli & om̄s celestes uirtutes. ut nō eēt ociosa bo-
nitas d̄i. s; hab̄et in quib⁹ p̄ multa ante spacia bo-
nitate suā ostenderet. & ita uisibit mundus. ex his
que creata fuerant. factus ē ornatus.

Quod nihil sit corporeum & inuisibile p̄t̄ dñi solū.

Nihil incorporeum & inuisibile inuatum credendum. **xvii.**

n̄ solū dñm. Qui ideo incorporeus d̄r. q̄ ubiq; ē. & om̄ia impl̄at atq; cōstringit. **Q**uod om̄is creatura

Creatura om̄is corporea sit corporea. **xviii.**

ē. Angl̄i & om̄es celestes uirtutes corporee s̄. licet nō carne subsistant. Ideo aut corporeas eē credimus intellectuales naturas. qm̄ local̄iter circum scribunt̄. sic anima humana que carne claudit̄. & d̄mones qui substantia anglice nature sunt. **Cur angloꝝ**

sp̄s inremissibiliter peccarent. cū carnis comix

Angloꝝ sp̄s ratione nō tenerent. **xviii.**

idcirco inremissibiliter peccauer̄. q̄ tanto robustius stare potuerunt. quanto eos carnes ad maximo n̄ tenebat. homo ū idcirco p̄ culpam meruit ueniā. q̄ p̄ carnale corp̄ aliquid q̄ semet ipso minor eēt acceperit. Vnd̄ apud respectū iudicis. Argumentū pietatis est. hec eadem infirmitas carnis. **Q**uod singulis hominib; singuli dentur custodes. **xx.**

Mth̄ 25 Paulus simplex habebat gr̄am. ut in eccl̄am ingredientū senum cogitationes siue bonas siue malas sentiret. Cū ḡ uenissent ad eccl̄am & ingrederentur senes. uidit eos clari facie & lento animo ingredi. & anglos eoz parit̄ gaudentes cū ipsis.

V nū aut nigrum & nebulosum habentē corp' & dmones
 hic atq; inde trahentes eū admissō freno narib'. & an-
 gīm sem ei' alonge sequentē tristē. Beatus ḡ Paulus
 cepit flere amarissime. & pectus suū tundere. sedens
 ante eccliam p̄pt eū quē talē uideat. Om̄s aut aliī
 senes uidentes eū sic flentē. ceperunt eū rogare. ut
 siquid nullis uidissēt. cū eis ingrederetur in cōgrega-
 tionē. Ille aut noluit ingredi. s; semp flebat. p̄pter
 eū quē sic uiderat. Postmodū ū circumspiciebat. si
 tales egrederentur quales ingressi. Et uidit illū quē
 antea uiderat nigrū & nebulosum. clara facie & cā-
 dido corpore. & demones ālonge sequentes eū. sem
 aut angīm ei' p̄pe eum hylarē & gaudentē sup eū
 num̄s. **Qd dñi uoluntas semp sit iniqua. pote-
 stas aut eius numq̄m in iusta.** **xxi.**

Rciendū ū ē quia sathane uoluntas semp iniqua est.
 s; numq̄m potestas in iusta. q̄ n̄ sem & ipso uoluntatē
 habet. s; ad nō potestatē. Qd enī ipse facere iniquū.
 appetit. hoc d̄s iustus fieri n̄ n̄ iuste p̄mittit. Vnde bene
 in libro regū dicit̄. S p̄s dñi malus irruit in saul. Ecce
 unus idemq; sp̄s. & dñi appellatur & malus. Dñi u-
 delicet p̄ licentiā potestatis iuste. malus aut p̄ desi-
 derum uoluntatis iniuste. Formidari ḡ n̄ debet. qui
 nihil n̄ p̄missus ualēt. Sola ḡ uis illa timēda est.

que cū hostem seure p̄miserit . ei ad usū iusti iudicij
& iniusta illius uoluntas seruit. **Q̄d. iiii. modis. Loq̄t̄**
vs ad d̄btm . & iii. modis d̄bts ad d̄m . xxii.

Sciendū ū ē quia quatuor modis loquitur d̄s ad d̄btm
trib' modis d̄bts ad d̄m . Quatuor modis loquit̄ d̄s ad
d̄btm . quia & iniustas uias eius arguit . & electoꝝ suoꝝ
c̄tra illū iusticiā p̄ponit . & temptandā eoꝝ innocē
tiā ei cōcedēdo p̄mittit . & aliquando eū ne temptare
audeat p̄hibet . Iniustas enī uias ei' . redarguit cū ad
illum dic̄ . Unde uenit . Electoꝝ suoꝝ c̄tra illū iu
sticiam p̄ponit . sic ait . Cōsiderasti suū m̄m . q̄d nō
sit ei similis s̄ . trā . Temptandā eoꝝ innocentiam
ei cōcedendo p̄mittit sic dic̄ . Ecce uniuersa que habet
in manu tua sūt . Rursusq; eū a temptatione p̄hibet
dicens . Tantū in eū ne extendas manū tuā . Trib' aut̄
modis loquit̄ d̄bts ad d̄m . cū ut uias suas insinuat .
ut electoꝝ innocētiā fictis criminib' accusat . ut
temptandam eadē innocentiam postulat . Vias quippe
insinuat cū ait . Circuitu trā & p̄ambulauit eā . Elec
toꝝ innocentiam accusat cū ait . Nū quid iob frustra
tanget d̄m . Nōne tu uallaisti eum ac domū ei' uni
uersamq; substantiā p̄ circuitū . Temptandā eandē
innocentiā postulat cū dic̄ . Extende manū tuam
& tange cuncta que possidēt . nisi in facie benedixe

rit tibi. **Q**uod n̄ sit palma uictorie sine Labore
Sine labore certaminis. **certaminis. xxiii.**

n̄ ē palma uictorie. Vnde q̄ uictores. nisi q̄ cōtra
 antiq̄ hostis insidias decer tauerunt. Malignus quippe
 sp̄s cogitationi. locutioni. atq; op̄i n̄ro semp̄ assistit. si
 fortasse qd̄ inueniat. und̄ apud exam̄ et̄m iudicis
 accusator existat. Vis & em̄ nosse qm̄ ad decipiendū
 semp̄ existat. Quidā q̄ nuic̄ n̄c̄ cū s̄ rem qm̄ narro te-
 stamur. Quidā uir uite uenerabilis Stephan̄ n̄re ua-
 lerie p̄ uincie p̄br̄ fuit. Qui q̄dam die d̄tinere domū
 regressus. mancipio suo negligenter loquēs p̄cepit
 dicēs. Veni d̄bte discalciame. Ad cuius uocē mox ceper̄
 se caligariū corrigie cū summa uelocitate dissoluere.
 ut apte cōstat &. qd̄ ei ipse q̄ nominat̄ fuit ad extra
 hendas caligas d̄b̄tis obediss̄. Qd̄ mox ut p̄br̄ uidit.
 ueh em̄t̄ expauit. magnus q; uocib̄ cepit clamare di-
 cens. Recede miser recede. n̄ en̄tibi s; mancipio
 m̄o locutus sum. Ad cuius uocē p̄tinus recessit. ita ut
 inuente sunt iam magna ex parte dissolute corrigie
 & ex parte remanserunt. Qua inre colligi potest.
 antiquus hostis qui tam p̄sto ē factus corporalib̄.
 qd̄ nanis̄ insidiis n̄ris cogitationib̄ insistat.

Quod om̄is culpa ante decessum oblationis mu-
 nere soluatur. **xxiiii.**

Sed neq; hoc silendū existimo . qđ actum in meo mona-
stero ante hoc triennū remmisco . Quidā nāq; mo-
nachus iustus nre medicina arte imbutus fuit . qm̄
in eodē monasterio cōstituto sedulo obsequio massi-
dus egrotandib' meis excubare cōsuevit . hic itaq;
languore p̄uentus corporis ad extrema deductus ē .
Cui in ipsa molestia sua fr̄ german' nre copiosus fue-
bat . Qui ipse qđ nunc in hac urbe p̄ eandē medicinē
artem . t̄p̄rat uite stipendia sectatur . Sed p̄dictus
iustus cū iam se ad extrema puenisse cognouisset .
eidem fr̄i suo copioso . qđ occultos tres aureos hab̄ &
innotuit . qđ nimirū fr̄ib' n̄ potuit celari . S; subtilit̄
indagantes . atq; om̄ia illius medicam̄ta p̄scrutantes
eosdē tres aureos in medicina abs cōsōs .
Qđ mox ut m̄nunciatū ē tantū malū ā fr̄e q̄ n̄b cum
cōmunit̄ uixerat . eq̄nunit̄ ferre n̄ ualuit . quippe qđ
eiusdē nri monasterij semp̄ regula fuerat . ita cōmu-
nit̄ uiuere . quatin' eis singul' nulla habere p̄p̄alicer̄ .
Tunc nimio merore p̄cussus cogitare cepi . ut quid
ad purgationē morientis facere . aut quid in exēplū
iuuentib' p̄uiderem . Precioso q̄ eiusdē monasterij
p̄posito ad me adscito dixi . Vide ut null' e fr̄ib'
se ad eū morientē ungat . nec s̄ monē cōsolationis
excui' lib̄ & ore p̄cipiat . S; cū in morte cōstitutus

fr̄es quesierit . ei suus fr̄ carnalis dicat . quia p̄solidis q̄s
 occulte habuit . a cunctis fr̄ib' abhominatus sit . ut sal-
 tam in morte d̄ culpa sua in̄tem illius amaritudo trans-
 ūberet . atq; a peccato q̄d p̄petrauit purgetur . Cū ū mor-
 tuus fuerit . corp' illi cū fr̄m corp' purib' nō ponatur .
 s; q̄libet fossam in sterquilino faciat . & in eā corp'
 p̄icet . ibiq; sup eū tres aureos q̄s reliq̄t iactate . simul
 omnes clamantes . pecunia tua tecū sit in p̄dictione .
 & sic eum t̄ra cooptat . In quib' utriq; reb' unā moriēti .
 Alterā ū uolui uiuentib' p̄dē . Ut & illum amaritudo
 mortis a culpa solubile faciat . & istos auaritię tanta
 dampnatio . misceri in culpa p̄hibet . Q̄d ita factū ē .
 Nam cū idem monachus p̄uenisset ad mortē . atq; an-
 xie se quereret & fr̄ib' cōm̄dare . nullusq; e fr̄ib' ei ap-
 plicare & loq̄ dignaretur . ei carnat fr̄ cur ab omnibus
 eēt abhominat' indicauit . Qui p̄tan' d̄ reatu suo
 uehementē in genuit . atq; in ipsa sua tristitia e corpo-
 re exiit . Qui ita ē sepultus ut dixerū . S; fr̄es om̄s
 eadem eius sententia p̄turbati . ceperunt singuli
 extrema queq; ei & uilia . & que eis habe regularit̄
 semp̄ licuerat . ad mediū p̄ferre uehementiq; formidare
 ne quid apud se eēt unā rep̄hendi potuissent . Cū ū p̄
 mortē . xxx . iam eēt dies euoluti . cepit anim' . m̄s de-
 functo fr̄i compati . ei q; cū dolore graui supplicia pen-

sare. Tūc euocato ad me eodē p̄ioso monasterij nri
 p̄posito tristis dixi. Dui ē q̄d fr̄ ille q̄ defunctus ē inig
 ne cruciat̄. debem⁹ ei aliquid impendere karitatis.
 & eū inquantū possum⁹ ut eripiat̄ adiuuare. Vade
 itaq; & ab hodierna die. xxx. dieb⁹ continuis offerre
 p̄ eo sacrificiū stude. ut null⁹ om̄ino p̄mittat̄ dies. q̄
 p̄ absolute illi⁹ salutaris hostia n̄ immoletur. Qui
 p̄tinuis abscessit & paruit. H̄b̄ alia curantib⁹. atq; euo
 lutos dies n̄ numerantib⁹. idem fr̄ qui d̄functus fuerit.
 nocte q̄dā fr̄i suo germano copioso p̄ uisione apparuit.
 Q̄ uē ille cū uidisset inquisiuit dicens. Q̄m es fr̄ quom̄
 es. Cui ipse resp̄. Nūc usq; malefui. sed iam in̄ benefū
 q̄ hodie comunione recepi. Q̄d idem copiosus p̄gens
 fr̄ib⁹ indicauit in monasterio. Fr̄es ū sollicite cōputa
 uer̄ dies. & ipsa dies extiterat q̄ p̄ eo tricesima oblatio
 fuerat impleta. Cumq; & copiosus nesciret q̄d p̄ eo
 fr̄es agerent. & fr̄es ignorass̄ quid d̄ illo copiosus u
 idisset. apte claruit. q̄ fr̄ q̄ d̄functus fuerat p̄ salutare
 hostiā. supplicū euasit. **Q̄d sacra oblatio p̄ mor**
te amab⁹ p̄ ee possit si nō sint culpe insolub
Si culpe insolubiles biles. xxv.
 p̄ mortē n̄ sūt. multū solō animab⁹ etiā p̄ mortem
 sacra oblatio hostie salutaris adiuuare. ita ut hoc
 n̄ numq̄m ipse d̄functorū amē uideant̄ expetere.

N am p̄dic tus felix ep̄s a quodam uenerabili uirō p̄bro .
 q̄ usq; ante bienniuū uix̄ . & in dio cesi centū cellens ē urbe
 habitauit cognouisse se asserit . q̄d idem p̄br in eodē
 loco inq; calidę aque uapores nimios faciūt . q̄ ues ne
 cessitas corporis exigebat lauari cōsueuerat . Vnde
 factū ē . ut ibi die q̄dā incognitū uirū ad suū obsequū .
 p̄paratū uideret . q̄ sibi d̄ pedib; calciamēta abstraheret .
 uestimēta suscip̄t . ex euntē ē calorib; sabana p̄beret .
 atq; om̄e ministeriū cū magno famulatu p̄ageret . Cūq;
 hoc sepius fieret . idem p̄br die q̄dā ad balneas tauris
 ueniens int̄ semet̄ ipsum cogitās dix̄ . Virō illi q̄m solē
 tam deuotissime ad lauādū obseq; . ingratū apparere
 n̄ debeo . s; aliq̄d me necesse ē ei p̄munere portare .
 T uic duas secum oblationū coronas d̄tulit . Quin mox ut
 p̄uenit ad locū . hominē inuenit . atq; ex more ei ob
 sequo in om̄ib; usus ē . Lauit itaq; & cū iā uestitus uo
 luisse egredi h̄ q̄d sibi secum d̄tulerat obsequenti uirō
 p̄ benedictione obtulit . petens ut benigne suscip̄t
 q̄d ei gr̄a karitatis offerat . Cui ille merens afflictusq;
 respōdit . Mihi ista quare das pat̄ . Iste panis sc̄s . ego
 hunc manducare n̄ possum . Me & enī quē uides ali
 quando loci hui; dñs fui . s; p̄ culpis n̄is hic p̄ mortē
 d̄putatus sū . Si aut̄ mihi aliquid p̄stare uis . om̄p̄ti
 dō p̄ me offer hūc panē ut p̄ peccatis n̄is int̄ uenias .

Et tunc exauditum te esse cognosce: cum hic ad lauandum ueneris. & me minime inueneris. In quibus uerbis disparuit. Et is qui homo esse uidebatur. innotuit quod spiritus fuit. Idem uero presbyter ebdoma continua se pro lacrimis afflixit. Salutarem hostiam cotidie obtulit. & reuersus postquam ad balneum eum iam minime inuenit. Quare quantum proficit amabilem immolatio sacre oblationis ostenditur quando & hac ipsi mortuorum spiritus uiuentibus petunt. **Quid unus sit gehenne ignis. sed non uno modo omnes cruciat. xxvi.**

Vnus quidem est gehenne ignis. sed non uno modo omnes cruciat peccatores. Vnus cuius quod & enim quantum exigit culpa. tantum illic sentiat penam. Nam sic in hi mundo sub uno sole multa esse stant. nec tamen eiusdem solis ardore eque litem sentiunt. quod alius plus estuat. atque alius minus. Ita illic in uno igne non est unus modus incendijs. quod quod hic diuersitas corporum. hoc illic agit diuersitas peccatorum. ut & igne non dissimile habeant. & tamen eosdem singulos dissimile exurit. **Quot generi sunt oblationis**

Quatuor sunt pro defunctis facienda. xxvii.
genera oblationis. pro ualde bonis gratiarum actiones sunt. hoc est deo gratias agunt quod bene uixerunt. pro ualde bonis ut plena remissio fiat. pro ualde malis. pro peccationibus. ut tolerabilior fiat ipsa dampnatio. pro ualde malis. ad uita mortuorum. tantum consolationes uiuorum

sunt. **Cur Amē scōꝝ p̄ inimicis suis n̄ oret q̄ndo**

Et ubi ē q̄d scī sūt eos in igne et̄no ardere p̄spexerūt. xxviii

si p̄ inimicis suis q̄s tunc ardere cōspiciūt n̄ orabunt.

Et ad ē quippe causa ē. cur nō oretur tūc p̄ hominib⁹. et̄no igne dampnatis. que nūc etiā causa ē ut nō oretur

p̄ ab̄lo Angl̄is q̄ eius et̄no supplicio deputatis. Que tunc etiā causa ē ut n̄ orent scī homines p̄ hominib⁹.

infidelib⁹. impiis q̄. & furtis. nisi quia d̄ eis q̄s utiq̄. d̄ putatos et̄no supplicio iā nouer̄ ante illum iudicis iusti cōspectū orationis sue meritū cassari refugunt.

Q̄d si nūc q̄q̄. uiuentes iusti. & mortui & dampnatis minime compatunt̄. quando ad huc aliquid iudi-

cabile d̄ sua carne sese p̄peti etiā ipsi nouer̄. quanto districtus tūc inq̄q̄ tormenta respiciūt. quando ab oī-

uite corruptione exuta iam iusticie uicini atq̄. ar-

tius inherēbūt. Sic quippe eoz̄ mentes p̄ hoc q̄d iusti sumo iudici inherēt uis districtonis absorb̄. ut

om̄ino eis n̄ libeat. quicq̄d ab illius m̄ne regule subtilitate discordat̄. **Q̄d electi siue rep̄bi ad Loca cōmuna deducantur. xxviiii.**

Quod ū siue electi siue rep̄bi quoz̄ cōmuni causa in ope fuerit. ad loca etiā cōmuna deducant̄ ūtatis n̄b̄ ūba satis facerent. & iā si exempla d̄ eēt. Ipsa quippe ueritas p̄pt̄ electos in euāḡto dix̄. In domo.

patris in mansiones multe sunt. Si enim dispar. nulla
beatitudine eterna retributio non est una potius mansio
qua multe essent. Multe ergo mansiones sunt in quibus distinc
tib onorum ordines. propter meritorum consortium letantur. &
tam denarium unum omnes laborantes accipiunt. quia multas
mansionibus distinguunt. Vnde & ueritas dicit. Colligite
hi hamam. & ligate fasciculos ad comburendum. Messo
res quippe angeli sunt. qui hi hamam in fasciculos ad combu
rendum ligant. cum pares comparibus. inordinatis similibus
sociant. ut superbi cum superbis. Luxuriosi cum luxuriosis. Aua
ri cum auariss. fallaces cum fallacibus. inuidi cum inuidis. in
fideles cum infidelibus. Ardeant. **Cur deus suos electos
sic permittat mori. ut non inuita illorum ostendat cur?**
Electi qui proculdubio ad perpetuam uitam scitatis sunt. **xxx.**
tendunt. quid eis obest si ad modum diuine moriantur.
& cum fortasse nunquam eorum culpa licet minima sit que
in eadem debent morte resecari. Vnde fit ut reprobi
quidem potestatem contra uiuentes accipiant. si illis morie
tib. hoc in eis grauiter iudicetur. quod contra bonos potestatem
sue crudelitatis accipiunt. sic idem carnifex qui eundem
uenerabilem diaconem uiuentem ferre permittitur. gau
dere super mortuum permittitur non est. Quod sacra quaque testantur
eloquia. Nam uir dei contra samariam missus. quia pro
bedientiam mutinere comedit. huc in eodem itinere

leo occidit. Si statim illic scriptum est. quod stetit leo iuxta
 Asinum. & non comedit de cadavere. Ex quo ostenditur quod
 peccatum in obedientie in ipsa morte fuit laxatum. quia
 idem leo qui vivente presumpsit occidere. non presumpsit occi-
 su contingere. **Quod incorporeus ignis spiritus in inferno
 a corporeo igne affligitur.** xxxi.

Si vivens hominis incorporeus spiritus tenetur. incorpore.
 cur non post mortem cum incorporeus sit spiritus & iam corporeo
 igne teneatur. **De Antichristo.** xxxii.

Quis qui secundum professionis sue normam. aut non vivit.
 aut aliter docet. antichristus est. Plerique tamen qui antichristi propria
 non visuris. & tamen in antichristi membris inveniendi sunt.
An te quoniam veniat antichristus. multa membra eius processerunt.
 & prave actionis merito caput proprium pervenerunt. secundum
 apostoli sententiam. qui iam mysterium iniquitatis operari illum
 affirmat. & iam ante quoniam reveletur. Magnitudo signorum
 fiet sub antichristo. ut electi si fieri potest in errore mit-
 tantur. Si si electi. quoniam in errore mutantur. Ergo ibunt
 in errore tribulationis. Ad modicum pre multitudine peccati-
 gorum. non tamen deiciendi sunt a stabilitate sua. tunc impulsu
 atque signorum. Unde. & ideo ponitur si fieri potest quia
 electi pure non possunt. sicut resipiscentes cordis errore
 religione coercebunt scientes predictum esse a domino. ut dum
 hoc fecerint. ad usum non conturbentur sancti. Tam mira

facturus ē prodigia & signa dū uenerit Antixps. ut etiam
electis q̄dam cordis gignatur scrupulū. In q̄ t̄p̄e p̄ pa
cientiam gl̄iosi erunt sc̄i. n̄ p̄ miracula sc̄i m̄res fuerunt
priores. illi enī & p̄secutores sustinuerūt. & facientes p̄
digia. Unde & duri bellum sustinebūt. quia nō solū
cōtra p̄sequentes s; etiā contra miraculis coruscantes.
dumicatur sunt. Graui' sub Antiprista t̄p̄ib' cōtra ecclā
d̄ seu & sinagoga. q̄m n̄ ipso aduentu saluatoris eēt p̄
secuta. Dum in m̄res d̄b̄s iam exercuerit magnā crude
litate & iā ligatus. crudelior tam̄ erit sub Antixpo q̄nō
etiā erit soluendus. Nam si tanta ligat' facere potuit.
quanta solutus faciat'. Quanto p̄p̄inqui'. finē mundi
d̄b̄s iud &. tanto crudelius p̄secutiones exercat'. ut q̄
secōtinuo dampnandū cōspicit. socios sibi multiplicat'
cū quib' gehenne ignib'. Ad dicatur. Quanto breue t̄p̄s
iud & d̄b̄s sibi restare ut dampnet'. tanto magna p̄se
cutionis ira mouetur. diuina iusticia p̄mittente. ut
gl̄ificentur iusti. sordident' iniqui. & ut d̄b̄to durior
crescat dampnationis sententia. **Cur in hac uita
sepius bonus male sit & malis bene. xxxiii.**
Cum ualde sint occulta diuina iudicia. cur in hac
uita. nōnūq̄m bonus male sit. malis aut' bene. tūc oc
cultiora sunt. cū & bonus hic bene. malis male. Nam
& cū bonus male ē. malis aut' bene. hoc fortasse d̄pre

henditur. q̄ & boni si qua deliquerunt hic recipiunt.
 ut ab eterna pleni dampnatione liberentur. & mali boni
 que p̄ hac uita faciunt. hic inueniunt. ut ad sola in
 posterum tormenta p̄ trahunt. Vnde & ardenti in infer
 no diuiti dicit. Mem̄to fili q̄ recepisti bona inuita
 tua. & Lazarus similit̄ mala. At cū bonis hic bene ē.
 & male malis incertum ualde ē. utrum boni idcirco
 bona accipiant. ut p̄uocati ad aliq̄d melius crescāt.
 An iusto latentiaq; iudicio hic suoz opum remunerat̄
 ne p̄cipiant. ut ap̄miss̄ uite sequentis manescant.
 Et utrum malos idcirco adusa feriant. ut ab eterna pena
 corrigendo deffendant. An hic eoz pena incipiat.
 ut quandoq; complenda eos ad ultima gehenne tor
 nta p̄ducant. **Q̄d etiā om̄s infideles resurgere
 debeant ad tormenta nō ad iudiciū. xxxiii.**

Resurgunt ū & iā om̄s infideles.
 si ad tormentū n̄ ad iudiciū. Nō enī eoz tūc causa dis
 cutit̄. q̄ ad cōspectū districti iudicis iam cū dampnat̄ne
 sue infidelitatis accedunt. P̄fessionē ū fidei retinetes
 si p̄fessionis opa n̄ habentes redarguuntur ut p̄cant.
 Quia nec fidei sacram̄ta tenuerunt. increpationē iu
 dicis in extrema examinatione n̄ audiūt. q̄ p̄ iudi
 cantur infidelitatis sue tenebris. & eius que dispece
 rant in uerba redargui n̄ merent̄. Illi saltem ūba

iudicis audunt. q̄ ei. fidei ūba tenuer. Iſta in dāpnatione ſua c̄nū iudicis nec ūba p̄cipiant. q̄ ei. reuerentia nec uerboten. ſuare maluerunt. Illi legalit̄ p̄cūt q̄ ſub lege poſiti peccauer. iſtis d̄ p̄ ditione ſua d̄ lege nihil dicit. q̄ nihil legis habe conatiſ. **Q̄d angli apoſtate & impij homines p̄ torm̄ta quaſi ſupplicijſ expurgati nō iuſtoꝝ donent ſocietate. xxx.**

Poſt reſurrectionē & iudiciū. n̄ credam. reſurrectionē futuram q̄m origenis d̄lmat. ut d̄mones ut impij homines p̄ torm̄ta quaſi ſupplicijſ expurgati. ut illi in anglicā qua creati ſūt redeant dignitatē. ut in iuſti iuſtoꝝ ſocietate donentur. eo q̄d cōueniat diuine pietati ne quid ex rationabilib⁹ p̄cat creaturis. ſi q̄libet & modo ſaluentur. Si nos credam. ipſi iudici om̄iū & retribu tori iuſto q̄ dix. Ibunt impij in ſupplicium c̄nū. iuſti aut̄ in uitā c̄nā. **Q̄d reſurrectio fieri debeat in etate p̄fecta uiuentis. & q̄d p̄fectu nō in**

In quo atq̄ pacis **digreat. xxxvi.**

ſcōꝝ ē in hac uita n̄ p̄fectio. Tuē aut̄ erit plenitudo pacis. dū ad d̄i cōtemplationē abſorta carnis infirmitate cōualuerint. Reſurrectio mortuoꝝ ut ap̄t̄s ait in uirum p̄fectum in ſuram etatis plenitudinis xp̄i futurū ē. in etate uiuentis que p̄fectu nō indiget. & abſq̄ inclinatione d̄fectus. in p̄fectione eximiq̄.

parte. & plena e & robusta. **Ad iudicium
duo ordines in quatuor diuidantur. xxxvii.**

Dve sunt differentie ut ordines hominum iudicio. hec
e electorum & reproborum. Q tam diuiduntur in quatuor.
Pfectorum ordo unus e. q cum deo iudicat. & alius q iudicat.
Vtrique tam cum xpo regnabunt. Similiter ordo reproborum
partitur in duo. du hi q iudicantur s mali iudicandi
s & dampnandi. Qu extra eccliam inueniendi s. n s iudi
candi. s; tantu dampnandi. Primus g eorum ordo. q i
dicantur & peccant. opponitur illi ordini bonorum. d q s
qui iudicantur & regnant. Secundus ordo eorum. qui no iudi
cantur & peccant. opponitur illi ordini perfectorum. q n iudi
cantur & regnant. Tertius ordo eorum qui iudicantur & reg
nant. illi ordini contrarius e d q s iudicantur & per
eunt. Gemina punitur sententia impi. du aut hic p s ius
mentis mentali cecitate peccant ne ueritate uideant. Aut
du infine dampnabitur. ut d bital penas exsoluat.

De gloria iustorum p. iudicium. xxxviii.

No faciat infaturu cor miserum iustorum compassione da
pnatorum co dolendi affectio. ubi tantu erit scorum d d i
co contemplatione gaudiu. ut tristitie nulli. inuitus
tribuat. S e comparatur color candidus. magis colori
ut sit pulchrior. ita et scorum reges comparata dapnatio
malorum gloriosior erit. Crescit g scorum gla. du debita

dampnantē impij pena. **Finito iudicio incipit eē**
Vt ait beatus Augustinus **scdm nouum & t̄ra noua.**
 pacto finito q̄ iudicio. tūc eē desunt hoc celū & t̄ra.
 quando incipit eē celū nouū & t̄ra noua. Mutat̄ nē
 nāq; rerum om̄m̄ interu transiluit hic mund⁹. und̄
 & ap̄t̄s diē. Preterit q̄ figura hui⁹. mūdi. Figura q̄ p̄t̄
 n̄ natura. **Vt p̄br̄ indie nō amplius quam**

Iterū decretū ē. **iii. missas celebrare. xl.**
 ut unusquisq; p̄br̄ indie n̄ ampli⁹ q̄m̄ tres missas cele
 brare p̄sumat. **De his qui romā t̄ra sup̄.**

De creuit q̄q; sc̄a synodus. ut nullus Roman⁹
 eat n̄ cū licentia sui ep̄i ut eius uicarij.

Vt carna nō diuidat̄ penitentia. xlii

Et illud sub anathemate p̄ceptū ē. ut nullus p̄broꝝ
 cuiq̄m penitentia diuidere carnā p̄sumat si infirmitas
 n̄ int̄ fuerit.

EXPLICIT LB. XX PRIMVS.

INCIPVNT CAPITVLA LB. XXII.

- i** De p̄bro ab ep̄o excōmunicato. q̄m̄ flatus sc̄isma fecerit. & n̄ solui.
- ii** De licita copula & illicita. & quib⁹ causis int̄uenientib⁹. potē solui
- iii** De cōiunctione eoz̄ q̄z̄ cōsensus inuuptus ē est.
- iiii** Q̄d sacrilegus sit qui eccl̄am d̄i ei⁹. q; p̄dia uastat & diripit.
- v** Q̄d homicidū p̄petrat. q̄ eccl̄e peccunias rapit ut fraudat.
- vi** De raptorib⁹ eccl̄asticarū rerū. q̄d alantib⁹ Sc̄e eccl̄e s̄ reppellēdi.

- vii** Quid peccatores & possessores. & defensores iniuste rerū ecclesiasticarū
sunt anathematizandi & in perpetuum dampnandi.
- viii** De his qui monasteria & loca sacra infringunt.
- ix** Ut sponsam alius. Aliter in matrimonio non possit accipere.
- x** De his qui per pacta penitentia ad carnales voluptates. & noua coniugia redeunt.
- xi** Quid nullus duas spirituales comatres unam per alteram habere ualeat.
- xii** Quid inter eos qui naturali. & eos qui adoptione filii. matrimonium contrahi non possit.
- xiii** Quomodo tempore nuptie sunt celebrande. & quod abstinentium sit a proximis. & ab his qui sunt consanguinei habuerunt.
- xiiii** Quid nullius ordinis ut professionis persona. a quo cumque principe seculari ut ab episcopis inuitis prebenda ecclesiastica suscipiat.
- xv** Quid false penitentiae dicuntur que non sunt secundum auctoritatem patrum per qualitate criminum imponuntur.
- xvi** De ieiuniis. in tempore.
- xvii** Quid propriis usibus non debet applicari. quod communi utilitati datur.
- xviii** De his qui res ecclesie aut competunt aut perueniunt. aut iussu principum retinentes. filiis ut heredibus suis relinquunt.
- xix** De his qui naufragio perierunt. ut quicumque eos aut bona eorum inuenierit secure dimittat.
- xx** Ut constructa sacramento aut fidelitate apud excommunicatos apostolica auctoritate soluantur.
- xxi** De his qui ignorantia aut simplicitate. aut timore. aut

necessitate communicant excommunicatis.

- xxii** Ut nullus abbas ut monachus penitentias iniungat.
- xxiii** Ut abbes & decani & ceteri ordines ecclē. aut in suo stent ordine. aut p̄lationes amittant.
- xxiiii** Ut filii p̄broy & ceteri ex fornicatione nati. n̄ pmoueantur n̄ monachi aut clīci regularit̄ uxerint.
- xxv** Ut nullus abbas ut mōhs canonicos a proposito suo reuocet & monachizat.
- xxvi** Ut d̄ laica p̄sona si quis episcopatū ut abbatia accepta. nulli sibi audientia concedatur.
- xxvii** Ut nulla secularis potestas investitura ecclesiastica dignitatis. castitate p̄mittat. dare p̄sumat.
- xxviii** De ordinationibus ecclesiasticorum officiorum.
- xxviiii** De p̄dijs eccliarū aut monasteriorum.
- xxix** De clīcis arma ferentibus.
- xxx** De clīcis q̄ tonsuram p̄mittunt.
- xxxi** De tregua d̄i.
- xxxii** De cōfessionibus cimiteriorum.
- xxxiii** Q̄d diacones ante quā ordinentur. castitate p̄mittant.
- xxxiv** Q̄d ḡg Andrēa ep̄m p̄ culpa sua ab officio suspendat.
- xxxv** Quare laici primo se tonsorantur.
- xxxvi** Q̄d uiri ecclesiastici ut exsuarunt. in monasterio fiant.
- xxxvii** De lapsis clīcis.
- xxxviii** De eodem.

x

xl De eodem.

xli De his qui contempta ueritate cōsuetudines secuntur.

xlii De nō alienandis possessionib⁹. eccliarum.

xliii De raptorib⁹. uiduarū ut uirginum.

xliiii De trina mentione baptis matris.

xlv De sacramento cōtra officium custodito.

xlvi De eodem.

xlvii De duob⁹ generib⁹. m̄datorū.

xlviii De eodem.

xlviiii De quid agendum sit inter minora & maxima peccata.

L De Sacramento incaute p̄missio.

EXPLICIUNT CAPITULA

INCIPIT LB. XX. II.

Scera. 1.

De p̄bro ab ep̄o excommunicato q̄ inflat⁹ scisma se

Siquis p̄br ap̄posito suo excommunicatus ut correptus fuerit. d̄bt utiq; apud uicinos ep̄os cōqueri. ut ab ip̄s⁹ ei⁹ causa possit audiri. ac p̄ ipsos suo ep̄o reconciliari. & nisi fecerit. si sup̄bia q̄d ab ip̄o inflatus secer n̄dum ab ep̄i sui comunione duxerit ac separatim cū aliqb⁹ scisma faciens sacrificium d̄o obtulerit loco amisso anathema habeatur.

De licita copula & illicita. & q̄b⁹ causis inuenientib⁹ potest solui. & n̄solui. ii

Nunc aut̄ ne nuptiali simulatione sup̄ addatur inceffus. q̄m oportet eos. & corā diuinis & corā humanis

**E
rect
carthagi
nen
si**

**Uma
r̄p̄**

oculis legalit̄ ac rationabilit̄ disungi. q̄ illegalit̄ indi-
uino iussu fuere cōuncti. talia scōz donem̄ testimonia
que ad agenda causa sunt manifestissime p̄tinentia.
S̄ c̄s Ambrosius in epla ad corinthios dic̄. Nō ē enī s̄r aut so-
ror seruituti subiectus mei modi. hoc ē n̄ d̄bri reueren-
tia cōiugij ei q̄ horruit auctore cōiugij. Nō enī ratū ē
Matrimoniu qd sine d̄i d̄uotione ē. Et sc̄s Geronim̄.
interio libro cōm̄ta epte ad ephesios pauli. Quom̄ itaq̄
xp̄o subiecta ē eccl̄a. sic subiecta sit uxor uiro suo. Quē
habet enī p̄ncipatū & subiectionē xp̄s & eccl̄a. huic
eidē ordini marit̄ & uxor astringitur. S̄; uidē dum
ut qm̄ in xp̄o & eccl̄a sc̄a cōiunctio ē. ita & uiro &
in muliere sc̄a sit copula. Sic aut̄ n̄ om̄is cōgregatio
hereticoz xp̄i eccl̄a dici potest. nec caput eoz xp̄s ē.
sic n̄ om̄e matrimoniu qd uni uiro suo sc̄m xp̄i p̄cepta
n̄ iungit̄ rite cōiugiu appellari potē. s̄; magis ad ultiu.
D̄ e q̄b̄ ita sacri canones diffiniunt. Sane q̄b̄. cōiunctio
illicita int̄ dicit̄. habebunt in eundi melioris cōiugij
libertatē. Et in synodo apud liptinas habita. cui sub ka-
rolo magno p̄ncipe. 66 ep̄s. & iohes sacellarius. ac sc̄s
bonifacius excepto zacharie ap̄lici p̄seder̄ legit̄. ut
si uir mulieri d̄sponsate dotate. ac publicis imp̄cijs
ducte sc̄m ap̄tm debitū cōiugale nō poterit reddere.
& h̄ aut̄ amboz cōfessione. aut certa q̄lib̄ & app̄b̄tione

fuerit manifestū separant. & mulier si se cōtinere nō poterit. alteri uirō legitime nubat. Videlicet scđm diffinitionē scī Leonis pp & traditionē doctorū supi. dmonstrant. dubiū n̄ ē eā muliere n̄ punere ad matrimoniū in qua cōiunctione sexū n̄ docet xpi & ecclē sacramētū. hoc ē nuptiale fuisse sacramētū. **De cōiunctione eorū quorū cōsensus in nuptiis d̄ ē. iii.**

Sufficiat scđm leges solus eorū cōsensus. d̄ q̄rū cōiunctionib. agit. Q̄ cōsensus si solus in nuptiis forte d̄ fuerit. cetera om̄ia etiā cū ipso coitu celebrata fructuabunt. Ioh̄e chrisostomo magno doctore q̄ ait. Matrimoniu cōiunctio nō facit. si uoluntas. **Q̄d sacrilegus sit. q̄ ecclā**

Ad sedē ap̄licam d̄ ei q̄ p̄dia uastat & diripit. iii.

placitū ē. q̄d p̄dia diuinis usib. tradita quidā humanis applicat. & dō cui tradita sunt subtrahant. Quia p̄p̄t ab om̄ib. illa usurpantib. audacia tollēda ē. ne p̄dia sub d̄cretis celestib. uindicta a q̄b. dam inuentibus uexentur. Q̄d si quis p̄sumpserit. sacrilegus iudicetur. Sic q̄ qui ecclā d̄ uastat. eiusq. p̄dia aut donaria expoliat. & inuadit ē sacrilegus. sic & ille q̄ ei. sacerdotes insequit. sacrilegij reus existat. & sic sacrileg. iudicatur. **Q̄d homicidū p̄petrat. q̄ ecclē pecunias**

Qui abstulerit inq̄t patri nupta ut fraudat. v. ut matri aliq̄d. homicij particeps ē. Pat̄ n̄r sine dubio

deus est. Mater uero nostra ecclesia. que nos in baptismo spiritualiter
regenerauit. Ergo qui christi pecunias. & ecclesie rapit. auf-
fert ut fraudat. homicida est. atque ut homicida in cons-
pectu iusti iudicis deputabitur. Qui rapit pecuniam proximi
sui. iniquitatem facit. Qui autem pecuniam ut res ecclesie au-
fert sacrilegium facit. & ut sacrilegus iudicandus est.

De raptoribus ecclesiasticarum rerum quod Alumnibus s-
Re rerum ecclesiasticarum & facultatum raptores repellendi. vi.

Alumnibus sancte ecclesie anathematizatos apostolica auctorita-
te repellimus & dampnamus. atque sacrilegos esse iudicamus.
& non solum eos. sed & omnes consentientes eis. Neque penam libi
esse non poterunt illi quorum ministerium est. qui talia posse prohibere
comprobare. & non student corrigere. **Quod peccatores &**

possessores. & defensores iniuste rerum ecclesiasticarum
sunt anathematizandi. & ipsorum dampnandi. vii.

Ualde iniquum & ingens sacrilegium est. ut quocumque preme-
dio peccatorum. ut salute ut requie animarum unum quisque
uenerabili ecclesie contulerit. aut certe reliquerit. Ab his
a quibus maxime suari conuenit. id est de priuatis & dominis tantum
hominibus. & super omnia principibus. & primis regionum
in aliud transferri. ut contra presumatur. Preterea quibus
non prouiderit. & aliter quam prescriptum est pre dia ecclesiis tradita.
petierit ut acceperit. aut possederit. aut iniuste def-
fenderit. ut retinuerit. nisi se cito correxerit. qui inanis

Lucas
ff

Si
machus
ff

ds amas pcurat anathemate feriat. Sitq; accipienti ut
danti & possidenti anathema. & institute pene contub
nuu assiduui. Nec aliq; se ant tribunal xpi obstaculu
muniat. q; a religiosis animab' ad substantia paupum
drelie ta. contra fas sine aliq; pietatis cosideratne dispgru.

A bonub' epis acclamatu e fiat. **De his q; monasteria**
Hi qui monasteria & loca sacra infringunt. viii.

lohis
ff

& loca do sacra & ecclias infringunt & deposita ut
quelibet exinde subtrahunt. dapna noues coponant
& emunitate triplicat. & uelut sacrilegi canonice sen
tentie subiungantur. **Ut sponsam alius. At in**

Si
riay
ff ad eu
meru qm
conense
epm

De conugali aut ue **matrimonio n possit accipe. viii.**

lacione requisisti. si desposata alij puella at inma
trimoniu possit accipe. Hoc ne fiat modis omib'. in
ben'. q; illa benedictio qm nupture sacdos imponit
apud fideles cui da sacrilegi; instar e. si ulla transgres
sione uiolentur. **De his q; p acta penitentia ad carna**
les uoluptates. & noua conugia reddeunt. x.

Et
de

De his u n ingruie dilectio tua aptica sede credidit cosu
leda. q; acta penitentia tanqm canes ac suues aduomit
pstinof. & uolutabra redeuntet. & militie cingulum
& ludicras uoluptates. & noua conugia. & inhibitos
denuo appetuere concupit. quoz p fessam incunetia
generata p'. Absolutione filij pdider. De qb'. q; iam

suffugium n̄ habet penitēdi . id duxim⁹ . decernendū
ut sola intra eccliam fidelib⁹ oratione ungant⁹ . sacris
mysterioꝝ celebratib⁹ . q̄n̄uis n̄ mereant⁹ int̄sū . Adn̄ice
aut̄ int̄ se cōuiuio segregentur . ut hac saltē districtione
correcti . & ipsi int̄ se sua errata castigent . & alijs exem
plū tribuant . quatin⁹ . ab obscenis cupiditatib⁹ . extra
hantur . q̄ntū qm̄ carnali fragilitate cecider̄ . uaticō
munere cū ad dnm̄ cepunt p̄fiscisci p̄cōmunionis gr̄am
uolum⁹ . subleuari . Quā formam & circa mulieres que
se p̄ penitentiā talib⁹ pollutionib⁹ d̄uincxer̄ seruan
dam eē censem⁹ . **Q̄d nullus duas sp̄uales cōmatres
sciscitat̄ ant̄ sc̄tas unā p̄ alterā habe ualeat . xi .**
tua . si aliquis duas sp̄uales cōmatres habe ualeat unā
p̄ alterā . Inq̄ fraternitas tua meminisse d̄bt scriptū
eē . eī duo in carne una . Itaq̄ cū cōstit̄ . q̄ uir &
uxor p̄cōubio una caro efficiunt̄ . restat nimirū cō
patrē cōstitui illi mulieri cui⁹ in matrimonio assumpta
uxor cōmat̄ eē uidebatur . Et idcirco liquet̄ uirū nō
posse illi femine ungi in copula que cōmat̄ erit ei⁹ .
cū qua idem una fuerit caro effectus . **Q̄d int̄ eos q̄ na
tura . & ad obtrone s̄ filij matrimonij cōtrahi
Int̄ eos qui natura & eos q̄ nō possit . xii .**
adoptione filij sunt uenerande Romane leges
matrimonij cōtrahi n̄ p̄mittūt . Siq̄dem p̄m̄ instu

Ex
ep̄ta n̄
cholar̄ p̄
ad salamo
nē ep̄m

et̄
ad c̄sulm̄
bulga
rōz

tionū liber cū d̄ nuptiis loqueret̄ int̄ cetera int̄ eas inq̄t
 p̄sonas que parentū liborū ue locū int̄ se obtinent. nup
 tie cōtrahi nō possunt. Veluti int̄ patrē & filiā ut auū
 & neptē. ut matrē & filium. ut auā & nepotē. & usq̄
 ad infinitum. Et si tales p̄sone int̄ se coierint. nefarias
 atq̄ incestas nuptias cōtraxisse dicūt̄. & hec adeo ut
 quauis p̄ adoptionē parentū liborū ueloco eē sibi ce
 pit nō possunt int̄ se matrimonio ungi. Itaq̄ eā que
 in p̄ adoptionē filia aut neptis eē cepit n̄ poterit uxo
 rē ducere. & infra. Si q̄ p̄ adoptionē soror in eē cepit.
 quandiu quidē cōstat adoptio. sane int̄ me & eam.
 nuptie cōsistere nō possūt. Si q̄ int̄ eos nō cōtrahitur
 matrimonū q̄s adoptio ungit. q̄nto potius & carnali
 oportet int̄ se cōtubnio cessare. q̄s p̄ celeste sacramtū
 regeneratio sc̄i sp̄s unct̄. Longe q̄ cōgruenti⁹. fili⁹
 patris nū ut fr̄ m̄s appellatur ut que gr̄a diuina. q̄m
 humana uoluptas. ut ut fr̄ m̄s filius ei⁹ eēt elegit. Pru
 denti⁹ q̄ ab alt̄na corporis cōmixtione se cernunt. q̄m
 sp̄s sc̄i sua nos karitate coadunant. q̄m si ut carnal
 necessitudo. ut inuicē nos mutabile cui d̄a corruptibi
 lis hominis arbitriū copulass̄. *Ex t̄p̄e nuptie sunt
 celebrande. & q̄d abstinentiū a proximis. & ab
 Omb̄. his quas cōsanguinei habuer̄. xiii
 & nunciare ut nullus uxore accipiat. n̄ publice cele*

Lo
 ms
 p̄

bratis nuptiis. ut has de nuptias fieri prohibite ab aduen-
tu dñi usq; in octabas epifanie. & xl. usq; trans
actum pascha clusū. & rogationib⁹. usq; in octabas
pentecostes. Raptū omniū prohibite. & ut ad proxima sui
sanguinis femina. ut ad quā cō sanguineus suus usq;
ad vii^{mam} generatiōē habuerit nullus accedat. & ut
alterius spōsam nemo ducat. **Qd nullus ordinis ut
professiona. aq; cūq; pncipe sc̄lari. ut ab ep̄is in
uitas p̄dia ecclesiastica suscipiat.** xiiii.

Qui cūq; militū. ut cui⁹. cui⁹q; ordinis. seu professionis.
p̄dia ecclesiastica. aq; q; rege ut pncipe sc̄lari. ut ab ep̄is
munitis seu abbtib⁹. seu q; bus lib & eccliarū rectoribus sus-
cepit. ut suscepit. ut inuasiit. ut eorū cōsensu tenuerit
n̄ eadē p̄dia eccl̄is restituerit. excommunicationi sub-
iaceat. **Qd false penitentiā dicunt. q̄ n̄ sc̄dm auc-
toritatē patrum. p̄ q̄litate criminū imponunt.** xv.

Falsas penitentiā dicunt. que n̄ sc̄dm auctoritatē sc̄orū
patrum p̄ qualitate criminū imponunt. Ideoq; q̄cūq;
miles. ut negotiator. ut alicui officio aditus. qd sine
peccato exereri n̄ possit grauiorib⁹. culpis uentus
ad penitentiā uenerit. ut qui bona alterius iniuste a-
tinat. ut q̄ odiū in corde gerit. recognoscat se ueram
penitentiā n̄ posse p̄gere p̄ qm ad etnā uitā ualeat
p̄uenire. n̄ arma aponat ulteriusq; n̄ ferat. n̄ sibi

Ex
dec 99
17

E
us
d

religiosoz epoz p iusticia dffendenda . ut negociu
drelinquat . ut officiu dferat . & odiu excoi dimittat .
bona que iniuste abstulit restituat . Nec tam desp &
interim . si quicqd boni facere poterit ortum ut faciat
q̄tinus d̄ illustre ad penitētia cor illius .

Licet noua cōsuetudo **De ieiunijs . iiii . t̄rim . xvi .**

ecclē nulla fulta auctoritate numero inter ieiunia
& ordinationes . iiii . t̄rim . p̄mā ebdomadā p̄mi m̄sis
marci . & scđam q̄rtā . id̄ un̄ . utā tam auctoritā
scōz patrū ē . ut iunio q̄d ragesimali . & in ebdoma
pente d̄b ant obseruari . Vnā Leo pp̄ ait . hui' obser
uantiē utilitas dilectissimi in ecclēstias ieiunijs p̄ci
pue ē custodita . que ex doctrina sc̄i sp̄s . ut p̄totius
anni circulū distributa s̄ . ut lex abstinentie om̄ibus
sit ascripta t̄rib' . Siquidē ieiuniū uernū . in xl . est
iuu in pente . autumnale in m̄se . vii . h̄yemale in
quidē x . celebrem' . Itē Gelasius pp̄ . Ordinationes aū
pb̄roz & diachonoz . in q̄rto m̄se un̄ij . vii . & x . s̄
etiā . xl . iunio ac mediana xl die s̄bbi . ac d̄mā t̄r' .
Ḡg pp̄ . & felix attauis ei' . Simacus q̄q . & simplicius
legunt ordinationes in februario celebrasse . ut pote
xl iunio cōcurrente . De ieiunio aū q̄rti m̄sis . A Ge
lasio dicti q̄d scđm Leonē semp̄ ē in ebdoma pente antas
Ambigit' . Sic em̄ Leo pp̄ ait . d̄ ieiunio & ordinaē

est
dieum
iii . x
p̄oz

ei. Post preceptum sancti spiritus donum salubritatis. ac necessarie
consuetudo est. instituta ieiunij. ut siquid forte inter ipsa
festiuitatum gaudia negligens libertas. ut immoderata
leticia presumpsit. hoc reuolose abstinentie censura casti-
get. Que obli quaque studiosius exequenda est. ut illa in
que in hac die ecclesie diuinitus si illata pueniat. Item.
Repletis namque apostolis uirtute premissa. & in corda eorum spiritu
ueritatis ingresso. non ambigimus. inter cetera celestis doni
sacramenta doctrinam ac spiritali conuentione disciplinam
a paracliti magisterio diuinitus fuisse conceptam. ut sancti-
tate ieiunio mentes conferendis sibi karismatibus fie-
rent aptiores. In quibus duabus exemplis. satis osten-
ditur per penite costem ad conferendos sacros ordines
ab apostolis ieiunia fuisse constituta. Sicque ieiunia quad-
ragesimali ieiunij ac penite. ad formam ieiunij mensis
vii. & x. Quod ieiunium ab apostolis spiritu sancto baptizatis.
cum ordinatione statutum fuisse. mox sequens ordina-
tio. vii. de honore. ostendit facta oratione sorore
ieiunij. Unde dominus hec secundo simul coniungit dicens.
hoc genus non eicitur. nisi oratione & ieiunio. Quarta
uero mensis ieiunium a gelasio dicitur. quod septimum ebdomada
penite. sepius in. iiii. quam in. iiii. mense reperitur.
Potest quoniam etiam pluraliter ieiunium quique ieiunij. & l. malis.
potest dici ieiunium primum mensis. quod septimum ei sepius.

in primo mense qm in februo inuenit. Sic eni in habet
 sic qlibet hbt in loco in q sepius habitat. Quoz
 mensu. iiii. pphete Zacharie significatiua e dicens.
Ieiuuium pmi. ie iuuu. iiii. ieiunium. vii. & ieiunium
 x. erit domui iuda in gaudiu & in leticia. & in
 sollempnitates pclaras. Ieiunio aut xl. m. in eis be-
 ne ordinatio sacri ordinis competit. Siquidem p
 baptismu xpc aspu sco ductus ad ieiunandum
 p ea aptos suos ad sacru ordine elegit. sic apti spu
 baptizati p ieiunium diachonos cōsecrandos eleger.
 Moyses qq. p descensione sps in igne sibi loquentis.
 L. die egressionis pmo pent. & p ieiunium aaron
 cu filiis cōsecrandu elegit. & sic sacer e numerus.
 iiii. xpm. ex numero. iiii. fluminu. iiii. elemtoz
 iiii. euuagtoz. **Qd ppris usib' n dnt applicari.**
Ratio nulla pmittit. qd cōmuni utilitati datur. xvii.
 ut ppris cuiq. usib' applicetur. qd cōmuni utili-
 tati datu ee cognoscit. **De his q res ecclie aut cōpetit**
aut puadit. aut iussu pncipu retinentes. filiis ut
heredit' qui cuq. res ecclie heredit' suis relinquunt.
 e fiscare. aut competere. aut puadere piculosa. xviii.
 aut sua infestatione psumpserit. n se citissime
 p ecclie d q agitur satisfactione correxerit. ppe-
 tuo anathemate feriat. Similit' & hi q res ecclie

E
uist
S

E
uist

iussu ut largitione principum . ut quorundā potētū .
aut quadā inuasiōe . aut tyrannica potestate re
tinuerunt . & filiis ut heredib⁹ suis . ut aq̄busdam
iā factū auduim⁹ quasi hereditarias reliquerunt . n̄
cito res dī amoniti a pontifice agnita ueritate red
diderunt . p̄petuo anathemate feriātur . **De his q̄**
naufragio perierunt . ut q̄cūq; eorū aut bona eorū inue
9 n̄ dī iudicio nōnullos **nerit secure dimittat . xviii .**
naufragio p̄ire cognoscimus . & eos q̄si legali iam
iure diabolico . ymmo instinctu ab his q̄b⁹ . mēdit
subleuari & cōsolari deberent . d̄ p̄dadi cōspiciam⁹ .
statuim⁹ & sub anathematis uinculo ut xp̄ decesso
rib⁹ nr̄is statutū ē . iubem⁹ ut q̄cūq; horū quē lib⁹ .
aut bona illi⁹ inuenerit . secure tam eū quā omnia
sua . dimittat . **Ut cōstricti sacramento aut fidelitate**
I terū scōrū patrū **apud excomunicatōe aptica auctoritate**
p̄ decessorū nr̄orū statuta tenentes . eos q̄ excomunicatōe sol
fidelitate aut sacramento cōstricti s̄ . aptica auctori **uāt . xx .**
tate & sacramento absoluum⁹ . & ne sibi fidelitatē obs
uent . modis om̄ib⁹ . phibem⁹ . **De his q̄ ignorantia .**
aut simplicitate . aut timore . aut necessitate cōmuni
E t qm̄ peccatis nr̄is exigentib⁹ **incat excomunicatis . xxi .**
multos p̄ causa excomunicatiōis p̄ire q̄tidie certum⁹
partim ignorantia . partim etiā nimia simplicitate .

partē timore. partē etiā necessitate. diuicti media
 anathematis sententiā ad ipsos ut possunt oportune
 temp am. Aptica auctoritate. Ab anathematis unci-
 lo hos subtrahim. uidelicet uxores. Liberos. Seruos
 Ancillas ut mancipia. necnā rusticos. & fruentes.
 & omnes alios qñ ad eos curiales s. ut eorū cōsilio scelera
 ppetrent. Et illos qñ ignorant excommunicatis cōmuni-
 cant. seu illos qñ cōmunicat cū eis qñ cōmunicat excō-
 municatis. Quicūq; aut aut orator. siue pegrinus
 aut uator. in tñā excommunicatorū dūenerit. ubi nō
 possit emere. ut nō habet unde emat. ab excōmuni-
 catis licentiā dam. Et siquid excommunicatis nō p̄sus-
 tentatione supbie. s; humanitatis causa aliqd dare
 uoluerit. fieri nō p̄hibem. **Ut nullus abbas ut mchis**
ut nullus abbas ut mchis penitentias in unguat. xxii.
 aut quilibet alius penitentias in unguat. n̄ quib. pp̄
 ep̄s hāc curā dederit. **Ut abbes & decani. & ceteri**
ordines ecclē. aut in suo stent ordine. aut p̄ la
ut abbes & decani. tiones amittant. xxiii.
 & p̄positi. qñ p̄bri n̄ sūt p̄bri fiant. aut p̄lationes amittant.
 Qui archidiaconatū tenēt dēbi fiant. Q̄ archi-
 p̄briatus. p̄bri. aut honores amittant. Qd si aliq̄ iusta
 causa p̄hibente. p̄bri aut dēbi eē nō potuerint. p̄la-
 tiones amittant. **Ut filij p̄broy & ceteri ex fornicacōne**

h̄c
 a dē m
 decan
 p̄m̄chis
 cōcilij

h̄c
 a dē m
 decan
 p̄m̄chis

E
iusd
i cod

Unati n̄ p̄moueantur n̄ mch̄i. aut elia regularit̄ iuxta.

ut filij p̄broy. & ceti ex fornicatione nati. ad sacros **xxiii**
grad̄ n̄ p̄moueant. n̄ aut mōhi fiant. aut in cōgrega
tione cānonica regularit̄ uiuāt. Prelaciones ū nulla
ten̄ habeant. Si neq; seruis n̄ adn̄s suis libertati do
nent.

Vt nullus abbas ut mch̄s cānonico ap̄propo
suo suo reuocet & monachis & **xxv.**

mch̄s. cānonicos regulares. app̄posito p̄fessionis cāno
nice reuocare. & ad monasticū habitū trahendo sus
cipe. ut mōhi fiant p̄sumat. quādiu ordinis sui eccliam
inuenire quuerit. inq; cānonice uiuendo. dō. s̄ uire
& animā suā saluare possint. Qd̄ si temerario ausu
id agere attemptauerit. anathematis uinculo obli
getur.

Sequentes statuta **nulla audientia sibi cōcedatur. xvi.**

scōz patrum sic in p̄orib; ecclis que dō miserante ce
lebratum d̄ ordinatione ecclasticarū dignitatū sta
tutum. ita & nūc ap̄tica auctoritate decernim; ac cō
firmam;. ut siq; d̄ inceps ep̄atū ut abbatiam d̄ manu

alicui; Laice p̄sonę suscepit. nullaten; int̄ ep̄os ut ab
bates habeatur. nec ulla ei ut ep̄o seu abbi audientia

cōcedat. Insup; etiā ei gr̄am S̄c̄i Petri & uic̄itū ecclē
int̄ dicimus. quisq; Locū quē sub crimine tā ambitio
nis quā inobediētię qd̄ ē scelus ydolatrię cepit.

I
tem
enid
decretis
ebuenfi
icit

quis
d̄ 99

resipiscendo n̄ deservit. Similit̄ etiā d̄ inferiorib⁹. ecclasti-
cis dignitatib⁹ cōstitutū. **Ut nulla secularis potestas
investiturā ecclasticę dignitatis dare p̄sumat. xxvi**

E
us
t

Quis impatorū. Regū. Ducū. Marchionū. comitum
ut qui libet secularū potestati. aut p̄sonarū investiturā
ep̄atū. ut alicui ecclasticę dignitatis dare p̄sūperit.
eiusdē sententię vinculo se obstructū eē sciat. Insuper
etiā nisi resipiscat. & ecclē p̄p̄e libertatē dimittat.
diuine animę adūisionis ultione in hac p̄senti vita
tam in corpore suo q̄m ceteris reb⁹ suis sentiat. ut i
aduentu sui sp̄s saluus fiat. **De ordinationibus**

P **et cetera monem⁹ ecclasticorū officiorū. xxvii.**

E
us
t

om̄s q̄ et̄ne dāpnationis penas euadere. & vere bea-
titudinis grām cupiunt intrare. ut a falsis sibi caueāt
penitēcijs. Sic enī falsū baptisma n̄ lauat originat
peccatū. ita p̄ baptismū falsa penitēcia n̄ delēt ne-
fas cōmissū. Ideoq; ualde necessariū ē. ut q̄ se aliqd
grāue crim̄ cōmississe cognoscat. Animā suā pruden-
tib⁹ & religiosis uiris cōmittat. ut p̄ueniā penitētiā
certā peccatorū cōsequatur ueniā. hec ē enī uera peni-
tētia. ut p̄ cōmissū alicui grāuioris criminis. ut pote
meditati homicidij & sp̄ote cōmissi. seu p̄ uiriū p̄cu-
piditate honoris aut pecunie facti. ut aliorū his
similiū. ita se unus quisq; ad d̄m cōuertat q̄tinuS

relictis omnibus iniquitatibus & in mandatis infructibus. bone operationis permaneat. Sic enim dominus per prophetam docet. sic uer-
sus fuerit impius ab omnibus iniquitatibus suis. & custodie-
rit uniuersa mandata mea. utta uiua & non morietur.
In quibus uerbis manifeste datur intelligi. quoniam qui aliena bona
diripuerit. & ea cum possit reddere ut emendare noluerit.
ut qui arma contra iusticiam portauerit. aut odium
in corde retinet. ut quibus modi negotiationibus aut
officiis implicatus fuerit. que sine fraude. sine falsi-
tate. sine inuidia. sine deceptione fructum exercere non
possit. nec ad deum conuersus. nec ad perpetuas fuscationibus
uere penitentiam facere credendus est. Unde inter omnia
uos hortamur. atque monemus. ut in accipiendis peniten-
tiis non ad illos curratis. in quibus nec religiosa uita. nec
est consulendi scientia. Quod amas hominum magis ad in-
teritum quam ad salutem ducunt. Teste ueritate que ait. Si cecus
cecum ducat. ambo in foueam cadunt. Si ad eos qui religionem
& scripturarum doctrina instructi. uiam ueritatis & sa-
lutis. ut ostendere ualeant. **De ordinationibus ecclia-**
rum. xxviii.
Ordinationes autem sacerdotum officiorum. xxviii.
eccliarum officiorum. non nisi in ieiuniis. iiii. temporibus. in
primo uidelicet mense. in. iiii. vii. & x. mediante
uespera sabbati. facere acceptus ullus episcopus. **De predictis**
eccliarum ut monasteriorum. xxviii.

E
uist

De p̄diis namq; ut possessionib; ecclaz. ut monasterioꝝ
h; decreuim; . ut nullus Laicoꝝ ut clicoꝝ . sine cōsensu
epoꝝ canonicorū . abbum . Mochoꝝ . ut sc̄imonialiū .
quicq̄m habeat . ut possideat . Q̄d q̄fecerit . aut pos
fessa n̄ reddiderit . anathematiz; et; . **De clericis arma**

E
uist

De clericis arma ferentib; **ferentibus.** xxx.
h; decreuim; . ut q̄ndiu arma tulerint . app̄o gradu
decidant . **De clericis qui tonsurā p̄ciunt.** xxxi.

E
uist

De his autē clis q̄ tonsuram p̄ciunt . & a clericatu recedūt .
q̄s apostatas iulianitas uocitam; . statuum; ut n̄ ad p̄
fessionē clatus redierint . om̄i xp̄iana cōmuniōne
p̄uent; . **De tregua dñi.** xxxii.

E
uist

Pax illa q̄m treguā dñi dicim; . sic obfuetur . sic ab ar
chiepis . & epis . unū cuiq; puinciarū totū orbis statuit
ē . Quū illā uiolauerit . usq; ad satisfacionē excōmu
nicationi sub dat; . **De cōfiniis cymiterioꝝ.** xxxiii.

E
uist

De cōfiniis cymiterioꝝ . sic antiquis asc̄is patrib;
statutū ē . statuum; ita ut maior ecclā p̄ circuitū . lx.
passus habeat . Capelle ū siue minores ecclē xxx.

Q̄ autē cōfiniū eoz infringere tēptauerit . ut p̄sonam
hominis . aut bona ei; m̄d; abstraxerit . n̄ publicus La
tro fuerit . quisq; em̄d; . & q̄d rapuerit reddat excō
municet; . **Q̄d diachones ante q̄m ordinent; . ea**

66
Petro sub
diacno

An̄te triennū diachones . statūte p̄mittant; . xxxiiii

omnium ecclesiarum siculie prohibiti fuerunt. ut more ro-
manę ecclesie suis uxoribus nullatenus miscerentur. Quid
in durum atque incompetens uideatur. ut quod usum eidem co-
tinentie non inuenit. neque castitatem ante proposuit.
et compellaturam sua uxore separet. atque per hoc quod ab-
sit deterius cadat. Unde uidetur in ut apertente die
omnibus episcopis dicatur. ut nullum facere diachonem presu-
mant. nisi se uiuunturum caste promiserit. quoniam et pro-
rita que proposito nuntius appetita non sunt. uolent non exi-
gantur. et futura caute caueant. Quod propter eandem
prohibitionem que ante triennium facta est. continenter
cum suis uxoribus ut coniugibus non uixerunt. Laudandi atque
remunerandi sunt. et ut in bono suo permaneat exor-
tandi. quod nullus dignus ad ministerium fuerit accedere
nisi ei castitas ante susceptum ministerium fuerit approbata.

Quod sanctus Andreas episcopus pro culpa sua ab officio suspenditur.

Matriculam quam frater et comes noster Andreas tarentinus episcopus
fecit fustibus castigari. quoniam exinde per octo menses hanc
obisse non credamus. tam quod eam contra proposita sui ordi-
nis huiusmodi fecit affligi. duobus hinc mensibus amissam
pro sollemnitate suspendere. ut ut hec eum uerecundia
qualem se exhibere decerere possit instruat. **Quare**

Laici primo se tonsurarunt. **xxvi.**

Nemo Laicorum quodlibet palacii ministerium ut ecclesia

Liā
ioh̄i ep̄o
calliopo
lano

Ex
uira
grego-
riana

ficiū patrimoniu pcurabat. s; omnia ecclesiastica uiris
 munita. ecclesiastici nichil hominū uiri subibant. Num
 rā laicis ad armorū solam militiā ut agrorū curam
 cōtinuā d̄ putatis. Ob h̄ se nonnulli p̄cerū sub obtentu
 religionis p̄mo tōsorare ceper̄. Quorū t̄giū sacioni
 Mauriciū imp̄ator prudēt̄ occurrent̄. data p̄ lon
 ginū statore lege p̄cepit. ut quisq̄s publicis fuisse
 administrationib⁹ implicatus. ei ad ecclesiasticū ue
 nire officiu n̄ liceret. Quā Legē gg. sup h̄ laudauit
 ualde dicēs. Q̄ sc̄larē habitū deserēs ad ecclesiastica
 officia uenire festinat. n̄ relinquere cupit sc̄larē s;
 mutare. *Q̄ uiri ecclesiastici. ut ex seruitute. in monasterio*

MVLtos ex ecclesiastica seu sc̄larī militiā nouim⁹. *suat. yvii.*

ad om̄p̄tis d̄i seruitū festinare. ut ab humana ser
 uitate libi. in diuino seruitio uideant̄ familiaris
 cōūsari. Q̄d si passim dimittim⁹ om̄ib⁹. fugiendi eccle
 stici ut sc̄laris uiris d̄nū occasionē p̄bem⁹. Si ū fe
 stinantes. Si ū festinantes ad om̄p̄tis d̄i ser uiciū
 incaute retinem⁹. illi inuenim⁹ negare quedā qui
 dedit om̄ia. Vnde necesse ē. ut q̄sq̄s ex uiris ecclesiastici
 ut sc̄laris militiē seruitute ad d̄i seruitū cōiti desi
 derat. p̄betur prius in laico habitu cōstitutus. &
 si mores ei atq; cōūsatio bono desiderio illi⁹ testi
 moniū fer̄. absq; ulla retractatione seruire i mo.

nafterio omp̄a dño p̄mittat̄. ut ab humano serui-
tio liber recedat. q̄ diuino districtiore subire ap-
petit seruitutē. Si aut̄ & in monachico habitu scdm̄
patrū regulas irrep̄hensibilit̄ fuerit cōuersatus. p̄
p̄fixa sacris canonib⁹ t̄p̄ri. licent̄ iā ad q̄d lib̄ &
ecclasticū officū p̄ueheat̄. Si aut̄ illis n̄ fuerit cri-
minib⁹ maculatus quē intestamento ueteri morte
mutantur. **De Lapsis clericis.**

De Lapsis Sacerdotib⁹ ut q̄ lib̄ & ex clero. **xxxviii.**
obseruare te uolum⁹ ut in reb⁹ eorū nulla cōtaminā-
tione miscearis. sed p̄cipuim̄ regularia monaste-
ria require. que scdm̄ dñm̄ uiuere sciūt. & in eis dē
monasteriis ad penitentiā lapsos trade. & res lap-
sorum in eo loco p̄ficiat. in q̄ agere penitentiā t̄dunt̄.
quatin⁹ ipsi ex reb⁹ eorū subsidū habeant. q̄ d̄ cor-
reptione eorū sollicitudinē gerunt. Si uō parentes
habent res eorū. legitimis parentib⁹ dent̄. ita ut
eorū stipēdia q̄ in penitentiā dati fuerūt. sufficiēt
debeat p̄curari. Si q̄ uō ex familia ecclastica sac̄-
dotes ut leuitē ut mochi. ut clerici. ut q̄ lib̄ & alij
lapsi fuerint dari eos in penitentiā uolum⁹. si res
eorū ecclastico uiri n̄ subtrahi. ad usū tam̄ suum
accipiat. und̄ ad penitentiā subsistat. ne si nudet̄
locus in q̄b⁹ dati fuerint onerosi sint. Si q̄ uō parentes

Et
s̄c̄t̄ Petri
Subdico

in possessione habent. ipsi res eorum tradende sunt. ut
 in ipsis una ecclesie consueverit. **De eodem.**

Rehiditione nunc ut audio **xxxviii.**

Si
 a
 lanu
 no caru
 tano

habitare cum mulieribus prohibuisti. & nunc usque in ea
 prohibitione despiceris. quoniam iussioni tue paruerit.
 eum a sacro ordine uolumus esse priuatum. Puenit etiam ad
 nos quosdam a sacris ordinibus lapsos. ut per penitentiam
 ut ante penitentiam. ad ministerii sui officium reuocari.
 quod omnino prohibemus. & in hac re sacratissimi quoque cano
 nes contradicunt. Quod si per acceptum sacrum ordinem lapsus
 in peccatum carnis fuerit. sacro ordine ita careat. ut
 ad altaris ministerium ulterius non accedat. Sed neque uicquam
 hi qui ordinati sunt peccant. prouidem debet quales ordinentur.
 ut prius aspiciatur si uita eorum continentis in annis plurimum
 fuit. si elemosine amore habuerit. Querendum quoque
 est. ne fortasse fuerit bigamus. uideendum etiam ne sine
 literis. aut ne obnoxius curie compellatur. per sacrum
 ordinem ad actionem publicam redire. Hec itaque omnia
 firmitas uestra diligent inquirat. & si diligent quilibet &
 exquisita ordinatur. non celeriter per ordinem disponit.

Si lapsis ad suum ordinem **De eodem.** **xl.**

Si
 co
 stum
 tino medio
 laren
 si

reuerendi licentia concedatur. uigor canonice proculdubio
 frangitur discipline. dum per conuersionis spem prius accio
 nis desideria quisque concupere non formidat. Firmitas

siquidē ur̄a nos cōsuluit . si a mandin̄o ex p̄bro & abbe
q̄ auro decessore culpa exigente deposit̄ e . in eū
q̄ fuerat ordinē cōstituit̄ debeat reuocari . q̄d q̄dē
n̄ licet nec fieri posse Aliq̄ ratione decernimus . si .
tam si cōsuetudo forte meruerit . sacro p̄oma sicut
ē p̄uat̄ officio . in monasterio eū ante alios ut p̄ui
deratis inchoat̄ ordinate . Illud q̄ p̄ om̄ib̄ studete .
ut lapsos in sacru ordinē nulli ub̄ supplicatio aq̄m
reuocare suadeat . Nec huī modi n̄ statuta . s̄ t̄p̄a
lū dilata . credat̄ eē uindicta . **De his q̄ cōtēpta ueri**

QVI cōtēpta **tate cōsuetudines secuntur . xli .**
ueritate p̄sumit̄ e s̄uetudinē seq̄ . aut circa fr̄es
inuid̄ . & malign̄ e . q̄b̄ uitas reuelat̄ . aut circa d̄m
ingrat̄ e . cuī inspiratione eccl̄a eī . instruitur . Nā
d̄ns mem̄ia glo . Ego sū inq̄t ueritas . Nō dic̄ ego sū
c̄suetudo . Itaq̄ uitate manifestata . cedat c̄suetudo .

Reuelatione eū facta uitas . cedat error falsitatis .

It̄ & Petrus q̄ p̄us circūcidebat . cessit paulo uitate
p̄dicanti . Igitur cū xp̄c uitas sit . magis uitate q̄m
cōsuetudinē seq̄ debem̄ . It̄ cōsuetudinē . ratio &
uitas sēp̄ excludit̄ .

De nō alienandis possessionib̄ .
possessiones q̄ ecclesiarum . xlii .

q̄s un̄ q̄sq̄ . p̄p̄o dedit̄ aut reliq̄t̄ arbitrio alienare
quib̄ lib̄ & titulis atq̄ distractionib̄ . ut q̄cūq̄ argu

Au
gustin
in lib̄
iii . de
bapt̄
mo

Si
mac
cesario

in to no patim. n̄ forsitan aut clericis honoris meritis.
aut monasteriis religionis intuitu. aut certe pegrinis
si necessitas Langue suaserit. Sic tam̄ ut hoc ipso

n̄ ppetuo sed t̄p̄ralit̄ pfruantur. **De raptorib̄.**

Raptores uiduarū **uiduarū ut uirginum. XLiii**
ut uirginū ob immanitatē tantū fascinois d̄restam̄.
illo uehementius psequēdos q̄ sacras uirgines. ut uo
lentes ut in uitas matrimonio suo sociare temptarū.

Q̄s p̄tam nefandi criminis x̄ro citate. a cōmuniōne
suspedi p̄cipim̄. Neq̄ uiduas ad nuptias transire
patim̄. que in religioso p̄posito diuturna obfuaone
p̄manserunt. **De trina mersione baptismatis.**

De trina mersione baptismatis **XLiiii.**

nihil respōdi ueri. potest. q̄m ipsi sentistis. q̄ in unū
fide nihil officit cōsuetudo sc̄e eccl̄e diuisa. Hos aut̄
q̄d t̄cio mergimus. triduanē sepulture sacram̄ta
signam̄. Ut dū t̄cio ab aq̄s infans educitur. resur
rectio triduanū t̄p̄ris. exp̄mat̄. Q̄d siq̄s forte etiā p̄
sūme trinitatis ueneratione estim̄ fieri neq̄ ad h̄
aliqua obfista bapt̄handis semel inq̄s mergere.
K̄ dū in trib̄ subsistentiis una substantia ē. rep̄h̄si
bile eē nullaten̄ potest. infantē in bapt̄mate. ut ter
ut semel mergere. quando & in trib̄ mersionib̄ per
sonarū trinitas. & in una potest diuinitatis singula

E
urfa

GG
Laudis
epo

ritus designari. Si si nunc usque ab hereticis infantis in
baptismate tuo mergebatur. fiendum apud uos esse non sermo.
Nedum mersiones numerant diuinitatem diuidant.

Est etiam De sacramento contra officium custodito. xl v.

contra officium non nunquam promissum soluere. sacramentum custo-
dire. Ut herodes qui iurauit quoniam quicquid petere esset dare
filie herodiadi. & necesse iheris prestare. ne promissum ne-
gare. Nam dicitur iheris quid dicam quod ymmo laure filiam
que sibi uictori primum occurrerat quod uotum implere
quod sponso daret. ut quicquid sibi primum occurrisset offer-
re deo. Melius fuerat nihil tale promittere quam promissum
parricidio soluere. **De eodem. xlvi.**

Purum quod ac sincerum oportet esse affectum. ut unusquisque
simpliciter sermonem proferat. uas suum in scientia possideat.
nec fremens circumscriptione uerborum inducat. Nihil promit-
tat in honestum. ac si promiserit. tolerabilius est promissum
non soluere. quod facere quod turpe sit. Sape plerique confirmant
se iuris iurando sacramento. & cum ipsi promittendum
cognouerint non fuisse sacramento tam contemplatione fa-
ciunt. quod sponso darent. Sic dicitur herode super scriptum quod saba-
trici turpiter primum promiserit. crudeliter soluit. Turpe quod
regnum pro saktatione promittit. crudele quod iuris iurandi
religione mors prophete donat. Quanto tolerabilius
tale fuisse pro iuramento. & pro pauca dicitur iheris.

A
mbro
si in libro
officior

hic
custa.

differens. Misericordis inquit necessitas que soluit parricidius. Melius est non uocare. quam uocare id quod sibi is cui promittitur nolit exsolui. & pro paululum. Non semper igitur promissa omnia soluenda sunt. Denique ipse dominus sancte scriptura indicat. sua frequentem mutat sententiam. **De duobus**

Quo sunt omnino generibus mendaciorum. XLVII.

genera mendaciorum in quibus non magna culpa est. si tamen non sine culpa cum aut iocantur. aut ut promissum proximo intendant. Illud primum in iocando. ideo non est periculosissimum quod non fallit. Non ut enim ille cui dicitur iocis causa esse dictum.

Secundum autem mendacium est. quia retinet non nullam beniuolentiam. **De eodem. XLVIII**

Non auferat inquit ueritas mendaciam. nec mendacia impediatur ueritate. Si enim per ueritatem aut quasi per frigida ueritate oblitus fueris mendaciam. non ambulabis in uia domini in qua mendacia & ueritas obuiantur sibi. **Quid agendum sit in**

Est quod ad destruendas minora & maxima peccata. XLVIII.

debiti usus uti fiat. ut cum mens in minora & maxima peccata cōstringitur. si omnino nullus sine peccato euadendi adit perit. minora semper eligantur.

Et quod murorum undique ambitu ne fugiat claudatur. ibi se in fugam precipitat. ubi breuior murus inuenitur.

De Sacramento incaute promisso. L.

Non est sacramentum seruandum quod malum incaute promittitur.

66

V eluti si quis pia ad ulte perpetua cum ea manendi fidem
pollicetur. Tolerabilius est enim non implere sacramentum.
quam permanere in stupri flagitio. Similiter in simoni-
as. In malis promissis rescinde fide. In turpe uotum
muta decretum. Quod incaute uouisti non facias. Impia
est promissio que scelere adimpletur.

OPTVLANTE dñi nri clem̄tia q̄ nos & sermo-
nes nros suo mirabili nutu regit. atq; disponit ac
cungunt respondere his q̄ dicunt regali potestate xp̄y
ecclesiam subiacere. ut ei p̄ suo libitu ut p̄ce t̄ p̄cio. t̄
gratis liceat Pastores imponere. ei q; possessiones
t̄ in sua t̄ in cuius libuerit iura transferre. & ne dum
exordium p̄trahant in p̄mis dicēdū uidet. qm̄ certū est
q̄d beatissimus ap̄tl̄ Petrus p̄m̄ ecclēe pontifex. prius
Patri archalib' sedib' orientis. postmodū u' p̄mos
misit pontifices ciuitatib' occidentis. Ipsi enī hec or-
dinatio maxime competebar. cui p̄ncipalit̄ xp̄s
d̄i filius celestis regni clauib' traditis suas oues pascere
iussent. & p̄ cuius fide ne deficere specialit̄ orauerit.
cuiq; fr̄es suos in eadē fide cōfirmare p̄ceperit.

Sed & reliquis apostolis. quos reliquis mundi partibus novum predicasse fingit
urbibus illarum partium quibus quisque ubi dei predicavit. tandem pastores non
dubitant misisse. Et in sancto spiritu docere cognoverunt sancti principes
ad fidei venturos. & succedentibus propter stimulatam avaritiam quosdam
eorum de ecclesia suae ditioni velle subicere. suaque auctoritate &
libitu pastores eidem subrogare. nam reliquis canonibus quos religio
nis cautela & ecclesiastica disciplina statuerunt eorum prius orationibus
haec statim obviaverunt. quae ita se habet. Si quis episcopus secularibus pote
statibus vel ecclesiam propriam obtineat. disponat & segreget. omnesque qui
illi communicant. Haec autem constitutio quae eorum scribitur. si quis antea
non credidit. sanctae. vii. uniusaevi synodi. ccc. l. patrum. necnon & an
nocene synodi. quibus antea docetur. eiusdem ac ph. hereticus
iudicabitur. Nam & calixtus & 66. & quidam alii Romani pontifices.
ut curioso lectori notum est. eorum apostolicorum canonum auctoritate
suas constitutiones firmaverunt. Stephanus vero & iohannes. ut ait anasta
sius in prologo. vii. synodi. l. capitulo. eorundem canonum implevis
simam auctoritatem robur. recipi coeperunt. Porro eisdem apostolis desce
dentibus ecclesiae ubique. in eorum consuetudinem ab eis traditam inviolabiliter
servaverunt. ut decedente cuiuslibet ecclesiae pontifice. clerus & populus
eidem communi deliberatione de suo ut alteri ecclesiae clero sibi pasto
re perficerent. Et haec tam sancta tamque deo gratia consuetudo tandem
integra illibataque permansit. quosque fidelium multitudo de ecclesia
amplissimis possessionibus ditare cepit. Tunc enim ambitionis
spiritu intueniente. alii sua. alii etiam aliarum ecclesiarum cepunt

episcopus ambrosius. & nefandi symonis commercio suis fautoribus.
etiam quoniam habeant pecuniam promittere. Quod uideret deo digni
sunt Romani pontifices. quos sacrorum principatum unoto orbe
tenebant. scilicet bonifacius. Celestinus. Leo. Gelasius. Simachus
hormisdas. GG. Alii symoniacam heresim. prius apertis dam-
natam. ex tunc & in eam dampnauerunt. Alii presbiteriam consuetudinem de
cretalibus constitutionibus ita firmauerunt. ut statuerint nullum
ex alia ecclesia aliam ecclesiam proponi. nisi forte quod sua digne ecclesie presbi-
teriam ecclesie in eadem. quod ipsi iuxta posse contingere crediderunt
nullatenus possent inueniri. hac itaque quoniam presbiteriam consuetudinem
ab apostolis traditam nullatenus uiolare presumpsit christianissimi im-
peratores Constantinus Constantinus. Valentinianus. Theodosius. Ar-
chadius. Honorius. Carolus. Lodouicus. & his impio & religio-
ne consimiles. qui ut a se ut ab aliis edificatas ecclesias amplissimi
donus dederunt. & incho & in rebus ecclesiarum nullum sibi dominum. ut
iudicium uedicare uoluerunt. immo ne quis sibi uedicaret. quodam
eorum ut insequentibus docebimus legibus uenerunt. At contra he-
non. & anastasius imperator euanicane hilegunt presbiteriam
sciam de ecclesia sibi subdidisse. ita ut catholicos episcopos.
in exilio religarent. & apostolica traditione presbiteriam sibi e-
sentaneos in eorum sedibus unda libere subrogarent. Nam ante
horum tempora leguntur quodam heretici imperator catholicos episcopos mul-
tis modis uexasse. electionum uero aut promotionum libere pon-
tificis nusquam leguntur se commiscuisse. Siquidem sub eiusdem

eua cianus & constantinopoli & in reliquis urbibus legatur in
 numerabiles fidelium multitudo clericali & populi extitisse.
 quod pseudos episcopos eorundem nullatenus uoluerit suscipere. ut
 ex hac parte clareat eundem clerum & populum idcirco eosdem pseu-
 do episcopos respuisse. quod constat eosdem absque sui electione
 in diuinitatem & erroris augmentum a presertim principibus promotum
 fuisse. & ut exemplo quod dicimus asseruamus. Anastasius sancte
 Romane ecclesie bibliothecarius in cronica quam a greco in
 latinum sermone transtulit. quamque ex uetustissimis cronici
 grecorum compilauerit quidam greci diuinitates. theophanes sci-
 licet & georgius. quos idem in eiusdem libri prefatione miris lau-
 dibus extollit. in eadem inquam cronica de impio anastasio sic
 inter cetera scribit. Vigesimo imperii anastasio anno. iohanne
 niceote alexandrino anastate heretico mortuo dioschorus
 uniuersus prelati est episcopus alexandrie. Cum autem uenisset constantino-
 polim per alexandriam ad imperium intercessurus pro occasione
 filii calliopii augusti ab orthodoxis publice conuictis ap-
 petebat cum procederet estimantibus eum contra recta dogmata
 aduenisse. Ergo cum ob homicidium intercessisset cum festinatione
 discessit. Causa uero ceteris ista fuit. Cum autem idem dioschorus manu
 impositione accepisset recesserit multitudines rusticorum
 dicentes. quod nisi secundum quod sanctorum apostolorum canones continentur
 fiat episcopus. non recipietur. Principes enim thronum habuerunt eum.
 Dioschorus autem uenit ad sanctum marthum. & uenientes cleri

iduer eū scdo & iterū cōsecrauer. Et ita uenies ad sem iohē
pfeē collectā. Cū aut eēt illic teodosius filius calliopij augu
stat. & achai' magister multū turbe t̄bate ceper' inuuisaf
ficere filiū augustat eo qd laudare un p̄m anastasū. Cū
ū unguū motū fuiss & insipientes qdā ase d̄posuer' filiū aug
tat. & intemer. At ū achai' magister multū q̄q̄t cape po
tuit int̄fec. Qd audiens imp̄r. irat' ē adūsus eos. Porro dio
chorus int̄ueniens mitigauit eū. ¶ Ecce q̄pmū a p̄tica tra
ditionē d̄ p̄ntificali p̄motionē ausi suolare. Ecce q̄b' p̄mis
auctorib' sc̄ti p̄ncipes suos pontifices int̄t̄ d̄ ecclē p̄mo
uere. Et ut cepta p̄seqm̄. secuti s̄ hoz herencoz exēpla
qdā grecoz imp̄ris regni sui urbib' suos ep̄os unponentes.
Romane ū ūbi d̄o p̄stantes meritis ap̄toz q̄ in ea uiuūt & p̄
sident in h̄i peper. decretū tam̄ electionis futuri pontifici
a clero & senatu subscriptū prius qm̄ ipse idem cōsecraret
sibi inuā statuer. Id cū legat' eisdē imp̄rib' sepe directū
fuisse. nusq̄m tam̄ legit' eodē Romanoꝝ electionē muta
sse. hoc aut q̄ d̄o cōtrariū ut ecclā pontifice carent. usq̄
dū q̄ decretū ferebat in et & redire penit' respuer' seq̄ntes
imp̄res. pietate religione q̄ p̄stantes. Sic enī legit' in roma
no pontificali. Benedictus natione Roman' suscepit
iussiones clem̄tissimi p̄ncipis cāstantini ad uenerabile
clerū & p̄tm̄ romane ciuitatis. p̄ q̄s cōcessit ut q̄ electus
fuerit pontifex eue stigio c̄ secret' absq̄ tur ditate. Itaq̄

q̄ autē alios grecoꝝ imp̄res ante c̄secrat̄ne decretū sibi mit-
 ti uoluisse. attendat eosdē Romanā electionē nūq̄m rep-
 balle. Attendat etiā posteros eorundē. q̄ h̄do cōtrariū erit
 penit̄ respuisse. Itaq; p̄ curiam scōꝝ patrū decreta q̄ de
 pontificū p̄mōtione statuer̄. ut sciam̄ q̄d uiris imp̄ribus
 suoz ut quoz lib̄ & ip̄m meisdē f̄uauer̄. Leo doctor cri-
 mi & p̄mus Romanę ecclē pontifex. Anastasi thesaloni-
 tensiū archiep̄o. q̄ uices Romanū pontificis sup̄ xl ep̄os.
 illerici & grece habebat. sic int̄ cetera scribit. De p̄sona
 c̄secrandi ep̄i. & d̄cleri plebis q; cōsensu metropolitanus
 fr̄nitim̄ reseruit. & paulo p̄. Metropolitanū ū d̄fūcto
 cū in loco ei' alius fuerit subrogād' p̄uinciales ep̄i. ad ci-
 uitatē metropoli c̄ueniāt. ut om̄iū d̄icoꝝ atq; om̄iū cuius
 uoluntate discussa ex p̄bris eiusdē ecclē ut ex diaconib'.
 optim' eligat̄. Cū ḡ d̄ sumi sac̄dōis electione tractabatur
 ille om̄ib' p̄ponat̄. quē cleri plebis q; cōsensus cōcorditer
 postulauerit. ita ut malia forte p̄sona partū senora
 diuiserint metropolitanū iudicio is alteri p̄ponat̄. q̄ ma-
 iorib' & studiis uiuat̄ & meritis. tantū ut nullus inuitis
 & n̄ petētib' ordinet̄ ne ciuitas ep̄m n̄ oportū aut c̄tēpnat
 aut oderit. cui n̄ licuit habe quē uoluit. Item idem.
 Nulla ratione int̄ ep̄os habeant̄. q̄ nec a d̄icis s̄ electi. nec
 a pleb' exp̄enti. nec acō p̄uincialib' cū metropolitanū
 iudicio cōsecrati. Celestin'. Ne emeritis i suis ecclis

pergru. & extranei. & q̄ ant̄ ignorat̄. ad exclusionē eorū
q̄ bene suorū civū merent̄ testimoniuū p̄ponant̄. **Itē idē.**
Nullis m̄tis det̄. Cleri pleb̄ & ordinis cōsensus & d̄sideriū
requirant̄. Tūc al̄ d̄ altera eligat̄ eccl̄a s̄c̄ civitat̄ ipsius
clericis cui ē ep̄s ordinand̄. null̄ q̄d̄ euenire n̄ credim̄ po
tuerit inueniri. Primū enī illi rep̄bandi s̄. ut aliq̄ d̄ alie
nis eccl̄is merito p̄ferant̄. habeat un̄ q̄sq̄ fructū militie
sue in eccl̄a in q̄ suā p̄ om̄a officia trans̄ egr̄itate. In aliena
stipendia minime al̄ obrep̄at. nec alij debitū al̄ sibi
aud̄eat uēdicare mercedē. Sit facultas d̄s̄ renitendi s̄ se
uiderint p̄grauari. Et q̄s sibi in gen̄ extran̄sūso cogno
uerint. n̄ timeant refutare. Q̄d s̄n̄ debitū p̄mū. ut li
berū d̄ eo q̄ eos ē rector̄ debet̄ habere iudiciū. **¶ 66**
ep̄o un̄ cetera. Q̄d eo s̄ritas tua ad p̄dic̄tā eccl̄am ire p̄pa
bit. & d̄icū pleb̄e q̄ amonere festinat̄. ut remoto studio
uno eodēq̄ cōsensu. talē p̄ficiēdū sibi expectat̄ sacerdotē.
q̄ auerend̄is canonib̄ nullaten̄ respuat̄. Q̄ dū fuerit po
stulat̄ cū solempnitate d̄creti om̄iū subscriptionibus
roborati & dilectionis tue testimonio literarū ad nos sa
c̄randus occurrat. Cōmonentes etiā ut nullū d̄ altera eligi
p̄mittat̄ eccl̄a. n̄ forte m̄ d̄icos ipsi civitat̄ nullus ad
ep̄atū dignū q̄d̄ euenire n̄ credim̄ poterit inueniri. Pro
uisur̄ ant̄ om̄a ne ad cui lib̄ cōūsationis meritū laice
psone aspirare p̄sumat̄. & tu piculū ordinis tui q̄d̄ absit

incurras. Ex ecto niceno Patru. ccc. x. & viii. cap. vi.

Per omnia aut manifestum est. quod si quis per uoluntatem & conscientiam metropolitani episcopi fuerit ordinatus. hunc est culum magnum & sanctum esse sicut in deo esse episcopum. Sane si communi omnium esse summanabitur per bato secundum ecclesiasticam regulam. ii. ut. iii. Animositate ducti contradicunt. obtineat plurimorum sententia sacerdotum.

Ex. vii. synodo uniuersali habita. a. v. patri archis cu. ccc. l. patribus. sub adriano primo pontifice. cap. iii.

Omnis electio episcopi. ut patrum ut deum. a principibus facta. irrita maneat. secundum regulam que dicit. Si quis episcopus secularibus potestatibus usus ecclesiam per ipsas obtineat. deponatur & segregetur. ois qui illi communicat. Ex. viii. synodo. ite uniuersali habita a. v. patri archis. cu patribus. cc. xl. sub nicholao primo pontifice cap.

Promotiones & consecrationes episcoporum concordans. per orbem conciliis electione ac decreto episcoporum fieri. hec sancta & uniuersalis synodus diffiniuit. & statuit atque iure promulgauit. neminem laicorum principum ut potestatem semel & iterum electioni ut promotioni patriarche. ut metropolitane. aut cuiuslibet episcopi ne uidelicet inordinata hic & iniqua fiat confusio ut contentio. presertim cum nullam in talibus potestatem quecumque potestatumque laicorum habeat conueniat. si potestatem silere & attendere sibi usque regulariter a collegio ecclesie suscipiat sine electione futuri pontificis. Si quis uero laicorum ad certandum & cooperandum inuitat ab ecclia licet huiusmodi cum reuerentia

si forte uoluerit obtēpare se asciscantib⁹. Talit̄ enī dignū
pastorē sibi regularit̄ ad suā salutē ecclā pmouet. Quisq̄
sctariū p̄ncipiū & potētū. ut alteri⁹ dignitatē Laic⁹ adūsus
cōmunē ac cōsonantē. atq; canonicā electionē ecclāstici
ordinis. agere tēptauerit. anathema sit donec obediat &
cōsentiat qđ ecclā de electione ac ordinatione pprii p̄sulis
se uelle monstrauerit. Itē ex cōcilio antiocheno. cap

Siqs pbr ut dēns. p̄ sctarē dignitatē ecclā di obtinuerit. di-
ciat̄ & ipse & ordinator ei⁹ a cōmuniōne modis om̄ib⁹ abs-
cidant̄. & sub anathemate sint. sic symō magus apetro.

Ex s̄nodo simachi pp̄. cū. cc. x. & vii. ep̄s. Nō placuit
Laicū statnēdi aliqđ in ecclā habē aliq̄m potēstatē. cui sub-
sequēda manet necessitas n̄ auctoritas imp̄andi. In eadē.

Defuncto pontifice si munū totū inclinauerit ecclāstici or-
dinis electio cōsecret̄ ep̄s. Si uō ut fieri solēt studia cepit
ēē diuisa. cōiuncat sententia plurimoz. Ex romano pō-
tificiali. Bonifaci⁹. iiii. natione roman⁹ fecit cōstitutum
in ecclā beati petri ap̄li. in q̄seder ep̄i. lxxii. pbr̄i Rom̄ni
xxxiii. p̄sente clero sub anathemate. ut nullus pontifice
Romano uiuētē aut ep̄o ciuitatis suę p̄sumat loq̄ aut
partes sibi facere n̄ t̄cio die depositionis ei⁹ ad unato clero
& filiis ecclē & electio fiat. Ex eodē. Stephan⁹ nat̄ne
siculus cōgregatis ep̄is totū tūcie atq; campanię cōsidentib⁹
parit̄. xii. ep̄is francoz & Romanis pbr̄is imp̄sentia totū

cleri & p[ro]p[ri]i e[st] silu[us] fec[er]unt in eccl[esi]a c[on]stantiniana. i[st]o d[omi]no d[omi]nauit c[on]stantinu[m] neophitu[m] inuasore[m] sedis ap[osto]lice. & allatis sacris c[er]imonib[us] eisq[ue] liq[ui]do p[er]secutus. p[er] lata e[st] sententia ab eod[em] eccl[esi]o sub anathematis i[n]t[er]dictu ut nullus unq[ui]m laico[rum]. neq[ue] ex alio ordine p[re]sumat n[isi] p[er] distincto[m] grad[um] ascendens. dicens aut p[ro]b[ri] factus fuerit cardinalat[us] ad sacra p[ro]p[ri]a honor[em] p[ro]moueri. **S**ex[us] et Leonis. iiii. ep[iscop]o[rum] l. cap. v. **S**i quis sacerdotib[us] seu p[re]m[ia]tib[us] nobilib[us] seu cuncto hui[us] sc[ilicet] Romane eccl[esi]e clero electione[m] Romani pontificis c[on]tra dicere p[re]sumpserit sic i[n] eccl[esi]o beatissimi Stephani p[ro]p[ri]o statut[um] anathematis sit. **I**temq[ue] electio pontificis n[on] p[ro]tineat laicis tantu[m]. **S**ex[us] et Laodice[n]si cap. xiii. **N**o[n] e[st] p[ro]mittendu[m] turbe electione[m] eor[um] facere q[ui] sunt ad sacerdotiu[m] p[ro]uehendi. **I**tem ex d[omi]no p[ro]p[ri]o celestini. **D**ocendus e[st] p[ro]p[ri]is n[on] sequendus. nosq[ue] si nesciunt eos q[ui]d liceat q[ui]d ue[n]e no[n] liceat c[on]monere n[isi] his c[on]sensu[m] p[ro]bere debem[us]. **E**cursib[us] itaq[ue] tot sc[ilicet]o[rum] patru[m] auctoritatib[us] Latino[rum] scilicet & greco[rum] patru[m] nihil uiris imp[er]atorie potestati. imp[er]atorie electione seu p[ro]mouione ab eisde[m] attributu[m] e[st]. ymmo neq[ue] laicalis potestas sibi q[ui]c[um]q[ue] in his u[e]dicat. aq[ui]b[us] eor[um] sub anathemate. i[n]ta[m] separatione a d[omi]no inhibitu[m] fuisse. & certe sub p[re]fatis Romanis pontificib[us] Legunt[ur] extasse potētissimi imp[er]es. n[isi] solu[m] orienti uer[um] etiā occi denti imp[er]antes. Scilicet ualentinian[us] & theodosi[us] iunior[is]. Marrian[us]. Maurici[us]. & phocas. & cū p[re]fate uniu[er]sat

synod. idē & vii. tot patrib' agerent' nicee xpianissimam
impres constantin' magn' & itē constantin' & yrene mat' ei'.
Legunt' affuisse. S' a filio magno imp're petere & p'sente
legit'. viii. synod' itē uniuersat' constantinopoli celebrata
fuisse. Itēq; cū p'ma earū censeret' n' habe quēq; ep'm sine
c'silio metropolitanū. vii. u' trū sacroz ordinū electionē
ap'ncipib' p'hibet fieri. viii. u' sub anathemate int' dice
re pontificū electionē laicali potestate. nūq; q' p'sentes
aderant impres questis hoc ad sui c'temptū fieri. ut nihil
d' pontificū electione eorundē resferret potestate. Immo
potius Legunt' scōz patrū cōstitutiones amplexati fuisse.
easq; q'dā eoz. p. v. panarharū suscriptiones. suis q; q;
suscriptionib' roborasse. Itē cū cōtingeret' p'fatos Roma
noz pontifices d' pontificū electione d'cernere cōtigit suoz
ip'm impres. h' ad sui impi' iniuriā fieri questos fuisse.
nō e'q; dē. **S**unt aut' q'dā eoz cōtra q's scribit' q' putat se q'dā
magnum in sui d'fensione aduenisse. cū introducūt. 66. &
ambrosiū a sc'li p'ncipib' ad pontificat' p'motos fuisse.
Q'd q'm frivolum q'mq; falsū sit eundē iudicio d'clarabit
collatis eoz electionib' cū capto. viii. smodi. q'd sup' scrip
sim'. Nā q'nus multo annoz int' statio a se distent. tam
ita sibi inuicē cōcordare uident'. ut & synod' & eoz elec
tio ut p'motio uno eodēq; d'i spū acta fuisse p'beat'. Sic
enī in gestis eoz dē scriptū habetur. **G**regorū licet

totis viribus renitente. cler' senatusq' & pp'is Romanus sibi co-
 condit pontificem d'leger. At ubi decretum generalitatis eva-
 dere nequuit. cōsensurū se tandem aliquando simulavit. &
 imp'ri Mauritio cui filium ex Lauacro scō suscepit latet
 lateras d'stinavit. ad utans ne unq'm assensū pp'is pre-
 beret. ut se hui' honoris gl'a sublimaret. S' p'fectus ur-
 bis german' nunciu' ei' nunciū anticipavit. cōphensūq'
 ac disruptas ep'is. cōsensū quē pp'is fecerat imp'ri d'ixit.
 At ille grās agens p' amittit a diachonu eo q'd locū d'ferēdi
 ei honoris ut cupierat repisset ipsū ordinari p'cepit.
Ite ingestus ambrosiū cū pp'is magis magisq' acclamaret
 ambrosiū ep'm. Cūq' ille uideret nihil suā intētionē pos-
 se p'ficere fugā parauit. Egressus q' noctis medio ciuitatē
 cū ticiū se p'gere putaret mane ad portā ciuitatis me-
 diolanēsis q' dicit' Romana inuenit. Cūq' inuent' custo-
 ditur ap'pto massa relatio ē ad imp'rem clemētissimū ua-
 lentinianū. Q' h' sumo gaudio accepit. q'd iudices se di-
 recti ad sacerdotiū peterēt. Ecce ex his & p'fatis capto patē-
 tissime colligit' iuxta p'scā cōsuetudinē p'fatos pontifi-
 ces electos fuisse. S' q' nullaten' p'moueri patiebant'
 cū malteri' electione p'fect' uice Romanoꝝ Mauriciū
 malteri' u' pp'tos ualentia legatur auxiliū expetisse. pa-
 tet p'fecto iuxta captm. viii. smodi eccl'iam sc'lares pote-
 states in sui adiutoriū inuitasse. easq' n' impio s' obedētia

te usas fuisse. Quid quidem nundetur nō fieri nō licere. si cōtin-
gat dignū quēlibet cōsensū in sui p̄motionē n̄ p̄bere. rega-
le ū potestātē cōtingat in eadē diocesi ad eē ut ualentinian⁹
in medio lanensi tūc legit̄ affuisse. Ut aut̄ querat̄ extra
diocesi cū longo in̄ statio possit ab eē abs̄tur dissimū est
cū scōz patrū legib⁹ statutū sit. in tra. in. m̄ses uiduata
eccliam pontificē accipe debe. Quid ū in historia triptata le-
gitur ualentinian⁹ dixisse ambrosio. deus tibi cōmisit
amias in corpora. q̄m pessime coerent p̄cedentib⁹ q̄ legit̄
intelligat. Vald̄ enī cōtrariū uidet̄. & hoc eū dixisse. &
ut a se pontifex eligeret̄. q̄d ibidē p̄missū ē nullaten⁹ cō-
sensisse. Hoc aut̄ nō nihil adūsatur. cū beatus Gg. eandē
historiā m̄dosā & a Romana ecclia repudiatā affirmat.
S ut itē q̄ obedunt nicho lauū uniuersē decreto in modico sta-
tuisse. ut obeunte ap̄tico pontifice successor eligeretur.
& electio ei⁹ regi notificaret̄. Factū ū electione. & ut p̄-
dictū ē. regi notificata ita demū pontifex cōsecraret̄.
Qd si amantē dū ē. ut ratione factū dicat̄. obiciant̄ ad hoc
ē futundū p̄statū regē. & optimates ei⁹ se ea c̄stitutione
indignos fecisse. Primum q̄d p̄ ea p̄statū nicho lauū coloni-
ensē archiep̄m p̄ suis excessib⁹ corripuit & grauit̄ tuler̄.
eūq; hui⁹ rei grā quantū in se erat ap̄p̄tu d̄posuer̄. n̄q;
ei⁹ dē in canone cōsecrationis nominare uetuer̄. Ideo d̄
d̄rectū ei⁹ dē iure irritū eē d̄bit q̄ cū a toto orbe p̄habet̄

iuxta eorūde sententiā eisdē pp̄ n̄ fuit. Quasi nō ex dī s̄ ex eoꝝ
 tantū p̄cederē uoluntate quēpiā qđ libet eē ut n̄cē. Romā
 nus enī pontifex ut sapientes norūt nemo d̄poni. s̄ etiā
 nullo rēp̄yano iure aq̄libet potest iudicari. Deinde qđ
 cū meodē decreto cautū eēt ut Rome pontificis electio
 a Romano cō & p̄pto agerēt. & p̄ ea regi notificaret. ipsi
 p̄fatū decretū uiolantes elegerūt qđ eis n̄ licebat. p̄us scā
 dalū parāse. p̄ ea G. uirbtū niuennatē induentes eos apli
 cis insignib⁹ uaccantes ap̄licos apostatas am̄xp̄y p̄cur
 sores. p̄terea aut p̄fat⁹ G. uirbtus aut sui ut suę parti fano
 re ascriberent. quedā meodē decreto addēdo quedā mu
 tando. ita illud reddiderūt se dissidens. ut aut pauca aut
 nulla exemplaria sibi cōcordantia ualeant inueniri.
 Quale aut decretū ē qđ ase ita discrepare uidet. ut qđ ideo
 credi debeat ignoret. S̄ ut tandē inuincibili gladio
 feram⁹. p̄fatus Nicholaus un⁹ scilicet patriarcha cūq̄
 libet ep̄oꝝ cōcilio n̄ potuit abrumpe ymmo nec mutare
 n̄ ob uantia fidei p̄fata decreta scōꝝ. v. Patriarchaz
 scilicet Romani Alexandrini. Antiocheni. Ierosolim
 itani. cōstantinopolitani. & ut ex numero p̄fatis s̄yno
 dib⁹ apposito colligi potest scōꝝ patrū. n̄ ce L. & eo am
 plius. tot q̄ppe legunt. p̄fatis cōstitutiones suis ep̄tib⁹. sta
 tuisse. in quib⁹ n̄ inueniunt q̄cqm̄ regiē potestati i pon
 tificū electione seu p̄mouione cōcessisse. immo ut pre

dictū ē ē sicut ab eis xpianissimis imprib' & n' contradicētib'
Legunt' sub perpetuo anathemate uetuisse. Q' d' si hoc uendi-
catū ē. ex grecorū imp'rorū cōsuetudine. ut ex ambrosiana
ut ex gregoriana electione. cōstat ut p'missū ē eosdē imp'rs
h' ut uti dō adūsū respuisse. eorū ū pontificū electione & p'
mouione. viii. sinodo quāuis p'posterē cōcordasse. & q'nū
d'cretū d' q' agim' ap'fatis ecclē legib' penit' enēuet'. uideam'
tam' adhuc. q'd d'eo iterū ecclē & s'cti leges censeant. ut penit'
euacuet'. **S**ex synodo pp' hylarū cap't. iiii. Illud q'd q'sq'
ep's cōmisit illicite. aut a decessorib' inuenit admixtum
si p'p'um uult uitare p'iculū dāpnabit. Nā in se q'cqd in
alio n' reseruaerit. inueniat. **S**elasi' eres como iohi. &
messale ep'is int' ceta. **D**ecessorū statuta sic legitima
& iusta successorē custodire cōuenit. ita d'bt etiā malefac-
ta corrigere. **P**elagi' armiano mag'no militū int' ceta.
Postea quā ecclē uera documētōz q'q' int'cedentiū fuerit
auctoritate firmata nullaten' ab his discedēdi liberum
pontifex ut si uelit p'mittat' habe licētiā. **S**adrian' agil-
ramo. Cōstitutiones c'tra scā d'creta Romanorū p'sulū
nullū sint mōnti. **S**66 unreg. **I**mp'iali cōstitutione ap'ie
sanctū ē. ut ea que c'ra leges sunt. n' solū in uitalia sed
etiā p'fectis habēda s'. **S**ex romanū Legib'. Id tātū
d' sacra respōsione substantiā mutuet'. q'd Legū auxilia
p'secunt'. Itē generale p'ceptū beneficio speciali ante

ferendū ē. & itē. Cōtra uis rescripta n̄ ualeant. q̄cūq; in
 fuerint impetrata. Q̄d enī publica uis p̄ scribunt. ma
 gis seq̄ iudices d̄bent. Et infra. P̄sonalia rescripta q̄ cum
 iure cōcordant. ualeat more uetum. & negocij d̄q; loq̄t̄
 n̄ra rescriptio finis late sentētię t̄minū censet̄. Speciat
 siquid legib; ac iuri importat iniuriā ab olitū extirpet̄.
 Ite illa sacra unū cuiq; supplicantis desiderio cōcessa p̄ua
 leant. & effectui mancipētur. q̄ cū iuris & legū ratione
 cōcordant. Ea uero que surrectit̄. ut falsis p̄tib; forsitan
 impetrant̄. nullū supplicatib; ferat remediū. His ita d̄
 cursis pat̄ & p̄fatu decretū nullius monū eē. nec unq̄m
 aliquid iurū habuisse. & hec dicēs n̄ p̄ iudicio beate
 memorię pp̄ nicholao. nec q̄cūq; ei d̄e honori d̄rogo.
 patrū sententiā d̄i spū c̄ditas sequēdo. homo q̄ p̄fuit.
 eiq; ut cōtra fas agerē surripi potuit. Nec mirū h̄ eidē
 c̄gisse. cū quidā ipsi d̄cessor inueniat̄ quod dā decreui
 sse. & meliori usus c̄hilio p̄ ea imutasse. Si q̄dē sc̄tis boni
 fati legit̄ ex decreto c̄stituisse uigiliū diaconē sibi impon
 tificatu succedere. Q̄d q̄ romano clero uisū ē canonib;
 ad usari p̄ sente clero ab eodē subpositū ē igni ant̄ cōfes
 sionē beati petri apti. & certe p̄fatus nicholaus diuino
 metu c̄cussus h̄ idem feciss̄. sitē tot patrū sententiā in
 unū collectas uidiss̄ & easq; suo decreto tā cōcordit̄ ad
 usari p̄p̄diss̄. Beat; q̄q; auḡ. Librū retractationū

composuit in correctione eorum que prius incante descripta. & ut
maius quisque sapiens fatiatur his uerbis comonefaciat. At enim in pe-
nultimo eundem libri. Neque enim quisquam non impudens. ideo quod mea er-
rata reprehendo me reprehendere audebit. Sed si dicitur non ea debuisse
ame dici que pro ea in etiam displicerent. uerum dicitur. & metu facit.
Eorum quippe reprehensor est. quorum & ego sum. Sed ut uolens quisque acci-
piat hoc quod facio. Me tamen apostolica sententia etiam in hac re oportet
intueri quod dicitur. Si nos ipsos iudicarem ad domino non iudicarem.
Excommunicatio autem que in prefato decreto tribuitur proferitur.
a quibus aut suis fautoribus induta creditur. quam in antiquioribus
eisdem decretis exemplaribus longe aliter habetur. & hec quod de ue-
niens super eos. que etiam in sui fauore ibidem indiderunt. & super eos que etiam
tamda dicere presumunt. super illos quod de ut incidant in foueam
quam fouerunt. & ut apprehendant eos captio quam occultauerunt. Super
hos autem quam illic trepidauerunt timore ubi non erat timor. quam dicitur
in generatione iusta est. Nam si in generatione iusta est. ipsius factus
patribus fuit. & super eos locutus est ideo illorum maledictio sic dicitur
pauenda est. De maledictione uero illorum que eorum de patrum decretis
non obediunt. dicit idem deus per prophetam. Benedicam maledictio-
nibus uestris. & tu benedices. Esalamo.
Sicut auis in ceterarum uolans. & passer quilibet uadens. sic ma-
ledictum frustra per latum super eum uenit & quod misit illud. hec est
decretum cui se quibus auctoritate defendit ut doceat se
esse quod non est nec unquam esse poterit. De numero uero annorum quibus

hec dampnabit e suctudo p mansisse dr ut scilicet potesta
 tes p suo libitu pontifices pmoueat iure causari n potest.
 Nam d a uis co suctudinib' illa potissimu sequenda e. que
 cu ordine sumere catholicos patres suoz p'oz patrum
 uestigia sectantes auctores habuit sic patres. vii. & viij.
 sinodi. secum statuta scoz patru. Romanoz pontificu.
 & illi co suctudine ab aptoz t'rib' p'om' eccl'as obseruata.
 E a u' p'istat que ascti p'ncipib' sup induc'ta e n'p'udicat
 eide sc'e co suctudini quantalib' & t'p'm obtinuerit curri
 cula. Alioquin d'ns d's n'r culpandus e. q' filios isrl Longis
 sima co suctudine sub seruitute d'tentos tu sub pharione.
 tu sub cyro ut dario libauit. & humanu gen' sub abti
 seruitute Longa d'tentiu. p'. v. milia annoz curricula
 p'p'a morte redemit. Preterea cu uetis & noui testam'ti
 legib' ad ulteriu inhibitu sit. siq' reges ad ulteriu comise
 runt. numq'd eoz auctoritate posteri reges ad ulteriu
 sibi licitu putabunt. Absit. & quide certu e. regu c'm
 leges comissa nullaten' sequenda ee. Leges u' ab eis de
 calcatas in suo statu manere d'bre. Hic e q'd sc'i d'i m'ies
 & Romani p'ntifices calixt' & marcellin' ymmo ore san
 xer' & symachus & adrianus re' romani pontifices in
 suis statutis inseruer' dicentes. No licet imp'ri ut cuiq'm
 pietate custodient' Aliqd' c'om' diuinitatis mandata
 p'sumere. nec quicq'm q'd euag'elicis & p'phicis ac apticis

regul obuiant agere. In iustū enī iudiciū & definitio in
iusta regis metu ut iussu a iudicib' ordinata n̄ ualeant.
Nec q̄cūq̄m q̄d cōtra euāgēlicę ut p̄phice. aut aptice doc
trine cōstitutionē. siue scōꝝ patrū actū fuerit stabit.
& q̄d ab infidelib' aut hereticis factū fuerit omnino cassabit̄.
Item. adrian' ad agilnannū ep̄m. cap. xl viii. In gene
rali decreto cōstituim' ut execrandū anathema fiat.
& ut ut p̄uaticator catholice fidei. semp ap̄ dñm reus
existat. q̄cūq; regū ut potētā d̄nceps canonū cēsura iq̄
cūq; crediderit. ut p̄miserit uiolandā. In idē ad eūdē.
Cōstitutiones cōtra scā d̄creta romanoꝝ p̄sulū nullius
sunt monē. Si aut om̄is plantatio q̄m pat̄ celestis n̄ plā
tauit eradicabit̄. & si ut p̄dictū ē q̄d ab infidelib' & he
reticis actū fuerit omnino cassabit̄. nūq̄d hec impietas
euiacianistaz imp̄atorū cassari & eradicari n̄ d̄bit. Certe
q̄s̄q; ecclastic' p̄ suo officio uehementē n̄ accendit̄. ut tāta
p̄uitas in domo iudiciali euellat̄. H̄elo eiusdē dom' d̄i
n̄ cōmedit̄. & ap̄ dñm canis mut' latrare n̄ ualens reputat̄.
Quis enī n̄ adūtat hāc pestē seminarū eē. symoniace
hereseos. & totā xp̄iane religionis lam̄tabile destruc
tionē. Nempe cū dignitas ep̄alis ap̄ncipe adipisci posse
spat̄ cōtēptus suis ep̄is acticis d̄i ecclā deserit̄. & ab alijs
quidē ingens pecunia aulicoꝝ marsupijs infunditur.
ut eoz dē suffragia ad tā nefariā p̄motionē mereant̄

ab alijs infinite pecunie dispendio plus decennio in scari
 curia q̄ fuit. estus. pluuie. frigora. & cetera incommoda pa
 uentissime tolerant. ab alijs aut. ut sui pastores. ut cui
 honore ambunt mors incessanter optat. ab alio alij uehe
 mē inuident. dūq; sibi spat ab eo surripi posse. putat
 ymmo p̄ dolor uitantia dī inuiriā in dū p̄silit ut & suis
 & fornicarijs dignitas ista p̄stet. Tales quippe cū ad epu
 fuerint q̄d talit̄ experer̄ peccantes sc̄i potestates nullaten
 redarguere p̄sumunt. qm̄ ab illis se p̄motos fuisse memi
 ner̄. immo ne redarguere p̄sumerent p̄moti fuer̄. Et hi
 lac q̄dē & lamā ad ouib' accipiunt. s; p̄ditissime uiuēt
 ouū salutē negligūt. Sic q̄ppe impletur q̄d scriptū ē.
 Ruina p̄ti. sacerdotes mali. & itē. Et erit sic p̄ti ita & sac
 dotes. Sacerdotes q̄ppe ap̄to n̄ uident̄ distare. cūq; s; cer
 titā se p̄tariū actionib' studē & implicare. Nā cū nemo
 militans dō implicat se negocijs sc̄tarib' quidā eorū nō
 canonū s; canū & accipitū studia. & reliq; mundi lux
 exercent. Quidā aut̄ q̄si dī laudē in sacerdote q̄d rep̄hē
 dit induite amucunt̄ peregrinorū murū pellib' & re
 liquis suis kathedralib' eccl̄ijs assistūt imp̄rib' cū cano
 nes spū dī cōditi p̄hibeant pontifices palacia regis adire.
 s; siq; suggerēda sūt p̄ suo diaconos pot̄ intumare. Cū
 idē sacri canones p̄hibeant sub intumatione quēcūq;
 pontificē a sua kathedrali eccl̄a. in. dñicis dieb' ab eē

alios quod eorum iuxta aut quater in anno alios unum anno integro
contingit easdem reuifere. & ut solim peccent. s; ut scriptum est fiat.
Laqueos iuueniu dant exemplum clericis suas ne ecclesias deserere. &
sub spe episcopi regum curie militare. S; obicit clericos ut diuinum
officia principibus exhibeant eorum de curia in habitare oportere.
re. quasi nisi iusti apud deum & apud homines conuenienter que que per
icuius diocesi contingit principem ad eum. eidem idoneos & religiosos
clericos ad diuina ministeria celebranda dirigere. & propriis
diuitiis nitate que idem ibidem monuit alios aliis iubere succedere.
His tantis cladibus que contingunt ex prefatis promotionibus. GG VII.
obuiare cupiens in romana synodo. Lepiscoporum confidente presbitero
rum. & abbatum multitudine per omnia sanctis prefatis patribus conso
nata decreta statuit dices. Si quis ainceps episcopi. ut abbatia de
manu alicuius laice persone suscepit nullatenus in episcopos ut
abbates habeat. nec ulla ei ut episcopo seu abbati audientia concedatur.
Insuper ei gratiam beati Petri. & introitum ecclesie interdicimus quousque
locum que sub crimine tam ambitionis quam inobedientie. quod
est scelus ydolatrie cepit resipiscendo non deserit. Similiter etiam
de inferioribus ecclesiasticis dignitatibus est statutum. Item si quis impera
torum regum. ducum. marchionum. Comitum ut quilibet & secularium po
testatum. aut personarum inuestituram episcopatum ut alicuius ecclesiasti
ce dignitatis dare presumpserit. eiusdem sentencie uinculo se
strictum esse sciat. & quam sanctorum patrum auctoritate monstratum
est. pontificum electionem seculari potestate non subiacere libere

adhuc christianissimorum imperatorum quodam hac causa sanxerunt con-
 stitutiones ad medium deducere. ut patet non sicut sibi unum
 me ad eam causa uoluerunt uedicare. Hec enim karolus & Lodouicus
 gloriosi imperatores in primo libro capitulorum suorum statuerunt. Sacrorum
 canonum non ignari ut in diuina sancta ecclesia suo liberi ponatur
 amore assensu ordini ecclesiastico prebentur ut scilicet episcopi pete-
 tionem cleri & populi secundum canonum statuta de propria diocesi re-
 mota personarum & numerum acceptione ob uitam meritum & sa-
 pientie donum eligantur. ut uerbo & exemplo sibi subiectis prode-
 ualeant. Certe constitutio hec tam consonantissima sanctorum patrum
 constitutionibus esse potest. ut si ut a nicena. ut a quibuslibet unum
 saluum synodorum promulgaretur nimirum de spiritu pastorum hominum
 pro eadem plata credatur. Hec quippe docet hunc esse honorem.
 hac esse libertatem sancte ecclesie clericum scilicet eiusdem & populum sibi
 pontificem diligere debere. hec in electione canonum statuta
 suanda esse commemorat. hec symoniacam heresim prohibe-
 do impugnat. hec uitam meritum & sapientiam in pastoris
 electione querenda demonstrat. Et quod mirum est breuissime ui-
 detur tangere quod beatus Gregorius scribit de pontifice scilicet ut quisque
 prope dicitur debet quod licet ad pontificatum ueniat. & rite uenies
 quod licet doceat. & rite docet quod licet uiuat. Patet itaque sanctorum Ro-
 manorum pontificum auctoritate. & patrum sanctarum uniuersalium
 synodorum vii. atque viii. pontificum electionem cleri & populi
 cuiusque ecclesie esse debere. Patet quoque christianissimo imperatore Constantino

tinū. Cōstantē. Valentinianū. Theodosiū. Arhadiū. ho-
norū. karolū & Lodo uicū. ceterosq; fide & religione p̄-
stantes eādē cōsuetudinē ab ap̄tōz t̄p̄rib' obs̄. uatā mu-
nime uiolasse. Pat̄x etiā itē xp̄ianissimos imp̄res. c̄stan-
tinū magnū. & itē c̄stantinū & h̄yrenen. & basilū. ka-
rolū q̄q; & lodo uicū p̄fata electionē sc̄lar̄i potestate le-
gib' abstulisse. Quāq̄m si etiā eoz sc̄ionib' h̄ n̄ phibet̄
patriarchaliū sedū auctoritatē n̄ min' ob audirēt. Pō-
ficib' enī n̄ imp̄rib' legit̄ d̄s dixisse. Quecūq; alligauē-
tis sup̄ terram. er̄ ligata in celo. & cetera. Itē p̄mo ponti-
fici. Pasce oues m̄as. Itē ap̄t̄is om̄ib'. Euntes docete os
gentes. Patriarcharū enī tanta ē auctoritas. ut om̄imod̄
heretic' cōp̄beat̄. quisq̄s eoz synodical̄ cōstitutionib' ob-
uare nit̄. Quecūq; enī cōmunit̄ statuerint. sequēda
ab om̄i eccl̄a sequent̄. Quecūq; docuerint respuēda res-
puent̄. ne unq̄m aq̄lib' & n̄ forte ab eīdē eoz dē cōmune
iudiciū retractabit̄. Firmamentū enī xp̄iane fidei in eoz
sedib' p̄ beatū Petrū sessorē eoz dē ita d̄s locauit. ut si un'
ex trib' p̄ncipalib' patriarchis ceciderit. duo stent. Qd̄
si duo ceciderit. cū p̄ fide petri ne d̄ficiat a xp̄o on̄tū sit.
unū scilicet Romanū patriarche fides inq̄ fr̄es suos cōfirmat̄
numq̄m d̄ficiat. Qd̄ utiq; xp̄s d̄s n̄r iā ostendere dignat̄
ē mansualib' synodis iā ab ipsi' asc̄sione om̄es uniūsa-
lit̄ celebratis. Nā uno ut duob' a fide conuenit̄ Romanū

mei de fidei fundamento. licet pulsatus. licet percussus. tamen stetit
 immobilis. Celum & terra transibunt. ubi autem eius non transibunt.
 dixit. Tu es Petrus & super hac petram edificabo ecclesiam meam.
 & porte inferi non prevalebunt adversus eam. & cetera. Caveat
 itaque sancti potestates sequi quod euticiani ad invenerunt imperes.
 ne quod absit cum eis pariter puniantur. quorum tam privas accio
 nes imitari maluerunt. Imittunt sancti dei ecclesie uti suo ure
 & honore. scilicet secundum sanctorum patrum sanctiones pontifice
 sibi deligere & promovere. Et quoniam super diximus hac peste sy-
 moniace hereseos seminari esse. oportet primum ad usum eius de
 heresi sacerdotes insurgere. & de eorum sacerdotio & sacrificio
 patrum sententias immediate adducere. In epistola vii. Simoni
 unius ad Adriano ipse directa. sic inter cetera legitur. eos qui pec-
 cunias manus imponunt ut imponunt. Petrus divini apostoli
 cuius hereditas sortita est sanctitas vestra. tanquam simonem magnum
 adponit. Tolerabilius est enim macedonum. & eorum que circa ipsum
 sunt. sancti spiritus impugnationis impia heresis. Illi enim creaturam
 & filium dei patris & filii & spiritum sanctum deum mundo fatentur. Ista
 suum eundem spiritum sanctum efficiunt. & unum. Omnis enim dominus quod habet
 si vult vendit. siue servum siue aliquid eorum que possidet. Simi-
 liter & qui emit dominus volens esse eius quod emerit. pro eum pecunie
 illud adquirat. Ita & qui hanc magnam actionem operantur detra-
 hunt spiritu sancto equaliter peccantes his que blasphemaverunt
 dicentes. in behelhebab eiecyte demonia christum. atque ut

ueri dicam' unde copant' pditori quidei xpi occisorib'
xpm uedidit. Cu' g' scs sps co'substantiat sit xpo eiusde
ipsi portionis erunt. & p'culdubio n'e meis gra scs sps id
sa'dotij scitas. Na' qd' n'accepit n'habent. Aut eni Petru'
symon. No' e' t' pars neq' fors in sermone isto. q' existi
masti donu' di' pecunia possideri. Na' & x' viii. cano
scoz aptoz. & actus eoz de. & iii. & iii. lib regnoz alie
nu' om'ino a sa'dotio p'nuuntiant eu' q' aliquando d'de
rit. ut accepit pecunia' maliq' t'p're. siue ant' manus
impositione. siue in man' impositione. siue p' impositio
ne. Accipe eni e' q'ncuq' accipe. ¶ Itē exultim' epta ei' d'
sinodi. Om'is g' epi. ut pbr. aut dia'cs co'uctus qd' p'pe
cunia' man' impositione dederit ut accepit a sa'dotio
& gradu d'cidit. fortassis aut' dicit aliq'. q' penitentia'
agim' p' peccato. & d's ignoscit illud. Ita e'. Quia om'is
agentis penitentia' peccata que ia' p' acta s'. & infra.
S' q' scdm aptm sa'dos irrep'ensibit ee' d'br. q' p' pecunia'
queq'm e' se'crauit. ut co'secrat' e'. ut ien' e' a sa'dotio. sic
om'is eccl'e scim' alumni. & canonicis disciplinis eruditi.
l' te' ex'empla pascht' p' mediolanensib' missa. Si q's aut' ob
ieterit n' co'secrationes. s' res ipsas q' ex co'secratione p'ue
nunt uendi. uidet' qd' e' aliq'd dicere nihil aut' sapere.
N' a' cu' corporat' eccl'e epi ut abbas siue reb' corporalib' ex
tiorib' in nullo p'ficiat. sic nec anima sine corpore t'p'ulat'

uiuit. q̄s q̄s eoz alterū uendat. sine q̄ alterū habeñ
 pue nit. neutruñ uēditū d̄relinq̄t. Quā tam obtectionē
 sacer calcedonēsis canon penit' extirminat. cū p̄curatore
 ut deffensore ecclē ut quē q̄m regule subiectū adō p̄peccu
 mas ordinarī phibeat. ut intuentores q̄q; tanti sceleris
 anathematis mureo succidat. Quid plura? si anathem
 tati. & excōmunicati. & ut uere heretici. s̄ymoniaci.
 & neophiti. ab ecclā s̄ separati. q̄s n̄ uideat q̄d hui' modi
 sac̄dotū missae & orationes d̄m ad iracundiā sup̄ pplm p̄
 uocēt quē talib' placari credebam'. Scriptū ē eū. ueri
 loc' extra catholicā ecclā n̄ ē. & itē. hereticū hominē.
 p' p̄mā & scdām correctionē d̄uita. Quando ḡ tales ep̄os
 ut abbes. ut reliq̄s clericos n̄ d̄uitam' si eoz missas audiem'
 ut cū eis oram' ut cū illis excōmunicat̄nē subim'. Quos q̄dē
 sac̄dotes eē saltim credere omnino errare ē. cū Petrus sumo
 ni dicat. pecunia tua tecū sit in p̄dictione. q̄ existima
 sti donū d̄i pecunia possideri. Vbi cū existimasti d̄r. n̄
 p̄ eo q̄d fecerit. s. q̄ se facere posse credidit cō dēpnat'.
 cū min' sit existimare q̄m credere. In h' u' q̄d subiungit'.
 n̄ ē t' pars. neq; fors in sermone isto. patenti ostēdit. q̄
 nihil sacre ordinationis in hac p̄mouone p̄cipit'. Item
 ex reg' 66 ad int' ceta. Cur n̄ p̄pedit. cur n̄ adū
 ta. q̄ benedictio illi in maledictionē uirt'. q̄ adh' ut here
 tic' fiat p̄mouet'. Itē idē in eodē. Graue omnino & ult'

qm̄ dici potest fasces ē. sc̄m̄ sp̄m̄ q̄ om̄ia redunt.
uenundari. lre. a rē in pastori. Nepe qd̄ est qd̄
nimis doto. q̄ archiep̄s cā p̄ pecunias aliquē ep̄m̄ ordi
nē. specialit̄ Lep̄sū ordinant. Idē ibidē. Qd̄ accepit pec
unia fuit. qd̄ dedit Lep̄sū fuit. hē ibidē. Aurū dāns p̄ di
disti. sc̄am̄ gr̄am̄ n̄ accepisti. hacten̄ d̄ symoniacoz̄ sac̄
dotio. Nūc d̄ eoz̄ sacrificio patrū sententias p̄seruamur.
C ypanus inepta ad corneliū. Existimat aliq̄s summa &
magna. aut n̄ sciente aut n̄ p̄mittente dō in eccl̄a d̄ fie
ri. & sac̄dotē id̄ d̄i disp̄satores. si n̄ er̄ d̄ eī sentētia ordi
nati. h̄ ē fidē n̄ habē q̄ uiuim̄. h̄ ē dō honorē n̄ dare. S,
d̄ eī sententia n̄ ordinant̄ sac̄dotes q̄ extra eccl̄am̄ sunt.
q̄ cōtra dispositionē & iudiciōnē euāḡlij sunt. sic ipse
dñs̄ mar̄i. p̄ph̄is ponit & dicit. Sibi in & ipsis regē c̄stituer̄
& n̄ p̄ me. & iterū. Sacrificia eoz̄ tanq̄m panis ludis.
O m̄s̄ q̄ manducat ea cōtaminabunt̄. & p̄ ysaiā q̄q̄, sp̄s̄ sc̄s̄ cla
mat & dicit. Ve ub̄ d̄sertores filij. hęc dicit dñs̄. habuistis cō
silij & n̄ p̄ me. & fecistis cōuentionē n̄ p̄ sp̄m̄ m̄m̄ ad dicere
peccata sup̄ peccata. hi er̄ sup̄ xii. p̄ph̄as. Odit dñs̄ sa
crificia hereticoz̄ & n̄ se picit. & quęscūq̄ sub m̄e dñi
fuerint cōgregati. d̄testat̄ fetorē eoz̄ & claudit nases
suas. Odisse aut̄ & picere. & n̄ odorare humanoloq̄tur
similitudine. ut nos affectū d̄i nr̄is f̄ monib̄ cognoscām̄.
& si holo causta obtulerint. ut uideant̄ ieiunare dare

elemosinas. pudiciam polliceri que holocausta fuerunt.
 non ea suscipit dominus. Non enim sacrificiorum magnitudinem. sed
 offerentium merita causasque diiudicat. & nec ea que offeruntur
 sed offerentium respicit uoluntatem. ¶ Pelagius uicari. & pan-
 cratio inter cetera. A cismaticorum sacrificiis. potius aut sacrile-
 gis abstinere debent. Idem in eadem epistola. Non est christi corpus.
 quod scismatico conficitur. Nec enim diuisum esse christum poterit quisquam
 sine apostoli reprobatione confingere. Vna ut sepe dictum est que
 christi corpus est. esse consistit ecclesiam. que in duo. ut in plura diuidi
 non potest. Simul enim cum ab ea quisque discesserit. esse desinit ecclesia.
 Vnde in hierosolymitano templo est. idolis necesse est immolari & semper ipsum
 christo diuiserit. 66 in registro. hos consecratione dicere
 nullo modo possumus que ab excommunicatis est hominibus celebrata.
 hec utaque tam patetia. tamque manifesta sunt. ut dilucidari non
 egent. Patetissime namque symoniacorum sacerdotum & sacrifi-
 cium. irrita esse demonstrant. Quamuis quod a scripserit quod se
 in baptismo symoniacorum & in eorum de sacrificio uirtus
 sancti spiritus cooperetur. Scilicet ut necesse de sit uerum & salutare sa-
 crificium. sed his quibus exhibetur. Quod ex premissis patrum sententiis
 apertissime refellitur. & maxime ex eo quod dicitur. Sacrificia eorum
 tanquam panis luctus. omnes qui manducant ea etiam inabunt.
 Non enim exhibitio baptismatis. & sacrificii dominici corporis
 omnino summi sibi collectione conferri ualent. Nam necessitate
 urgente omni baptismo ceditur baptizare sub fidei in-

trigantione & nomine trinitatis . & trina mersione . Quid
utiq; coecessu e . p̄t eū q̄ piculo mortis urget . Ne si tūc ad
sac̄dotē cūn̄ affuerit currat̄ subitū ualeant inueniri
q̄ bap̄tismate redimat̄ . Solis aut̄ sac̄dotib; licitū e dñi
cū corp' cōficere . q̄d q̄dē n̄ bap̄t̄ h̄ ato ilico mortuo
necessariū n̄ e . Bap̄tisma enī p̄cedit dñici corporis p̄cep
tionē . Ideoq; necessariū e . ut p̄ quē lib & bap̄t̄ h̄ atū ur
tute sc̄i sp̄s sacram̄tū bap̄tismatis efficiat̄ . q̄d & ordine
& maiori necessitate q̄m dñicū corp' & mortuo expe
tit̄ . Magis nāq; dolēdū e . quē piā absq; bap̄tismo hu
manis reb; excedere . q̄m bap̄t̄ h̄ atū absq; eucharistie
cōmuniōne . q̄nuis nemo sine utroq; saluet̄ . q̄q̄dē utruq;
possit sumere . Nā q̄ dix̄ . n̄ q̄s renatus fuerit ex aq̄ & sp̄a
sc̄o n̄ intrabit regnū d̄i . idē dix̄ n̄ manducaueritis carnē
fili; hominis n̄ habebitis uitā mub . Ideo aut̄ dixi d̄ po
tentia sumēdi utruq; q̄m paruulus m̄ nat' m̄ renat' nō
ual & carnē dñicā manducare . lic & sanguinē ei' dē .
uix ori infusū possit d̄glutire . Nam q̄d d̄r . n̄ manduca
ueritis . d̄ his q̄ manducare poss̄ accipiendū p̄uto . Nemo
enī dic̄ . q̄ n̄ potest manducare . n̄ manducauerit s; d̄eo
q̄ potē . his ita d̄ cursis dicēdū uidet̄ . heresim artianoꝝ
& sabellianoꝝ . & macedoniuꝝ . & sotimianoꝝ . Atq;
omē generalit̄ heresim ascē d̄ ecclē impugnatione
cessasse . & d̄o p̄ eadē pugnantō cessaturā siq̄ d̄ incept̄

existimat oriri posse. Hec uero idem symonachorum heresis
 que in uicio nascitur is ecclesie ad usus eam statim arma corri-
 puit usque in fine scilicet. prout sibi debet uexillifero & sequere
 inueniatur ad eiusdem probationem eandem impugnare necessitas.
 Oportet enim ut ait beatus apostolus. hereses esse ut quae probatis mani-
 festi fiant. Sed enim ad ueritatem dicitur. quia christus dominus deus qui suam ecclesiam
 super fidei petram edificandam promisit. Primo omnium hereticorum.
 primum apostolorum opposuit. uidelicet ut sic ecclesia id credentium
 multitudo. nouit se fidei patri semper sequi debere. sic impetuum
 meminerit eiusdem nefarie heresis uirgosa & mortifera consortia
 fugere. in cuius capite constat omnium christianorum principem
 maledictionis iaculum intorxisse. Hec cum ita sint. quae cumque pro
 suo posse ab huius pestis impugnatione cessauerit. cum
 symone & eius sequacibus portionem habebit. Dicente beato
 Gregorio. Quisquis contra symonacham & neophytorum heresim
 officium suum loco uehementer non arserit. cum eo se non dubitauerit ha-
 bere portionem. quae propter hoc piaculare flagitium commisit. Scien-
 dum est autem aliud hereticum esse. aliud scismaticum. hereticus siquidem
 est. qui catholice ecclesie fidei relinquit. & sui alterius erroris uiam
 sequi diligit. Ita iuxta beatum isidorum. Qui sacra scriptura
 aliter interpretatur. quam flagitat sensus spiritus sancti. pro qua scripturae.
 licet ab ecclesia non recesserit. hereticus appellari potest. Scis-
 maticus uero est qui quodam rectam fidei confiteri se simulat. sed sanctorum
 patrum traditiones superbe contempnit. & se aliquam maluolentiam

Ab omni ecclesie scindit. hinc iuxta aug. hereticus est. qui sequitur
catholicam unitatem. Schismaticus est. qui non amplectuntur catholi-
cam pacem. Iste pro palagius. in suo registro introducit
Augustinum ita disponentem schisma in epistola ad ualerianum
patricium inter cetera. Vide utrum schismatici sint. qui se ab im-
manissima. & manifestissima auctoritate apostolica se-
dum separauerunt. hinc idem pelagius in epistola ad inatorum & panem-
cium. inducit aug. ita dicentem. Quod aduersum auctoritatem illarum
ecclesiarum que apostolicas sedes & epistolas accipere meruerunt. temere cre-
dit immanissimum schismatis crimine. a se propulsare non poterit.
Hec cum ita sint. ex his patet eos esse ecclesiam. que apostolicarum ecclesiarum
auctoritatem secuntur. eos uero omnibus modis esse schismaticos. qui
contra prescriptas auctoritates apostolicarum sedum & sanctorum patrum
plus mille ducentorum pontifices in diuina ecclesia ordinare ni-
tuntur. Schismaticus uero iuxta calcedonensem concilium si presenserit
turbas faciens & sediciones ecclesie per petroneas potestates
tamquam seditiosus communi iudicatus est. Multa ut ait Augustinus.
etiam cum inuitis benigna quodam asperitate plectendis agenda sunt.
quorum potius utilitati est consulendum est. quam uoluntati. Nam incor-
ripiendo filio quamlibet asperere. nunquam tam amor amittit.
Iste pelagius ualeriano patricio. Non persequitur. nisi ad malum
cogit. Quod malum ut factum iam punit. ut prohibet & ne fiat. non per-
sequitur iste. sed diligit. Nam si ut quidam putant. nemo nec re-
mouet a malo. nec retrahendus. ab uno est. humanas ac diuinas

Leges necesse ē euacuari. que & malis penā & bonis p̄mia
iusticia suadente cōstituant. Malū aut̄ scisma etiā per
exteris potestates opp̄m̄dū. Itaq; si ut ex his patet scis
matici p̄ exteris potestates sūt cōp̄m̄di. nūq̄t & symo
naci ab eis dē n̄ sūt opp̄m̄di. Nūq̄d mirū d̄linunt.
1 immo magis. Nā si x̄ps d̄i filius. & sp̄s ei⁹ & patris p̄ma
eq̄les sūt. iudeus & symoniac⁹ q̄ utrūq; uēdit. p̄res n̄
er̄. Itē cū p̄missis auctoritatib⁹ cōstat̄ symoniacū para
clitū emere. iudeū ū linq̄uat x̄pm̄ emisse. nūq̄t n̄ cōs
tabit eos dē malitia & merito patres habēdos eē. Eqdē
ita uidetur. Patet itaq; symoniacos ututi p̄mos & p̄cipu
os hereticos. ab om̄ib⁹ fidelib⁹ respuēdos. & si cōmoniti
n̄ respuerunt etiā ab exteris potestatib⁹ opp̄m̄dos. Ve
rendū q̄ppe ē. ut ait Ḡ. quēq; p̄ suo officio & loco c̄tra
eōs dē uehēm̄t̄ n̄ mandescere. eorūq; d̄testando erroritū
n̄sib⁹ n̄ obuare. Error nāq; ut ait innocēt⁹ pp̄. cui nō
resistitur a p̄probat̄. & ueritas cū minime d̄ffēsāt̄ opp̄
mit̄. Itē idē. Neglegere q̄ppe cū possis d̄turbare p̄sos.
nihil ē aliud q̄m fouere. Aug⁹. Quisq; metu cui⁹ lib⁹
potestatis ueritatē occultat̄ ut̄ d̄i sup̄ se puocat. q̄
magis tim̄ & hominē q̄m d̄m. Ambros⁹. Cōsentire ē n̄
solū mala scient̄ fieri p̄mittere. s; etiā male facta n̄ p̄
seq̄. Ḡ. Qui n̄ corrigit. resecanda cōmittit. Idē imo
ralib⁹. Plerūq; quæta atq; relinq̄m̄. si obuare p̄uis p̄uis

Handwritten red letters 'A' and 'C' at the top left.

Large decorative red initial 'B' at the top right.

Handwritten red text: 'mij' and 'per oja'.

A musical staff with red square notes and stems, interspersed with various red decorative flourishes and symbols.

Large red initial 'P' on the left side.

Large red Gothic text: 'Salve sancta'.

Red Gothic text: 'facie'.

Large red initial 'S' on the left side.

Red Gothic text: 'C' and 'C'.

Large red initial 'V' on the left side.

Red Gothic text: 'e' and 'o'.

Black Gothic text: 'Salve sancta'.

Black decorative flourishes at the bottom center.

De creuit sca synodus . ut nullus eps . abbas . pbr . ut que
 liba psona dclero accipiat dmanu regis ut comitis .
 ut cui liba laice psona . donu epatus ut abbacie ut
 ecclie . ut aliqua ex ecclasticaru reru . S . eps a suo metrop
 politano . abbas pbr & cuncte inferiores psona appo
 epo . Si u laici decretis canonicis resistentes . ecclias uo
 lent tenere psumser . ipsi excomunicent . nullis u ecclis
 nullu diuinu officiu fiat . nullus ibi ora . lum n ponat .
 mortuus no sepeliat . tantu ibi bapasma no negetur .
 infirmis remedio penitentie & comunonis subueniat .

Ite ut nemo epatu . abbatia . archidiaconatu . ii.
 archipbratu . pbenda . ut aliqs ecclasticos honores .
 ut in duab ecclis plationes . ut in una n una tantu .
 ut etia in duab ecclis pbendas ut sacros gradus p pe
 cunia acquirat . h ec qcunq . talim acqsisse copbat .
 omni remota occasione dponant . iii.

Ite ut nullus dclero siue d ppto ecclastica bona iure
 cosanguinitatis requirat sibi habenda . iiii.

Item ut nullus eps p sacris ordinib ut ecclia & benedic
 tionib ut quib . liba aliis benedictionib mun acci
 piat . ¶ Ut abbes meli canonici . ecclias quas unqm
 n habuer n emant . nec alio m sibi uen dicet . n cosen
 tiente epo in cui diocesi fuerint . ¶ nullis u qis actenus

absq; calumpnia habuer. redit & beneficia que optinebant optineant. pbr tam dicitur amaru. & d xpianitatis ministerio epo respodeat. ¶ Ut abbes & decani & plati q pbr n snt. pbr fiant. aut plationes amittant. & archidiaconatus tenent. diaconifiant. qui archipsbiteratus pbr. aut honores amittant. Qd si aliq iusta causa phibente. pbr aut diaconu ee n poterint. plationes amittant. ¶ Ut filij psbiteroy. & ceteri ex fornicatione nati. ad sacros ordines n pmo ueant. n aut mch fiant aut in canonica cōgregatōne regularit uiuentes. Prelationē u nullaten habeat. S; neq; serui nisi adnū suis libertate donent. ¶ Ut nullus pbr. diacon. subdiacon. cōcubinā habeat. s; nec aliā feminā und mala suspicio habeat. secū in una domo maneat. Et q cūq; huiusmodi sacerdotis. siue p pecuniā ordinati missā scient audierint. ex cōmunicationi subiacerē debent. ¶ Clerici arma portantes. & usurarij. ex cōmunicent. **CC vii.** Quicumq; militū ut cuiusq; ordinis. ut p fessionis psona p dia ecclastica aq cūq; rege ut sc̄lari pncipe. ut ab ep̄s inuitis. seu abtib; aut aliquib; eccliarū rectorib; suscepit ut inuasit. ut etiā eorundē rectorū d pnuato seu uitioso cōsensu tenuerit. n eadē p dia ecclē restituerit. ex cōmunicationi subiaceat. **xl viii.**

Quoniam in uestituris ecclesiarum contra statuta sanctorum patrum laicis
 personis in multis partibus fieri cognouimus. & ex eo plu-
 rimas in ecclesia perturbaciones oriri. ex quibus christiana re-
 ligio concalcatur. decernimus ut nullus eorum uestituram
 episcopalem ut abbacie ut ecclesie de manu imperatoris ut regis. ut
 alicuius laice persone uiri ut femine suscipiat. Quod si presump-
 serit. recognoscat uestituram illam. apostolice
 auctoritate irritam esse. & se usque ad dignam satisfactionem
 excommunicationi subiacere. **L** Si quis episcopus presbiterus.
 archidiaconus. propositus. ut alia officia ecclesiastica
 uendidit. & aliter quam statuta sanctorum patrum precipiunt
 ordinauerit. ab officio suspensus datur. Dignum enim est. ut
 sic gratis episcopatum accepit. ita mercedem eiusdem episcopatus
 gratis distribuatur. **L** i. Ordinationes que inueniuntur
 pro uero ut pro cubo ut obsequio alicuius persone ea intentione
 impense sunt. ut que non communi consensu clerici & populi sunt. contra
 canonicam sanctionem sunt. & ab his a quibus consecratio pro-
 tinet non comprobantur. irritas esse iudicamus. **L** ii. Falsas
 penitentias dicimus que non secundum statuta sanctorum patrum
 pro qualitate criminum imponuntur. Ideoque quicumque mi-
 les & negociator. & alicui officio dedit quod sine peccato
 exerceri non possit. culpis grauioribus irretitus. ad peni-
 tentiam uenerit. & que bona alteri iniuste detinet. & qui
 odium in corde gerit. recognoscat se ueram penitentiam

absq; calumpnia habuer. redit & beneficia que optinebant optineant. pbr tam dcura amaru. & d xpianitatis ministerio epo respodeat. ¶ Ut abbes & decani & plati q pbr n snt. pbr fiant. aut plationes amittant. & archidiaconatus tenent. diaconifiant. qui archipsbiteratus pbr. aut honores amittant. Qd si aliq iusta causa phibente. pbr aut diaconi ee n poterunt. plationes amittant. ¶ Ut filij psbiteroz. & ceteri ex fornicatione nati. ad sacros ordines n promovent. n aut mch fiant aut in canonica cōgregatōne regulari uiuentes. Prelationē u nullaten habeat. S; neq; serui nisi adnū suis libertate donent. ¶ Ut nullus pbr. diacon. subdiacon. cōcubinā habeat. s; nec aliā feminā und mala suspicio habeat. secū in una domo maneat. Et q cūq; huiusmodi sacerdotis. siue p pecuniā ordinati missā scient audierint. ex cōmunicationi subiacere debent. ¶ Clerici arma portantes. & usurarij. ex cōmunicent. **CC vii.** Quicumq; militū ut cuiusq; ordinis. ut p fessionis psona p dia ecclastica aq cūq; rege ut seclari pncipe. ut ab epīs inuitis. seu ab bib' aut aliquib' eccliarū rectorib' suscepit ut inuasit. ut etiā eorundē rectorū d priuato seu uirioso cōsensu tenuerit. n eadē p dia ecclē restituerit. ex cōmunicationi subiacet. **XLviii.**

sacerdotale officium proprio intuitu restituat. Quid si fe-
 cerit. officium suum periculum subeat. Lvii. Si quis pro dia-
 beati Petri apostolorum principis ubicumque posita in perpetuam
 sua usurpauerit. ut sciens occultata non palauerit.
 ut debitum futurum exinde beato Petro non exhibuerit. re-
 cognoscat se in dei. & sanctorum apostolorum ut ut sacrilegus in-
 currere. Quicumque autem in hoc crimine deprehensus fue-
 rit. eandem hereditatem beato Petro restituat. & penam
 quadrupli de propriis bonis persolvat. Lviii. Si quis episcopus
 fornicationem presbiterorum diaconorum subdiaconorum. ut
 crimen incestus in sua parochia percipit ut proprio intuitu
 eam commiserit. ut commissum sibi quoque copiam auctoritate
 sui officii non impugnaverit. ab officio suspendatur.

V et omnes christiani pro curia ad missarum. Lviii.
 solennia. aliquid deo offerre. & duci ad memoriam
 quod deus per moysen dixit. Non apparebis in conspectu meo
 uacuis. & enim in collectis sanctorum patrum liquido patet
 quod omnes christiani offerre deo aliquid exusu sanctorum patrum
 debent. EX HISTORIA ANASTASII.

DAT. viii. kl. mai. nebiolani. honorato
& euticiano consulis;

P mulgavit autem imperator iustinianus formam de presbiteris.
 & echanomis. & orphanotrophis. & xenodochis
 ne hereditate possiderent. nisi quod prius quam promouerent

n̄ posse p̄ agere. p̄ q̄m ad et̄nā uitā ualeat puenire.
n̄ arma d̄ponat ulteriusq; n̄ ferat. n̄ cōsilio religio
soꝝ ep̄oꝝ. ut p̄d̄fendenda iusticia ut negociū de
relinquat. id̄ officium deserat. & odiū ex corde dimittat.
& bona que iniuste abstulit restituat. nec tam
de sp̄ & s̄. interim quicquid boni poterit hortam̄ faciat.
ut om̄ps d̄s cor illius ad penitentiā accēdat. Liii.

Decimas q̄s inuisus pietatis cōcessas eē canonica aucto
ritas d̄mōstrat. a laicis possideri. a p̄tica aucto
ritate p̄hibem̄. Siue enī ab ep̄is ut regib̄ ut q̄bus
lib̄ & p̄sonis eas acceperunt. n̄ eccl̄e rediderunt. sciat
se sacrilegij crim̄ cōmittere. & et̄ne d̄pnationis
piculū incurrere. Liiii. Quia dies sabb̄i ap̄ sc̄os
patres n̄ros in abstinentia celebris habit̄ ē. nos eoz
dē auctoritatē sequentes salubrit̄ amonem̄. ut q̄
cūq; se xp̄iane religionis participē eē d̄sident. ab
esu carnū eadē die. n̄ maiori festiuitate int̄ueniēte
ut infirmitate impediēte abstineat. Ly.

Vt null̄ abbas decimas & p̄micias & reliq̄ que sc̄dm
statuta sc̄oꝝ ap̄ ep̄os p̄tinent sine auctoritate Rom̄ni
pontificis seu ep̄i cōsensu in cuius dio cesi habitat d̄tineat.
a p̄tica auctoritate firmamus. Lvi. **N**ullus ep̄s
grauam̄ seu seruile seruitiū ex usu cōtra eccl̄asticā
normā ab̄tib̄. seu clericis suis imponat. ut int̄dictū

uenia necessario postulare. si ei concedamur ne peccare
desistat. ymo eet qd absit. cu eode consentiamur nos qq
peccare. Nescio unque mundi pdigia hec uox possit
admitti. Remitti culpa d pnto potest. correctione sine
dubio psequente. Na si deinceps mansura pstitas
sunt. ne benignitas remittentis. s; consentientis annun-
tatio. **QVOD MORTVI** in excomunicacione. p ea

ABSOLVI NON POSSUNT.

Legat ex q e religio xpiana ut certe detur exemplum
in eccla di aqbus lib & pontificib. aut ab ipsis aptis
ab ipso demq; saluatore. n corrigentib ee co cessam.
Audito au sub isto celo n legitur omnino nec dr. Mortuo
suscitasse legim xpm in errore mortuos absoluisse n
legimus. & q certam faciendi solus habuit potestate.
beato petro pncipalit mandat apto. Que ligaueris
sup tra ligata er & in celo. & q solueris sup tra soluta er
& in celo. Sup tra inqt. Na in hac ligatione d functum
nusqm dix ab solui. Q q nusqm factu e. ut nite cepe
formidamus. scientes in diuino iudicio n posse penitus
excusari. **INNOCENTIVS PAPA.** Felici epo nucerino .;
De laicis u religio tua cosuluit. qd canones ordinari
phibeant. certu e qd e h regulam ecclasticam contere.
S; no ita definitu e. ut d omib sit laicis co statutu. Neq;
enu clia nasci & n fieri possit. S; d signata s genera

habuisse pbarent. & quib' & testamtu emittere potuis-
sent. Ab omi u' q' pmouerentur nemine habe licentia
disponedi s' omnia ipsius uenerabile domu hereditarij.

V et excommunicati no absoluantur ante qm dampnu re-
stituantur.

Quod aut in epistola tua sequit ubi dicis uerū nūc ut mo-
res nri sūt. & sceleris penā cupiūt sibi homines relaxa-
ri. & id ppt qd amissū ē possidere. pessimū hominū
genus memoras cui penitēdi. medicina omīno nō
pd ē. Si enī res aliena ppt q' peccat nō red di possit.
n red dit. n agitur penitētia s' fingit. Si aut ueracit
agit. n remittit peccatū. n restituat ablatū. s' ut dixi
cū restitui potest. Nā omis q' ad se fugietē qntū honeste
potest. ad reciliandū n cōpellit. socius ē fraudis & cri-
minis. Quid dicā d' usuris. quas etiā ipse leges & iudi-
ces red di iubent. An crudelior ē q' subtrahit aliqd
ut eripi diuiti qm q' trucidat paupē fenore. hec atq;
hui' modi rapine furta. calumpnię. inuasiones.
oppssiones male possident. & uellē restituerentur
s' n ē quidice repetat. Post hac u' uitā miserime
psoluant. **GELASIVS** cōtra eos q' licentia cōmuni-
candi cū exco munitatis quer.

In illud aut redire me libuit. q' ait q' necesse fuerit ue-
niam postulare. Existimas nimirū tūc se peccati

teumte u hec . decreum' extra comunone ee . ne nom
dru blasphemet . Couenit u ciuitatis epo . cura & sol
licitudine necessaria monasterijs exhibere .

NICHOLAVS eps seruis seruoꝝ dī omib' archiepis
epis abbibus . clericis & Laicis fidelib' . tam maiorib'
qm minorib' p omis gallias in xpo comorantib' ym
mo Aquitanicis . guasconib' salute & aptica bene
dictione . Anno millesimo dnice incarnationis .
L VIII . Anno pontificat' nri . primo . indictione
xii . Romana urbe in basilica Sca Saluatoris que
appellatur constantiniana . Scam cōgregantes synodu
a scis patrib' uidelicet . c xiii . epis exceptis abbibus
& clericis religiosis ac laicis celebrata d statuta scē ecclē
ad comunē utilitatē dō ppicio canonice disposuim' .
In cetera aut d nicholatarū heresi . id d cōiugatis pbris
diachonib' omib' q clerō cōstitutis . cōsultū ab omi cō
cilio statutū & corroboratū cōtinens ita . Quicūq; sac
dotū diachonoꝝ ut subdiachonoꝝ . p' institutum
beate memorie pdecessoris nri scissimi Leonis pp .
d castitate clicoꝝ cōcubinā palā duxē . ut ductā nō
reliquit . ex parte omnipotentis dī auctoritate batoꝝ
aptoꝝ Petri & Pauli p'cipim' & omīno cōtradiciim' .
ut missā n̄ cantent . neq; euāgeliū . p' nuncient .
nec eptam admissā legūt . neq; in p'brō ad diuina

ad quibus ad clericatum puenire non possunt. id si quis fidelis causas
egerit. hoc est postulauerit. si quis fidelis administrauerit.
Decurialibus autem manifestatio est. quoniam & sumuuntur
huiusmodi uiri. qui debeant cleri fieri. tam quoniam sepius ad cu-
ria repetuntur cauendum ab his est. propter tribulationem que
sepe ecclesie puenit.

DE HONORE MCHIS COPEATE. & ut nullus eorum temptet
ecclesiastica aut secularia inquietare negocia. nec alienum
seruum pro conscientia domini eius. **SUSCIPERE.**

Qui uere & pure solitaria eligunt uitam. dignis conueni-
enti honore. Quia tam quodam habitu mchis utentes eccle-
sticos actus cuiusque conturbant circa euntis indifferet
ciuitates. nec non & monasteria se ipsos presumptioni prope
comendantes. placuit neminem sibi aut edificare. aut
constituere monasteria. aut oratorij domum sine consci-
entia ipsius ciuitatis episcopi. eos uero qui per singulas ciuitates seu
possessiones. in monasterijs suis. subiectos esse episcopo. & que
operam dare atque obseruare ieiunia & orationes. in
locis in quibus semel deo esse deuouerunt permanentes. Et
neque communicare ecclesiasticas. neque seculares aliquas
tractare actiones. relinquentes pro pro monasteria. nisi
forte iubeantur propter urgentes necessitates. ab ipsius
ciuitatis episcopo. & neminem suorum suscipi in monaste-
rium ut sit cum eis mchis. nisi cum domino proprii conscientia. Pre-

168

officia cū his q̄ p̄fate institutioni obediētes fuerint
maneat. neq; partē ab ecclia recipiat q̄ usq; ant̄ sen
tētia sup̄ hui. modi dō cōcedente p̄cedat. Et p̄cipi
entes statuum' ut hi p̄dictorū ordinū q̄ & eiusdē p̄de
cessoris nr̄i decreto obediētes hęc s̄ uauerunt. iuxta
ecclias quib' ordinati s̄ sic oportet religiosos clericos sunt
manducant. & dormiāt. & quicq̄d eis ab ecclis cōpe
tit habeāt. Et rogantes monem' ut ad apticā cōmunē
scilicet uitā sūmope puenire studēt. q̄m' p̄fectionē
cōsecuti cū his q̄ centesimo fructu ditant̄ in celesti pa
tria mereant̄ asseribi. 11. Aliud q̄q; capitulū ad dnm̄
d̄ symonacha heresi triptata. id̄ d̄ symoniacis symo
niace ordinatorib' ut ordinatis. & d̄ symoniacis symo
niace an̄o symoniacis. & d̄ symoniacis n̄ symoniacē
asymoniacis. Symoniaci symoniacē ordinati. ut ordi
natores. scdm̄ ecclasticos canones a p̄p̄o gradu d̄ci
dant. Symoniaci q̄q; symoniacē. an̄ symoniacis or
dinati. simulit̄ ab officio male accepto remoueat̄.
Symoniacos aut̄ n̄ symoniacē asymoniacis. m̄dit̄
p̄man' impositiones p̄p̄re & necessitate c̄cedim' in
officio p̄manere. **Ex decretis anacleti pp̄. v̄ elec**
Electionē q̄q; ut sup̄ memo **Leone e p̄o 17.**
natū ē. sūmoȳ sacerdotū sibi d̄ns reseruauit. Licet
electionē eoȳ bonis sacerdotib'. & sp̄ualib' p̄tis con

q̄ canonicorū . aut meliorū . siue sc̄imonialiū ēgre
gatio sc̄a cōmunit̄ degat . ut eorū orationib⁹ iudici
suo cōm̄datus occurrat . & remissionē delictorū qm̄
meritis n̄ obtinet . illoꝝ uicēssionib⁹ p̄cipiat . qd̄ si
& hoc ineptū & difficile estimet . ubi deci mā p̄
soluebat uiuus sepeliat̄ mortuus . **Ut ep̄o p̄ctare**

potestate nō obtineat eccliam . ii.

Siquis ep̄s sc̄larib⁹ potestatib⁹ usus ecclā p̄ ipsos obta
neat . deponat̄ & segreget̄ om̄s q̄ q̄ illi cōmunicat̄ .

Ut p̄ ueris ratione carentib⁹ & his q̄ in necessitate s̄positi baptis̄m
ut p̄t̄ pascha & pente costen baptis̄mū n̄ celebretur . **in eger .**

Seq̄t̄ deinde baptis̄mandorū p̄ ut uniuersū libitū fuerit
imp̄babilis & em̄danda cōfusio que an̄is cōsaēdotib⁹
qd̄ cōmotidicim⁹ nō ratione auctoritatē alicui⁹ . sed
sola temeritate p̄sumit̄ ut passim ac libere p̄tatalicis
xp̄i seu apparitionis . nec nō ap̄toꝝ . seu m̄m̄ festiui
tatib⁹ . innumere ut asseris . plebes . baptis̄ma misterū
cōsequant̄ . Cū hec sibi p̄uilegiū & ap̄ nos . & ap̄ eccl̄as
om̄s dñi specialit̄ cū pente costē suo pascha deffēdat .
quib⁹ solis p̄ annū dieb⁹ ad fidē cōfluentib⁹ genera
lia baptis̄matis tradi cōuenit̄ sacram̄ta . His dū ta
xat helectis qui ant̄ & Lmā ut eo amplius dies nom̄
dederunt . & exortismis cotidianisq̄ orat̄nib⁹ atq̄
ieiuniis fuerint expiati . q̄ten⁹ ap̄tica impleat̄ illa

Ex
cat̄ ap̄toꝝ
capl. xxx.
.1.

Simili
p̄ ad ea
merū t̄m
concess̄
ep̄m

- i** Quid si potest fieri apud sedem sepeliantur mortui.
- ii** Vt episcopo per seclarem potestatem non optineat ecclesiam. *Innegatur.*
- iii** Vt pueris ratione carentibus. & his qui in necessitate sponsum baptismum
- iiii** Vt nullus per permissionem rerum ecclesiasticarum ad sacerdotium accedat.
- v** Vt nullus per ambitionem ad episcopatum possit pervenire.
- vi** Vt quicumque ad excessum suis illicitum admisisse quis noverit dampnetur.
- vii** Quo tempore & quomodo hora. & qualiter sacri ordines celebrari debeant. *Similia.*
- viii** Vt omnis presbyter abbas. deus episcopo suo humilitatem teneat. & reverentiam suam
- ix** Vt sine litteris sui episcopi nihil ut abbas non liceat evagare.
- x** Vt abbas sine impotestate episcoporum
- xi** Quid sibi vindicare debent in monasteriis sacerdotes.
- xii** Qualiter contemptores ecclesie. & rebelles amantibus distinguantur.
- xiii** Qualiter diversitas canonum & clericis lapsis distinguatur.
- xiiii** Quid per remedium necessitatis reperit. cessante necessitate cessare debet.
- xv** De eodem.
- xvi** Quid sacrilegium sit aliquot auferre ecclesie.

EXPLICIUNT CAPITULA :: *In mortui. i.*

INCIPIT LIBER Quid si potest fieri apud sedem sepeliantur
RESTAT propter instantem que nunc maxima occurrit
 necessitatem ubicumque facultas rerum & oportunitas ipsam
 superest sepulturam morientium. apud ecclesiam ubi sedes
 est episcopi celebrari. Si autem hoc propter itineris longinquitatem
 aut adiacentem alicuius importunitatis difficultatem
 impossibile videatur. expectat eum terra sepulture sue

E
 recit
 tribunici
 capt. xi. cui
 infuit d. nul
 ful. 192.

luis
d'arp

sine expmto n̄ potest quis electionis obtinere fētētia.
Ut nullus p̄ ambitionē ad ep̄atū possit puenire. v
Nullus itaq; p̄ ambitū ad ep̄tus honorē p̄mittat ecclē.
 Nā cū h̄is excessus in laica cōuersatione culpetur. q̄s du
 bitat qd̄ religiosi & dō seruientib' incurrit obp̄brū
 ep̄atū desiderans data pecunia potētes p̄sonas nu
 mine suffragatrices adhibeat. nec ad decretū sibi
 faciendū dicos ut ciues subscribere habito cui lib &
 generis timore cōpellat. ut p̄miss aliq̄b' ortet̄ decretū
 sine uisitationis p̄sentia nemo ēficiat cui testimonio
 clerus cuius potest unanimitas d̄clarari. **Ut qd̄ cūq;**
adecessorib' suis illicitū admisisse q̄s nouerit dāpnat. vi.

hy
luis pp
arp
iii

Quodcūq; q̄s cōmisit illicitū. aut adecessorib' suis in
 uenit amissū. si p̄pū piculū uult uitare dāpnat.
 Nos enī in nullo uolum' seueritatē ultionis excedere
 si q̄ incausis d̄i. ut cōtumacia. ut aliq̄ excessu d̄liq̄
 ra. ipse q̄cqd̄ in alio n̄ reserauerit inueniat. **Quo**
ip̄re & q̄ hora. & q̄l̄ta sacri ordinē celebrari de

lao
nisp
addisco
nūle
xadr.
nis
epm

Qd̄ a patrib' nr̄is p̄pensionē cura nouim' beant. vii.
 cē. f̄ uatū. aut q̄q; uolum' custodiri ut n̄ passim
 dieb' om̄ib' sac̄dotat. ut leuica ordinatio celebret.
 s; p̄ diē s̄bbi in euis noctis q̄ in p̄ma s̄bbi luscet
 exordia deligant. iqb' h̄is q̄ c̄secrandis ieiunus &
 ieiunantib' sacra benedictio ēferat. Qd̄ eiusdē ob

preceptio. Ut expurgato fermento ueteri. noua incipiat
esse conspectio. Sic ergo paschale reuerentiam in nullo dicimus
esse minuendam. ita infantibus quibus nec dum loqui potuerunt per
etatem. ut his quibus in quolibet necessitate operis fuerit sacri
unda baptismatis omnium uolumus celeritate succurrere.
ne ad uitam peruenire tardat amara. sine gurgate desiderantibus
fonte salutaris. exiens unusquisque de seculo. & regnum perdat &
uitam. Quicumque etiam discrimen naufragij. hospitalitatis in
cursu obsidionis ambiguam. ut cuiuslibet corporalis
egritudinis desperationem inciderunt. & sibi unico cre
dulitatis auxilio poposcerunt subueniri. eodem quoque pos
cunt momento temporis ex parte regenerationis premia esse se
quentur. Actenus erratum in hac parte sufficiat. nunc presertim
regulam omnes iam teneant sacerdotes. qui nolunt apostolice petre
soliditate diuelli. super quam Christus uniuersalem construxit ecclesiam.
Ut nullus per permissionem rerum ecclesiarum ad sacerdotium
illud magnopere commouens. ut huius quod non accedat. nisi
dei gratia. si per permissionem rerum ecclesiarum premissa ad sac
erdotium conantur accedere. desideriorum talium preueniant affec
tu. Quod autem aut ab huiusmodi se intentione cohibeant
aut uindictis canonum sciatur se sine dubitatione facile
ad sacerdotium non premissa accedere. de quibus & gradibus & tempora
statuta sunt. per quos ad hanc dignitatem debent aspirare. quod
quicumque sine statuta promouetur. non facile carum offensam. &

Epistola
Symonachi
aduersus
reuerentiam
episcoporum.
cap. 11.

Yt omnes pbr. abbas. Dens epō suo humilitate teneat.

Ex
emerit
rescripto
capit. xxi

Peruenit ad cetū hui' scī cōcilij. & reuerentiā sumā. **viii**

pbrōs abbes Dens. epō suo inobedientes ee. atq; id inro
missū ē. ut dūq; libet ex pbrīs aut abbib' suaz eccliaz
adcedentib' epīs habeant absolūtionē epō dignā obe
dientia iustāq; reuerentiā n̄ exhibeant. & q̄b' cōcessa
ē p̄ canonicā sententiā auctoritas uisitandi suā parro
echiā. his poti' inferat munita. & moueat calūniā.

Prius placuit huic scō cōcilio. ut tā a pbrīs q̄m ab abbib'
sue etiā a diaconib' epō honor debitus impēdatur.
ut anullo cōtumeliā pati uideat. & si q̄ndoq; cōgerit
eū iuxta canonicā sententiā uisita. e suā parroechiā
& digne eū suscipiāt. & p̄ut habuerit. aut ratio p̄
miserit illi p̄parent que fuerit necessaria. Idē p̄ oīa
seruādā instituit. ut nulli pbrō ut abbi aut dēno.
sine uoluntate epī sui licentia sit sc̄tares pagere cau
sas. aut munitiones expedire publicas. Si q̄s hui'
ordīne capituli trāscēdere uoluerit. ex cōmunicatūis
sententiā feriendū se nouerit. **Ut sine Licentia sui**

epī in chris ut abbib' nō licet euagare. viii

Monachis ut abbib'. siue clis. sine cōm datione epī sui
epī licentia n̄ pateat euagādi. In mēchis q̄q; p̄sentis
sententię forma seruetur. Qd si uboz increpatōne
n̄ em̄dauerit. etiā ubib' statum' coherere.

Ex
cataga
rensi

seruati e erit. si mane ipsa dñica die conuato sbbi
ieiunio celebrat. Ad q̄ t̄p̄e p̄cedentis noctis ieiunia nō
recedunt. q̄m ad die resurrectionis sic etiā in pascha
dñi dclant̄ p̄tinere. n̄ dubiū ē. Nā p̄t̄ auct̄ritatem
c̄suetudinis q̄m ex aptica nouum uenire doctrina etiā
sc̄ra scriptura manifestat. Q̄d eū apti Paulū & bar
naban ex p̄cepto sc̄i sp̄s ad euāḡtū gentib̄ mittent̄
p̄dicādū ieiunantes & orantes. imposuer̄ eis manus
ut intelligam̄ q̄m & dant̄ & accipientū deuotione
cumandū sit. ne tante benedictionis sacramtū negle
gent̄ uideatur impletū. & deo pie & laudabiliter
apticis more q̄sser̄ institutū. In hac ordmandoy sac
dotū forma p̄ccet̄ q̄bus dñs p̄ce te uoluit etiā ipse
seruari. ut his q̄ consecrandi s̄. nūq̄m benedictionis
andie resurrectionis dñice tribuat̄. cui a uespe sbbi iei
cū ē stat̄ ascribi. & tantis diuinay dispositionū my
sterijs cōsecratū. ut q̄cqd̄ ad dño ē insigni cōstitutum.
in huius diei dignitate sit gestū. In hac sic beatus iohes
euāḡlitate stat̄. cū cōgregatis in unū discipulis clausis
ianuis ad eos dñs introiit & insufflauit & dix̄. Accipite
sp̄m sc̄m & ceta. In hac dñiq̄ p̄missus ad dño aptis sp̄s
sc̄s aduenit. ut celesti q̄dā regula insinuata. & tradita
nouerur̄. in illa die celebranda n̄ ē in materia sacdo
talū benedictionū. nūq̄ cōsuetū forma don̄ gr̄ay.

Vt abbes sint in potestate ep̄oz.

x.

Abbes p̄ humilitate religionis in ep̄oz potestate cōstituti. ut si q̄d extra regulā fecerint. ab ep̄is corrigantur. Qui semel in anno in loco ubi ep̄s elegerit accepta uocatione cōueniant. **Q̄d sibi uēdicare dōnt in monasteriis sacerdotes.**

Nec sibi in monasteriis uēdicāe sacerdotes. q̄d p̄cipiunt canones. id̄ m̄chos ad cōuersionē sc̄am p̄mouere. abbes alia officia instituere. atq; extra regulā acta corrigere.

Qui cōtemptores ecclē. & rebelles antib' distinguat.

Placuit huic s̄c̄e synodo sc̄dm̄ p̄ore sc̄ionē canonū. ut q̄ cōtemptores ecclē xp̄i. ut sacrileg' antib' p̄sistat. aceti fidelū tr̄ennio excommunicari. donec forsitan respiscēdo sub satisfactioe penitentiis. ad m̄tra demū ad cōmunionē possit. Certe si eoz ad huc nefanda p̄cacia p̄seuerando auda fuerit talia obtrudare. id placuit. ut nec in finē eis saltē uaticū dare. si q̄m tūc ut supplicis sentiant. q̄d hic sensu torpentes neglexer. dicente sc̄o sp̄u p̄ppham. Tantūm̄ sola uexat. intell̄ctū dabit auditui. Et egregio q̄dā doctore attestante. q̄hui' p̄phetie cōsona uoce alloq̄t̄ dicebat.

Nescit om̄is iniquus malū q̄d agit. n̄ cū p̄ eis dē malis puniri iā cepit. **Qualit̄ diuinitas canonū d̄ clericis**

Vt enī cōstituerent. **Lapsis distinguat.** **xiii.**
in ecclā ne quis q̄m p̄ alicui' criminis penitentiā cōstituat.

